

Jaarstukken 2022

Colofon

Uitgever: gemeente Middelburg

Versie juni 2023

Redactie: gemeente Middelburg

Eindredactie: gemeente Middelburg

Fotografie: gemeente Middelburg & RK Fotografie

Vormgeving: gemeente Middelburg

Productie: gemeente Middelburg

Inhoudsopgave

4 Inleiding	165 COVID-19
6 JAARVERSLAG	168 JAARREKENING
7 Programma's	169 <i>Overzicht van lasten en baten</i>
8 <i>Bestuur en ondersteuning</i>	171 <i>Toelichting op lasten en baten</i>
18 <i>Veiligheid</i>	175 <i>Algemene dekkingsmiddelen</i>
27 <i>Verkeer, vervoer en waterstaat</i>	177 <i>Overzicht onvoorziene uitgaven</i>
37 <i>Economie</i>	178 <i>Overzicht incidentele baten en lasten</i>
42 <i>Onderwijs</i>	182 <i>Overzicht toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves</i>
47 <i>Sport, cultuur en recreatie</i>	184 <i>Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)</i>
56 <i>Sociaal Domein</i>	186 <i>Analyse begrotingsrechtmatigheid</i>
68 <i>Volksgezondheid en milieu</i>	188 <i>Balans</i>
87 <i>Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</i>	190 <i>Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling</i>
98 Paragrafen	194 <i>Toelichting op de balans</i>
99 <i>Weerstandsvermogen en Risicobeheersing</i>	209 <i>Overzicht kredieten</i>
110 <i>Lokale heffingen</i>	212 <i>Programma Sociaal Domein</i>
117 <i>Onderhoud kapitaalgoederen</i>	215 <i>Overzicht lasten en baten per taakveld</i>
129 <i>Financiering</i>	221 <i>SiSa tabel</i>
132 <i>Bedrijfsvoering</i>	229 OVERIG
138 <i>Wet open overheid</i>	229 <i>Bijlage Europese Projecten</i>
140 <i>Verbonden partijen</i>	
151 <i>Grondbeleid</i>	
158 <i>Coalitieakkoord</i>	

Inleiding

Het jaar 2022 was in meerdere opzichten een jaar voor de geschiedenisboeken. Niet in de laatste plaats natuurlijk door het aantreden van ons college, maar ik vermoed dat de Russische inval in de Oekraïne en daarop volgende economische gevolgen daarvan meer bladzijden in beslag zullen nemen. Ook in Middelburg ontkwamen we niet aan de gevolgen van deze gebeurtenis. Mede dankzij de inzet van medewerkers van onze gemeente hebben tientallen Oekraïense ontheemden in onze 'Stad van de Vier Vrijheden' in elk geval een tijdelijk huis gevonden.

Gelukkig bracht 2022 ons niet alleen maar ellende. Zo konden we in 2022 weer terug naar een samenleving zonder dat corona. Ook die pandemie heeft zijn sporen nagelaten in onze financiële huishouding. In dit jaarverslag gaan we specifiek in op de financiële aspecten van de corona compensatiemiddelen van de Rijksoverheid voor 2022 en volgende jaren.

Bij het aantreden van ons nieuwe college heeft de gemeenteraad vier grote opgaven benoemd waaraan wij de komende jaren hard moeten werken. Het gaat om de woningbouwopgave, burgerparticipatie, de energietransitie en klimaatadaptatie. De gemeente Middelburg heeft de vier grote opgaven voortvarend opgepakt. We hebben daarbij rekening gehouden met de spanning tussen ambitie en beschikbare capaciteit. Gelukkig heeft de gemeenteraad ons daarbij ook geholpen door in 2022 in te stemmen met een forse uitbreiding van de personele capaciteit. Door de krapte op de arbeidsmarkt, laat de invulling van de opengestelde vacatures -helaas- soms nog op zich wachten.

Door de herverdeling van het gemeentefonds hebben we vanaf 2022 extra financiële ruimte gekregen. Die ruimte hebben we samen met de gemeenteraad in de begroting 2023 ingevuld. In de loop van 2022 hebben we de gemeenteraad tussentijds geïnformeerd over de voorziene financiële ruimte in 2022 tot een bedrag van € 11,7 miljoen. Dit bedrag hebben we aan de algemene reserves toegevoegd.

Uit de jaarrekening 2022 blijkt dat het uiteindelijke resultaat € 0,7 hoger is uitgevallen. Hierbij is rekening gehouden met het vormen van een voorziening voor de restauratie van de gevels van het oude stadhuis en de gevolgen van de uitspraak van de Raad van State inzake het project voor de Trekdijk. Het overschot in

2022 is in grote mate het gevolg van incidentele meevallers. Dit leest u terug in de toelichting op de baten en lasten verderop in deze jaarstukken.

Voorgesteld wordt om een deel van het saldo over 2022 van € 12,6 miljoen te bestemmen en het resterende bedrag van € 9,9 miljoen euro toe te voegen aan de algemene reserve. Hiermee kunnen we onze reserve verder versterken en ons weerstandsvermogen solide maken. De risicoscenario's van het grondbedrijf geven aan dat de financiële risico's beheersbaar zijn en de reserve grondbedrijf op termijn toereikend is.

De externe accountant heeft een goedkeurende verklaring bij deze jaarrekening afgegeven. De controle op de rechtmatigheid heeft dit jaar voor het laatst door de externe accountant plaatsgevonden. Vanaf de jaarverantwoording 2023 stelt het college een rechtmatigheidsverantwoording op.

Uit de jaarstukken blijkt dat aan veel onderwerpen aandacht is besteed. Denk aan: de Omgevingswet, het sociaal domein, de verduurzamingsopgaven, de woonopgave, de huisvesting van ontheemden, statushouders en asielzoekers, de participatie van burgers, het realiseren van voorzieningen voor opleiding en onderzoek en het bevorderen van het welzijn en de gezondheid van onze inwoners.

Ook is in 2022 besloten tot het beëindigen van het actieplan sociaal domein. De aandacht voor ondersteuning vanuit de WMO en hulp aan onder andere onze jongeren is onverkort groot geweest. Een aantal bijzondere zaken, zoals de uitbetaling van de energietoeslag, zijn samen met andere gemeenten opgepakt.

Het college kijkt met tevredenheid terug op wat in 2022 gerealiseerd is. Uit landelijke en regionale onderzoeken naar de ervaren welvaart van inwoners in gemeenten blijkt dat de welvaart in de gemeente Middelburg op veel onderdelen positief is. Wel blijven er onderwerpen waar de welvaart nog verder verbeterd kan worden. Het college blijft zich dan ook inzetten voor onze mooie gemeente waar het goed is om in te wonen, te werken en te verblijven.

Het jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit:

- Programmaverantwoording
- Paragrafen

Programmaverantwoording

De programmaverantwoording gaat per programma in op de beoogde maatschappelijke effecten en de wijze waarop geprobeerd is deze effecten te realiseren. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende vragen:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we bereikt?
- Wat hebben we ervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Aan de speerpunten zijn prestaties en activiteiten gekoppeld. Deze staan in de tabellen onder "Wat hebben we er voor gedaan?".

Daarin geven we aan of de doelstellingen zijn 'gerealiseerd', 'deels gerealiseerd' of 'niet gerealiseerd'. Bij de twee vragen "Wat hebben we bereikt?" en "Wat hebben we ervoor gedaan?" geven we een verklaring waarom het (nog) niet gehaald is. Bij "Wat heeft het gekost?" staat een gedetailleerde toelichting op de afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de realisatie voor bedragen groter dan € 25.000.

Paragrafen

In het jaarverslag zijn de verplichte paragrafen opgenomen, die zijn voorgeschreven in het besluit begroting en verantwoording gemeentes en provincie (BBV). In de afzonderlijke paragrafen zijn de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot de lokale heffingen.

De jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit:

- Een overzicht van lasten en baten
- De balans met een toelichting

Overzicht van lasten en baten

In de staat van baten en lasten wordt op hoofdlijnen het resultaat van de jaarrekening toegelicht. In de programma's bij "Wat heeft het gekost?" staan per taakveld de lasten en baten opgenomen.

En wordt een toelichting gegeven over de afwijkingen tussen de realisatie en begroting na wijziging. In een apart overzicht Kredieten zijn de (restant) kredieten per programma vermeld.

Daarnaast zijn in een overzicht de incidentele baten en lasten,

de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves inzichtelijk gemaakt.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet bij lastenoverschrijdingen een inhoudelijke analyse plaatsvinden. Dit is in de jaarrekening opgenomen bij de analyse begrotingsrechtmatigheid. Vanaf de jaarverantwoording over 2023 zal het college een rechtmatigheidsverantwoording aan het jaarverslag toevoegen.

Balans

De uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente wordt inzichtelijk gemaakt in de balans en de toelichting er op.

SISA

In de SISA- bijlage (Single Information Single Audit) is verantwoording over de besteding van specifieke uitkeringen opgenomen.

Namens het college van burgemeester en wethouders,

Rutger Schonis,

wethouder Financiën Gemeente Middelburg

JAARVERSLAG

Programma's

Bestuur en ondersteuning

Inleiding

De gemeente stelt de burger centraal. Dit doen we door steeds onze dienstverlening te verbeteren. We betrekken inwoners bij plannen en besluiten en geven ruimte voor initiatieven. Ook zoeken we samenwerking met andere overheden en partijen in de regio.

Het jaar 2022 was nog voor een deel een coronajaar en bovenal een verkiezingsjaar. In het programma Bestuur en ondersteuning leest u over de overkoepelende taakvelden dienstverlening, participeren, extern overleggen en de ondersteuning daarvan door de gemeentelijke organisatie. In 2022 hebben die taken met een nieuw college zich deels op vertrouwde voet voortgezet en deels is er een ander wind gaan te waaien. Een groot verschil met de voorgaande jaren was de financiële ruimte die ontstond, na jaren van bezuinigen en ombuigen.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Kwaliteitsatlas 2030
- Communicatiebeleidsplan 2019
- Visie op dienstverlening 2017-2023
- 'Participeren: Doen en leren!' 2017
- Participatieverordening 2022
- Notitie verbonden partijen 2016

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Het vergroten van de betrokkenheid bij de gemeente en het vertrouwen in het bestuur.

Doelstellingen

1. Het vergroten van het draagvlak en de legitimatie voor besluiten, en voldoende mogelijkheden bieden aan burgers om betrokken te zijn bij de besluitvorming in de gemeente

2. Burgers worden in een vroegtijdig stadium (juist en volledig) geïnformeerd over plannen
3. Ruimte geven aan initiatieven in de samenleving. De gemeente faciliteert en stimuleert
4. Versterken van sociale basis en gemeenschapszin in buurten / wijken en dorpen
5. Het verbeteren van de dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen, gemeten aan de tevredenheid van de gebruiker
6. Het vergroten van betrokkenheid van bewoners bij hun leefomgeving
7. Het vergroten van het vertrouwen bij de burgers in de gemeente. Burgers moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente efficiënt en effectief omgaat met de financiën, en dat de middelen op een rechtmatige manier worden ingezet
8. Bijdragen aan de Zeeuwse opgaven.

Wat hebben we bereikt?

Prestatie	Status
Trainingen democratisch vakmanschap (ambtenaren + bestuur)	Volgens plan
Kansen en mogelijkheden voor participatiefonds	Volgens plan
Evaluatie online participatietool en besluitvorming over inzet na 2022	Volgens plan
Pilots wijkanalyse, wijkaanpak, wijkvisie	Niet volgens plan
Onderzoek wijkdemocratie van de toekomst (wijkgericht werken nieuwe stijl)	Gedeeltelijk volgens plan
Verder uitdiepen nieuwe rollen, werkwijze, houding en gedrag	Volgens plan
Uitbreiden meting klanttevredenheid naar kanaal telefonie	Niet volgens plan
Waardering dienstverlening aan de balie en telefoon is goed	Gedeeltelijk volgens plan
Informatie op website is vindbaar, duidelijk en geeft antwoord op de vragen van burgers	Volgens plan

Doelstelling 1: Het vergroten van het draagvlak en de legitimatie voor besluiten, en voldoende mogelijkheden bieden aan burgers om betrokken te kunnen zijn bij de besluitvorming in de gemeente

In 2022 zijn we verder gegaan met het in de praktijk brengen van de geleerde lessen op het gebied van participatie. Zo is de gemeenteraad bij het participatietraject van de skatebaan betrokken voor het vaststellen van kaders. Bij het aanstellen van de nieuwe raad en het nieuwe college in 2022 is aandacht geweest voor het borgen van de geleerde lessen. Raadsleden en fractieleden gingen op 13 juni 2022 onder leiding van Berenschot in gesprek over Participatieve Democratie. Het college deed de Masterclass FactorP.

Doelstelling 2: Burgers worden in een vroegtijdig stadium (juist en volledig) geïnformeerd over plannen

Informereren over plannen en een proces is de eerste stap van participeren. Voor veel plannen konden we letterlijk weer de wijken in, na twee jaar van beperkende maatregelen. Tijdens wijktafels en informatiebijeenkomsten hebben we onze inwoners geïnformeerd en betrokken bij onze plannen. Voor enkele

processen hebben we ook gebruik gemaakt van onze online participatietool doemee.middelburgers.nl.

Doelstelling 3: Ruimte geven aan initiatieven in de samenleving. De gemeente faciliteert en stimuleert

Deze doelstelling is vanwege o.a. bestaande plannen en prioritering soms complex in de uitwerking. In 2022 heeft het loket voor maatschappelijke initiatieven verder vorm gekregen. Naast de reguliere aanvragen voor het wijktafelbudget zijn bij het wijkgericht werken ook grotere initiatieven binnen gekomen. Een mooi voorbeeld van het succesvol ruimte geven aan een initiatief en dat te faciliteren en te stimuleren is het feest in Arnemuiden tijdens de jaarwisseling. Ook gingen we aan de slag met het initiatief 'Hart van de Griffioen' en het dorpsplein in Nieuw en St. Joosland. Dergelijke initiatieven zijn vaak complex, maar de insteek was met elkaar te zoeken naar mogelijkheden. Transparante en duidelijke communicatie is hierbij heel belangrijk.

Doelstelling 4: Versterken van de sociale basis en gemeenschapszin in buurten, wijken en dorpen

In 2022 zijn de wijknetwerken verder ontwikkeld en zijn voorbereidingen getroffen om in 2023 te starten met het

inwonersplatform 'Mijn 'Buurtje'. Een belangrijk onderdeel van dit platform is de sociale netwerk kaart.

Doelstelling 5: Het verbeteren van de dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen, gemeten aan de tevredenheid van de gebruiker

De tevredenheid aan de balies is wederom hoog geweest in 2022. De scores over de website waren lager dan aan de balie. We zijn gestopt met het meten van de telefonische tevredenheid omdat de technische applicatie (Skype) hiervoor onvoldoende mogelijkheden bood.

Doelstelling 6: Het vergroten van betrokkenheid van bewoners bij hun leefomgeving

In 2022 zijn we na twee jaar van beperkende Coronamaatregelen weer zichtbaar en actief geweest in onze wijken en dorpen. Dit heeft de betrokkenheid van inwoners bij hun leefbaarheid in de meeste wijken verbeterd. Zo is in Dauwendaele een heel nieuw en sterk wijkteam opgestaan, dat samen de handen uit de mouwen steekt. Ook in andere wijken zijn diverse groepen inwoners actief die hun wijk mooier, socialer en leefbaarder willen maken. Maar er zijn ook uitdagingen, wijkteams zijn kwetsbaar en stoppen soms.

Doelstelling 7: Het vergroten van het vertrouwen van onze inwoners in de gemeente. Middelburgers moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente efficiënt en effectief omgaat met de financiën en dat de middelen op een rechtmatige manier worden ingezet

Het financiële beeld is in 2022 sterk verbeterd. Deze kentering is in de periode daarvoor in gang gezet met vaststelling en realisatie van de besluiten uit het Financieel Herstelplan 2020-2024. De herijking gemeentefonds, waarbij de verdeling van de middelen beter aansluiten bij de huidige kosten die gemeenten maken, werd in 2022 afgerond. Hierdoor laat de algemene uitkering voor de jaren tot en met 2025 een sterke groei zien. Toch bleven er risico's en onzekerheden. Daar heeft het college rekening mee gehouden door voor de jaren 2023-2025 niet jaarlijks de volledige financiële ruimte in te vullen. Op die manier blijft er incidentele ruimte over om bijv. de gevolgen van hogere inflatie op te vangen en wordt gekozen voor een voorzichtig financieel beleid. Ook hebben inwoners als eerste geprofiteerd van de verbeterde financiën door de tarieven OZB voor 2023 niet te indexeren, de hondenbelasting af te schaffen, door inflatiecorrectie toe te passen op subsidies en door de verdere bezuinigingen op Jeugdzorg voorlopig stop te zetten.

Doelstelling 8: Middelburg draagt bij aan de Zeeuwse opgaven

Middelburg heeft via de diverse organisaties en samenwerkingsverbanden in 2022 een bijdrage geleverd aan de Zeeuwse opgaven inclusief het formuleren van regionale strategische doelen. Dit deden wij onder meer via actieve deelname aan OZO, Z4, Economic Board Zeeland, Campus Zeeland en de vele gemeenschappelijke regelingen. Op verzoek van provincie Zeeland is met de gemeenten in de subregio Walcheren- Schouwen-Duiveland de regiovisie eind 2022 afgerond om in 2023 in de verschillende gemeenten ter besluitvorming voor te liggen. Ook heeft Middelburg een actieve rol gespeeld in het Zeeuwse overleg slavernijverleden. Samen met Provincie Zeeland, het Ministerie van OC en W en de gemeente Amsterdam overlegden wij over de realisering van een nationaal kenniscentrum slavernijverleden in Middelburg. Ook namen wij deel aan het rondetafelgesprek over dit onderwerp bij de vaste kamercommissie Binnenlandse Zaken.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Wijkgericht werken, bewonersparticipatie en overheidsparticipatie

In Middelburg ligt de lat nog steeds onverminderd hoog op het gebied van participatie. We vinden het belangrijk dat inwoners op tijd worden betrokken bij onze (beleids)plannen. En dat inwoners ruimte - en soms zelfs hulp - krijgen bij eigen initiatieven om hun leefomgeving mooier te maken. Participatie is als eerste thema en gezamenlijk speerpunt benoemd in het coalitieakkoord 2022 - 2026.

We zijn verder gegaan op de ingeslagen weg. Medewerkers, college en raad zijn (verder) getraind in democratisch vakmanschap. Bij nieuwe projecten en plannen wordt aan de voorkant goed nagedacht over de rol van de raad en de kaders voor de participatie. Eind 2022 is een startgesprek over de woningbouwopgave voorbereid. Dat startgesprek heeft op 30 januari 2023 plaatsgevonden.

Het instrument burgerberaad is in de gemeenteraad verkend en werken we komend jaar verder uit op verzoek van de raad.

We werkten ook in 2022 nauw samen met onze wijkteams. Zij zijn onze oren en ogen in de wijken en dorpen en samen met hen geven we invulling aan ons wijkgericht werken. We maakten gebruik

van wijktafels en langzaam werd ook weer gebruik gemaakt wijkbudgetten, hoewel in vrijwel alle wijken het budget niet volledig is gebruikt. De wijkmanagers hebben na de coronaperiode flink geïnvesteerd in de relatie met de wijkteams en de nieuwe wijkwethouders hebben zich voorgesteld aan de wijken en dorpen. In enkele dorpen en wijken hebben we geëxperimenteerd met nieuwe vormen van wijktafels.

De proeftuin integrale wijkaanpak kwam, mede vanwege capaciteitsgebrek en andere prioritering op gebiedsniveau, niet van de grond.

Omgevingswet

In maart 2020 heeft de raad de startnotitie omgevingsvisie vastgesteld. Daarna is er een intensief traject gestart met een brede participatie. Via kernkwaliteiten, strategische opgaven, (sectorale) ambities 2050, oplossingsrichtingen en mogelijke toekomstbeelden, is in 2022 gekomen tot een integrale Middelburgse Omgevingsvisie 2050. Het voorontwerp was echter nog niet zover dat het ter inzage gelegd kon worden.

Intern zijn we in 2022 een eind op weg geraakt om met de omgevingswet te gaan werken. Zo is de benodigde software aangeschaft en werkend opgeleverd. De te wijzigen legesverordening is echter nog niet af, ook moet er nog een besluit genomen worden over de benodigde casemanagers en moet er nog een aanzienlijk aantal standaardbrieven aangemaakt worden.

Verder heeft het Rijk in 2022 vanwege ICT problemen besloten de invoering van de Omgevingswet opnieuw uit te stellen, van 1 januari 2023 naar 1 januari 2024.

Dienstverlening

In december 2020 werd in de raad besloten de huidige Visie op dienstverlening te verlengen met het bijbehorende budget tot eind 2023. In december 2022 hebben wij de raad verder geïnformeerd over de stand van zaken rond de uitvoering van de Visie. Besloten is de visie in het eerste kwartaal van 2023 participatief te evalueren. De uitkomsten daarvan dienen als input voor een nieuwe Visie op dienstverlening.

Parkeervergunningen

De bewonersvergunningen en de ontheffingen blauwe zone zijn in 2022 verlengd, nu op digitale wijze. Inwoners hoeven geen papieren vergunning meer achter hun voorruit te

leggen. Mensen die niet digitaal vaardig zijn, zijn op een andere manier geholpen. De bedrijven-, service-, woonwerk- en marktkoopliedenvergunningen zijn eveneens gedigitaliseerd. Voor bedrijven geldt dat zij kunnen inloggen met e-Herkenning. De volgende stap is nu het invoeren van kentekenparkeren en daarna het digitaliseren van de parkeercontrole met scanvoertuigen.

Digitalisering

In 2022 hebben we maatwerk voor digitaal vaardigen geleverd. Hier is een boost aan gegeven door:

- Whatsapp als kanaal voor inwoners toe te voegen
- Op Instagram verscheidene nieuwe accounts aan te maken om inwoners te informeren en betrekken. Bijvoorbeeld: wijkboea centrum, wijkboea Arnemuiden en Middelburgse wijkmanagers.

Daarnaast zetten we stappen met het implementeren van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer. Hiervoor is het instrument gebruikersreizen bij een aantal dienstverleningsprocessen ingezet.

In 2022 is een webstrategie opgesteld. De webstrategie beschrijft de ambitie en strategische keuzes die aan de doorontwikkeling van de websites ten grondslag liggen. Belangrijk hierbij is dat de websites vindbaar, toegankelijk, inclusief en dienstverlenend zijn.

Voorbeeldbrieven

Onduidelijkheid in een brief kan leiden tot vragen. Een manier om dat te voorkomen, is het versturen van beeldbrieven. Brieven waarbij de tekst wordt ondersteund met afbeeldingen. Er is in overleg met Adviesraad Sociaal Domein, Stichting Werkgroep Gehandicapten Walcheren, Welzijn Middelburg, de Stichting Lezen en Schrijven, het COA en de SVRZ een succesvolle pilot gedaan met een brief over het aanvragen van een paspoort. Er is actie ondernomen om dit op bredere schaal uit te rollen.

Metten waardering dienstverlening

Balie

De meting over 2022 liet een positief beeld zien over de behandeling en afhandeling aan de balie. 89% van de bezoekers gaf ons een groene smiley. 4% van de bezoekers gaf ons een neutrale score en 7% gaf ons een negatieve score.

Website

De scores over de website waren lager dan aan de balie. Dat is een landelijk beeld. In 2022 gaf 44% van de bezoekers van

onze website een 'groene score'. 15% van de bezoekers van onze website gaf ons een neutrale score. En 41% van de bezoekers gaf ons een negatieve score.

Telefonie

We zijn per 1 september 2021 begonnen met het meten van tevredenheid van de gebruikers van het kanaal telefonie met

behulp van de mogelijkheden die onze telefonievoorziening Skype hiervoor bood. Deze mogelijkheden zijn zeer beperkt en potentieel foutgevoelig gebleken. We gebruiken de voor 2023 geplande overgang naar Microsoft 365/Teams om te komen tot een uitgebreidere en zorgvuldigere manier van meten.

Meetpunt	2020	2021	2022
	werkelijk	streefwaarde	werkelijk
Balie			
Website			
Telefonie			-

Samenwerken

De samenwerking met andere overheden in de provincie is in 2022 verder ontwikkeld. De regionale samenwerking wordt vanuit de Rijksoverheid gestimuleerd. In diverse overleggen is gewerkt aan de agenda van de toekomst (de strategische agenda's) en worden medewerkers van de gemeenten, provincie en waterschap ingezet bij de uitwerking van de gezamenlijke plannen en ideeën.

Economische structuurversterking in Zeeland

Naast het voortzetten van de bestaande samenwerkingsverbanden (zie onder meer de paragraaf Verbonden partijen) heeft de gemeente actief een bijdrage geleverd aan Economic Board Zeeland en Campus Zeeland. Hier trekken ondernemingen, onderwijsinstellingen en overheden samen op in de opgaven van de economische structuurversterking en het onderwijs van de provincie. In 2022 is verder gewerkt aan de strategische agenda ten behoeve van de leefbaarheid en economische structuurversterking in Zeeland. De versterking van de brede welvaart in de regio is hierbij het uitgangspunt. Ook heeft Middelburg een bijdrage geleverd aan de aanvraag voor een nieuwe Regiodeal voor Zeeland waarbij de focus ligt op het North Seaport District, het havengebied van Terneuzen, Borsele en Vlissingen.

OZO en VZG

Ook in 2022 heeft de gemeente Middelburg actief deelgenomen aan het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO) en de Vereniging van Zeeuwse Gemeenten (VZG). In april 2022 is een aangepast samenwerkingsconvenant tussen de 15 Zeeuwse overheden in OZO verband ondertekend. Vanuit het OZO en de VZG heeft vanuit de strategische dossiers als wonen, klimaat, werkgelegenheid, sociaal domein en financiering, veelvuldig afstemming met Ministeries en de lobbyisten in Den Haag en Brussel plaatsgevonden. Vanuit het college van burgemeester en wethouders van Middelburg nemen de burgemeester en twee wethouders deel aan landelijk c.q. Europees overleg vanuit de VNG en heeft een wethouder zitting in het bestuur van de VZG.

Z4

In 2022 is samen met Terneuzen, Goes en Vlissingen in Z4 verband verder gewerkt aan de stedelijke opgaven. De versterking van de bereikbaarheid van de steden, de versterking van de binnenstadseconomie na de corona pandemie, het stimuleren van de arbeidsmarkt, de versterking van het onderwijs en het cultureel aanbod stonden centraal in de Z4 overleggen.

Regiovisie Veere, Middelburg, Vlissingen, Schouwen-Duiveland

N.a.v. de conclusies van het rapport #Hoedan? (2018) en op verzoek van de Commissaris van de Koning in Zeeland, zijn de vier gemeenten in 2021 gestart met een verkenning voor een Regiovisie. Een regiovisie is een visie op samenwerkingsmogelijkheden van buurgemeenten om maatschappelijke uitdagingen gezamenlijk doelmatiger en doeltreffender te kunnen aanpakken. Gekozen is met de vier gemeenten te kijken hoe de maatschappelijke uitdaging van een sterke daling van de beroepsbevolking het hoofd kan worden geboden. In 2022 is het proces in januari - in afwachting van een nieuw college - aangehouden. Na de zomer is na kennismaking met elkaar van de nieuwe colleges de afronding van de regiovisie weer opgepakt. Dit leverde aan het einde van dat jaar een definitieve conceptversie op. In 2023 gaat dit naar college van GS van de provincie Zeeland en de gemeenteraden.

Omgevingswet

Middelburg nam deel aan het Samenwerkingsplatform Omgevingswet Zeeland (SPOZ), een brede kenniskring met Provincie Zeeland, de dertien gemeenten, RUD, Veiligheidsdienst, GGD, Rijkswaterstaat, Ministerie van BZK en Waterschap Scheldestromen. Aanvullend was er het Walchers Overleg Omgevingswet (WOOW). Doel was efficiëntiewinst te halen en thema's als landschap en mobiliteit zo veel mogelijk Walchers uit te werken.

Effecten maatregelen financieel herstelplan

Voor de effecten in 2022 van de maatregelen uit het financieel herstelplan verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren		2019	2020	2021	2022
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	Middelburg	7,2	7,8	8,0	8,2
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	Middelburg	6,9	7,3	7,6	7,6
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	Middelburg	600	625	654	686
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	Middelburg	7,8	9,8	7,4	7,7
Overhead (% van de totale lasten)	Middelburg	6,2	6,0	6,4	6,8

Overhead

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces vormen overhead. In de tabel hieronder is aangegeven hoe deze kosten zijn opgebouwd:

Subactiviteit (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022 na wijziging			Rekening 2022		
	Totale lasten	Totale baten	saldo	Totale lasten	Totale baten	saldo
Leidinggevenden	1.412	0	1.412	1.512	-7	1.505
Financiën en AO/IC	1.860	-166	1.694	1.715	-170	1.545
P&O / HRM	1.502	-15	1.487	1.586	-21	1.565
Inkoop	146	0	146	163	-1	162
Interne en externe communicatie	774	0	774	768	0	768
Juridische zaken	533	0	533	534	0	534
Bestuurszaken en bestuursondersteuning	848	0	848	852	0	852

Subactiviteit (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022 na wijziging			Rekening 2022		
	Totale lasten	Totale baten	saldo	Totale lasten	Totale baten	saldo
Informatievoorziening en automatisering (ICT)	3.497	-2	3.495	3.302	-6	3.296
Huisvesting en Facilitaire zaken	3.447	-54	3.393	3.394	-65	3.329
DIV	479	0	479	428	0	428
Managementondersteuning.	103	0	103	103	0	103
Totaal	14.601	-237	14.364	14.357	-270	14.087
dekking toerekening overhead GB, GBP en investeringen ¹	-784	0	-784	-793	0	-793
dekking overheadvergoeding samenwerkingsverbanden ²	0	-710	-710	0	-681	-681
Totaal	13.817	-947	12.870	13.564	-951	12.613

1 Overhead mag nog wel worden toegerekend aan grondexploitatie, investeringen en andere (subsidie)projecten. In de praktijk zal dit gebeuren door op het taakveld 0.4 onder de lasten een negatief bedrag op te nemen en dit bedrag op het betreffende taakveld met de weer als last te verantwoorden. Hierdoor wordt de exploitatie niet onnodig opgevoerd.

2 Overheadvergoeding binnen de samenwerkingsverbanden waarbij Gemeente Middelburg als gastgemeente opereert worden als baten verantwoord binnen het taakveld overhead.

Wat heeft het gekost?

Bestuur en Ondersteuning	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.01.0 Bestuur	2.553	2.517	2.282	235
0.02.0 Burgerzaken	1.930	1.939	1.986	-47
0.03.0 Beheer ov gebouwen en gronden	1.040	711	713	-1
0.06.3 Parkeerbelasting	69	69	13	56
Totale Lasten	5.592	5.237	4.995	242
Baten				
0.01.0 Bestuur	-70	-116	-656	540
0.02.0 Burgerzaken	-729	-729	-892	164
0.03.0 Beheer ov gebouwen en gronden	-462	-462	-410	-52
0.06.3 Parkeerbelasting	-6.433	-5.387	-5.479	92
Totale Baten	-7.694	-6.694	-7.437	744
Totaal Bestuur en Ondersteuning	-2.102	-1.457	-2.443	986

Toelichting financiële afwijkingen (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Een positief getal in de kolom afwijking lasten betekent dat er minder lasten zijn dan begroot. Een negatief bedrag in de kolom lasten geeft aan dat de lasten hoger uitvallen dan begroot. Een positief getal in de kolom afwijking baten geeft aan dat er meer baten zijn dan begroot. Een negatief getal dat er minder baten zijn dan begroot.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
0.01.0 Bestuur			
Voorziening wethouderspensioenen	265	520	N
De voorziening wethouderspensioenen wordt op peil gehouden voor toekomstige verplichtingen door middel van een jaarlijkse dotatie. Op basis van actuariële berekeningen blijkt dat de voorziening naar beneden kan worden bijgesteld. De begrote lasten voor dotatie zijn niet benodigd en het naar beneden bijstellen van de voorziening veroorzaakt een positieve afwijking op de baten.			
Vereniging Nederlandse Gemeenten	-30		J
Onderdeel van de Vereniging Nederlandse Gemeenten is de GGU (Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering). De GGU heeft tot doel als 1 lokale overheid de dienstverlening te verbeteren door een doelgerichte en efficiënte organisatie op te zetten. In de Algemene Ledenvergadering van juni 2021 is besloten dat vanaf 2022 nieuwe structurele diensten worden ondergedracht bij de GGU. Dit brengt extra kosten met zich mee.			
0.02.0 Burgerzaken			
Basisregistratie personen	-21	28	N
Er zijn minder mutaties geweest bij de basisregistratie personen, hierdoor zijn er minder lasten en ook minder baten.			
Naturalisaties	-30	42	N
Er zijn meer baten en lasten voor naturalisatie door het AZC en vluchtelingenopvang in Middelburg.			
Baten reisdocumenten en rijbewijzen	27	102	N
Er zijn meer baten doordat er ruim 600 meer reisdocumenten afgegeven zijn dan vorig jaar, oorzaken hiervan zijn de Brexit, het AZC en vluchtelingenopvang in Middelburg. Hierdoor zijn ook meer lasten geweest. Ook hebben er in 2022 meer aanvragen voor rijbewijzen plaatsgevonden, dit betreft vooral meer spoedaanvragen.			
0.03.0 Beheer gebouwen en gronden			
Leegstand Stadskantoor en huuropbrengsten grond		-44	N
We slagen er niet in om voldoende huurders te vinden voor de leegstaande verdiepingen van het Stadskantoor.			
0.06.3 Parkeerbelasting			
Parkeerbelasting		92	N
Met de Najaarsbrief 2023 is een te ruime inschatting gemaakt met het naar beneden bijstellen van de baten voor de parkeerbelasting, waardoor er nu een voordelige afwijking is ontstaan.			
Overig	31	4	
Totaal Bestuur en Ondersteuning	242	744	

Overhead	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.04.0 Overhead	13.563	13.816	13.560	256
Totale Lasten	13.563	13.816	13.560	256

Overhead	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Baten				
0.04.0 Overhead	-859	-947	-952	4
Totale Baten	-859	-947	-952	4
Totaal Overhead	12.703	12.868	12.608	260

Toelichting financiële afwijkingen (+ voordeel / - nadeel)

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
0.04.0 Overhead		
Subactiviteit Leidinggeven	-36	N
Als gevolg van de nieuwe cao wordt vanaf 2022 is een voorziening spaarverlof gevormd. De begroting is bij de Najaarsbrief 2022 op afdelingsniveau aangepast. Echter afdelingskosten vallen onder het taakveld Overhead. Per saldo budgetneutrale afwijking		
Subactiviteit Financiën en AO/IC	96	N
Er is sprake van een eenmalige vrijval (€ 64.000), doordat de hosting van de nieuwe software is uitgesteld tot medio 2023. en de dotatie van de voorziening dubieuze debiteuren is lager uitgevallen (€ 32.000) dan vooraf is ingeschat.		
Subactiviteit PO&HRM		
opleidingskosten en vacaturevoorziening	-76	N
De gemeente Middelburg heeft in 2022 veel nieuw personeel aangetrokken. Ook is onze organisatie uitgebreid. Het opleidingsbudget is niet verhoogd en het budget voor de kosten van de vacaturevoorziening ook niet.		
Subactiviteit Informatievoorziening en automatisering (ICT)		
Automatisering	143	N
Er is een voordelige afwijking ten opzichte van de begroting van omdat de afrekening van I&A Samenwerking lager is dan begroot. Dit omdat er nog onvervulde vacatures zijn en er tijdelijk inhuur verminderd beschikbaar was.		
Bedrijfsvoering informatievoorziening	60	N
Met kaderbrief 2022 en volgend is een budget van € 90.000 beschikbaar gesteld voor Beheer datawarehouse/data-analyse, uitbreiding met 1 fte. Deze vacature is pas later in het jaar vervuld waardoor het restant kan vrijvallen		
Subactiviteit Huisvesting en Facilitaire Zaken		
Schoonmaak	33	N
De hoogte van het schoonmaakonderhoud van de huisvesting valt lager uit dan begroot omdat de aanbesteding lager is.		
Subactiviteit DIV		
digitale dienstverlening doorontwikkeling	30	N
Uit het bestedingsplan komt naar voren dat een gedeelte van het incidentele budget voor deze kostenplaats pas in 2023 uitgegeven zal worden. Hierdoor is het structurele budget niet geheel benut.		
Overig	6	N
Totaal Overhead	256	4

Overige baten en lasten	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Verschil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten	1.487	2.211	791	1.421
Baten	-225	-724	-2.338	1.614
Totaal Overige baten en lasten	1.262	1.487	-1.548	3.035

Toelichting financiële afwijkingen (+ voordeel / - nadeel)

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
0.08.0 Overige baten en lasten			
Boekwinst panden, gronden		1614	N
De in erfpacht uitgegeven gronden van de voormalige gemeente Arnhem aan de Muidenweg zijn in 2022 afgelopen. Er is gekozen om de gronden te verkopen. Gezien het tijdstip van de mutatie was het niet meer mogelijk om de begroting 2022 bij te stellen.			
Stelposten, voorziening wachtgeld en onvoorziene uitgaven	1386		N
De, via de algemene uitkering 2022, ontvangen extra gelden (€ 193.000) voor versterken van de dienstverlening en het extra ondersteunen van mensen in kwetsbare positie als uitvloeisel van de affaire Kinderopvangtoeslag zijn niet aangewend in 2022. Op dit moment (feb 2023) worden voorstellen gemaakt voor de uitvoering. Hiervoor zal het budget voor 2023 worden aangewend. Tevens kan de stelpost rapportages (€ 368.000) vrijvallen omdat deze niet meer als dekking is aangewezen in 2022. Er is ook een positieve afwijking (€ 523.000) voor de toevoeging aan de voorziening wachtgeld omdat de maximale rechten waren begroot, maar achteraf minder wachtgeld nodig was. Op de post onvoorziene uitgaven is gedeeltelijk geen aanspraak gemaakt (€58.000). De positieve afwijkingen (€ 209.000) op de verzamelposten personeel worden voornamelijk veroorzaakt door het feit dat het niet gelukt is om diverse vacatures in te vullen. Ook is er een voordelige afwijking (€ 35.000) op de stelpost boeteheffing werkkostenregeling omdat er minder gebruik is gemaakt van deze regeling.			
Overig	35	0	
Totaal Overige baten en lasten	1.421	1.614	

Veiligheid

Inleiding

Veiligheid is één van de belangrijkste aandachtsvelden van de (lokale) overheid. We willen dat onze inwoners veilig zijn en zich veilig voelen in hun gemeente en daar prettig kunnen wonen. Maar ook bedrijven moeten kunnen ondernemen in een veilige gemeente en bezoekers en toeristen moeten op een veilige manier kunnen recreëren en ontspannen.

De gemeente heeft de regierol bij het ontwikkelen en uitvoeren van het veiligheidsbeleid. De gemeente Middelburg werkt samen met veel partners in het veiligheidsdomein zoals politie, brandweer/veiligheidsregio en Openbaar Ministerie. Maar ook partners in het maatschappelijk domein spelen een belangrijke rol zoals de GGD, RUD, zorg- en welzijnsorganisaties, scholen en de woningbouwcorporaties. Maar het belangrijkste zijn de inwoners en ondernemers. Inwoners en ondernemers die zich medeverantwoordelijk voelen om een bijdrage te leveren aan een veilige gemeente. Kortom, leefbaarheid en veiligheid is een verantwoordelijkheid van ons allemaal.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Integraal Veiligheidsbeleid Walcheren 2023-2026 , versie Middelburg
- Prostitutiebeleid (beleidsnota) (2000)
- Prostitutiebeleid (beleidsregels) (2000)
- Integriteitsbeoordeling (Wet BIBOB) (2006)
- Regionaal Zeeuws Crisisplan 2018-2021 (2017)
- Victoriabeleid gemeente Middelburg (2000)

- Beleidsregel Victoriabeleid (2017)
- Beleidsregel Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast (Wet MBVEO) (2013)
- Beleidsregel Wet Aanpak Woonoverlast (2018)
- Beleidsregel Veiligheid bij evenementen (2017)
- Nota omgaan met conventionele explosieven (2011)
- Bestuurlijke handhaving van artikel 13b Opiumwet (2014/2016)
- Regionaal Beleidsplan Politie Zeeland West-Brabant 2023-2026

veiligheid in en rond het huis en in de buurt, anderzijds in het grotere verband van stad en regio.

Doelstellingen

1. Een veilige woon- en leefomgeving.
2. Het effectief aanpakken van ondermijnende criminaliteit.
3. Het voeren van een actief beleid op gebied van met name signalering en preventie in de aanpak van radicalisering.
4. Actief participeren in de voorbereiding en uitvoering van het regionaal crisisplan.

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

De Middelburgers en de bezoekers van Middelburg moeten zich veilig voelen en moeten veilig zijn. Dan gaat het enerzijds om

Wat hebben we bereikt?

Prestatie	Status
Uitvoeringsprogramma van het Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022	
Uitvoering geven aan de activiteiten die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2022 van het Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022.	Volgens plan
Vorbereiden en uitwerken van het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026	Volgens plan
Een veilige woon-en leefomgeving	
In 70% van de in behandeling genomen casussen wordt de overlast verminderd of volledig weggenomen.	Volgens plan
Het team van de Ketenaanpak woonoverlast komt minimaal 10 keer per jaar bijeen voor de bespreking van de casussen.	Volgens plan
De gemeente beschikt over een up to date digitale bodembelastingkaart ontplofbare oorlogsresten en bijbehorend beleid	Volgens plan
Actieve bijdrage leveren in de aanpak van jeugdoverlast binnen de verschillende wijken/dorpen van Middelburg (waaronder project Nieuw Perspectief)	Volgens plan
Opleveren van een plan van aanpak om wapen/messenbezit onder jongeren aan te pakken	Volgens plan
In 2022 zijn alle boa's beëdigd en opgeleid als integrale boa domein I met aanvullend de RTGB opleiding. Daarnaast zijn de boa's opgeleid voor het taakaccent waar zij voor zijn aangewezen, zoals onder meer jeugd, horeca en ondermijning	
Ondermijningsbeeld en bestuurlijke weerbaarheid	Volgens plan
Het coördineren van integrale controles.	Volgens plan
Uitvoering geven aan het Damocles-beleid.	Gedeeltelijk volgens plan
Uitvoering geven aan het BIBOB-beleid.	Gedeeltelijk volgens plan
In 2022 worden trainingen bestuurlijke weerbaarheid aan de betrokken medewerkers gegeven.	Volgens plan
Het coördineren van ondermijningscasuïstiek of een bijdrage leveren aan casuïstiek.	Gedeeltelijk volgens plan
Radicalisering	

Uitvoeringsprogramma van het Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022

Er is uitvoering gegeven aan de activiteiten die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2022 van het IVB 2019-2022.

De bijzonderheden het afgelopen jaar zoals de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne, de brand in het AZC en steekincidenten hebben weinig tot geen invloed gehad op de planning van het cluster openbare Orde en Veiligheid. Wel heeft een steekincident met dodelijk afloop begin januari de urgentie voor uitvoering van het steekwapenproject verder versterkt. In december heeft de gemeenteraad een nieuw Integraal Veiligheidsbeleid vastgesteld.

Doelstelling 1: Een veilige woon- en leefomgeving

Op vele vlakken is geacteerd op het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving. Denk dan aan het oppakken en afhandelen van meldingen met betrekking tot overlast of dreigende maatschappelijke onrust. Dit onder regie van de gemeente of het Zorg- en Veiligheidshuis Zeeland. Het aanpakken van overlast van personen met verward gedrag, extreme gevallen van woonoverlast en ook het meewerken aan de voorwaarden voor een stabiele terugkeer van ex-gedetineerden (bijvoorbeeld van zware misdrijven en zedenzaken) in wijken en buurten zijn hier voorbeelden van. Er is weer een aantal tijdelijke huisverboden aan daders van huiselijk geweld opgelegd. En is actief geparticipeerd in casuïstiek die als "hoog-risico" is ingeschat. Dit is casuïstiek waarbij het risico op een gewelddadige escalatie van de situatie als reëel wordt ingeschaald. Samen met verschillende partners als politie, OM, Zorg- en Veiligheidshuis, zorginstanties, reclassering en jeugdhulpverleners wordt deze casuïstiek aangepakt. Dit om er voor te zorgen dat de risico's verminderen of zelfs weg gehaald worden.

In 2022 is het projectplan opgeleverd voor het tegengaan van het (steek)wapenbezit onder jongeren en het tegengaan van jeugdcriminaliteit. In het vierde kwartaal is een projectorganisatie van start gegaan met de uitvoering van dit plan. In december heeft de gemeenteraad een messenverbod opgenomen in de APV.

Doelstelling 2: Ondernijingsbeeld en bestuurlijke weerbaarheid

Begin maart heeft Middelburg de Zeeuwse norm voor een weerbare overheid getekend. Samen met 14 andere overheidsorganisaties in Zeeland wordt de Zeeuwse norm gebruikt als basis om weerbaarder te kunnen zijn tegen criminelen

die misbruik (willen) maken van de overheid om hun criminele activiteiten uit te kunnen voeren.

Samen met diverse ketenpartners als de politie, Orionis, Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) en de Belastingdienst zijn er in 2022 verschillende integrale controles in het kader van ondermijning georganiseerd. Daarnaast is er uitvoering gegeven aan het BIBOB-beleid en is er op casusniveau samengewerkt in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Medewerkers hebben trainingen gevolgd op het gebied van de aanpak van ondermijning.

We zijn in 2022 nog niet in geslaagd het nieuwe Damocles en BIBOB beleid vast te stellen en te implementeren.

Doelstelling 3: Radicalisering

Er is uitvoering gegeven aan de verschillende activiteiten uit het plan van aanpak 'voorkomen radicalisering'. Dit zowel op het gebied van signalering, preventie als uitvoering. Het "Convenant persoonsgerichte aanpak voorkoming radicalisering en extremisme Zeeland" ondertekend door de Zeeuwse gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming en Reclassering Nederland is hiervoor de onderlegger.

Doelstelling 4: Cybercrime

In 2022 is gestart met de uitrol van de interventie HackShield in de gemeenten Middelburg. Eind december namen meer dan 200 kinderen uit Middelburg deel aan dit platform.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Een nieuw veiligheidsbeleid

De gemeenten op Walcheren hebben gekozen om één gezamenlijk veiligheidsplan op te stellen. De vraagstukken op het gebied van veiligheid in de drie Walcherse gemeenten ontlopen elkaar niet veel en daarnaast werken de gemeenten met veel dezelfde partijen samen om uitvoering te geven aan dit beleid. Voorbeelden hiervan zijn onder andere de politie, het Openbaar Ministerie, bureau Halt, en het Zorg- en Veiligheidshuis. Wel heeft iedere gemeente nog één of twee lokale thema's die specifiek voor deze gemeente zijn als prioriteit aangewezen.

Tegelijk met het Integraal Veiligheidsbeleid van de gemeenten stelt de politieorganisatie Zeeland West-Brabant ook een beleidsplan op. Het concept Regionaal Beleidsplan 2023-2026 is in december

door het Veiligheidscollege vastgesteld. Vervolgens is het plan ter consultatie voorgelegd aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. Het Veiligheidscollege heeft op 29 maart 2023 het RBP vastgesteld.

In 2022 hebben de gemeenten in Zeeland geïnvesteerd in een Monitor Integrale Veiligheid. Het initiatief hiervoor is ontstaan in het district de Markiezaten. Zij hebben samen met GGD West-Brabant deze monitor ontwikkeld. De monitor combineert een aantal bestaande veiligheidsdatabases waardoor een completer inzicht ontstaat. Met name voor het opstellen en beoordelen van veiligheidsbeleid is deze monitor bijzonder geschikt. De monitor is begin mei opgeleverd. De monitor heeft als basis gediend voor het schrijfproces om te komen tot een nieuw veiligheidsbeleid. De veiligheidsmonitor wordt jaarlijks opgesteld. Dit instrument gebruiken we ook voor het bewaken van de voortgang en resultaten van het IVB.

Een veilige woon- en leefomgeving

Buurtgericht

Het afgelopen jaar heeft Buurtbemiddeling op de kop af hetzelfde aantal zaken binnengekregen als vorig jaar en het jaar daarvoor namelijk 148. Op 31 december 2022 waren 121 van de 148 zaken afgehandeld waar bij 28 van deze afgehandelde zaken sprake was van "geen commitment". Buurtbemiddeling is een vrijblijvende vorm van bemiddeling waarbij commitment moet zijn bij de betrokkenen om mee te werken aan het traject. De resultaten hebben daarom betrekking op 93 zaken.

Van de 93 zaken zijn er 57 (61,30 %) positief opgelost. De daling van dit percentage (vorig jaar 74%) is toe te wijzen aan de aard van de klachten. Bij 57 van de 93 meldingen was sprake van complexe, meervoudige klachten. Deze toename van complexe zaken is een feit. Steeds vaker zijn er meerdere partijen zoals ambulante begeleiders, wooncorporaties of hulpverleners betrokken bij een overlastmelding. Dit vraagt van buurtbemiddeling en van de bemiddelaars meer tijd en kennis. In het komende jaar zet buurtbemiddeling daar middels bijscholing en werving van vrijwilligers extra op in.

Overlast

Sinds dit jaar sluit de politie weer aan bij het ketenoverleg woonoverlast. Het convenant dat grondslag bood voor gegevensuitwisseling binnen de samenwerking was verlopen. Onder regie van de juridisch adviseur privacy en de privacy

functionaris van de gemeente Middelburg is van 2020 tot begin 2022 gewerkt aan het nieuwe (AVG-proof) convenant als onderlegger voor dit overleg. Inmiddels is het nieuwe convenant operationeel en wordt weer uitvoering gegeven aan het samenwerkingsverband.

Jeugdoverlast staat hoog op de agenda. Middelburg kent verschillende zogenaamde 'hotspots' waar regelmatig sprake is van overlast door jeugd. Inmiddels weten de verschillende veiligheidspartners elkaar steeds makkelijker te vinden, waardoor in veel gevallen de overlast gestopt kan worden. In 2022 heeft de gemeente regelmatig opgetreden. De burgemeester heeft een aantal jongeren een maatregel opgelegd, zoals een gebiedsverbod. In de tweede helft van 2022 zagen we het effect hiervan. De gemeente heeft een regierol met betrekking tot de overlast van jongeren. Samen met partners als de politie, jongerenwerk en Woongoed wordt periodiek overleg gevoerd en gesproken over ontwikkelingen en (het verloop van) acties.

Ook is in 2022 weer een bijdrage geleverd aan de persoonsgerichte aanpak (PGA) van het project Nieuw Perspectief. Dit project, dat breder is dan alleen de PGA, is vooral gericht op de aanpak van jeugdoverlast en het tegengaan van jeugdcriminaliteit.

Jaarwisseling

Omdat de jaarwisseling 2021/2022 zo onrustig is verlopen, is de gemeente dit jaar veel vroeger dan andere jaren gestart met de voorbereidingen. De voorbereiding op de jaarwisseling was dit jaar intensief. Niet langer was sprake van een landelijk totaal- vuurwerkverbod. Dit zorgde voor een lastig in te schatten risicoprofiel van de jaarwisseling omdat de 'normale jaarwisseling' alweer enkele jaren achter ons lag. Verschillende scenario's met daarbij risico reducerende maatregelen werden in afstemming met externe veiligheidspartners en de gemeenschap in Middelburg, voornamelijk de dorpskernen, al dan niet gezamenlijk, voorbereid uitgewerkt en uitgevoerd.

Wat een positieve werking heeft gehad, zijn de verschillende feesten die verspreid door de gemeente zijn gehouden. Feesten die als doel hadden om de jeugd op een plezierige manier met de jaarwisseling bezig te laten zijn, waardoor geïnvesteerd was in het zo veel als mogelijk beperken van overlast en vernielingen.

De schade die ontstaan is aan gemeentelijke eigendommen naar aanleiding van de jaarwisseling, bedraagt € 12.062. De totale

schade is flink afgenomen ten opzichte van vorige jaarwisseling (€ 25.116).

Demonstraties

In 2022 zijn in totaal acht aangekondigde en twee onaangekondigde demonstraties/manifestaties gehouden. Een intensieve samenwerking met de politie en tussen verschillende afdelingen binnen de gemeente heeft bijgedragen aan een ordentelijk verloop van al deze gebeurtenissen. Het houden van demonstraties is een grondrecht, waarbij het maken van goede afspraken met de verschillende organisaties ervoor zorgen dat er geen maatschappelijke onrust ontstaat.

Veilig verloop evenementen

2022 was het eerste jaar sinds de coronapandemie waarin we nauwelijks of geen last hadden van opgelegde beperkingen voor evenementen. Dat leidde er toe dat er weer volop evenementen waren. We maken onderscheid tussen A-, B- en C- evenementen. Ongeveer 20 evenementen in Middelburg vallen onder de B categorie. Organisaties dienen bij hun aanvraag een veiligheidsplan in te leveren dat door gemeente, politie, brandweer en waar nodig de GHOR, wordt beoordeeld op de aanwezige risico's en de genomen maatregelen. De zwaarste categorie 'C' komt in Middelburg op dit moment niet voor.

Bodembelastingkaart ontplofbare oorlogsresten

Het opmaken van een geactualiseerde digitale bodembelastingkaart voor ontplofbare oorlogsresten is afgerond. Het bedrijf dat de gemeente hiervoor heeft ingeschakeld is klaar met zijn opdracht. Nu beschikt de gemeente na gedegen en actueel historisch onderzoek over een digitale kaart waarop is aangegeven binnen welk gedeelte van de gemeente een verhoogde kans is op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten. Een juiste risicoinschatting voor het al dan niet nemen van maatregelen voor de omgeving bij bouw- of graafwerkzaamheden is dan te maken. De volgende stap die gezet moet worden is dat op basis van de digitale kaart Middelburg zijn beleid op dit thema actualiseert. Op dit moment wordt landelijk gewerkt aan een afwegingskader voor gemeenten. Wanneer deze in 2023 wordt opgeleverd, kan deze geïntegreerd worden in het nieuwe beleid.

Havenveiligheid

De Middelburgse haven is in 2022 opnieuw gecertificeerd. Afgelopen december heeft er op initiatief van de gemeente een

opleidings-/oefenseminar plaats met de bedrijven die gebruik maken van de Middelburgse kades voor zeeschepen. Dit seminar werd in samenwerking met de gemeente Hulst georganiseerd. Zij hebben afgelopen jaar een vergelijkbaar traject van hercertificering doorlopen.

Ondermijningsbeeld en bestuurlijke weerbaarheid

Het coördineren van integrale controles

In 2022 hebben drie integrale controles, met deelname van diverse ketenpartners als politie, Orionis, Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) en Belastingdienst, plaatsgevonden op bedrijventerreinen in Middelburg. Deze integrale controles, die inmiddels al een aantal jaar worden gehouden, lijken zijn vruchten af te werpen omdat er steeds minder misstanden worden aangetroffen. Naast deze integrale controles, zijn er drie controles van opslaglocaties met behulp van speurhonden uitgevoerd. Ook hierbij zijn geen grote bijzonderheden aangetroffen. Tot slot heeft er in november een grote integrale verkeerscontrole, gericht op ondermijning, plaatsgevonden.

Zeeuwse norm weerbare overheid

8 maart 2022 heeft Gemeente Middelburg de Zeeuwse norm weerbare overheid getekend. De Zeeuwse overheid kan haar weerbaarheid versterken door te zorgen voor goede, eerlijke en transparante belangenafweging en besluitvorming. Door een goede en veilige werkgever te zijn en door het voorkomen van misbruik of oneigenlijk gebruik van de Zeeuwse overheid. Daarmee bevorderen partijen het gezag van de Zeeuwse overheid. De ambities die de Zeeuwse overheden hiervoor nastreven zijn vastgelegd in de Zeeuwse norm weerbare overheid (hierna: 'Zeeuwse norm').

Door samen te werken, hetzelfde beleid te voeren en dit op consequente wijze toe te passen worden de Zeeuwse overheden gezamenlijk meer weerbaar. En hoewel iedere partij verschillend is qua omvang en 'couleur locale', zorgt de Zeeuwse norm ervoor dat partijen elkaar hierin kunnen versterken.

In 2022 heeft gemeente Middelburg een start gemaakt met de implementatie van de norm. De gemeente heeft activiteiten ondernomen op het gebied van bewustwording, integriteit, bestuurlijk instrumentarium, informatiepositie en informatieveiligheid. In september heeft de gemeente actief meegedaan met de week van de weerbare overheid.

Uitvoering geven aan het Damocles-beleid

In 2022 zijn er beperkt activiteiten geweest in relatie tot het Damoclesbeleid. Er is het afgelopen jaar slechts één waarschuwing afgegeven vanwege het aantreffen van een bepaalde hoeveelheid drugs. Onbekend is waarom het aantal overtredingen in relatie tot het Damoclesbeleid afgelopen jaar zo laag is geweest.

Uitvoering geven aan het BIBOB-beleid

Vergunningsaanvragen die onder het BIBOB (Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur) beleid vallen, zijn getoetst. In 2022 waren dit er 24 (tegen 14 in 2021). Op dit moment is de BIBOB toets in Middelburg beperkt tot de exploitatievergunning voor horeca, coffeeshops en gokbedrijven. De toets wordt uitgevoerd door de afdeling Vergunningverlening en Handhaving.

Trainingen bestuurlijke weerbaarheid binnen de gemeentelijke organisatie

In 2022 zijn we weer volop aan de slag gegaan met het creëren van bewustwording en het geven van trainingen aan medewerkers en bestuurders. In 2022 hebben sessies plaatsgevonden met en voor het managementteam, het college van Burgemeester en Wethouders, de gemeenteraad en verschillende medewerkers. Ook heeft het cluster OOV op straat mensen geïnformeerd en aan bewustwording gewerkt. Zo hebben we een aantal dagen de 'escaperoom' van de TF-RIEC in Middelburg gehost en de 'Bijtende Bende'.

Het coördineren van ondermijningscasussen of bijdrage leveren aan casussen

In 2022 waren er in Middelburg geen grotere integrale ondermijningscasussen. Wel zijn er verschillende signalen van mogelijke ondermijning ontvangen en opgepakt, waarbij in een aantal gevallen door de betrokken partijen zelfstandig actie is ondernomen. Opvallend is de toename van het aantal signalen dat via collega's binnenkomt. Het feit dat een aantal BOA's, toezichthouders en een deurwaarder een training op het gebied van signalering van ondermijning hebben gevolgd, heeft hier een bijdrage aan geleverd. Ook is er organisatiebreed meer aandacht voor de aanpak van ondermijning.

Middelburg neemt deel aan de Zeeuwse werkgroep voor de aanpak van mensenhandel. Middelburg participeert in een aantal casussen waar mogelijk sprake was/is van mensenhandel.

Tevens is intern aandacht besteed aan de functie van aandachtsfunctionaris mensenhandel en het feit dat bij deze functionaris signalen van mogelijke mensenhandel kunnen worden gemeld. Dit heeft onder andere geleid tot een casus waarbij bleek dat er daadwerkelijk sprake was van mensenhandel. Ook worden de BOA's sinds dit jaar ingezet bij controles op mogelijke illegale prostitutie. Tot slot heeft het college in november besloten de financiële bijdrage aan de Zeeuwse zorgcoördinator mensenhandel na 2022 te continueren. Dit nog wel onder voorbehoud dat de raad in 2023 akkoord gaat met de Kadernota 2024-2027.

Radicalisering

In 2022 is, namens de Walcherse gemeenten, opnieuw deelgenomen aan het overleg m.b.t. radicalisering vanuit het Zorg en Veiligheidshuis Zeeland. Waar in het verleden vaak de aandacht lag op radicalisering binnen geloofsovertuigingen zijn er nu nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen die soms leiden tot radicalisering. Er zijn grote tegenstellingen in de maatschappij die leiden tot polarisatie, anti-overheidsdenken en complotdenkers. Dit zien we ook in Zeeland en Middelburg. De BOA's van de gemeente hebben allen een training gevolgd in het herkennen, signaleren en melden van signalen van radicalisering en polarisering.

Middelburg is actief betrokken bij het regelen van subsidie voor Zeeland en bij de organisatie van trainingen en bijeenkomsten voor het professionele netwerk.

Ontwikkeling cybercrime

Onze samenleving digitaliseert en dat geldt ook voor 'criminaliteit'. Er is een duidelijke verschuiving waarneembaar van meer 'traditionele' misdrijven, zoals woninginbraken en winkeldiefstal naar vormen van digitale criminaliteit (cybercrime). De samenwerkende partners op het gebied van veiligheid (politie, justitie, gemeente) moeten alle zeilen bijzetten om de ontwikkelingen op het gebied van cybercrime bij te houden en dit tegen te gaan. De rol van de gemeente richt zich met name op het zorgdragen voor de eigen veiligheid. Het is belangrijk dat de gemeente zorgdraagt voor continuïteit van zijn dienstverlening. Cybercrime vormt een risico voor de continuïteit. De gemeente beschikt over veel informatie van burgers en organisaties. Zij gaan er vanuit dat de data bij de gemeente veilig bewaard worden.

Naast de eigen digitale veiligheid kan de gemeente een rol spelen om inwoners en bedrijven bewust te maken van de gevaren van digitale criminaliteit en hun eigen rol daarin. Het optreden als "makelaar" om acties en initiatieven aan elkaar te koppelen is een speerpunt in het integraal veiligheidsbeleid van de gemeente. In november 2022 is Middelburg daarom gestart met HackShield.

Kinderen van 8 tot en met 12 jaar op een boeiende en speelse wijze leren over digitale veiligheid. Dat is het doel van het project en online spel HackShield Future Cyber Heroes dat de gemeente Middelburg, in samenwerking met de politie en ZB Bibliotheek, in 2022 heeft uitgerold. Aanleiding is de groei van het aantal incidenten met cyberveiligheid, maar ook de Week van de Mediawijsheid die plaatsvond van 4 tot en met 11 november.

In een spel op de computer, telefoon of tablet wordt de kinderen gevraagd te helpen bij het oplossen van cybercriminaliteit in hun gemeente. Middelburg heeft zich - als eerste Zeeuwse gemeente - aangesloten bij ruim 70 andere Nederlandse gemeenten die een virtuele versie van hun stad in HackShield ingericht hebben. Er valt niet alleen iets te leren, je kunt ook iets winnen! Van alle cyberheroes uit Middelburg, Arnemuiden, Nieuw- en Sint Joosland en Sint Laurens wordt de score bijgehouden.

Rampenbestrijding en brandweer

Veiligheidsregio Zeeland

De toenmalige minister van Justitie en Veiligheid heeft in de tweede helft van 2021 een aantal vooraanstaande juristen gevraagd te onderzoeken hoe, gegeven het grote belang dat aan behoud van vrijwilligheid bij de brandweer wordt gehecht, binnen de geldende Europeesrechtelijke en internationaalrechtelijke kaders, de huidige rechtspositie van brandweervrijwilligers maximaal behouden kan blijven. De conclusie van dit onderzoek is dat het Nederlandse stelsel van vrijwillige brandweer grotendeels kan worden gehandhaafd en dat het goed verdedigbaar is dat taakdifferentiatie niet vereist wordt door Europees recht. Dit is dus in lijn met de wens van de toenmalige Tweede Kamer. Voorwaarde is wel dat de rechtspositie van brandweervrijwilligers expliciet gebaseerd wordt op het concept van vrijwilligheid en het contrast tussen vrijwillige brandweer en beroeps wordt verscherpt. Concreet betekent dit dat er een oplossing moet komen voor vrijwilligers die consignatie- of aanwezigheidsdiensten hebben. In Zeeland wordt hier maar beperkt gebruik van gemaakt. Zoals in de programmabegroting aangegeven wordt gewerkt aan een plan hiervoor. De minister van Justitie en Veiligheid heeft in maart de

Tweede Kamer aangegeven dat voor dit plan meer tijd nodig is. De minister verwachtte vóór de zomer van 2022 te komen met een rapport dat de basis is voor een kader voor het behoud van vrijwilligheid bij de brandweer. Hierbij wordt dan rekening gehouden dat het onderscheid tussen vrijwilligers en beroeps voldoende groot blijft. Het kader moet de veiligheidsregio's helpen hier invulling aan te geven. In tegenstelling tot de toezegging van de minister, was eind 2022 het rapport nog niet opgeleverd.

Over het programma Brandweer 2030 zijn geen bijzonderheden te vermelden.

Het was de bedoeling het beleidsplan 2022 – 2025 in december 2021 definitief vast te stellen. Dit is echter niet gelukt omdat een aantal gemeenten de gevraagde deadline voor het indienen van een zienswijze niet heeft gehaald. Daarom is in het AB van 24 februari 2022 het beleidsplan 2022 – 2025 definitief vastgesteld. De gemeenteraad van Middelburg heeft een positieve zienswijze gegeven.

Rampenbestrijding en bevolkingszorg

Gezien de ontwikkeling met betrekking tot COVID-19 is de loop van 2021 het regionale Team Gemeenten (Bevolkingszorg) opgeheven. Daardoor hoefde hier in 2022 geen capaciteit meer op worden ingezet vanuit het cluster openbare orde en veiligheid.

In 2022 hebben verschillende medewerkers weer deelgenomen aan diverse oefeningen en trainingen. Ook de nieuwe collegeleden hebben de benodigde opleidingen gevolgd. Zo hebben zij in oktober deelgenomen aan een oefening van het gemeentelijk beleidsteam.

Effecten maatregelen financieel herstelplan

Voor de effecten in 2022 van de maatregelen uit het financieel herstelplan verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Beleidsindicatoren

nmb= deze indicatoren zijn nog niet beschikbaar bij het CBS

Beleidsindicatoren		2018	2019	2020	2021	2022
Verwijzingen Halt (aantal per 1000 inwoners (jongeren van 12 tot 18 jaar))	Middelburg	25	19	20	nmb	nmb
	Nederland	12	13	11	nmb	nmb
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	Middelburg	2,5	3,9	2,6	2,6	2,4
	Nederland	2,2	2,3	2,0	1,8	2,3
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	Middelburg	5,2	5,0	5,2	4,5	5,4
	Nederland	4,8	4,8	4,6	4,3	4,6
Diefstallen uit woningen (aantal per 1.000 inwoners)	Middelburg	1,2	1,6	1,4	2,0	0,7
	Nederland	2,5	2,3	1,8	4,1	1,4
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)	Middelburg	5,8	6,7	6,9	6,3	8,1
	Nederland	5,4	5,9	6,2	4,1	6,0

Wat heeft het gekost?

Veiligheid	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
1.01.0 Crisisbeheersing en brandweer	3.500	3.500	3.486	14
1.02.0 Openbare orde en veiligheid	1.876	2.284	2.243	41
Totale Lasten	5.376	5.784	5.729	55
Baten				
1.02.0 Openbare orde en veiligheid	-57	-244	-207	-36
Totale Baten	-57	-244	-207	-36
Totaal Veiligheid	5.319	5.541	5.522	18

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel/- nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen tussen de begroting 2022

na wijzigingen en de realisatie 2022 van € 25.000 of hoger toelichten.

Toelichting financiële afwijkingen (+ voordeel / - nadeel)

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
-----------------------------------	------------------	-----------------	-----------------

1.02.0 Openbare orde en veiligheid

Coronatoegangbeleid

De overheid heeft voor het handhaven van het coronatoegangsbewijs een uitkering verstrekt om de kosten te dekken die hiermee gemoeid zijn. De niet benutte uitkering zal worden terugbetaald aan het rijk.

25	-24	N
----	-----	---

Overige

30	-12
----	-----

Totaal

55	-36
-----------	------------

Verkeer, vervoer en waterstaat

Inleiding

De gemeente is verantwoordelijk voor het aanleggen en beheren van infrastructuur, het faciliteren van diverse vervoersvormen, het

realiseren van parkeervoorzieningen en het goed afwikkelen van verkeer- en vervoerstromen. Veiligheid en duurzaamheid staan hierbij voorop.

We willen een samenleving waaraan iedereen zo veel mogelijk kan deelnemen. Het is om die reden dat de openbare ruimte waar mogelijk toegankelijk moet zijn. Op die manier kunnen we allerlei voorzieningen bereiken en gebruiken.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Kwaliteitsatlas 2030 (herzien)
- GVVP Middelburg 2030, beleidsdeel
- GVVP Middelburg 2030, uitvoeringsdeel
- Regionale Mobiliteitsstrategie

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Het borgen en daar waar mogelijk verbeteren van de bereikbaarheid en toegankelijkheid van Middelburg voor alle mensen. Inwoners en bezoekers van Middelburg moeten zich veilig en vlot kunnen verplaatsen door en rond de stad. Zonder al te veel oponthoud en het veroorzaken van overlast en milieuhinder. Daarnaast moet er voldoende parkeergelegenheid zijn.

Doelstellingen

1. Het verduurzamen van mobiliteit

2. Het behouden van het hoge aandeel fietsverkeer in het totale verkeer
3. Het verhogen van de verkeersveiligheid binnen de bebouwde kom, het verbeteren van de bereikbaarheid binnen Middelburg en een autoluwe binnenstad
4. Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners en bezoekers met behoud van een hoog bezettingspercentage van de parkeerconcentraties
5. Een toegankelijke stad voor iedereen

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: Het verduurzamen van mobiliteit

Het grootste deel van de afgelegde reiskilometers gebeurt met de auto. Hier is dan ook de meeste winst te behalen door:

- het voorkomen, verkorten of verminderen van autoverplaatsingen
- het veranderen van vervoerswijze: bij voorkeur te voet, per fiets en/of met het openbaar vervoer
- het verschonen van verplaatsingen: zorg dat verplaatsingen met schone auto's worden gemaakt. Bijvoorbeeld elektrische auto's.

Onze mobiliteit verandert de komende jaren fors. De groei van elektrische auto's en laadinfrastructuur zet door. Het delen van bezit wordt vanzelfsprekender en alles staat met elkaar in verbinding.

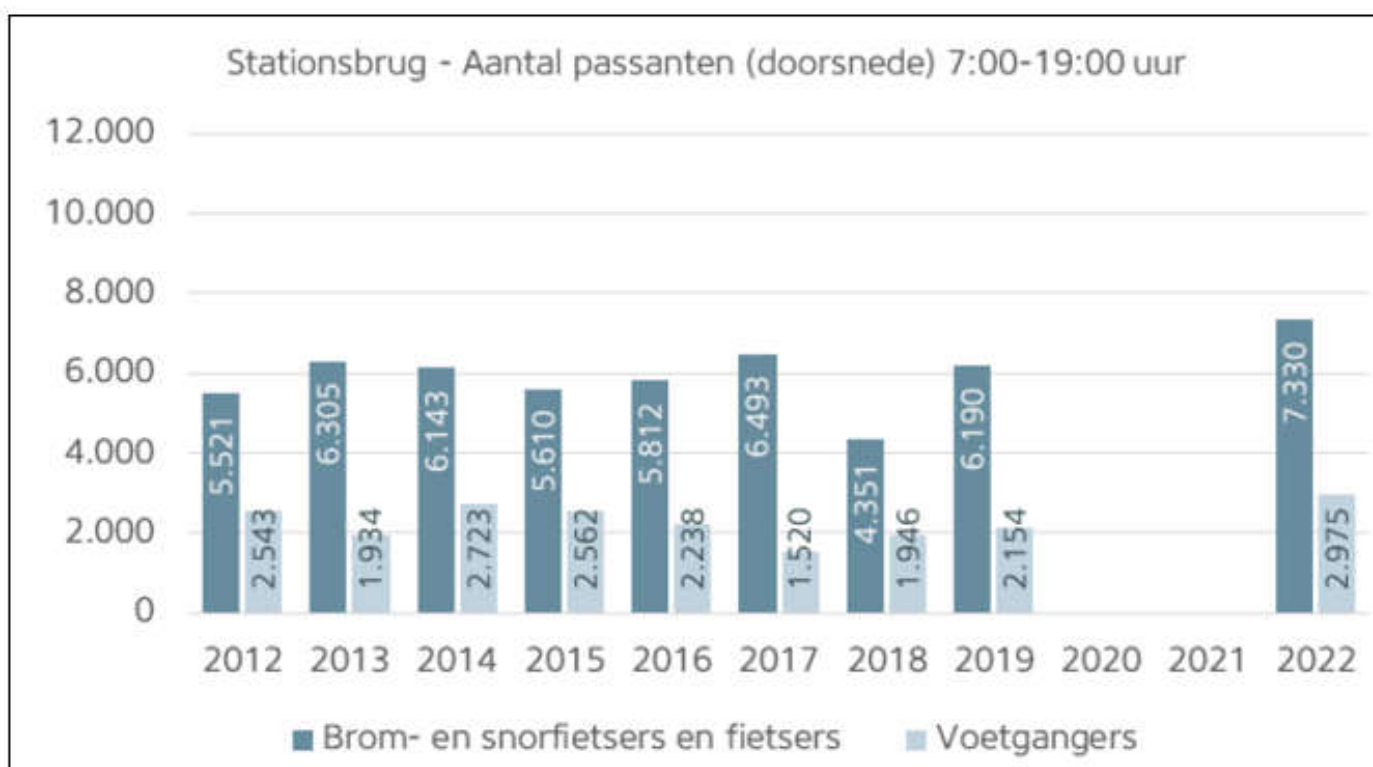
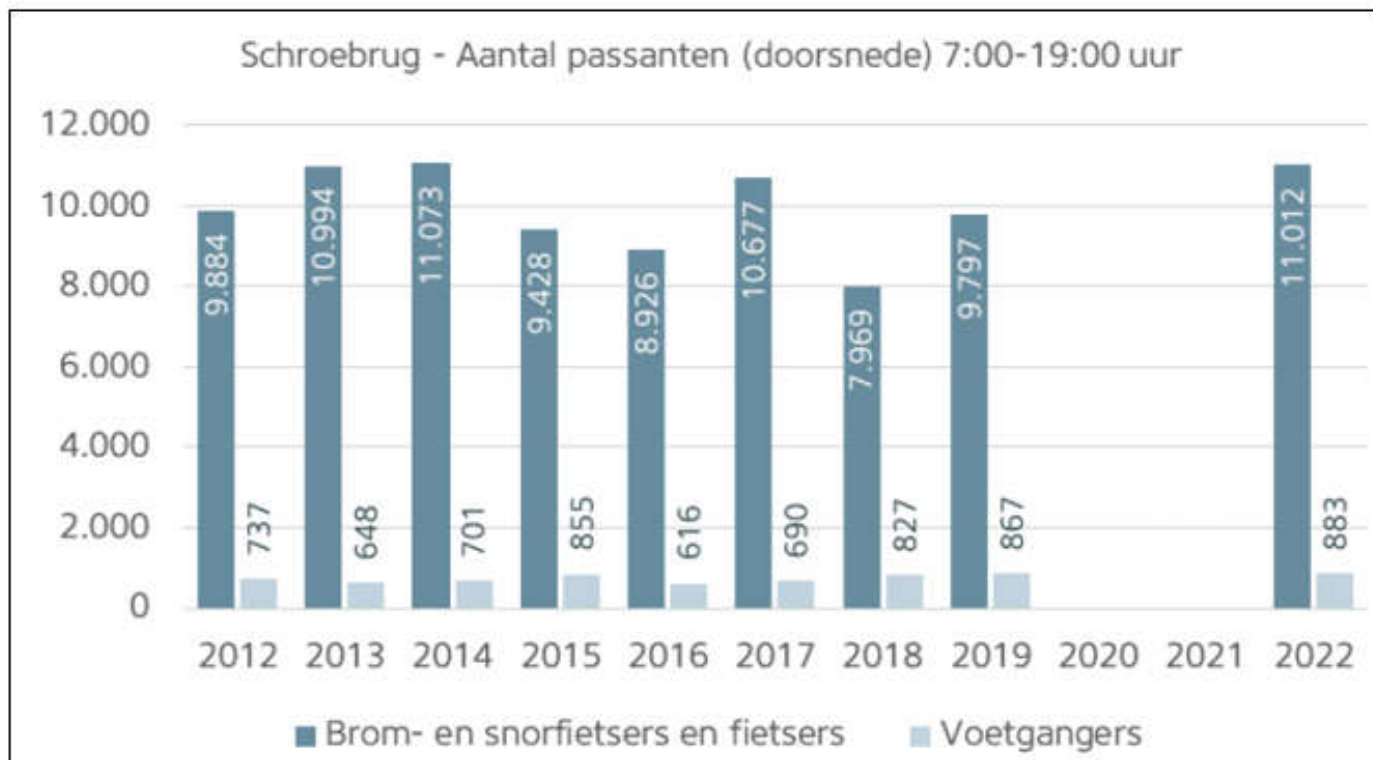
Doelstelling 2: Het behouden van het hoge aandeel fietsverkeer in het totale verkeer

Middelburg heeft een bovengemiddeld hoog fietsgebruik. Het verloop van het aandeel fietsverkeer wordt gemeten aan de hand van de kanaalpassages (Stationsbrug en Schroefbrug).

Ieder jaar in dezelfde week en op dezelfde dag vindt een meting plaats van het aantal fietspassages over de Kanaalkruisingen. De hoogte van deze steekproef meting wordt mede bepaald door een aantal niet te beïnvloeden omstandigheden; zoals bijvoorbeeld weersomstandigheden.

Vanaf 2012/2013 zien we – met uitzondering van het jaar 2018 - dat de passages op een dag schommelen tussen afgerond 18.000 en 23.000 fietsers per 24 uur (zie tabel en grafiek hieronder). In verband met de coronacrisis zijn zowel in 2020 als 2021 geen verkeerstellingen van het fietsverkeer gehouden op de Kanaalkruisingen.

Trend 2012 -2022 telling 07:00-19:00 uur

Doelstelling 3: Het verhogen van de verkeersveiligheid binnen de bebouwde kom, het verbeteren van de bereikbaarheid in Middelburg en een autoluwe binnenstad.

Zie hieronder het verloop van de verkeersongevallen in Middelburg. De prestatie-indicator die hierbij gehanteerd wordt

is het aantal ongevallen per 100.000 inwoners uit: "Waar staat je gemeente". De cijfers voor 2022 zijn nu nog niet bekend.

Verkeersongevallen per 100.000 inwoners

BRON | 2017 - 2021

Conform het GVVP 2030 wordt ingezet op het verder optimaliseren van het bestaande verkeer- en vervoerssysteem op verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid. Dit zijn veelal de wat kleinere projecten.

Doelstelling 4: Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners en bezoekers

In het coalitieakkoord is met betrekking tot het parkeren in Middelburg het volgende opgenomen:

- Lagere tarieven in de parkeergarages dan op maaiveld (= straatparkeren)
- Parkeerterreinen (=Hubs) realiseren aan de randen van de stad voor het gemotoriseerd verkeer (gratis parkeren)

- Door het beter benutten van de parkeerterreinen aan de randen van de stad en het hanteren van goede parkeertarieven in de parkeergarages wordt er bijgedragen aan een autoluwe binnenstad
- Bij het parkeren op straat in de binnenstad wordt 'voorrang' gegeven aan inwoners

Onderzoek naar parkeerdruk binnenstad

Bewoners en bezoekers van de binnenstad maken gezamenlijk gebruik van het bestaande parkeerareaal in de binnenstad. Met name vanuit de bewoners komen er diverse signalen dat na de coronajaren 2020 en 2021 een hoge parkeerdruk op maaiveld is ontstaan. Zij geven aan in toenemende mate problemen te

ervaren bij het vinden van een beschikbare parkeerplaats in de directe woonomgeving. De gemeente heeft twee parkeertellingen uitgevoerd. Eén overdag en één in de nachtelijke uren. Hiernaast is het aantal afgegeven bewonersvergunningen versus het aantal maaiveldparkeerplaatsen in de binnenstad onderzocht.

Doelstelling 5: Een toegankelijke stad voor iedereen en wegenonderhoud

Ook in 2022 zijn projecten die op de lijst planning wegen en riolen worden vermeld, en waarbij toegankelijkheid een rol speelt, tijdens de ontwerpfasen voorgelegd aan SWGW voor advies. Indien SWGW advies geeft, is het ontwerp in overleg met SWGW aangepast.

Op basis van het in 2016 vastgestelde kaders voor het wegbeheer wordt het jaarlijks onderhoudsplan voor de (weg-)verhardingen opgesteld. In 2022 is een deel van het beschikbare budget ingezet voor het repareren van schades en onvolkomenheden. Een deel van het budget is gebruikt voor integraal groot onderhoud om samen met andere beleidsvelden, als rioolonderhoud, klimaatmaatregelen te realiseren. En er is een deel van het budget gebruikt voor het maken van plannen/ontwerpen voor projecten die op langere termijn gaan spelen. In ieder project zijn samen met bewoners/bedrijven, afhankelijk van de situatie en mogelijkheden, in meer of mindere mate, omvormings- en verbeteringsmaatregelen gerealiseerd om de leefbaarheid af te stemmen op het huidige en toekomstige gebruik. De maatregelen zijn er steeds op gericht om de hoeveelheid verharding daar waar mogelijk te verminderen, en om te vormen naar gecombineerd groen- en waterbergings- c.q. infiltratieoppervlak. Daarnaast is bij elk project geïnventariseerd of bestaand bestratingsmateriaal kan worden hergebruikt (circulair). Oud, versleten of kapot bestratingsmateriaal is vervangen door duurzame materialen (bijvoorbeeld gebakken materialen).

Wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling 1: Het verduurzamen van mobiliteit

Bij mobiliteit geldt: eerst inzetten op energie besparen en dan hernieuwbare energie toepassen om de mobiliteit te verduurzamen. Dit vertaalt zich in onderstaande ontwikkelingen:

- de steeds verdergaande ontwikkeling via internet, digitalisering van allerlei (overheid) diensten en flexibel werken betekent dat de noodzaak om fysiek aan het verkeer deel te nemen afneemt. Het voor een bepaald percentage van de totale werktijd thuiswerken is gebruikelijk aan het worden.

- de fiets staat in het gemeentelijk mobiliteitsbeleid op nummer één. In een continu proces worden - gezamenlijk met maatschappelijke organisaties - maatregelen voorgesteld die het fietsen stimulerend en/of de verkeersveiligheid verhogen. Afhankelijk van de beschikbare financiële middelen worden deze op korte of langere termijn uitgevoerd.
- voor het stimuleren en faciliteren van e-auto's worden met enige regelmaat laadpalen geplaatst. In 2022 hebben we voor 24 nieuwe locaties een verkeersbesluit genomen. Hierbij zijn 26 laadpalen geplaatst. Er zijn 15 aanvragen om uiteenlopende redenen afgewezen. Afgelopen jaar verleenden we 18 vergunningen voor een verlengde private aansluiting (=laadkabel vanuit huis naar e-auto geparkeerd op de openbare weg). In 2022 was in Nederland bijna 25% van de nieuw verkochte auto's elektrisch. Een groot deel daarvan laadt de auto op eigen (bedrijfs)terrein op. Dat betekent dat de gemeente daar verder geen bemoeienis mee heeft.

In 2022 is gewerkt aan de integrale laadvisie voor Middelburg. Deze integrale laadvisie bepaalt de strategie om tijdig een toegankelijke betaalbare, betrouwbare en veilige laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen te realiseren. Dit vindt navolging van de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL), een bijlage van het Klimaatakkoord. Deze laadvisie richt zich op de volgende gebruikersgroepen: personenvervoer inclusief toerisme/doelgroepenvervoer/taxi's/lichte en zware logistieke voertuigen en vaartuigen. De laadvisie heeft inmiddels een eerste participatieronde doorlopen.

Doelstelling 2: Het behoud van een hoog aandeel fietsverkeer in het totale verkeer

"In ons mobiliteitsbeleid staat het langzaam verkeer (fiets en voetganger) op nummer één." De basis voor het integrale fietsplan ligt in het GVP 2030. Hiervoor wordt al jaren met een integraal programma aan fietsgebruik stimulerende projecten gewerkt. Dit programma met projecten richt zich op verbetering van de omstandigheden (zoals veiligheid en doorstroming) van fietsers op enerzijds de fietsroutes in de binnenstad en anderzijds de fietsroutes vanuit de wijken naar het buitengebied. Voorts ligt er een opgave in het verbeteren van het fiets parkeren in de binnenstad. Vooral projecten/maatregelen gericht op het verhogen van de verkeersveiligheid, optimaliseren en verbeteren van 30 km/u wegen etc. dragen bij aan het in stand houden van het hoge aandeel fietsverkeer in het totale verkeer of zelfs verder verhogen hiervan. Dit is in feite een permanent lopende activiteit

die we in samenspraak met de bewoners, verkeerswerkgroepen, fietsersbond, politie etc. uitvoeren.

De rol en positie van de fietsenstalling op het Zusterplein blijft een belangrijke pijler in de aanpak van het fiets parkeren in het kernwinkelgebied. Mede met het oog op het verlichten van de fiets parkeerdruk op Plein 1940 behoort een eventuele uitbreiding van het fiets parkeren op het Zusterplein tot de mogelijkheden.

In de Gravenstraat (gedeelte tussen Zusterstraat en Markt) is in november 2022 het fietsverbod opgeheven. Dit ter verbetering van de bereikbaarheid van de Markt. Dit is in eerste instantie een pilot. De pilot wordt na een jaar geëvalueerd. Op basis van de resultaten zal dan bepaald worden of deze maatregel definitief wordt. Samenhangend met de hierboven beschreven pilot is de wens om de Gravenstraat (gedeelte tussen Zusterstraat en Varkensmarkt) qua fietsbaarheid te verbeteren. Het gaat hier om het aanbrengen van een meer comfortabele verharding voor fietsers dan de huidige kinderkopjes. Met deze maatregel willen we het bereiken van de rijwielstalling op het Zusterplein vereenvoudigen en daarmee het gebruik verhogen. Wij realiseren ons wel dat dit uit financieel oogpunt lastig is voor de korte termijn en daarom hebben wij deze maatregel op de "wensenlijst" geplaatst.

Doelstelling 3: Het verhogen van de verkeersveiligheid binnen de bebouwde kom, het verbeteren van de bereikbaarheid in Middelburg en een autoluwe binnenstad.

Samen met de verkeerswerkgroepen, Politie, Fietsersbond en andere relevante partijen wordt continu gewerkt aan een verhoging van de verkeersveiligheid en een verbetering van de bereikbaarheid

In het nieuwe gemeentelijk verkeer- en vervoerplan is het accent in het mobiliteitsbeleid vooral komen te liggen op het verder optimaliseren van het bestaande wegennet op basis van de wegencategorisering.

De optimalisatie bestaat uit enerzijds het aanpakken van gesignaleerde verkeersproblemen, komend uit overleggen met bijvoorbeeld de verkeerswerkgroepen, fietsersbond en meldingen. Anderzijds gaat het om de meer vanuit beleid gestuurde projecten (GWVP 2030). Hiervoor kan het zijn dat enkele jaren "gespaard" moet worden om het specifieke project te kunnen uitvoeren. Vaak combineren we een aanpassing van

de weg met werkzaamheden aan riolering- en/of reconstructie. Voorbeelden hiervan zijn de herinrichting van de Koudekerkseweg en Klein Vlaanderen.

Plannen in onderzoek, voorbereiding, uitvoering en/of afgerond

- Gebiedsontsluitingsvisie Veerse Meer zuid: Uitwerken Basisvariant. Dit betreft een onderzoek naar het maximaal opwaarderen van de huidige verkeersstructuur in het Veerse Meer Zuid-gebied
- Vervangen verkeersregelinstallaties Seisplein en Seissingel noord-Sandberglaan in uitvoering
- Onderzoek '30 km/uur de norm binnen de bebouwde kom' Project is doorgeschoven. CROW richtlijnen voor inrichting gebiedsontsluitingsweg (GOW) 30 zijn nog in ontwikkeling.
- Voorbereiden vervangen verkeersregelinstallatie (VRI) Sandberglaan / Laan der Verenigde Naties / Pres. Rooseveltlaan door nieuwe VRI of rotonde. Voorbereiding is tijdelijk gestopt en pakken we opnieuw op zodra er meer duidelijkheid is over de invulling van de ontwikkellocatie Walcherseweg / Laan der Verenigde Naties / Sandberglaan.
- Nut en noodzaakonderzoek VRI Stromenweg / Grevelingenstraat i.c.m. alternatieve kruispuntoplossing (bijv. rotonde) Dit project is doorgeschoven naar 2023/2024 in verband met onvoldoende personele capaciteit binnen het cluster verkeer.
- Uitvoering verkeersveiligheidsmaatregelen voor fietsers ter hoogte van de fietsoversteekplaats op de Mortiereboulevard en de verbinding van de fietsbrug over de Mannezeese Watergang naar de Moeringweg nabij de rotonde Mortiere.
- Uitvoering afwaardering van Gebiedsontsluitingsweg (50 km/u) naar Erftoegangsweg (30 km/u) Klein Vlaanderen.
- Voorbereiding en aanbesteding van een Netwerk Management Systeem (NMS). Dit systeem ontsluit de Middelburgse VRI's op een beheerplatform voor storingsmeldingen en verkeerskundig beheer.
- Uitvoering afwaardering van Gebiedsontsluitingsweg (50 km/u) naar erftoegangsweg Koudekerkseweg en saneren VRI (verkeersregelinstallatie) op kruising Laan der verenigde Naties / Koudekerkseweg door middel van vervangen door rotonde (uitvoering gereed).
- Verlegging van de buslijnen (52, 53, 56, 58, 133, 633) komend vanaf het busstation Middelburg die via de Schroebrug een traject rijden via de Blauwe Dijk / Stationsstraat / Turfkaai / Nieuwe Haven / Hoogstraat / Koestraat in één richting en de

realisatie van een nieuwe bushalte aan het Groenewoud met aanpassing van de verkeersregelinstallatie kruispunt Koestraat met Het Groenewoud.

Monitoring ontwikkeling verkeersintensiteiten

De ontwikkeling van het (auto)verkeer wordt gemonitord (verkeerstellingen). En vergelijken we met de verkeersmodelberekeningen van het in 2015 geactualiseerde en vastgestelde verkeersmodel. Resultaten daarvan laten zien dat er geen onvoorziene negatieve ontwikkelingen is op de aspecten bereikbaarheid en doorstroming. In het algemeen geldt dat door de N57 de autoverkeerintensiteiten op het Middelburgse wegennet daalden. Hierdoor is meer ruimte ontstaan voor andere verkeerssoorten. Dit levert een positieve bijdrage aan de verkeersveiligheid en fietsvriendelijkheid van Middelburg.

Verkeersmodel Walcheren geactualiseerd

In 2022 hebben we het Verkeersmodel Walcheren laten actualiseren. We hebben dit samen met de gemeenten Vlissingen en Veere, Waterschap Scheldestromen en de Provincie Zeeland gedaan. Het geactualiseerde model biedt een cijfermatige doorkijk naar de te verwachten verkeersstromen in zowel 2030 als 2040. Het helpt ons om inzicht te krijgen en te houden op hoe verkeersstromen zich ontwikkelen bij bijvoorbeeld de aanleg van grootschalige recreatieve voorzieningen.

Openbaar vervoer, doelgroepenvervoer en Buurtbus Middelburg

Nadat de servicebus stopte werd deze tijdelijk vervangen door de seniorentaxibus (20 maart 2020 tot en met 1 maart 2021). Met ingang van 2 maart 2021 rijdt op dinsdag en donderdag de buurtbus 569.

Regionale Mobiliteitsstrategie (RMS)

De manier waarop we van deur tot deur reizen verandert. Door bijvoorbeeld de opkomst van de elektrische fiets en de deelauto. Maar ook door veranderingen binnen het openbaar vervoer en doelgroepenvervoer, zoals de regiotaxi. En er zijn steeds meer mogelijkheden om een reis (digitaal) te plannen, boeken en betalen.

In 2022 hebben de gemeenteraden en provinciale staten in Zeeland de RMS vastgesteld. De RMS is het plan om – onder de hierboven beschreven veranderende omstandigheden – gemakkelijk, veilig en snel te reizen door Zeeland.

Het openbaar vervoer vormt een belangrijk bestandsdeel van de RMS. Hierbij wordt gewerkt naar de nieuwe busconcessie begin 2025. Belangrijke toevoeging aan het openbaar vervoer is het zogenaamde flexnet. Er gaan meer flextaxi's en kleine busjes rijden. Door dit te combineren met doelgroepenvervoer krijgen reizigers meer mogelijkheden om van A naar B te reizen. In een dorp of stad zijn er straks meer opstappunten voor vervoer te vinden. Binnen de bebouwde kom is een opstappunt op maximaal 500 meter te vinden. Zo kan iedereen op een makkelijke manier bij een opstapplaats of knooppunt voor openbaar vervoer komen.

Met de Provincie, Connexion, Vlissingen en taxi de Vlieger worden de mogelijkheden van integratie openbaar vervoer en doelgroepenvervoer (WMO-vervoer) onderzocht. Waar mogelijk wordt dit via een pilot verder voorbereid en ingevuld.

Een autoluwe binnenstad is een binnenstad waarbij het niet-noodzakelijke autoverkeer zoveel als mogelijk wordt geweerd. Een autoluwe binnenstad draagt bij aan een verhoging van de verkeersveiligheid, het streven naar een meer fietsvriendelijke stad en een verhoging van de leef- en beeldkwaliteit. Het doorgaand verkeer (met herkomst en bestemming buiten de binnenstad) wordt afgeleid naar het rondwegstelsel. Bezoekers van de binnenstad worden – via het parkeerverwijssysteem – verwezen naar de parkeergarages aan de rand van de binnenstad, zodat daarmee het zoekverkeer naar parkeerplaatsen wordt verminderd. Maatregelen gericht op het faciliteren van parkeren, stimuleren van fietsverkeer en openbaar vervoer, evenals de inrichting van de wegenstructuur in en rondom de stad dragen bij aan het bereiken van een meer verkeersluwe binnenstad.

In de dialoogtafels in het kader van de omgevingswet veelvuldig de opmerking gemaakt om het aantal auto's in de (binnen)stad op weg naar 2050 verder terug te dringen en eventueel hiervoor in de plaats met deelauto's of e-deelauto's te gaan werken. Op dit moment staan op enkele plaatsen in de stad deelauto's en onderzocht wordt of deze uitgebreid kunnen worden. Het gebruik wordt gemonitord en bij positieve resultaten zal deze vorm van deelmobiliteit verder in het mobiliteitsbeleid verwerkt worden.

Doelstelling 4: Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners en bezoekers met behoud van een hoog bezettingspercentage van de parkeerconcentraties

Stimulering gebruik parkeergarages

In de parkeerbelastingverordening voor het jaar 2023 zijn tarieven verwerkt die in het verlengde liggen van het gewenste parkeerbeleid. Namelijk het verhogen van de parkeertarieven op het maaiveld en het niet verhogen van de tarieven in de parkeergarages. Hierdoor zijn de tarieven in de parkeergarages lager dan op het maaiveld. Voor de binnenstadbezoeker is het dus financieel gunstiger om de auto in de parkeergarage te zetten dan op een parkeervak op straat.

Hier komt nog eens bij dat in 2023 technisch bij het gebruik van de parkeerautomaten op straat of de parkeerapp (voor bezoekers) wordt afgedwongen dat bezoekers op straat maximaal 2 uur aaneengesloten kunnen parkeren. Het mogelijk verlengen van de parkeertijd op straat door geld bij te storten in de parkeerautomaat of parkeerapp is dan geblokkeerd, waardoor de bezoeker het parkeervak dient te verlaten en deze weer vrijkomt voor nieuwe parkeerders. Voorgaande maatregelen zorgen ervoor dat bezoekers met een langbezoekersmotief 'gestuurd' worden naar parkeerlocaties die financieel aantrekkelijker zijn en geen parkeerduurbepending hebben, zoals aan de randen van de (binnen)stad en de parkeergarages. Door deze maatregelen krijgen de binnenstadbewoners meer 'ruimte' beschikbaar om op maaiveld, mogelijk in de directe woonomgeving, te kunnen parkeren.

Doelstelling 5: Een toegankelijke stad voor iedereen en wegenonderhoud

Toegankelijkheid

In 2022 is het verzoek van SWGW (Stichting Werkgroep Gehandicapten Walcheren) voor het aanpassen van de hellingbaan naar de Zeeuwse Bibliotheek gerealiseerd. Eind 2022 is er

telefonisch voortgangsoverleg geweest met de SWGW en gesproken over de onderlinge afstemming en speerpunten voor ontwerp. Afsproken is om aandacht te besteden aan bewustwording bij de ontwerpers van de openbare ruimte.

Wegenonderhoud

In 2022 is het niet gelukt om al het geplande onderhoud te realiseren. Een aanzienlijk deel van de projecten is door vertraging in de planvorming/voorbereiding door geschoven naar 2023 of latere jaren. Vanwege capaciteitsproblemen in de voorbereiding en uitvoering van projecten, zowel bij nutsbedrijven, leveranciers en de eigen organisatie is de focus verlegt naar grootschalige planvoorbereiding (Klarenbeek Arie van Driellaan en omgeving, Dauwendaele Meanderlaan, Buitenhovelaan en Rustenburgstraat en omgeving). En kleinschalig onderhoud op wijkniveau met name in Dauwendaele.

Gerealiseerd zijn de volgende projecten: herinrichting Turfkaai / Hoogstraat, onderhoud Dampoortweg, Kanaalweg en de herinrichting Koudekerkseweg. Ook zijn de geplande "lichtere" plaatselijke reparaties en schades gerealiseerd onder anderen: aan fietspaden, op diverse locaties in Dauwendaele, Saffierplaats, Dauwendaelselaan, de Medes en de Jodengang, Seissingel e.o. gerealiseerd.

Een aantal projecten zijn voorbereid en realiseren we in 2023. De belangrijkste zijn: Klein Vlaanderen, Singelweg, Warande, Radenhove, Westwal, Beatrixstraat en omgeving, 1e fase Arie van Driellaan en omgeving.

Effecten maatregelen financieel herstelplan

Voor de effecten in 2022 van de maatregelen uit het financieel herstelplan verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren		2018	2019	2020	2021	2022
verkeersongevallen per 100.000 inwoners	Middelburg	455	609	395	498,3	nmb
	Nederland	748	780	596	654,4	nmb

Wat heeft het gekost?

Verkeer, vervoer en waterstaat	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
2.01.0 Verkeer en vervoer	9.838	10.421	9.904	517
2.02.0 Parkeren	2.771	2.766	2.928	-162
2.04.0 Econ havens en waterwegen	372	310	331	-21
Totale Lasten	12.981	13.496	13.163	333
Baten				
2.01.0 Verkeer en vervoer	-1.057	-1.712	-2.487	775
2.02.0 Parkeren	-5	-5	-67	62
2.03.0 Recreatieve havens	-64	-64	-62	-2
2.04.0 Econ havens en waterwegen	-132	-117	-85	-32
Totale Baten	-1.258	-1.897	-2.701	804
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	11.723	11.599	10.462	1.137

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger

toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
2.01.0 verkeer en vervoer			
Europees project Move	-30	42	N
De uitgaven en inkomsten blijven binnen het projectbudget, maar wijken af van de oorspronkelijke planning. Bovendien zijn de looptijden van de projecten vanwege Covid-19 verlengd. Dit is op concernniveau budgetneutraal.			
Waterschap Scheldestromen	-37		J
Dit betreft de doorbetalingsregeling uikering Wet Herverdeling Wegenbeheer aan Waterschap Scheldestromen. In de meicirculaire van het Rijk is het definitieve groeipercentage van 8% vastgesteld. Dit percentage is hoger dan in voorgaande jaren.			
Reconstructies	665	223	N
De prioriteit ligt bij werkzaamheden voor grondbedrijf en investeringsprojecten. Daardoor loopt het wegenonderhoud vertraging op en wordt het budget gedeeltelijk uitgegeven. Het overschot wordt toegevoegd aan de reserve wegen .			
Reconstructie Kleverskerks Jaagpad		-91	N
De reconstructie van het Kleverskerks Jaagpad wordt in 2023 afgerond, in eerste instantie zou dat 2022 zijn. Daardoor ontvangen we het restant subsidie pas in 2023.			
Straatwerk voor derden	41	499	N

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Door de aanleg van glasvezelkabel door Delta en het saneren van leidingen is de opbrengst hoger dan waarmee rekening is gehouden in de begroting. Het resultaat wordt toegevoegd aan de reserve wegen.			
Openbare verlichting			
De kosten voor energie zijn 77% hoger dan in 2021. De begroting was al bijgesteld, maar dat was niet voldoende.	-64		N
De schade aan lichtmasten wordt vergoed door verzekeringsmaatschappijen. Vooraf is niet in te schatten hoeveel schades er zullen zijn.		32	N
Buro Openbare Verlichting Zeeland	-101	58	N
Dit buro is een samenwerking tussen verschillende organisaties (gemeenten en waterschap). Het onderhoud aan lichtmasten wordt door de gemeente Middelburg gecoördineerd. Er is extra personeel ingezet, dit wordt verrekend met de deelnemende organisatie.			
Onkruidbestrijding	136		N
Voor dat het onkruid bestreden wordt af dient het straatvuil geveegd te worden. Er was te weinig capaciteit om deze veegronde uit te voeren. Omdat de onkruidbestrijding dan geen effect heeft, is besloten om een ronde te schrappen. Daardoor is het budget niet volledig besteed.			
Tractie en materieel veegdienst	-53		N
De veegborstels en brandstof zijn duurder geworden in 2022.			
2.02.0 Parkeren			
Buitenparkeren / onderhoud betaalautomaten	-83		N
Er zijn meer storingen geweest met de oudere parkeerautomaten. In 2023 worden de parkeerautomaten vervangen, de verwachting is dat er dan minder storingen zullen zijn.			
Parkeergarage Kousteensedijk	-63	63	N
In 2022 heeft er een brand plaatsgevonden in de parkeergarage van de Kousteensedijk, hierdoor is schade ontstaan welke gedekt wordt door de verzekering. Per saldo is dit budgetneutraal.			
Overig	-78	-22	
Totaal	333	804	

Economie

Inleiding

Het programma economie heeft als doel de economische groei te stimuleren. De gemeente heeft hierop vooral invloed door

het scheppen van een goed vestigingsklimaat voor bedrijven en instellingen en door het bieden van locaties waar bedrijven zich kunnen vestigen en ontwikkelen. Daarnaast kan de gemeente bijdragen aan de versterking van de economie door het aantrekken van toeristen.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Kwaliteitsatlas 2030 (herzien)
- Masterplan Mortiere 1998
- Masterplan Stationsgebied 1998
- Actieplan Binnenstad Middelburg 2018

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Het behouden en waar mogelijk versterken van de economische positie van Middelburg en het behouden van de werkgelegenheid in overeenstemming met de aanwas van de beroepsbevolking en het bewerkstelligen van voldoende differentiatie in de werkgelegenheid.

Doelstellingen

1. Voldoende ruimte voor bedrijvigheid

2. De binnenstad handhaaft zich als regionaal en toeristisch koopcentrum
3. Vergroten van het recreatief bezoek aan Middelburg

Wat hebben we bereikt?

Prestatie	Status
Ruimte scheppen voor bedrijvigheid	niet volgens plan
herstructurering Arnestein	gedeeltelijk volgens plan
Winkelcentrum Dauwendaele	gedeeltelijk volgens plan
	Volgens plan

Doelstelling 1: Voldoende ruimte voor bedrijvigheid

Er is een nieuw Bedrijventerreinenprogramma Walcheren 2022-2026 vastgesteld waarin ruimte is voor 5 + 5 ha. bedrijventerrein. Dit programma is in januari 2023 door Gedeputeerde Staten vastgesteld.

De gemeenteraad heeft in november 2021 het bestemmingsplan voor bedrijventerrein Trekdiijk vastgesteld. De Raad van State heeft het besluit over bestemmingsplan voor Trekdiijk op 5 april 2023 vernietigd. De gemeenteraad heeft naar aanleiding van deze uitspraak besloten tot het doen van een raadsonderzoek. Het college komt bij het aanbieden van het ontwerp van de Omgevingsvisie Middelburg 2050 aan de gemeenteraad met een procesvoorstel over het vervolg van de besluitvorming over de locatie Trekdiijk. Op Arnestein werden verschillende

herstructureringsprojecten voorbereid. Het terrein aan de Silokade en het Kleverskerks Jaagpad is opgeknapt. De gemeenteraad heeft een grondexploitatie voor het Siloterrein vastgesteld met de opdracht om een deel van de loodsen in huidige toestand te verkopen aan lokale ondernemers die de loodsen zelf opknappen.

Doelstelling 2: De binnenstad handhaaft zich als regionaal en toeristisch koopcentrum

Middelburg heeft in 2022 sterk geprofiteerd van toeristische koopkrachttoevoering. De leegstand in de binnenstad is laag. Dit is deels te wijten aan herbestemming van winkel- en horecapanden en deels aan het feit dat meer panden in gebruik zijn genomen. Het leegstandpercentage is extreem laag: 4,4% van het winkelvloeroppervlak stond in 2023 leeg. (Bron: Locatus Online)

Jaar	Totaal winkelvloeroppervlak	M2 leegstand	% leegstand
2023	69.959	3.076	4,4
2022	75.133	6.528	8,7

Doelstelling 3: Vergroten van het recreatief bezoek aan Middelburg

Zowel het toeristisch verblijf in Middelburg als het recreatief bezoek aan Middelburg zijn gegroeid. Het aantal toeristische overnachtingen in Zeeland groeit gestaag en bijna al die toeristen bezoeken Middelburg. Er is veel belangstelling van ondernemers om panden te verbouwen tot kamers of appartementen voor toeristische verhuur. Om dit in goede banen te leiden, heeft de gemeenteraad een registratie voor toeristische

verhuur verplicht gesteld middels de huisvestingsverordening. Verder heeft adviesbureau Rigo opdracht gekregen voor een leefbaarheidsonderzoek.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling 1: Voldoende ruimte voor bedrijvigheid

Voor Kleverskerkseweg 53 is een plan uitgewerkt voor circulaire herstructurering. Om zoveel mogelijk van de bestaande gebouwen

en materialen te kunnen hergebruiken, is een aangepast plan gemaakt waarbij alle nieuwe loodsen goed bereikbaar worden en waarbij zo min mogelijk wordt gesloopt. De gemeente biedt lokale ondernemers de kans om loodsen te kopen en deze zelf op te knappen volgens de principes van circulair bouwen.

Op bedrijventerrein Mortiere zijn in 2022 nog 2 kavels verkocht en is door de gemeente een reservering ingetrokken om de laatste percelen te reserveren voor bedrijven met een acuut ruimteprobleem. Daarmee probeert het college te voorkomen dat er in Middelburg geen enkel bedrijfskavel meer is.

In Middelburg is sinds eind 2019 geen traditioneel bedrijventerrein meer beschikbaar. Daarvoor wordt verwezen naar Vlissingen.

Tussendoelen voor het behalen van de prestaties

Meetpunt	2020	2021	2022
	werkelijk	streefwaarde	streefwaarde
Participatie Trekdijs	opstellen bestemmingsplan	vaststellen bestemmingsplan	vaststellen bestemmingsplan
Herstructurering Arnestein Kleverskerkseweg	subsidie toegekend	sloop en verbouwing in uitvoering	Sloop en verbouwing loodsen in uitvoering

Doelstelling 2: De binnenstad handhaaft zich als regionaal en toeristisch koopcentrum

De leegstand van winkels in de binnenstad is verder gedaald. Zeker in vergelijking met andere Zeeuwse gemeenten (bron: Locatus) functioneert de binnenstad goed en er is weinig leegstand.

Effecten maatregelen financieel herstelplan

Voor de effecten in 2022 van de maatregelen uit het financieel herstelplan verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Doelstelling 3: Vergroten van het recreatief bezoek aan Middelburg

Voor de ontwikkelingen rondom recreatie en toerisme wordt verder naar het programma sport, cultuur en recreatie verwezen.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren		2018	2019	2020	2021	2022
Functiemenging (%)	Middelburg	49,8	50,6	50,0	50,4	nrb
	Nederland	52,9	53,2	53,2	53,3	nrb
Vestigingen (van bedrijven) (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	Middelburg	143,4	149,9	153,1	162,1	nrb
	Nederland	145,3	151,5	158,14	165,1	nrb

Wat heeft het gekost?

Economie	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
3.01.0 Economische ontwikkeling	178	278	301	-22
3.02.0 Fysieke bedrijfsinfrastruct	2.619	5.042	7.965	-2.924
3.03.0 Bedrijvenloket en bedrijfsreg	155	161	158	3
3.04.0 Economische promotie	748	793	762	31
Totale Lasten	3.701	6.274	9.186	-2.912
Baten				
3.01.0 Economische ontwikkeling	0	-100	-129	29
3.02.0 Fysieke bedrijfsinfrastruct	-2.570	-5.003	-1.045	-3.958
3.03.0 Bedrijvenloket en bedrijfsreg	-71	-71	-64	-7
3.04.0 Economische promotie	-1.566	-1.557	-1.753	196
Totale Baten	-4.208	-6.731	-2.991	-3.740
Totaal Economie	-507	-458	6.195	-6.653

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger

toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
3.01.0 Economische ontwikkeling			
Europees project Cupido			
De uitgaven en inkomsten blijven binnen het projectbudget, maar wijken af van de oorspronkelijke planning. Bovendien zijn de looptijden van de projecten vanwege corona verlengd. Dit is op concernniveau budgetneutraal.	-29	29	N
3.02.0 Fysieke bedrijfsinfrastructuren			
Bedrijfsgronden			
Grondbedrijf exploitaties kennen een lange doorlooptijd. Bij de begroting wordt per afzonderlijk project altijd voor het betreffende begrotingsjaar een inschatting gemaakt van de te verwachten kosten en baten voor dit specifieke begrotingsjaar. De afwijkingen worden hier dus veroorzaakt door vertraging dan wel versnelling in de fasering van de grondcomplexen. Per saldo zijn deze afwijkingen neutraal omdat deze wordt opgevangen door de mutaties van de boekwaarde van het grondbedrijf. De winstneming van de complexen wordt toegevoegd aan de reserve grondbedrijf. Enkele bedrijfskavels worden later geleverd of de koop is niet doorgegaan. De verliezen van complexen worden onttrokken uit de reserve grondbedrijf.	-2.924	-3.958	N
3.04.0 Economische promotie			
Toerisme			

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Er zijn weinig activiteiten op toeristisch gebied geweest in 2022, doordat de medewerker zich ingezet heeft voor de opvang van Oekraïners.	37		N
Woonforensenbelasting			
Deze belasting wordt opgelegd aan de forens die minstens 90 dagen in de woning verblijft. Als daarnaast de woning wordt verhuurd, dan wordt hiervoor ook forensenbelasting opgelegd. De voordelige afwijking wordt veroorzaakt door het aantal woningen dat wordt verhuurd is gestegen in 2022. Dit is vooraf moeilijk in te schatten		90	N
Toeristenbelasting			
Na een aantal coronajaren is het lastig om in te schatten wat het aantal overnachtingen zouden zijn. In 2022 is er een voordelig afwijking omdat er meer overnachtingen zijn geweest dan begroot.		92	N
Overige	4	36	
Totaal	-2.912	-3.740	

Onderwijs

Inleiding

Goed onderwijs draagt bij aan participatie van jongeren in de samenleving. Onderwijs draagt er mede aan bij dat jongeren kennis vergaren, weerbaar zijn en zelfstandig worden. Wij streven daarom naar een gevarieerd aanbod van onderwijs

op verschillende niveaus. Een speerpunt is het bestrijden van schoolverzuim. Daartoe is onder andere een verzuimkaart ontwikkeld en hebben scholen een vaste RBL (Regionaal Bureau Leerlingzaken)-consulent. We zijn in 2022 aangesloten bij het jeugdeducatiefonds waarmee we kansengelijkheid voor kinderen in het primair onderwijs bevorderen. De betrokkenheid van de gemeente bij het onderwijs betreft zowel het basis- en voortgezet onderwijs als het middelbaar, hoger en universitair onderwijs.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Strategisch Huisvestingsplan 2020-2039
- Lokaal Sportakkoord Middelburg
- Beleidsplan Onderwijskansen 2019-2022, gemeente Middelburg
- Beleidsnotitie Nationaal programma onderwijs gemeente Middelburg
- Kwaliteitsatlas Middelburg 2030
- Groen Beleidsplan 2016-2026

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Kinderen en jongeren groeien op tot meedenkende en meehelpende burgers en zijn voorbereid op deelname in een maatschappij waar een steeds groter beroep wordt gedaan op ieders zelfredzaamheid en de eigen verantwoordelijkheid.

Doelstellingen

1. Verbeteren onderwijshuisvesting
2. Ontwikkelkansen voor kinderen van 2 tot en met 12 jaar in achterstand positie verbeteren
3. Vroeg signaleren van problemen bij kinderen en jeugd

4. Het terugdringen van het schoolverzuim en begeleiding bij leer- en kwalificatie plichtige leerlingen; door middel van preventieve inzet bereiken dat de zorgleerlingen snel in beeld komen waardoor escalatie van problemen wordt voorkomen; het aantal meldingen varieert tussen de 850 en 900 per jaar
5. Het laten dalen van het aantal 18 tot 23-jarigen zonder startkwalificatie; getracht wordt om het percentage voortijdig schoolverlaters (VSV) van 2.6% naar 2% te laten dalen
6. Faciliteren middelbaar- hoger- en academisch onderwijs
7. Bieden van natuur- en milieueducatie op scholen

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: Verbeteren onderwijshuisvesting

De overleggen met de schoolbestuurders voor een nieuw schoolgebouw t.b.v. Kindcentrum de Aventurijn, CSW v.d. Perre en een brede school Dauwendaele voor het Element en Wilgenhof zijn opgestart.

Doelstelling 2: Ontwikkelkansen voor kinderen van 2 tot en met 12 jaar in achterstand positie verbeteren

Op de verschillende opvang- en onderwijslocaties in de stad zijn vele mooie activiteiten uitgevoerd die de leerlingen met een taalachterstand een stap verder hebben geholpen. Voorbeelden van activiteiten en aanpakken zijn o.a. de Voorleesexpress, de zomerschool, verhogen van ouderbetrokkenheid, taalgroepen, tutorgroepen en een gesubsidieerd voorschools peuteraanbod.

Doelstelling 3: Vroeg signaleren van problemen bij kinderen en jeugd

De toeleiding is van belang bij de aanpak van taalachterstanden in de peutergroepen. Kinderen met een taalachterstand moeten gesignaleerd worden en naar een peutergroep toegeleid worden. In 2022 hebben de Zeeuwse gemeenten, waaronder Middelburg, hierin een grote stap gezet door een VVE monitor aan te schaffen. Hiermee kan gevolgd worden of kinderen met een indicatie ook daadwerkelijk op een peutergroep terecht komen. Met die kennis kan de gemeente, de kinderopvang en de GGD veel meer gerichte actie ondernemen op de toeleiding. De effecten hiervan zien we in 2023.

De beleidsnotitie NPO is vastgesteld, hierin zijn de beleidsdoelstellingen van het Middelburgs Model overgenomen. In 2022 levert de inzet al verbeteringen in de samenwerking met het onderwijs op. Ook is aan 6 organisaties subsidie toegekend

voor 2023 voor de versterking van de ondersteuningsstructuur in het onderwijs.

Doelstelling 4: Het terugdringen van het schoolverzuim en begeleiding bij leer- en kwalificatie plichtige leerlingen; door middel van preventieve inzet bereiken dat de zorgleerlingen snel in beeld komen waardoor escalatie van problemen wordt voorkomen; het aantal meldingen varieert tussen de 850 en 900 per jaar

In het schooljaar 2021-2022 heeft het RBL in totaal voor Walcheren 950 verzuimmeldingen behandeld. Voor de Middelburgse leerlingen waren dat er 445. Er zijn in dat schooljaar in Middelburg 74 nieuwe vroegtijdige schoolverlaters bijgekomen waarvan 14 uit het VO en 60 uit het MBO.

Doelstelling 5: Het laten dalen van het aantal 18 tot 23-jarigen zonder startkwalificatie; getracht wordt om het percentage voortijdig schoolverlaters (VSV) van 2.6% naar 2% te laten dalen

Het percentage schoolverlaten in de gemeente Middelburg is 2.01% (schooljaar 2021-2022). Het percentage is weliswaar gedaald maar geeft wel een vertekent beeld vanwege Corona. De VO leerlingen, die naar het MBO zijn gegaan, zijn zonder meer aangenomen op het MBO. Er is vanwege Corona geen goede overdracht geweest waardoor het percentage de aankomende jaren wel iets zal gaan stijgen.

Doelstelling 6: Faciliteren middelbaar- hoger- en academisch onderwijs

Ook in 2022 heeft de gemeente Scalda, HZ en de UCR kunnen faciliteren onder meer op het gebied van uitwisseling van internationale studenten. Er is samen met Scalda een (intentieovereenkomst) met een aantal scholen voor beroepsonderwijs in Portugal ondertekend. Het Joint Research Center aan het Groenewoud is in gerealiseerd alsmede de uitbreiding van de huisvestingsmogelijkheden voor studenten door opening van het nieuwe studentencollege aan de Kanaalweg. Samen met deze onderwijsinstellingen is bij de Provincie Zeeland aandacht gevraagd voor het behoud c.q. verbetering van de bereikbaarheid van de onderwijslocaties met het openbaar vervoer.

Doelstelling 7: Bieden van natuur- en milieueducatie op scholen

Spelenderwijs kennismaken met natuur, planten, dieren, milieu en ons ecosysteem, duurzaamheid, energie en de voedselindustrie. Er zijn genoeg mogelijkheden om natuuronderwijs een plek te geven in het schoolprogramma. In 2021 hebben de Walcherse gemeenten besloten om Milieueducatie voor de komende periode (vier jaar) weer onder te brengen bij Terra Maris. Er is een verband tussen gerichte educatie op school en kennis, houding en gedrag op latere leeftijd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling 1: Onderwijshuisvesting

Het gebouw aan de Generaal Hakewill Smithlaan 3 t.b.v. de Regenboogschool is bijna gereed en wordt na de meivakantie 2023 in gebruik genomen.

Doelstelling 2: Ontwikkelkansen voor kinderen van 2 tot en met 12 jaar in achterstand positie verbeteren

Het laatste jaar van het onderwijsachterstandenbeleid is uitgevoerd en er is gestart met de opzet van een nieuw beleidsplan.

Doelstelling 3: Vroeg signaleren van problemen bij kinderen en jeugd

We hebben als Zeeuwse gemeenten en betrokken organisaties, zoals GGD en kinderopvang, het proces gelopen wat heeft geleid tot de aanschaf van de VVEmonitor.

In overleg met de scholen en betrokkenen is de beleidsnotitie NPO tot stand gekomen. Een van de uitwerkingen is de inzet van 2 intermediairs onderwijs en jeugd. In september zijn zij gestart vanuit TIM om de samenwerking met het onderwijs te versterken.

Doelstellingen 4 en 5: Terugdringen schoolverzuim en begeleiding bij leer- en kwalificatie plichtige leerlingen en het laten dalen van het aantal 18 tot 23-jarigen zonder startkwalificatie

Samen met het Onderwijs trachten we zo vroeg mogelijk in het verzuim proces werkafspraken te maken. Dit gaat steeds beter, waardoor de verzuimmeldingen steeds elk jaar oplopen.

Op zich goed natuurlijk, maar baart wel zorgen. Ook met andere samenwerkingspartners maken we werkafspraken om ervoor te zorgen dat zo spoedig mogelijk het probleem aangepakt kan worden. Daarnaast is er vanuit de NPO middelen een extra RBL consulent ingezet, die specifiek gericht is op thuiszitters.

Doelstelling 6: Faciliteren vestiging en financiering uitbreiding middelbaar- hoger- en academisch onderwijs

Met Scalda, HZ en UCR is periodiek overleg gevoerd over de ontwikkelingen binnen en buiten deze onderwijsorganisaties. Zo is aandacht gegeven aan de kansen voor de versterking van het Béta onderwijs met het Delta Climate Center en het Joint Research Center. Ook bedreigingen voor het voortbestaan van het middelbaar en hoger onderwijs, zoals de mogelijkheid van een beperking c.q. verdwijnen van internationale studenten wanneer de Tweede Kamer hierover in juni 2023 een besluit neemt, hebben volop de aandacht evenals een mogelijk achteruitgang in de bereikbaarheid van de opleidingen met het openbaar vervoer door nieuwe concessies voor busvervoer in de provincie Zeeland.

Doelstelling 7: Bieden van natuur- en milieueducatie op scholen

In 2022 is onder andere het volgende uitgevoerd:

- Het KlimaatLAB van Terra Maris is geopend en de eerste pilot school heeft de 'Experiment Energie!' gedaan.
- Voor de Groene Revolutie zijn een aantal scholen naar Terra Maris gekomen om inspiratie op te doen voor hun toekomstige Groene Schoolpleinen.
- Met de leerlingen zijn bijhotels 'to go' gemaakt.
- Bij Basisschool Magistraal is vanuit Terra Maris een moestuincoach aan de slag gegaan om de school te stimuleren met moestuinieren.
- Vrijwel alle schoolbezoeken hebben dit jaar weer doorgang kunnen vinden. Vooral de NME activiteit ' Binnenste Buiten' viel goed in de smaak.

Effecten maatregelen financieel herstelplan

Voor de effecten in 2022 van de maatregelen uit het financieel herstelplan verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren		2018	2019	2020	2021	2022
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	Middelburg	1,3	1	0,7	1,3	nnb
	Nederland	1,9	2,4	2,7	2,5	nnb
Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	Middelburg	23,0	9,0	nb	12	nnb
	Nederland	23,0	26,0	nb	19	nnb
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs)	Middelburg	2,0	2,0	1,9	2	nnb
	Nederland	2,0	2,0	1,7	1,9	nnb

Wat heeft het gekost?

Onderwijs	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
4.01.0 Openbaar basisonderwijs	769	767	721	46
4.02.0 Onderwijshuisvesting	3.612	3.585	3.639	-55
4.03.0 Onderwijsbel en leerlingzaken	3.218	3.724	3.537	187
Totale Lasten	7.599	8.076	7.898	178
Baten				
4.01.0 Openbaar basisonderwijs	-119	-119	-110	-9
4.02.0 Onderwijshuisvesting	-14	-89	-161	72
4.03.0 Onderwijsbel en leerlingzaken	-2.184	-2.592	-2.599	7
Totale Baten	-2.317	-2.800	-2.871	71
Totaal Onderwijs	5.282	5.276	5.027	249

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger

toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
4.01.0 Openbaar onderwijs			
Vervoerskosten en leselden			
Met ingang van het nieuwe schooljaar 2022-2023 is het schoolzwemmen afgeschaft in het speciaal onderwijs.	50	-	N

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
4.02.0 Onderwijshuisvesting			
Huisvesting TEC en ISK			
Dit betreft de lasten voor de huisvesting van ontheemden. Hiervoor is een specifieke uitkering ontvangen van het rijk. Per saldo is dit budgetneutraal.	-82	82	N
Vorzieningen in huisvesting b.v.o.			
De boekwaarde van de churchillaan is afgeboekt bij de jaarrekening 2021. De lagere afschrijving die daardoor ontstaat is niet meer verwerkt in de begroting. Tevens is minder huurvergoeding uitbetaald dan begroot.	29	-	N
4.03.0 Onderwijsbeleid en leerlingzaken			
Leerlingenvervoer			
In 2022 is het gehele jaar tegen het nieuwe contract (aanbesteding 2021) gereden. Jaren hiervoor was overbruggingsovereenkomst tegen een hoger tarief. Het gehele jaar 2022 is dus tegen gunstiger tarief gereden ten opzichte van 2020 en 2021.	93	-	J
Onderwijs achterstanden beleid			
Dit betreft een specifieke uitkering waarbij meer middelen van het rijk zijn ontvangen dan opgenomen in de begroting. Daarnaast is een deel van de niet benutte middelen uit voorgaande jaren besteed in 2022. Per saldo is dit nagenoeg budgetneutraal.	-239	233	J
NPO middelen			
Dit betreft een specifieke uitkering waarbij niet de volledige uitkering is benut in 2022. Het restant van de middelen is gereserveerd voor de komende jaren.	336	-336	N
Peuterspeelzalen			
De subsidieaanvragen van de peuterspeelzalen zijn lager dan het bedrag dat is opgenomen in de begroting.	30	-	N
Uitvoering leerplichtwet			
De formatie is tijdelijk uitgebreid en hiervoor is vanuit de NPO middelen een vergoeding voor ontvangen.	-34	18	N
RMC middelen			
Vanuit het rijk is er voor de specifieke uitkering RMC een hoger bedrag ontvangen dan opgenomen in de begroting. Daarnaast is een deel van de RMC extra middelen die op de balans stond gereserveerd benut in 2022.	-	99	N
Overig	-5	-25	
Totaal	178	71	

Sport, cultuur en recreatie

Inleiding

Middelburg is een stad met ambitie. In de Kwaliteitsatlas Middelburg 2030 is een visie geformuleerd op de ontwikkeling van onze gemeente. Om deze visie te realiseren, is het noodzakelijk de aantrekkingskracht van de Zeeuwse hoofdstad te vergroten. Door het aanbieden van hoogwaardige activiteiten op het gebied

van sport, cultuur en recreatie kan de aantrekkingskracht van Middelburg voor nieuwe inwoners, nieuwe bedrijven en toeristen worden versterkt. Het is van belang dat Middelburg zich in positieve zin onderscheidt van de overige gemeenten in Zeeland.

Binnen het programma Sport, cultuur en recreatie worden activiteiten ontplooid die bijdragen aan het gewenste imago en aan de promotie van de stad en activiteiten gericht op een recreatieve, sportieve, gezonde en educatieve tijdbesteding van inwoners en bezoekers van de stad.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Lokaal Sportakkoord Middelburg 2020
- Evenementenbeleid 2002
- DNA Middelburg 2013
- Actieplan binnenstad 2015
- Nota Archeologische monumentenzorg Walcheren 2016-2022

- Cultuurvisie Middelburg 2028, “op Kunst&Cultuur kun je bouwen”, december 2017
- Kwaliteitsatlas Middelburg 2030
- Sportnota “Middelburg in Beweging 2013-2016”

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Middelburg moet een vitale stad zijn waarin het prettig wonen, werken en recreëren is. En een stad die een aantrekkingskracht heeft die tot ver buiten de regio reikt.

Doelstellingen

1. Realisering van een onderscheidend podiumaanbod ten opzichte van de overige podia in Zeeland
2. Bevorderen van de deelname aan en de kwaliteit van het sportieve en culturele aanbod in Middelburg
3. Middelburg behoudt/versterkt haar positie van aantrekkelijke woon-, werk-, en verblijfsgemeente
4. Meer sfeer in de binnenstad en seizoenverlenging
5. Een ecologisch verantwoord groenbeheer van de woonomgeving

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: Realisering van een onderscheidend podiumaanbod ten opzichte van de overige podia in Zeeland

In de eerste weken van 2022 beperkten de coronamaatregelen de Schouwburg in de exploitatie. Daarna is de programmering weer

Prestatie	Status
Aantal kinderen Jeugdfonds sport en cultuur (Sport)	Niet volgens plan
Aantal kinderen Jeugdfonds sport en cultuur (Cultuur)	Niet volgens plan

Doelstelling 3: Middelburg behoudt/versterkt haar positie van aantrekkelijke woon-, werk-, en verblijfsgemeente

In 2022 heeft het toerisme zich grotendeels hersteld. Het aantal overnachtingen is weer gegroeid en ook het aantal afgemeerde riviercruiseboten zit weer op pre-COVID niveau. De verwachting is dat het toerisme in de komende jaren verder zal groeien.

Doelstelling 4: Meer sfeer in de binnenstad en seizoen verlenging

Het afgelopen jaar hebben zich diverse culturele en andersoortige evenementen in de gemeente Middelburg plaatsgevonden, zowel

als vanouds opgepakt. Net als het landelijke beeld, herstelden de bezoekerscijfers zich nog niet direct tot het oude niveau.

Doelstelling 2: Bevorderen van de deelname aan en de kwaliteit van het sportieve en culturele aanbod in Middelburg

Ondanks de coronacrisis met de bijbehorende beperkingen en de stijgende energielasten voor sport- en cultuur aanbieders, zijn er in 2022 toch nog 396 Middelburgse kinderen uit gezinnen met weinig geld geholpen aan een lidmaatschap van een sportclub, dans, muziek, beeldende kunst of theater. Kortom, nog steeds minder dan dat we vooraf als doel hadden gesteld, maar gezien alle beperkingen toch een mooie prestatie.

'vaste waarden' voor de gemeente als nieuwe initiatieven. Het grootste deel van de gesubsidieerde activiteiten vond plaats in de maanden voor en na het hoogseizoen en zorgde voor meer sfeer in de binnenstad van Middelburg.

Prestatie	Status
Georganiseerde evenementen	Volgens plan

Doelstelling 5: Een ecologisch verantwoord groenbeheer van de woonomgeving

In 2022 hebben we twee extra speelplekken gerealiseerd en is het schoolplein van de Lonneboot in Nieuw- en Sint Joosland vergroend. Daarnaast zijn verschillende groenaccenten in en rond de kernen herzien en in een duurzamere vorm teruggebracht. Tenslotte zijn in verschillende projecten verhardingsvlakken ingeruild voor groen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling 1 : Realisering van een onderscheidend podiumaanbod ten opzichte van de overige podia in Zeeland

Cultureel Profiel

Middelburg heeft ook in 2022 weer een actief beleid gevoerd om kunst en cultuur te ondersteunen. Dit hebben we zoveel mogelijk met de sector samen gedaan waarbij stedelijke samenwerking is gezocht. Deze samenwerking is gezocht omdat kunst en cultuur een belangrijke onderlegger zijn voor de ontwikkeling van het stedelijk gebied en eigenlijk voor geheel Walcheren en Zeeland. Om de sector te blijven ondersteunen bij de laatste loodjes rondom de coronamaatregelen, zijn verschillende ondersteuningsmaatregelen geboden. Culturele organisaties konden een beroep doen op een noodsubsidierегeling. Kunstenaars op zzp-basis hadden in 2022 de mogelijkheid om via een 'makersregeling' financiële ondersteuning aan te vragen bij een volgende stap in hun artistieke carrière. Ten slotte werd

de stimuleringsregeling *Samen in Zee* voor een tweede periode opengesteld. Voor deze regeling werkten alle Zeeuwse gemeenten en provincie Zeeland samen.

Podiumkunsten

Sinds 2020 werken Zeeuwse podia samen in het Zeeuws Cultuur Overleg Podia. Dit is een samenwerking tussen Schouwborg Middelburg, Theaterproductiehuis Zeelandia, stichting de Oostkerk, theater de Wegwijzer en de Zeeuwse Concertzaal. In de afronding van de renovatie van Schouwborg Middelburg speelden ook in 2022 nog enkele zaken. In samenspraak de Schouwborg is ervoor gekozen dit af te handelen nadat de invloed van corona op de sector gestabiliseerd is. De Schouwborg neemt hiervoor het initiatief. In 2022 hebben op dit punt geen wijzigingen plaatsgevonden.

Beeldende kunst

Middelburg ontvangt sinds 2009 een decentralisatie-uitkering Beeldende Kunst en Vormgeving van € 150.000. Deze uitkering wordt gebruikt ter dekking van onze uitgaven op dit gebied. Middelburg draagt minimaal eenzelfde bedrag bij in de vorm van een subsidie aan Stichting Beeldende Kunst Middelburg (de Vleeshal), aan CBK Zeeland ter voorbereiding van de kunstmanifestatie Façade in 2022 en aan Stichting Caesuur. 2022 was het uitvoeringsjaar van Façade. Het was de derde keer dat deze manifestatie plaats vond op 16 locaties in de Middelburgse binnenstad.

Bibliotheek

ZB Bibliotheek van Zeeland voorziet in verschillende functies, op basis van de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen: beschikbaarstelling van fysieke en digitale kennis en informatie, educatie, leesbevordering, vrijwilligers en ZB als knooppunt voor kennis, ontmoeting en cultuur. In de afgelopen jaren hebben meer maatschappelijke organisaties zich in het pand van de ZB gevestigd. In 2022 heeft de ZB extra aandacht besteed aan inhoudelijke samenwerkingen met bijvoorbeeld Muziekschool Zeeland. Daarnaast biedt de ZB ruimte aan het Zeeuws Cultuur Overleg, waarin afstemming binnen de sector wordt gezocht.

Doelstelling 2. Bevorderen van de deelname aan en de kwaliteit van het sportieve en culturele aanbod in Middelburg

Sportaccommodaties

In 2022 hebben we naast het regulier en groot onderhoud op de buitensportaccommodaties een aantal renovaties uitgevoerd. De velden van KV TOP en KV ONDO waren tegelijkertijd aan vervanging toe. Vanwege aanpassing in normen van de sportbond

en groei van beide verenigingen moest de veldinrichting worden uitgebreid. Op de sportparken waren twee velden en hier zijn er drie voor teruggekomen. Op sportpark de Veersepoort is het kunstgras van de velden 6 en 9 vervangen. Verder zijn bij alle voetbal kunstgrasvelden maatregelen getroffen om verspreiding van instrooi materialen tegen te gaan.

Voor de verduurzaming van de veldverlichting is dit jaar een eerste stap gezet door de stabiliteit van alle sportveldlichtmasten te testen. Uit het onderzoek is gebleken dat alle lichtmasten nog 15 jaar mee kunnen, twee masten vragen echter wel een eenvoudige reparatie. Dit betekent dat we geen lichtmasten hoeven te vervangen als we de armaturen van veldverlichting vervangen.

Sportbeleid en activering

Het afgelopen jaar hebben we € 70.200 van Het Rijk mogen ontvangen om projecten te ondersteunen die een bijdrage leveren aan ons Lokaal Sportakkoord. Iedere Middelburger kon hiervoor zijn ideeën aanleveren via doemee.middelburgers.nl. Na de 26 projecten die al gestart waren in voorgaande jaren zijn hier in

2022 nog eens 20 projecten bijgekomen waarmee het totaal aantal opgestarte en ondersteunde projecten op 46 uitkomt. Zowel Landelijk als Zeeuws wordt de werkwijze in Middelburg, middels participatie van burgers en partijen, als zeer positief ervaren. Welke projecten er inmiddels allemaal zijn gestart, inclusief film en fotomateriaal, is terug te vinden op <https://doemee.middelburgers.nl/n-HNL/projects/lokaal-sportakkoord/6>.

Brede Impuls Combinatiefuncties

De looptijd van de Brede Regeling Combinatiefuncties en de Landelijke bestuurlijke afspraken liepen tot en met 31 december 2022. Vanaf 2023 tot en met 2026 zal de regeling onder grotendeels de zelfde voorwaarden opgaan in een nieuwe Brede Spuk uitkering waarin verschillende thema's en regelingen zullen worden ondergebracht met als doel het creëren van meer samenhang tussen de verschillende thema's en programma's. Conform de voorwaarden van de oude regeling en de landelijke normgeving hadden we als gemeente Middelburg recht op een maximale invulling van in totaal 11,69 fte waarvan we als gemeente 40% door het rijk gesubsidieerd krijgen. We hebben het afgelopen jaar in Middelburg in totaal 10,6 fte aan functionarissen ingevuld en zijn met de Muziek Fabriek de gesprekken gestart om dit totaal verder uit te breiden. In totaal zijn 6,7 fte in dienst bij Welzijn Middelburg, 0,6 fte bij Optisport, 1,3 fte bij KEW en 2,0 fte bij de gemeente Middelburg.

De Combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches hebben de opdracht om sport-, beweeg- en cultuuraanbod in de buurt te organiseren door verbindingen te leggen tussen de verschillende aanbieders en andere sectoren als zorg, welzijn, jeugdzorg, kinderopvang en onderwijs. Ondanks perioden waarin scholen, schoolpleinen, sportaccommodaties en welzijnscentra nog verschillende problemen ondervonden door COVID-19, zijn ze er binnen de mogelijkheden die er waren toch in geslaagd vele activiteiten te organiseren voor jong en oud in de verschillende wijken en buurten van Middelburg.

Jeugdfonds Sport en Cultuur

In 2022 hebben in totaal 396 kinderen gebruik gemaakt van het Jeugdfonds Sport en Cultuur. De gevolgen van corona zijn nog steeds zichtbaar waardoor voor het tweede achtereenvolgende jaar de ambitie van 500 kinderen niet is gehaald.

Zwembad Arnhemuiden

In 2021 is het Julianabad na een zwembadloze periode van vijf jaar heropend. Afgelopen jaar 2022 was pas het tweede jaar dat er weer recreatief gezwommen kon worden in Arnhemuiden. Alle partijen, zowel het bestuur van de Stichting Behoud Julianabad Arnhemuiden (SBJA), de gemeente, als de bezoekers van het zwembad waren het afgelopen jaar erg tevreden. De exploitatiesubsidie van de gemeente aan SBJA is conform afspraken uitgekeerd, het inhoudelijk en financieel verslag volgt nog.

Doelstelling 3: Middelburg behoudt/versterkt haar positie van aantrekkelijke woon-, werk-, en verblijfsgemeente

Rereatie en toerisme

COVID-19 heeft veel impact gehad op de toeristische sector. In 2022 heeft toerisme zich verder hersteld. Het aantal overnachtingen is weer gegroeid en ook het aantal afgemeerde riviercruiseboten zit weer op pre-COVID niveau. De verwachting is dat toerisme in de komende jaren sterk verder groeit.

COVID-19 heeft er voor gezorgd dat digitalisering in de toeristische sector nog belangrijker is geworden. Vanuit het Europese project Cupido is hierop ingespeeld. Mede vanuit dit project is het vanaf eind 2022 mogelijk geworden om op een drietal prominente plekken (Markt, Kuiperspoort en Abdijplein) de geschiedenis van Middelburg her te beleven door middel van het scannen van een QR-code. Ook zijn in 2022 voorbereidingen getroffen voor een virtueel/digitaal informatiecentrum. De verwachting is dat dit virtueel/digitaal platform in 2023 operationeel is.

Cultureel erfgoed

Voor de inventarisatie van het in de gemeente aanwezige erfgoed zijn in 2022 belangrijke stappen gezet, maar het in kaart brengen zal nog doorlopen tot in 2023. De zorg over de VTH-keten (Vergunningverlening-Toezicht-Handhaving) ten aanzien van het erfgoed is in 2022 niet weggenomen en blijft onverminderd groot.

De begin 2022 ontstane energiecrisis heeft een aanjaageffect veroorzaakt voor het verduurzamen van het gebouwd erfgoed wat zich vooral uit in een toenemende vraag naar het plaatsen van pv-panelen op monumenten en binnen de beschermde stadsgezichten.

Na de coronapandemie kon in 2022 weer een 'normale' Open Monumentendag plaatsvinden. Deze werd echter geplaagd door de enorme regenval. Het gemaal Boreel kon daardoor echter wel in vol bedrijf bekeken worden. De beschikbare formatie maakt dat ook in 2023 aan de Kerkenvisie gewerkt zal worden en afronding van het onderzoek naar Joods vastgoed in de tweede wereldoorlog in het eerste kwartaal van 2023 plaatsvindt. In vele projecten en dossiers werd in 2022 een inbreng geleverd met betrekking tot de waarde en bescherming van het cultureel erfgoed.

Archeologie

In 2022 heeft de Walcherse Archeologische Dienst (WAD) het reguliere werk uitgevoerd in de vorm van het opstellen en/of toetsen van bijdragen over archeologie in bestemmingsplannen en ruimtelijke onderbouwingen. Veelvuldig heeft de dienst geadviseerd bij vergunningaanvragen.

In verschillende workshops en tafelrondes heeft de WAD bijgedragen aan paragrafen over erfgoed, cultuurhistorie en archeologie in ontwerpen van de omgevingsvisie. In lijn met de provinciale omgevingsverordening heeft de dienst daarnaast gewerkt aan een Walcherse inventarisatie van de cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Omdat deze waarden in de regel niet ophouden bij de gemeentegrens is dit Walchers breed aangepakt. De kaart is bijna gereed.

Aan de actualisering van het archeologiebeleid in de Nota archeologische monumentenzorg Walcheren 2016-2022 is de WAD in 2022 niet toegekomen. Dit staat in de planning voor begin 2023.

De dienst heeft verder geadviseerd bij verschillende projecten van externe instanties en particulieren. Wat betreft gemeentelijke projecten heeft zij in 2022 directie gevoerd bij de uitwerking en rapportage van de opgravingen in de plangebieden Trekdijsk en Sint-Laurens West. In het kader van enkele kleinere gemeentelijke projecten heeft de WAD zelf ook onderzoek uitgevoerd. Hiervoor is de WAD gecertificeerd. De audits die in 2022 plaatsvonden hiervoor zijn succesvol verlopen.

In enkele gevallen heeft de WAD ook een les over archeologie en de bodem gegeven aan schoolklassen en ook studenten

van de UCR. Ook heeft zij een onderzoeksproject van de Vrije Universiteit in samenwerking met Unesco Geopark Schelde Delta (in aanvraag) gefaciliteerd.

Doelstelling 4: Meer sfeer in de binnenstad en seizoenverlenging

Evenementen

In 2022 is er weer een gevarieerd aanbod van culturele activiteiten en evenementen gepresenteerd om zo de levendigheid van de binnenstad te versterken en de uitstraling te verbeteren. Het subsidiebeleid voor evenementen is erop gericht om ook in het voor- en naseizoen evenementen te stimuleren. Naast de traditionele activiteiten als Koningsdag, de Kunst- en Cultuurroute en City of Dance, was er ook ruimte voor nieuwe initiatieven zoals een Middelburgse editie van PopMonument: een evenement waarin popmuziek en cultureel erfgoed elkaar versterken.

Doelstelling 5 Een ecologisch verantwoord groenbeheer van de woonomgeving

Groen in de Woonomgeving

We hebben het afgelopen jaar in het subsidietraject POP3 en het project Buurttuinkamers twee speelplekken gerealiseerd. De speelplekken zijn een plek voor leren, spelen en ontmoeting. Tijdens de groene revolutie Zeeuwse schoolpleinen hebben we dit jaar het schoolplein van de Lonneboot in Nieuw- en Sint Joosland vergroend. Daarnaast zijn verschillende groenaccenten in en rond de kernen herzien en in een duurzamere vorm teruggebracht, onder andere door realisatie van bloemranden. In beheer- en renovatieprojecten zijn waar mogelijk verhardingsvlakken ingeruild voor groen.

Effecten maatregelen financieel herstelplan

Voor de effecten in 2022 van de maatregelen uit het financieel herstelplan verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Beleidsindicatoren

nbn=deze cijfers zijn nog niet bekend op basis van de gezondheidsenquetes van het CBS c.q. RIVM

Beleidsindicatoren		2018	2019	2020	2021	2022
Aantal niet wekelijkse sporters (% van de bevolking van 19 jaar of ouder)	Middelburg	nb	55,2	52,8	n nb	n nb
	Nederland	nb	48,7	49,3	n nb	n nb

Wat heeft het gekost?

Sport, cultuur en recreatie	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
5.01.0 Sportbeleid en activering	166	266	211	56
5.02.0 Sportaccommodaties	4.031	4.088	4.250	-162
5.03.0 Cultuurpresentatie,-prod-part	3.495	3.834	3.820	15
5.04.0 Musea	1.241	1.240	1.200	40
5.05.0 Cultureel erfgoed	938	1.011	9.278	-8.266
5.06.0 Media	1.743	1.743	1.750	-7
5.07.0 Openbaar groen en (open)recr	3.585	3.713	3.770	-57
Totale Lasten	15.200	15.896	24.278	-8.382
Baten				
5.01.0 Sportbeleid en activering	0	-100	-65	-35
5.02.0 Sportaccommodaties	-877	-1.068	-1.214	146
5.03.0 Cultuurpresentatie,-prod-part	-608	-608	-637	29
5.04.0 Musea	-273	-273	-271	-2
5.05.0 Cultureel erfgoed	-232	-281	-239	-42
5.07.0 Openbaar groen en (open)recr	-102	-136	-167	31
Totale Baten	-2.092	-2.466	-2.593	127
Totaal Sport, cultuur en recreatie	13.108	13.431	21.685	-8.254

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger

toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
5.01.0 Sportbeleid en activering			
Sportakkoord 2022	-26	26	N
Inzake de specifieke uitkering Sportakkoord is in 2022 meer ontvangen dan bij de bestuursrapportage bekend was. Het volledige bedrag is besteed aan subsidies. Per saldo is dit budgetneutraal.			
Sportakkoord 2021	61	-61	N

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Bij de bestuursrapportage is per abuis een bedrag geraamd. Dit betreft echter een afloop van de nog te betalen subsidies uit 2021.			
5.02.0 Sportaccommodaties			
Sporthallen	-93		N
Deze overschrijding wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het achteraf, over 2021, in rekening gebrachte kosten van de beheerder (€ 54.000). Tevens zijn er meer kosten voor energie en water (€ 22.000) en voor gemeentelijke heffingen (€ 13.000).			
Groene velden en terreinen	-47		N
Door de droogte is er 2x gras ingezaaid. Ook is de prijs van graszaad hoger door de oorlog in Oekraïne.			
Specifieke uitkering sport			
We ontvangen een specifieke uitkering sport-compensatieregeling ivm het wegvallen van de mogelijkheid tot het terugvragen van de btw ter bevordering van de beoefening van sport. We hebben meer baten ontvangen dan begroot. Bijstellen van de begroting is lastig, omdat toezegging van deze baten pas in de loop van het jaar volgt.		166	
De exploitatievergoeding voor Optisport is meegenomen bij de Regeling specifieke uitkering stimulering sport (Compensatie BTW). Het is nog steeds onduidelijk of de belastingdienst hier mee akkoord gaat. De kans bestaat dat de gecompenseerde BTW-bedragen (over de afgelopen jaren) terugbetaald moeten worden, daarom is hiervoor bij de bestuursrapportage € 220.000 hiervoor gereserveerd. De berekening per 31-12-2022 valt hoger uit dan begroot.	-77		N
5.03.0 Cultuurpresentatie, -prod-part			
Stadsschouwburg			
Voor de indexering van de subsidie en de huur Schouwburg zijn afwijkende afspraken in de met Schouwburg Middelburg B.V. gesloten overeenkomst. Nu de consumentenprijsindex over 2022 definitief is vastgesteld, heeft de herrekening van de subsidie en de huur over 2022 plaatsgevonden.	-48	34	N
Evenementen			N
In 2022 zijn een aantal subsidies terugbetaald van evenementen in 2021 die vanwege corona niet door zijn gegaan. Hierdoor is er in 2022 sprake van een eenmalige vrijval van budget. Voorgesteld wordt om dit overschot in te zetten voor de nieuwe evenementen 2023 middels resultaatbestemming.	60		N
5.04.0 Musea			
Zeeuws Archief			
In de raming wordt geen rekening gehouden met de teruggave BCF, omdat dit afhankelijk is van de uitgaven Zeeuws Archief. Hierdoor is er sprake van een vrijval in 2022.	33		N
5.05.0 Cultureel erfgoed			
Europees project Violet		-31	N
De uitgaven en inkomsten blijven binnen het projectbudget, maar wijken af van de oorspronkelijke planning. Bovendien zijn de looptijden van de projecten vanwege corona verlengd. Dit is op concernniveau budgetneutraal.			

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Gotisch deel Stadhuis Er is een voorziening gevormd voor de restauratie van het Stadhuis.	-8.294		N
5.07.0 Openbaar groen en (open) recreatie			
afwateringssloten - maaien Door het waterschap zijn werkzaamheden in Dauwendaele en Magistraatwijk verricht. De kosten hiervoor worden conform de BOB-overeenkomst (Beheer en Onderhoud binnen Bebouwd gebied) verrekend met de gemeente.	-29		N
Maaibeheer In 2022 zijn er extra maaiwerkzaamheden door een aannemer verricht.	-29		N
Bomenbeheer Voor het onderhoud van bomen wordt boomverzorging ingehuurd. Dit is in 2022 minder geweest.	35		N
Beheer Molenwaterpark Voor het beheer van het Molenwaterpark is destijds apart budget geraamd. In de praktijk wordt dit meegenomen met het reguliere onderhoud. Daarom is dit budget niet besteed.	28		N
Tractie en materieel groenbeheer De brandstof is duurder en er zijn duurdere gereedschappen vervangen in 2022, zoals schoffels op accu.	-52		N
Speelplaatsen Een fors deel van het bestand van speeltoestellen hebben een afnemende kwaliteit en daarom moeten onderdelen worden vervangen om de veiligheid te borgen.	-70		N
Overig	166	-7	N
Totaal	-8.382	127	

Sociaal Domein

Inleiding

2022 was een bewogen jaar. Na een aantal jaren van Corona-crisissen, stond 2022 vooral in het teken van de oorlog in Oekraïne en de gevolgen daarvan op met name de prijzen. De bestaanszekerheid kwam voor veel inwoners onder druk te staan. Binnen het sociaal domein is hier veel aandacht voor geweest en extra werk op uitgevoerd. In de begroting 2022

ging het voornamelijk over het actieplan sociaal domein en het implementeren van het Middelburgs Model. Voor dit jaarverslag hebben we het programma uitgebreid met opvang vluchtelingen en de energietoeslag. Over Orionis kunt u de informatie vinden in het jaarverslag van Orionis zelf.

Lopende het jaar heeft er een bestuurswissel plaatsgevonden waarin het nieuwe college ervoor kiest om meer nadruk te leggen op het toegankelijker maken van de zorg en ondersteuning. Daarbij zijn twee uitgangspunten leidend: de menselijke maat en vertrouwen in mensen.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Middelburgs Model voor zorg en ondersteuning (2021)
- Beleidsplan Sociaal Domein (2022)
- Actieplan Sociaal Domein (2019)

Actieplan Sociaal Domein

De snel stijgende kosten binnen het sociaal domein hebben geleid tot een financieel tekort voor de gemeente Middelburg en een

niet sluitende begroting voor 2020 en verder. Met het actieplan sociaal domein is er invulling gegeven aan het weer sluitend krijgen van de begroting. Dit is gelukt met de begroting 2023-2026, waardoor eind 2022 besloten is het actieplan te beëindigen, en de taakstelling jeugd te laten vervallen. Dat de begroting weer sluitend is, is ook deels veroorzaakt door een vanuit het actieplan gestarte succesvolle lobby voor meer geld vanuit het Rijk.

Hieronder een tabel met de kosten van de Wmo en Jeugdzorg van de afgelopen jaren:

Bedragen x (€ 1.000)	Geboekt 2016	Geboekt 2017	Geboekt 2018	Geboekt 2019	Geboekt 2020	Geboekt 2021	Geboekt 2022
Wmo	10.320	10.766	13.315	15.360	15.018	14.067	12.375
Eigen bijdrage Wmo	-764	-318	-507	-59	-313	-329	-341
Jeugdhulp	12.791	13.222	14.969	17.779	20.095	22.560*	20.040**

* inclusief 718 kosten Intervence/JB west en 1620 kostenafwikkeling eerdere jaren. 20.222 effectief.

** Jaar waarin woonplaatsbeginsel is ingevoerd.

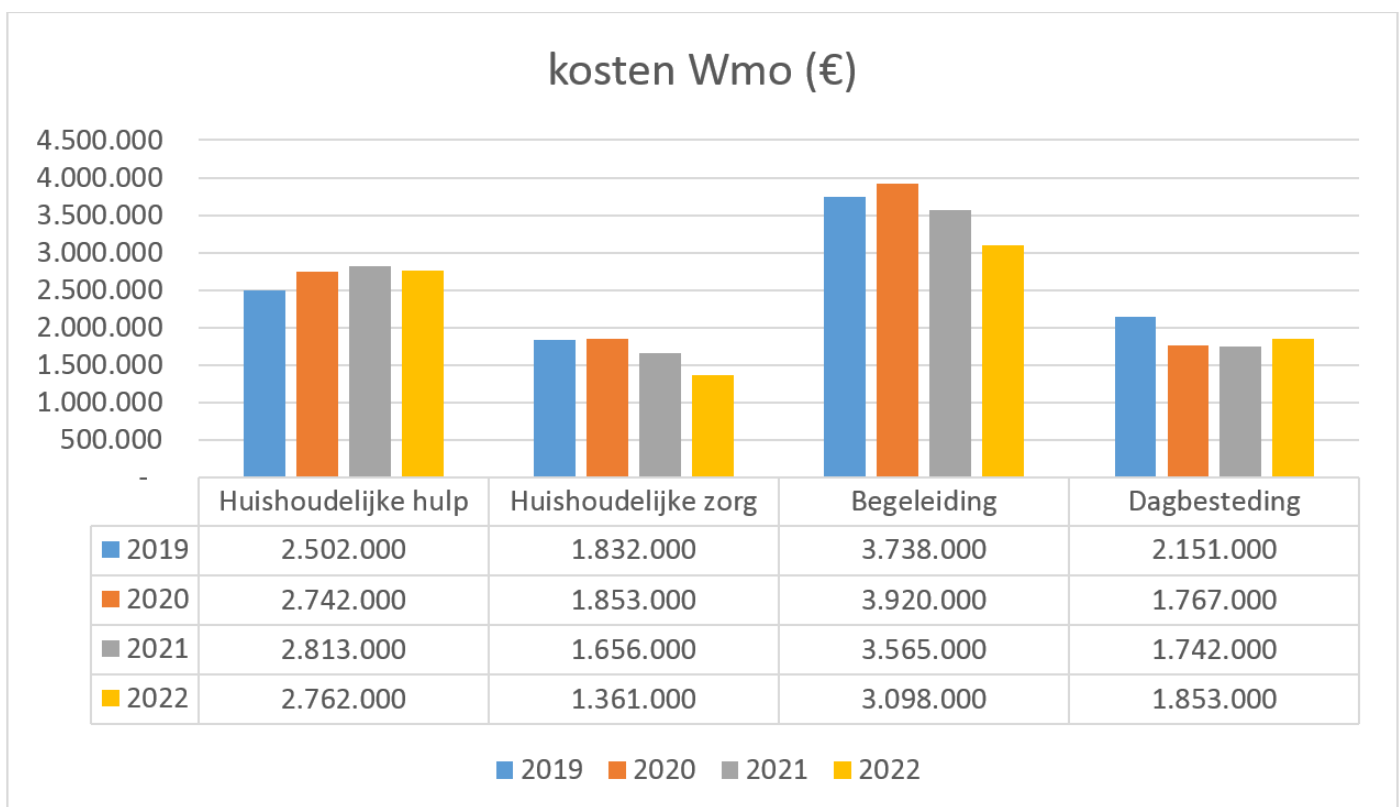
We zien in de Wmo de effecten terug van de maatregelen die we hebben geïmplementeerd.

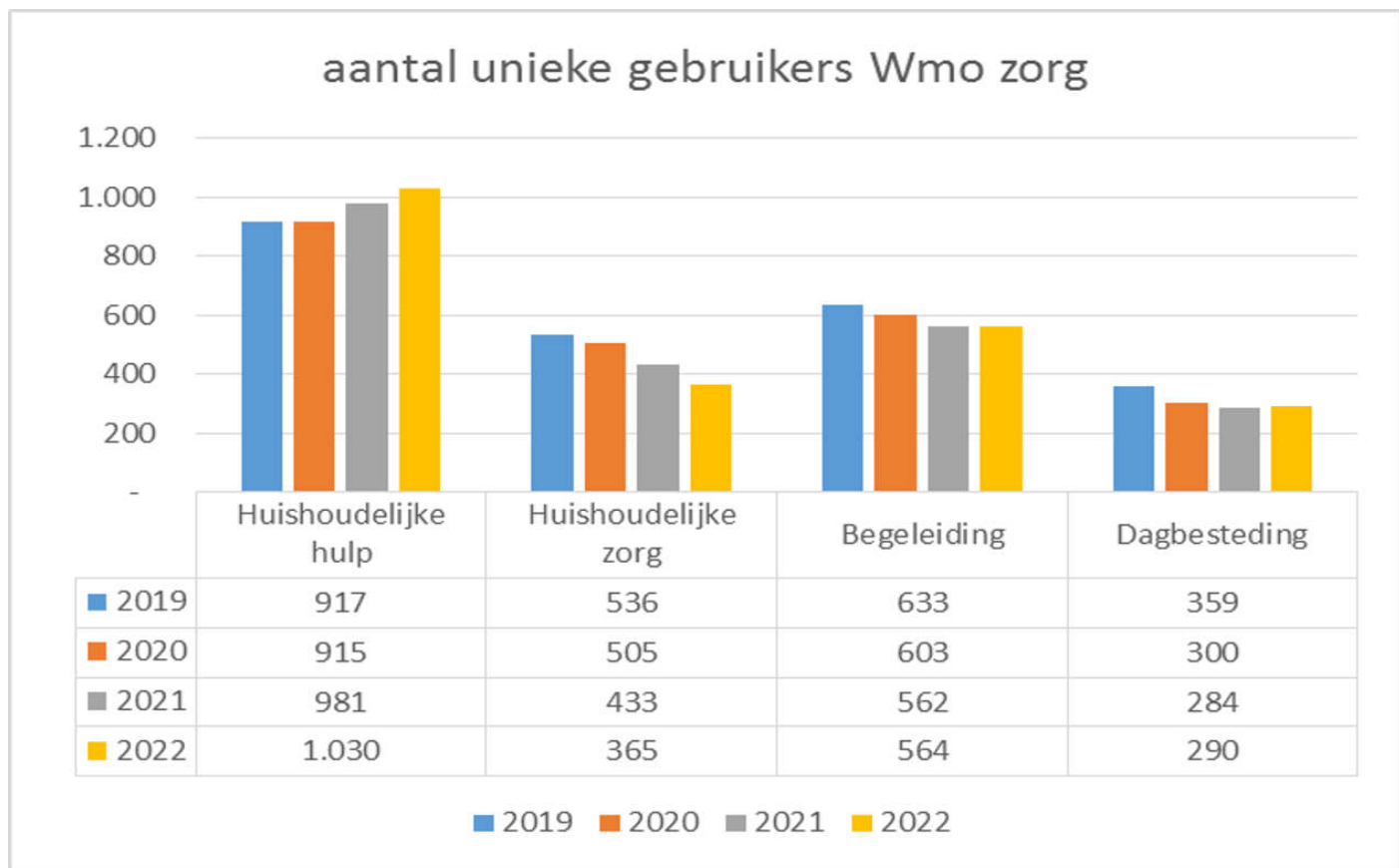
- Normenkader voor Huishoudelijke Hulp & Huishoudelijke Zorg. Onze toegang bepaalt nu middels een landelijk vastgesteld model hoeveel huishoudelijke hulp een inwoner krijgt.
- Waar mogelijk worden inwoners overgezet naar de WLZ (Wet Langdurige Zorg). De inwoner krijgt dan dezelfde zorg, maar nu betaald door het zorgkantoor in plaats van de gemeente.

Dit zijn voornamelijk inwoners met een hoog zorggebruik en daarmee hoge kosten.

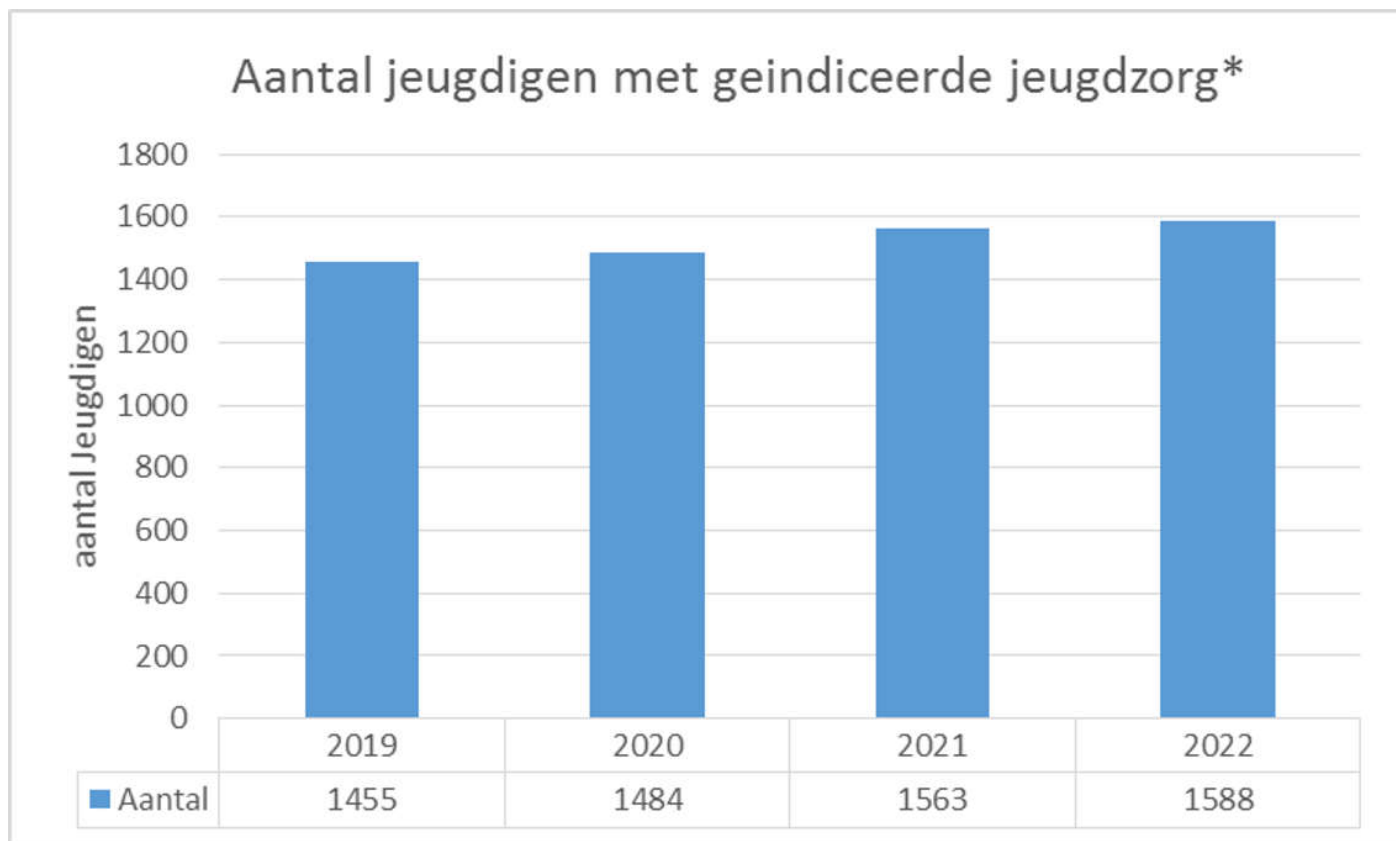
- We hebben zorgstapelings, waarbij inwoners van meerdere zorgaanbieders dezelfde soort hulp kregen teruggebracht.
- Voor begeleiding zijn nu persoonlijke leer- of stabilisatiedoelen afgesproken met de inwoner, en de zorgaanbieder.

Dit resulteert voor de 4 grootste Wmo producten in de volgende resultaten:

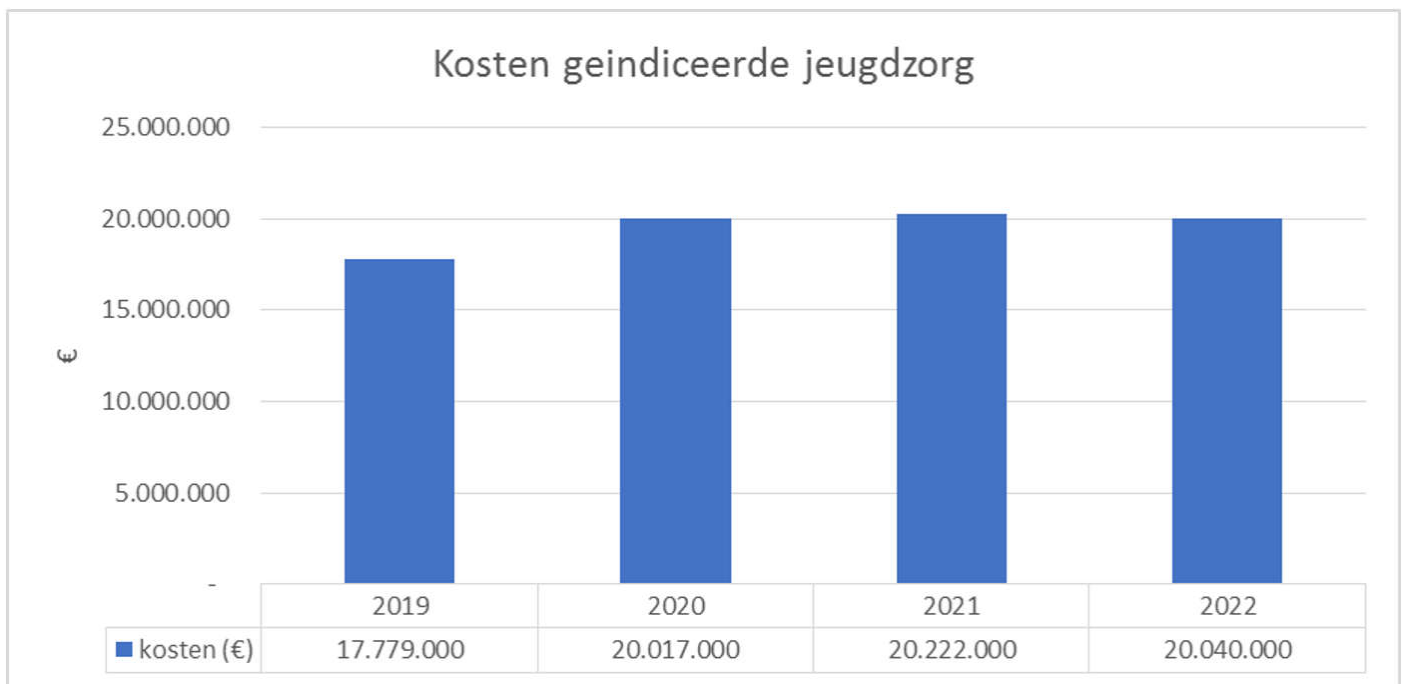

Voor de Jeugdzorg zijn er geen maatregelen doorgevoerd vanuit het actieplan. Wel zien we nog een stijgende vraag in aantal jeugdigen, die gemiddeld zwaardere en langere behandelingen nodig hebben.

Het beeld van 2022 vertekend enigszins omdat dit jaar het woonplaatsbeginsel is ingevoerd. Er wordt op een nieuwe manier bepaald welke gemeente verantwoordelijk is. Waar van 2015-2021 het gezag bepalend was, is nu het woonadres van de jeugdige bepalend. En waar er sprake is van jeugdhulp met verblijf, blijft de woonplaats voorafgaand aan het verblijf de verantwoordelijke gemeente. Het gaat om een andere verdeling van de kosten tussen de gemeentes. Vanuit het Rijk is het in totaal dus budgetneutraal. Voor de gemeente Middelburg zelf houdt het echter in dat we jaarlijks € 1,1 miljoen minder krijgen vanuit het Rijk voor de Jeugdzorg. De verwachte daling op basis van dit woonplaatsbeginsel is echter € 1,4 miljoen.

Waar de jeugdkosten dus een kleine daling laten zien (2021 is gecorrigeerd voor de buitengewone kosten), betekent het ingevoerde woonplaatsbeginsel dat de jeugdzorg kosten eigenlijk zijn gestegen met € 1,2 miljoen. Vanuit het Rijk zijn er wel eenmalige extra jeugdelden aan de gemeente verstrekt die zijn ingezet om de taakstelling op de Jeugdzorg in te vullen.

Middelburgs Model

Het jaar 2022 stond in het teken van de implementatie van het Middelburgs Model. De ontwikkeling en uitvoering van de verschillende projecten is goed verlopen. Vrijwel alle projecten in het programma zijn in 2022 in de fase van implementatie en uitvoering gebracht.

Zo werd onder andere:

- de communicatiecampagne ‘Meedenkers’ uitgevoerd om de bekendheid van de onafhankelijke cliëntondersteuning te verbeteren.
- gestart met de voorbereidingen voor de implementatie van het community platform ‘Mijn buurtje’.
- werd met het project ‘Versterken algemene voorzieningen’ nieuwe richting en juridische grondslag gegeven aan een goed functionerend aanbod aan preventieve en lichte vormen van hulp en ondersteuning;
- werd de samenwerking met huisartsen versterkt door het uitvoeren van de aanpak ‘Welzijn op Recept’.

In de stand van zaken memo’s aan de raad van juli en december 2022 is voor alle projecten de voortgang terug te vinden.

In 2022 is een intensief ontwikkeltraject doorlopen met Maatschappelijk Werk Walcheren en Welzijn Middelburg ter

voorbereiding op het sociaal team. Dit heeft onder andere geresulteerd in een samenwerkingsovereenkomst tussen beide organisaties, en het voorgenomen besluit om met ingang van 2024 samen verder te gaan als 1 nieuwe stichting voor de uitvoering van het sociaal team. Werken volgens een nieuw dienstverleningsconcept sociaal team is vertraagd van 1 januari 2023 naar 1 mei 2023.

Er is 1 grotere wijziging gemaakt in de planning van het Middelburgs Model en dat betreft de nieuwe inkoop voor de Wmo. Nieuwe contractering was beoogd was voor juli 2023. Momenteel wordt onderzocht of de gewenste kwaliteitsslag binnen het huidige inkoopkader gemaakt kan worden, en een nieuwe aanbesteding vooralsnog niet nodig is.

Opvang Oekraïners

Als gevolg van het uitbreken van de oorlog in Oekraïne heeft de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid begin maart 2022 de Veiligheidsregio's gevraagd om 2.000 plekken crisis noodopvang per regio te organiseren voor de Oekraïense ontheemden. Eind april is een aanvullend verzoek gedaan van nog eens 1.000 plekken per regio. Op basis van de Regeling Opvang Ontheemden Oekraïne is een gemeente verplicht de Oekraïense ontheemden op te vangen, onderwijs te bieden, leefgeld te verstrekken en te voorzien in medische zorg indien nodig.

In de gemeente Middelburg worden Oekraïense ontheemden op verschillende locaties opgevangen. Er worden woningen en appartementen gehuurd van particulieren en woningbouwverenigingen, zowel in Middelburg als in Arnhem. Daarnaast is een woning om niet beschikbaar gesteld door een kerkgemeenschap. Het schoolgebouw Keurhove is omgebouwd naar een locatie met woon-slaapappartementen en naast het stadskantoor zijn woonunits voor bewoning door Oekraïense ontheemden geplaatst. De gemeente Middelburg vangt in deze zogenaamde gemeentelijke opvang zo'n 160 mensen op. Naast de gemeentelijke opvang verblijven nog zo'n 100 Oekraïense ontheemden in de particuliere opvang. Dat kan zijn bij mensen thuis of in een woning van de werkgever.

Ter ondersteuning van de ontheemden is specifieke en incidentele subsidie verleend aan Maatschappelijk Werk Walcheren en Welzijn Middelburg en is met Orionis een Dienstverleningsovereenkomst gesloten voor begeleiding van de Oekraïners. De gemeente ontvangt per gerealiseerde opvangplek met ingang van 15 oktober 2022 € 83 per dag. Voor die tijd was dat € 100 per dag per gerealiseerde opvangplek.

De werkzaamheden voor de opvang van de Oekraïense ontheemden was vanaf maart 2022 tot en met december 2022 belegd bij verschillende medewerkers als extra taak naast hun oorspronkelijke functie. Met ingang van 1 januari 2023 is een separaat team verantwoordelijk voor de vluchtelingenopvang, waaronder de opvang van Oekraïners. Dit team is vanaf 1 november 2022 met vaste formatie ingevuld.

Energietoeslag 2022

De energieprijzen zijn flink gestegen in 2022. Begin 2022 is door het Rijk voor huishoudens met een inkomen op of net boven het sociaal minimum een uitkering in het leven geroepen in de vorm van een energietoeslag. Voor het verstrekken van de energietoeslag wordt gebruik gemaakt van het instrument categoriale bijzondere bijstand. Hiervoor is bewust gekozen om de toeslag op deze manier snel te kunnen verstrekken en de uitvoeringskosten te beperken. De uitvoering van de energietoeslag wordt gedaan door Orionis Walcheren.

In maart is gestart met de uitbetaling van € 200 energietoeslag aan uitkeringsgerechtigden die bij Orionis Walcheren bekend waren. Om deze groep zo snel mogelijk te ondersteunen liepen we hiermee vooruit op de wetwijziging en de richtlijnen van het Rijk. Op 26 april zijn de beleidsregels eenmalige energietoeslag voor Middelburg vastgesteld. Hierin is een inkomensgrens van 130% gesteld. Dit nadat de raad op 21 april heeft besloten om de niet-bestede Tonk-middelen in te zetten om de rijksmiddelen aan te vullen. Om op deze manier de inkomensgrens op te trekken van 120% naar 130%. Vanaf mei was het voor inwoners mogelijk om de energietoeslag van, op dat moment, € 800 aan te vragen en de uitkeringsgerechtigden ontvingen een nabetaling van € 600. In juli is het richtbedrag van de energietoeslag door het Rijk verhoogd naar € 1.300. Daarom zijn op 4 oktober de beleidsregels gewijzigd. Daarin is het bedrag opgehoogd naar € 1.300, is de aanvraagperiode verlengd naar 31 januari 2023 en worden studenten niet langer uitgesloten van de regeling. Voor november heeft ieder huishouden dat de toeslag van € 800 al had ontvangen, de nabetaling van € 500 ontvangen.

Door goede communicatie, gemakkelijke aanvraagprocedure en snelle uitvoering door Orionis Walcheren is een bereik gehaald van 93%, en zijn er 3.255 energietoeslagen toegekend.

Effecten maatregelen financieel herstelplan

Voor de effecten in 2022 van de maatregelen uit het financieel herstelplan verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Beleidsindicatoren

nbn= indicator nog niet bekend bij CBS

Beleidsindicatoren		2018	2019	2020	2021	2022
Banen [per 1.000 inwoners van 15-64 jaar]	Middelburg	768,5	790,5	785,2	804,8	nbn
	Nederland	777,4	794,4	795,9	805,5	nbn
Jongeren met een delict voor de rechter [%]	Middelburg	1,0	1,0	2,0	2,0	nbn
	Nederland	1,0	1,0	1,0	1,0	nbn
Kinderen in uitkeringsgezin [%]	Middelburg	8,0	7,0	8,0	7,0	nbn
	Nederland	7,0	6,0	6,0	6,0	nbn
Netto arbeidsparticipatie [%]	Middelburg	67,6	69,4	69,0	70,8	71,90
	Nederland	67,8	70,0	69,6	70,4	72,20
Werkloze jongeren [%]	Middelburg	2,0	2,0	3,0	2,0	nbn
	Nederland	2,0	2,0	2,0	2,0	nbn
Personen met een bijstandsuitkering [per 10.000 inwoners]	Middelburg	439,2		481,0	432,1	nbn
	Nederland		409,7			
Lopende re-integratievoorzieningen [per 10.000 inwoners van 15-64 jaar]	Middelburg	nb	69,7	89,5	69,0	89,2
	Nederland	nb	196,2	202,0	133,0	197,7
Jongeren met jeugdhulp (in % van alle jongeren tot 18 jaar) [%]	Middelburg	11,5		12,0	14,2	11,9
	Nederland		11,6			
Jongeren met jeugdbescherming (in % van alle jongeren tot 18 jaar) [%]	Middelburg	1,4		1,5	1,7	1,4
	Nederland		1,5			
Jongeren met jeugdreclassering (in % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar) [%]	Middelburg	0,5		0,6	0,6	0,5
	Nederland		0,5			
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo [per 10.000 inwoners]	Middelburg	nb		760,0	720,0	440,0
	Nederland		790,0			
	Nederland	640,0	670,0	700,0	nb	640,0

Wat heeft het gekost?

Sociaal domein	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
6.01.0 Samenkracht en burgerpart	4.947	7.172	7.013	159
6.02.0 Wijkteams	4.696	5.109	4.994	115
6.03.0 Inkomensregelingen	31.475	31.089	33.357	-2.269
6.04.0 Begeleide participatie	6.007	6.314	5.999	316
6.05.0 Arbeidsparticipatie	2.418	2.512	2.315	197
6.06.0 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.238	1.202	914	288
6.07.1 Maatwerkdienstverlening 18+	13.973	11.612	11.443	170
6.07.2 Maatwerkdienstverlening 18-	15.430	12.642	14.359	-1.718
6.08.1 Geescaleerde zorg 18+	465	497	475	22
6.08.2 Geescaleerde zorg 18-	4.713	7.134	5.449	1.685
Totale Lasten	85.362	85.284	86.319	-1.035
Baten				
6.01.0 Samenkracht en burgerpart	-821	-2.590	-3.664	1.073
6.02.0 Wijkteams	0	-68	-71	3
6.03.0 Inkomensregelingen	-21.980	-18.255	-18.190	-65
6.06.0 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	-4	4
6.07.1 Maatwerkdienstverlening 18+	-64	-340	-349	9
Totale Baten	-22.864	-21.254	-22.278	1.025
Totaal Sociaal domein	62.498	64.030	64.040	-10

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger

toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
6.01.0 Samenkracht en burgerparticipatie			
Nieuwe wet inburgering			
Bij de najaarsbrief is een bedrag voor overheveling aangemeld. De werkelijke overheveling wijkt af van de aanmelding in de najaarsbrief. Per saldo is deze afwijking budgetneutraal.	27	-	N
In 2022 is voor de nieuwe wet inburgering een specifieke uitkering ontvangen. Bij de najaarsbrief was nog niet bekend welke en hoeveel lasten onder deze specifieke uitkering verantwoord konden worden en derhalve zijn de baten toen niet in de begroting opgenomen.	-	110	N
Vluchtelingenopvang Oekraïne			
Vooraf was het niet mogelijk om een inschatting te maken van de lasten. Daarnaast was lange tijd onduidelijkheid over de hoogte van de vergoeding vanuit het Rijk. Dit is pas in oktober definitief bekend gemaakt.	144	724	N

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Noodopvang asielzoekers			
Bij de noodopvang in de oude Marinekazerne in Vlissingen is afgesproken dat Middelburg het personeel zou regelen. Deze kosten worden verhaald op het COA.	-178	178	N
Coronasteun Welzijn			
Vanuit voorgaande jaren zijn middelen voor de coronasteun welzijn gereserveerd in de reserve. Bij de najaarsbrief is een inschatting gemaakt van de besteding in 2022. Uiteindelijk zijn een aantal initiatieven doorgeschoven naar 2023. Het resterende budget blijft beschikbaar in de reserve.	44	-	N
Eigen bijdrage wmo vervoer			
De baten van de eigen bijdrage wmo vervoer zijn te laag ingeschat bij de bestuursrapportage, omdat er onvoldoende rekening is gehouden met het seizoenspatroon.	-	33	N
Wijkcentra			
Er zijn meer inkomsten uit verhuur geweest in 2022 van het wijkcentrum Het Palet aan de JvReigerberstraat 2.	-	29	N
6.02.0 Wijkteams			
Inkooporganisatie Jeugd			
Conform de BBV worden lasten en baten van de gemeente binnen de wettelijk voorgeschreven taakvelden verantwoord. Conform de opgave van Inkooporganisatie Jeugdzorg Zeeland zijn deze in de jaarrekening verwerkt. Per saldo is er op de jeugdkosten een afwijking van een voordeel van € 76.000. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat het saldo van de afrekening 2021 niet in de najaarsbrief is verwerkt.	110	-	N
6.03.0 Inkomensregelingen			
TOZO			
De definitieve TOZO uitkeringen aan ondernemers zijn vastgesteld. Deze vaststellingen hebben geleid tot terugbetalingen en deze zullen doorbetaald moeten worden aan het Rijk.	200	-200	N
Specifieke uitkering toeslagenproblematiek			
Deze vergoeding is in de jaarrekening 2021 vanuit voorzichtigheidsprincipe niet opgenomen, omdat er vanuit is gegaan dat er sprake was van een landelijk budgetplafond. Uit de tussentijdse vaststelling (november 2022) is gebleken dat er geen sprake meer is van een budgetplafond. Daarnaast voert de gemeenschappelijke regeling Orionis de regeling kwijtschelden publieke schulden uit en ontvangen we jaarlijks achteraf een opgaaf van de lasten.	-50	127	N
GR Orionis Bedrijfsvoering			
De werkelijke lasten zijn op basis van de concept jaarrekening van Orionis hoger dan ingeschat bij de 3e en 4e begrotingswijziging.	-136	-	N
GR Orionis Buig			

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Na de 3e en 4e begrotingswijziging 2022 is het definitieve buigbudget vastgesteld door het Rijk. Op Walchers niveau heeft dit geleid tot een nadeel van circa 650.000. Het aandeel van Middelburg is circa 40%. Daarnaast wijkt de definitieve afrekening van de bijstandslasten af van de laatste begrotingswijziging.	-383	-	N
Energietoeslag			
Bij de najaarsbrief is een bedrag voor overheveling aangemeld. De werkelijke overheveling wijkt af van de aanmelding in de najaarsbrief. Per saldo is deze afwijking budgetneutraal (zie taakveld 0.10.0 mutaties reserves).	-2264	-	N
Minimabeleid			
De realisatie van de lasten van minimabeleid is lager dan op grond van de 3e en 4e begrotingswijziging van Orionis verwacht mocht worden.	357	-	N
6.04.0 Begeleide participatie			
Wet sociale werkvoorziening (Orionis)			
Het resultaat van het werkleerbedrijf is minder negatief dan ingeschat bij de 4e begrotingswijziging van Orionis.	316	0	N
6.05.0 Arbeidsparticipatie			
Re-integratie en participatievoorz			
De inspecteur artikel 12 van de Gemeente Vlissingen heeft de 3e en 4e begrotingswijziging van Orionis op onderdelen afgekeurd. Dit leidt op dit onderdeel tot een voordeel.	197	-	N
6.06.0 Maatwerkvoorzieningen (WMO)			
Woningaanpassingen mvz imm wmo			
De lasten van deze post zijn afhankelijk van de aanvragen en kunnen per jaar afwijken.	261	-	N
Hulpmiddelen mvz mat wmo			
Het contract voor de hulpmiddelen is in 2019 vernieuwd. Hierdoor worden nu alle hulpmiddelen binnen dit contract gehuurd en worden er geen hulpmiddelen meer aangekocht.	28	-	J
6.07.1 Maatwerkdienstverlening 18+			
Uitvoeringsbudget actieplan sociaal domein			
De werkelijke lasten zijn hoger en het volledige bedrag is opgenomen uit de reserve decentralisatie en uit de algemene reserve en per saldo budgetneutraal.	-177	-	N
PGB			
In de afgelopen jaren is een afname te zien in het aantal aanvragen PGB, bij de bestuursrapportage zijn de lasten naar beneden bijgesteld. In het jaar 2022 zien we dat de dalende trend zicht voortzet en dit leidt tot lagere uitgaven.	171	-	N
Vervoer mvz imm wmo			

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Het aantal ritten is nog niet terug op het niveau voor de coronacrisis. Daarnaast is er een natuurlijke afloop van het aantal pashouders en is er een strengere toegang voor nieuwe pashouders.	189	-	N
6.07.2 Maatwerkdienstverlening 18-			
Maatwerk Jeugd			
Zie de toelichting Inkooporganisatie Jeugd bij het taakveld 6.02.0 Wijkteams.	-1833	-	N
PGB Jeugd			
In de afgelopen jaren is een afname te zien in het aantal aanvragen PGB, bij de bestuursrapportage zijn de lasten naar beneden bijgesteld. In het jaar 2022 zien we dat de dalende trend zicht voortzet en dit leidt tot lagere uitgaven.	116	-	N
6.08.2 Geescaleerde zorg 18-			
Geëscaleerde zorg jeugd			
Zie de toelichting Inkooporganisatie Jeugd bij het taakveld 6.02.0 Wijkteams.	1799	-	N
Vervoer GGZ			
De daling van de lasten zijn abusievelijk verwerkt op vervoer wmo bij de bestuursrapportage.	-113	-	J
Overig	140	24	N
Totaal	-1.035	1.025	

Volksgezondheid en milieu

Inleiding

Volksgezondheid

De gemeente wil de gezondheid van de inwoners beschermen en bevorderen. Elke inwoner moet een gelijke kans hebben op een gezond leven, ook als inwoners daar zelf niet toe in staat zijn (door

sociaal en/of economische status). De Walcherse gemeenten hebben daarom de Nota gezondheidsbeleid Walcheren opgesteld.

Milieu

Een duurzame en energieneutrale maatschappij is één van de grootste uitdagingen van de komende decennia. Ook de gemeente Middelburg levert haar bijdrage hieraan. Sterker nog, de gemeente heeft een voorbeeldfunctie.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Lokaal preventie akkoord "Samen voor een gezonder Middelburg 2021-2023"
- Middelburgs model "Inhoudelijk kader transformatieproces 'Beweging naar voren' "
- Middelburgse Visie Milieu 2019-2025
- Klimaatbestendige Middelburgse samenleving 2018-2050
- Afvalbeleid Middelburg na pilotfase (2020-2027)
- Groenbeleidsplan Gemeente Middelburg 2016–2026
- Klimaatadaptatiestrategie Zeeland 2021-2026
- Regionale Energiestrategie Zeeland (vastgesteld in 2021)

- Regionale Structuur Warmte Zeeland (vastgesteld in 2021)
- Transitievisie Warmte
- Stedelijk Waterprogramma 2021-2030

Wat wilden we bereiken?

Volksgezondheid - Maatschappelijk effect

Inwoners van Middelburg hebben het vermogen zich aan te passen en eigen regie te voeren op sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het dagelijks leven. Het streven is ervoor te zorgen dat alle inwoners van gemeente Middelburg gezond en gelukkig leven. Gezondheid is meer dan 'niet ziek zijn'. Gezondheid gaat ook over veerkracht, over meedoen in de maatschappij.

Doelstellingen

De gezonde keuze wordt de aantrekkelijke keuze, zowel op school/opleiding, als op werk of in de vrije tijd. Dit doen wij door ook naar de onderliggende factoren van gezondheid te kijken, aandacht te hebben voor de meer kwetsbare inwoners en integraal samen te werken. Hierbij zijn 3 kernwaarden essentieel:

1. Positieve gezondheid
2. Toegankelijk voor alle inwoners
3. Samenwerken

Milieu - Maatschappelijk effect

Een gezonde, duurzame, veilige samenleving en leefomgeving en een duurzame ontwikkeling van de gemeente.

Doelstellingen

1. Voorzien in de behoeften van de huidige generaties, zonder de mogelijkheden van toekomstige generaties te beperken om gezond en goed te kunnen leven"

2. Energieneutraal en klimaatadaptief in 2050
3. Minder afval en meer hergebruik van grondstoffen. Verhogen van het scheidingspercentage van het afval

Wat hebben we bereikt?

Volksgezondheid

Doelstellingen Volksgezondheid – Positieve Gezondheid

In 2021 is een Lokaal Preventie Akkoord (LPA) afgesloten "Samen naar een gezonder Middelburg". Het LPA heeft een looptijd van 3 jaar. Uitgangspunt is Positieve Gezondheid

Prestatie	Status
Uitvoeren werkagenda gezondheidsbeleid	
Lokaal preventie akkoord	Volgens plan
Samenwerken in netwerken	Volgens plan
Uitvoeren wettelijke taken Wet Publieke Gezondheid	Volgens plan
Werkagenda:	Volgens plan
Roken	Volgens plan
Alcohol	Volgens plan
Gezond gewicht	Volgens plan
Mentale gezondheid	Volgens plan
Prestatie	
Uitvoering geven aan de Middelburgse Visie Milieu 2019-2025	
Strategisch project Klimaat(adaptatie), Energie en Circulair	Volgens plan
Uitvoering geven aan RES	Volgens plan
Transitie Visie Warmte	Volgens plan
Bevorderen duurzame elektriciteitsopwekking en infrastructuur	Volgens plan
Duurzame gemeentelijke organisatie	
Circulaire economie	Volgens plan
Toename energiebesparing Openbare verlichting (op weg naar 50% in 2030 t.o.v. 2013)	Volgens plan
Energieneutraal Middelburg - gemeente als voorbeeld	Volgens plan
Maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven	Volgens plan
Uitvoering Middelburgse visie Milieu - overig	
Vorbereiden op Omgevingswet onderdeel Bodem.	Volgens plan
Uitvoeren Klimaatadaptatiestrategie Zeeland	Volgens plan
Uitvoeren Stedelijk water programma	Volgens plan

Prestatie	Status
Klimaatbestendig maken van het openbaar groen, wegen en riolen	Volgens plan
Uitvoering Europees project Cool Towns	Volgens plan
Uitvoeren afvalbeleidsplan - bevorderen afvalscheiding	Gedeeltelijk volgens plan
Uitvoeren project Schoon Walcheren	Volgens plan
Geluidsaneringen uitvoeren/afrolden.	Volgens plan
Bevorderen energieneutrale mobiliteit	Volgens plan
Milieuhandhaving	
Uitvoeren handhavingsprogramma	Volgens plan
Vorbereiden op Omgevingswet	Volgens plan
Keuzemogelijkheden	Volgens plan Gedeeltelijk volgens plan Niet volgens plan

Milieu

Doelstelling - Milieu

1. Op nagenoeg alle 14 thema's uit de Middelburgse Visie Milieu 2019-2025 zijn activiteiten uitgevoerd. De nadruk lag op de thema's energie, afval en klimaatadaptatie.
2. In 2020 is de Regionale Energiestrategie (RES 1.0) vastgesteld. In september 2021 is de

Klimaatadaptatiestrategie Zeeland vastgesteld. In december 2021 is de Transitievisie Warmte goedgekeurd.

3. De totale hoeveelheid fijn restafval, grofvuil en verbouwingsrestafval bedroeg in 2021 148 kg per inwoner. In 2020 was dit nog 225 kg per inwoner.

Prestatie	Status
Duurzaamheidsbeleid "Op weg naar energieneutraal Middelburg"	
Uitvoering geven aan Klimaatakkoord en concept RES	Volgens plan
Deelnemen aan op te stellen Regionale Energiestrategie (RES)	Volgens plan
Duurzame gemeentelijke organisatie	
Streven naar 100% duurzame inkoop en optimaliseren duurzaam inkopen stroom	Volgens plan
Uitvoering Middelburgse visie Milieu	
Toename energiebesparing Openbare verlichting (op weg naar 50% in 2030)	Volgens plan
Vorbereiden op Omgevingswet onderdeel Bodem.	Gedeeltelijk volgens plan
Start uitvoering Visie Klimaatadaptatie	Volgens plan
Start uitvoering Europees project Cool Towns	Volgens plan
Klimaatbestendig maken van het openbaar groen	Volgens plan
Uitvoeren afvalbeleidsplan - bevorderen afvalscheiding	Gedeeltelijk volgens plan
Indien landelijke financiën beschikbaar komen uitvoeren project Schoon Walcheren 2019	Volgens plan
Geluidsaneringen uitvoeren/afrolden.	Gedeeltelijk volgens plan

Milieuhandhaving

Prestatie	Status
Vergunningverlening en handhaving door Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) conform het Zeeuwse kwaliteitsniveau	Volgens plan
Uitvoeren handhavingsprogramma 2020	Volgens plan

Wat hebben we ervoor gedaan?

Volksgezondheid

Uitvoeren werkagenda gezondheidsbeleid

In 2021 is een Lokaal Preventie Akkoord (LPA) afgesloten "Samen naar een gezonder Middelburg". Het LPA heeft een looptijd van 3 jaar. Uitgangspunt is Positieve Gezondheid.

Positieve gezondheid: een brede blik op gezondheid

Als uitwerking op het Lokaal preventie akkoord "Samen naar een gezonder Middelburg 2021-2023" kijken we met een brede blik naar gezondheid. Positieve Gezondheid is het concept dat wij volgen. Hierin wordt gezondheid uitgelegd in zes dimensies:

1. lichaamsfuncties
2. mentaal welbevinden
3. zingeving
4. kwaliteit van leven
5. meedoen
6. dagelijks functioneren

Met die bredere benadering draag je bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. Én om zo veel mogelijk eigen regie te voeren. Hierbij ligt een duidelijke link naar het programma Sociaal Domein. Vroegsignalering en het versterken van de samenwerking tussen het medisch en sociaal domein is hierbij essentieel.

Toegankelijk voor alle inwoners

Gezondheidsverschillen tussen bevolkingsgroepen zijn in Nederland groot. Ook in Middelburg. Mensen met een lage opleiding en laag inkomen zijn in onze samenleving veel slechter af. Ze roken meer, hebben vaker overgewicht, bewegen te weinig en eten ongezonder. De gezondheidsproblemen staan vaak niet op zichzelf, maar maken onderdeel uit van bredere problematiek. We richten onze acties op alle inwoners.

Samenwerken in wijknetwerken

Integrale aanpak vraagt om samenwerken. Om het zelf organiserend vermogen van inwoners beter te benutten. En om de samenwerkingsverbanden te verbeteren worden in Middelburg wijknetwerken ontwikkeld. De wijknetwerken bestaan uit vrijwillige

en professionele partijen in het voorliggend veld en anderen die in de wijk een signalerende rol spelen.

Werkagenda

Roken: Bijdragen aan de doelstelling van de rookvrije generatie

Een initiatief van JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht) Middelburg zet in op het gezonder én rookvrij maken van de leefomgeving. Inmiddels is op 5 V.O. (voortgezet onderwijs) locaties structureel aandacht voor roken, alcohol en drugs in samenwerking met Emergis Preventie. 7 sportverenigingen zijn rookvrij, 30 speelplekken hebben een rookvrije inrichting om roken te ontmoedigen. 4 binnenlocaties, een kinderboerderij, het Cruyffcourt en 2 kinderopvanglocatie zijn rookvrij én geeft zijn personeel training om zowel de rol van de ouders te belichten en ook een Rookvrije werkplek te zijn voor nieuwe medewerkers en/of stagiaires. Het Stads kantoor is rookvrij ingericht, mede om het goede voorbeeld uit te stralen. Daarnaast is aansluiting vanuit JOGG bij de Coalitie Kansrijke Start Middelburg om roken voor, tijdens en na de zwangerschap terug te laten dringen en is vanuit die hoedanigheid aansluiting bij het Kringoverleg Verloskundigen.

Alcohol: Het gebruik van alcohol tegengaan

Door de inzet van JOGG TeamFit wordt het thema 'Verantwoord Alcoholbeleid' onder de aandacht gebracht in de sportomgeving. Samen met Emergis preventie is er structureel aandacht om het gebruik van alcohol tegen te gaan. Inmiddels is het terugdringen van alcoholgebruik opgenomen in de jaarplannen van 5 V.O. locaties. De NIX 18- campagne is onder de aandacht gebracht bij 6 sportverenigingen middels een bezoek van JOGG TeamFit en Emergis preventie. Het aantal watertappunten op openbare locaties is uitgebreid. Er zijn gesprekken gaan de met de Vereniging Ondernemers Middelburg (VOM) op dit thema.

Naast de lokale aandacht voor het terugdringen van alcoholgebruik wordt er Zeeuws ingezet om het alcohol gebruik terug te dringen met de aanpak "Laat ze niet verzuipen". (LZNV) Dit is een samenwerking tussen alle Zeeuwse gemeenten, GGD Zeeland, Emergis Preventie, Politie Zeeland-West-Brabant en andere maatschappelijke partners. Zij zetten landelijke

campagnes uit als: “Zien drinken , doet drinken”, de “Ik pas campagne” en “NIX 18”.

Gezond gewicht

Vanuit de ‘Gezonde School’ aanpak is hier aandacht voor middels het thema voeding en bewegen & sport. Inmiddels hebben 9 basisscholen het certificaat “Gezonde School”. Vanuit de JOGG-aanpak wordt de doelgroep 0-19 jaar bereikt. De indirecte doelgroep zijn ook volwassenen omdat dit onderdeel is van de ‘omgevingen’ rondom de directe doelgroep. Daarnaast inzet vanuit JOGG Teamfit op dit thema. Er is een samenwerking met Cool2Bfit, een programma voor kinderen met overgewicht in de leeftijd van 8-13 jaar.

Vanuit het Lokaal Preventie Akkoord (LPA) is in 2022 het project Heldhaftig Fit gefinancierd. Dit is een multidisciplinair leefstijlprogramma voor jongeren met overgewicht van 13 tot 18 jaar oud. Er wordt onder andere samengewerkt met kinderfysiotherapeuten, diëtisten, gedragsdeskundigen, buurtsportcoaches, GGD- jeugdartsen/ verpleegkundigen en scholen.

Mede vanuit het LPA zijn meerdere watertappunten bij scholen en sportclubs gerealiseerd, om “water drinken is de norm” nog meer kracht bij te zetten. Er wordt veel aandacht gegeven aan het thema “gezonde schoolkantines”. Eén V.O. locatie heeft inmiddels dit certificaat, andere locaties zijn aanstaande.

Voor de doelgroep > 18 jaar is geïnvesteerd in het gecombineerde leefstijlprogramma COOL. Mensen met overgewicht en lichamelijke klachten krijgen vanuit de huisarts een verwijzing voor dit programma. Een leefstijlcoach gaat aan de slag voor een gedragsverandering in leefstijl om vervolgens diegene te begeleiden naar lokaal beweegaanbod.

Mentale gezondheid

Mentale gezondheid is een breed onderwerp dat invloed heeft op alle andere thema's.

Welzijn op Recept

25 oktober 2021 is officieel gestart met Welzijn op Recept in Middelburg middels een pilot van 1 jaar. In oktober en november 2022 waren de evalueaties bij de 4 betrokken huisartsenpraktijken. Belangrijkste uitkomsten daarvan zijn dat

het project een belangrijke bijdrage levert aan het doel om de samenwerking met huisartsen te versterken. Dit blijkt uit:

- het enthousiasme van de betrokken huisartsen over het project
- het relatief hoge aantal (62) verwijzingen dat huisartsen in het afgelopen jaar hebben gedaan naar de welzijnscoaches
- de door de huisartsen gesignaleerde eerste effecten op hun patiënten (patiënten die beter in hun vel en minder een beroep op de huisarts doen).

De thema's eenzaamheid, mentaal welbevinden en participatie komen vaak terug. Vanuit de welzijnscoach worden mensen vooral in contact gebracht met informele organisaties, dagactiviteiten en geholpen bij het opdoen van contacten. In mindere mate wordt doorverwezen naar professionele hulpverlening zoals maatschappelijk werk en TIM. Op 1 december 2022 heeft de officiële afsluiting van de pilot plaatsgevonden, om vervolgens de voorbereidingen te starten met de uitrol van Welzijn op Recept naar de overige Middelburgse huisartsenpraktijken.

Kansrijke Start

Kansrijke start is een project wat ook de samenwerking tussen het medisch en sociaal domein stimuleert én de mentale gezondheid ten goede komt. De eerste 1.000 dagen zijn cruciaal voor een goede start. Met het landelijk actieprogramma Kansrijke Start wordt geïnvesteerd in de best mogelijke start en een optimale kans op een goede toekomst voor zoveel mogelijk kinderen. De gezondheid voor, tijdens en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller van zowel fysieke als mentale problemen op latere leeftijd. In Middelburg is een lokale coalitie Kansrijke Start sinds een jaar gevormd. Er zijn gezamenlijke ambities en doelen geformuleerd voor de komende jaren. Er zijn in 2022 4 werkgroepen actief geweest:

1. Werkgroep “Zwangeren in kwetsbare situaties”
2. Werkgroep “Anderstaligen”
3. Werkgroep “Samenwerking-vroegsignalering”
4. Werkgroep “Samenwerking-duidelijkheid in wie wat doet”.

De coalitie Kansrijke start groeit, tijdens de coalitiebijeenkomst van 22 november 2022 waren er ruim 40 partners betrokken ten opzichte van zo'n 25 in 2021. Het netwerk bestaat nu o.a. uit de GGD, MWW, Welzijn Middelburg, Orionis, het ADRZ, Mijn Verloskundige Praktijk, NOVA verloskundigen, Walchers Wonder, Provinciale Kraamzorg, Veilig thuis, Homestart, Nu Niet Zwanger, JOGG, ZHCO/Periscaldis, Scalda, Emerigs Preventie, Zorgstroom, Meldpunt Schuldhulpverlening, Stichting Samen

Oplopen, Het Aandachtshuis en TIM. Ook ervaringsdeskundigen zijn aangehaakt. Uit de bijeenkomst bleek wederom de betrokkenheid en meerwaarde die partners zien in dit netwerk. In 2022 is vooral gekeken naar het inzichtelijk krijgen van verbetermogelijkheden. Hieruit zijn verschillende initiatieven voortgekomen waarvan sommigen al gestart zijn en anderen in 2023 tot uitvoering worden gebracht.

Inzet POH-J (praktijkondersteuner huisarts) (GGZ)

In het eerste kwartaal van 2021 is besloten om de inzet POH(J)GGZ te versterken middels het financieren van 1 extra formatieplaats POH Jeugd. Door krapte op de arbeidsmarkt heeft het invullen van deze fte vertraging opgelopen. Uiteindelijk is de POH(J) GGZ in augustus 2022 gestart.

Samen Oplopen

Samen Oplopen (mede gefinancierd vanuit het LPA) bevordert de positieve gezondheid. Het wordt uitgevoerd door Welzijn Middelburg. En het is vernieuwend en geeft duurzame contacten tussen inwoners die hun leven goed op orde hebben en de kwetsbare gezinnen en jongeren. De 2 coördinatoren van Welzijn Middelburg zijn getraind. Zij trainen vervolgens de vrijwilligers en koppelen deze aan gezinnen. In totaal hebben zich in 2022 56 mensen gemeld met interesse om vrijwilliger te worden bij Samen Oplopen. Daarvan zijn er daadwerkelijk 5 vrijwilliger geworden en zijn gekoppeld aan een gezin. De vrijwilligers zijn enthousiast. Ze voelen zingeving door te steunen en ze zien gezinnen opknappen, stappen maken en ontspannen.

Impuls Mentale Gezondheid door het Stads klooster Sympelhuys (project vanuit het LPA-2022)

13 mei 2022 werd officieel het Stads klooster Sympelhuys geopend. Een plek voor ontmoeting, stilte en bezinning, welke laagdrempelig is. Daarnaast wordt gewerkt aan het aanbieden van maaltijden voor minder daadkrachtigen in onze gemeente.

Vitale jonge ouders (project vanuit het LPA-2022)

Een project van het Aandachtshuis en Biessonder om de expertise op Eenzaamheid te vergroten met deskundigheidsbevordering. Eenzaamheid is een item dat vaak gekoppeld wordt aan ouderen, maar met dit project wordt extra aandacht gegeven aan de nieuwe doelgroep; jonge ouders. Jeugdverpleegkundigen van de GGD, maar ook partners van Maatschappelijk Werk Walcheren en Welzijn Middelburg zijn hierop getraind.

Burnout preventie (project vanuit het LPA-2022)

Het doel is inwoners van Middelburg begeleiden bij hun mentale en fysieke gezondheid met een multidisciplinaire aanpak (coaching en osteopathie). In 12 weken (in plaats van gemiddeld 9 maanden) kunnen mensen weer terug de maatschappij in keren en/of weer terugkeren naar de werkvloeren. Huisartsen, welzijnscoaches en praktijk ondersteuners zijn enthousiast in deze samenwerking. In totaal zijn er 9 multidisciplinaire coachingstrajecten gestart in 2022.

Baby-Ouder interventie (project vanuit LPA-2022)

Kinderen van ouders met psychische problemen lopen een hoger risico op het ontwikkelen van psychische problemen. Leeftijd blijkt hierbij een van de belangrijkste risicofactoren te zijn. Hoe jonger het kind dat wordt geconfronteerd met de ziekte van de ouder, hoe groter de kans op het ontwikkelen van ernstige psychische problemen. Ook de ouder-kind interactie is een belangrijke risicofactor. Als de kwaliteit hiervan laag is, kan dit leiden tot een onveilige hechtingsrelatie met als gevolg een verhoogd risico op problemen bij het kind. Met deze extra interventie van EmergisPreventie worden jonge ouders met een hoger risico op psychische problemen begeleid. Het doel van de baby-ouder interventie is ervoor zorgen dat de ouder een goede band krijgt met zijn/haar baby en met meer zelfvertrouwen ouder kan zijn. Afgelopen jaar is er veel geïnvesteerd in het leggen van samenwerkingen met bijvoorbeeld TIM en is casuïstiek opgepakt.

Eenzaamheid

In Middelburg is relatief veel eenzaamheid onder volwassenen/ouderen. Ongeveer 45% voelt zich namelijk wel eens eenzaam. Onder jongeren speelt eenzaamheid ook een rol. Dit komt vaak door een gebrek aan 'echte' contacten en door het vele gebruik van sociale media. Dit wordt nog niet altijd signaleerd en opgepakt. Inwoners komen bij de huisarts met klachten als vermoeidheid, pijn in de nek, maar ook stress, angst en somberheid. Vaak spelen onderliggende sociaal maatschappelijke problemen een rol. Denk aan het overlijden van een partner, verlies van werk of eenzaamheid. Wij willen zorgen dat dit soort klachten eerder signaleerd en opgepakt worden via een sterkere verbinding van het sociaal met het medisch domein. Middelburg doet mee met het project 'samen tegen eenzaamheid'.

Stress onder jongeren

Onder jongeren is een toename van ervaren stress te zien. Ook ervaren de jongeren in Middelburg meer stress dan jongeren

elders in het land. Sociale media doen soms vermoeden dat elke dag een fantastisch dag hoort te zijn. Wij zullen meer aandacht creëren voor leren praten over gevoelens en leren wat normaal is. Daarbij vinden we het belangrijk om te leren herkennen wanneer het niet goed is, en behoeften aan te geven. Bovendien zullen we achterhalen wat ouders daarin nodig hebben en daarin ondersteunen.

Reguliere inzet van Emergis-preventie op:

- (V)echtscheidingen en gevolgen
- Kinderen van ouders met psychische problemen (KOPP), kinderen van ouders met een verslaving (KVO)

- Psychosociale problematiek binnen eigen netwerk
- Eenzaamheid en Depressie
- Kwetsbaarheid / grensoverschrijdend gedrag

Gezonde Leefomgeving

Er zijn inmiddels 22 watertappunten gerealiseerd.

(www.drinkwaterkaart.nl). Dit thema heeft aandacht via de Gezonde School en de thema's 1 t/m 4 van de werkagenda leveren tevens een bijdrage aan de gezonde leefomgeving.

Uitvoeren wettelijke taken WPG

Tevens heeft de gemeente een aantal wettelijke taken vanuit de Wet publieke gezondheid (WPG). Deze taken heeft de gemeente Middelburg grotendeels belegd bij de GGD Zeeland.

De GGD heeft hun taken, na een periode crisisorganisatie geweest te zijn, grotendeels weer op kunnen pakken. Deze zijn wel onder druk komen te staan vanwege arbeidskrapte, bezuinigingen en dat wat er nodig is om de publieke gezondheid op peil te houden

(insteken op preventie). Dit alles heeft geresulteerd in forse begrotingswijziging per 1 januari 2023.

Het Prenataal Huisbezoek is vanaf 1 juli 2022 toegevoegd aan het Basis Taken Pakket JGZ. Het programma 'Nu Niet Zwanger' is geborgd. Kortdurende Videohometraining en het 18 maanden huisbezoek worden ingekocht als Aanvullende Dienst JGZ. Deze extra diensten worden ingekocht om preventie en vroegsignalering te bevorderen.

Milieu

Uitvoering geven aan de Middelburgse Visie Milieu 2019-2025

“Duurzaamheid” loopt door alle portefeuilles en beleidsvelden heen. De meest effectieve manier is integraal meenemen, waarbij in voorstellen de bijdrage aan het behalen van de doelstellingen op duurzaamheid wordt meegenomen.

Thema - Klimaat en Energie - gedeelde opgave

Klimaat en Energie is één van de vier gedeelde opgaven van college en gemeenteraad.

Het doel is om in 2050 volledig energieneutraal te zijn en te streven naar een duurzaam gebouwde omgeving. Een omgeving die voorziet in de huidige behoefte, maar ook (economische) waarde heeft in de toekomst.

In het nationaal Klimaatakkoord (KA) staat hoe we in Nederland de mondiale klimaatafspraken van Parijs vertalen naar beleid en uitvoering. Zeeland draagt, net als de andere Nederlandse regio's, zijn steentje bij aan het Klimaatakkoord. Zeeland is als gehele provincie één van de 30 RES-regio's. De RES 1.0 (Regionale Energie Strategie) voor Zeeland is eind 2020 vastgesteld door de raad en wordt elke twee jaar herijkt. In 2022 is gestart met de RES 2.0. Zowel het Klimaatakkoord als de RES geven de richting en wettelijke verplichtingen aan om in 2050 CO2 neutraal te zijn. Met name op het gebied van de verduurzaming van de gebouwde omgeving, mobiliteit, de bedrijven, de eigen organisatie en de opwekking van duurzame energie heeft de gemeente veel taken en verantwoordelijkheden. De aanpak vindt plaats per thema.

In 2022 heeft de gemeenteraad besloten dat Circulariteit aan het Strategisch project Klimaat en Energie moet worden toegevoegd. Verder is besloten om een actieplan voor de periode tot 2030 op te stellen met acties die gezamenlijk ervoor zorgen dat de doelstellingen voor 2030 worden behaald (o.a. 50% CO2 reductie t.o.v. 1990).

Ook is ingezet op communicatie en bewustwording over duurzaam wonen. Er is een communicatieplan opgesteld. Dit omvat onder andere paginagrote advertenties in De Bode, begin 2022, en het promoten van ons energieloket Duurzaam Bouwloket via onder andere social media en de wijk- en dorpsstafels. Zeeuws-breed worden vanuit de RES campagnes opgezet. De overeenkomst met Energiek Zeeland is niet verlengd, maar inwoners kunnen nog steeds gebruik maken van het advies aan huis via Zeeuwind.

In 2022 is samen met andere Zeeuwse gemeenten aanspraak gemaakt op de bijdrage vanuit het Nationaal Isolatieprogramma. Hiervoor zijn gezamenlijke acties ontwikkeld die in 2023 in alle gemeenten worden uitgevoerd en inwoners moeten ontzorgen en tegemoetkomen aan het verduurzamen van hun woningen.

Kantoren zijn vanaf 2023 verplicht een label C te hebben. Via het Zeeuws Energie Akkoord hebben de Zeeuwse gemeenten gezamenlijk een actie opgezet om kantoren hierover te informeren en de stand van zaken geïnventariseerd. Na de inventarisatie zijn er nog ca. 20 kantoren die (mogelijk) niet voldoen. Vervolgacties volgen in 2023.

De monumenten in Nederland vormen samen ca. circa 2% van het totaal aantal gebouwen. In de gemeente Middelburg is dat circa 4%. Dat lijkt relatief weinig. Toch is het belangrijk dat ook monumenten worden verduurzaamd. Ze bepalen immers in grote mate het karakter van onze dorpen en (binnen-)steden, en om ze te behouden en door te kunnen geven aan toekomstige generaties moeten we ze toekomstbestendig maken. Het verduurzamen van monumenten en het beschermen van de monumentale waarden is een complexe opgave. Het eerder ontwikkelde Duurzaam Monumentenpaspoort vormde het uitgangspunt voor de pilot met een DuMo-coach die in 2022 is afgerond. De uitkomsten van deze pilot worden meegenomen bij de evaluatie van de Nota Ruimtelijke Kwaliteit. In 2022 is al het afwegingskader voor zonnepanelen binnen de beschermde stadsgezichten aangepast zodat op locaties waar het beschermingsbelang van het stadsgezicht niet wordt geschaad plaatsing van zonnepanelen toch toegestaan kan worden.

In de Nota Ruimtelijke Kwaliteit willen we aansluiten bij de verduurzamingsrichtlijnen van de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM). De ERM beheert de beoordelings- en uitvoeringsrichtlijnen zoals die worden vastgesteld door het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit. Hierdoor verschaffen we niet alleen een professionele kennisbron en duidelijkheid aan eigenaren maar blijft dit onderdeel van de nota ook actueel en borgen we dat verduurzamingsmaatregelen op een bij het monument passende manier worden uitgevoerd.

We nemen actief deel aan de werkgroep Duurzaamheid van de Federatie Grote Monumentengemeenten die onder meer als klankbord fungeert voor de Rijksdienst voor het Cultureel

Erfgoed. Verder worden in regionaal verband startprojecten uitgevoerd die in de RES zijn benoemd. Middelburg is trekker van o.a. de Proeftuin Aardgasvrije Wijken en duurzaamheidsscans voor bedrijven. En we zijn betrokken bij o.a. het project voor het verduurzamen van VVE's (VVE=Vereniging Van Eigenaren), waarvoor een aanmoedigingsbudget voor de eerste stappen (voor advies en bijeenkomsten) beschikbaar is gemaakt.

In 2022 is de Oostkerk verduurzaamd en kreeg de entree van de Schouwburg verticale zonnepanelen in de vorm van "toneelgordijnen" langs de entree.

Transitie Visie Warmte

Als het gaat om de verduurzaming van de gebouwde omgeving is vooral de Transitie Visie Warmte (TVW) belangrijk. Hierin wordt aangegeven op welke manier de wijken van het aardgas af gaan. Dit is voor een groot deel gezamenlijk met de andere Zeeuwse gemeenten opgepakt. In 2022 zijn diverse pilots en acties opgezet. Met de ervaringen van deze pilots en acties zullen (wijk)uitvoeringsplannen worden opgesteld. Dit om samen de concrete stappen richting aardgasvrij te bepalen.

Het Europese project SHIFFT richt zich hier ook op. Onderzocht wordt of door middel van co-creatie stappen gezet kunnen worden

in de route naar een aardgasvrije woonomgeving. Daarnaast wordt sportcomplex De Blikken in Arnemuiden verduurzaamd en aardgasvrij gemaakt. Ook de proeftuin "aardgasvrije wijken" in Dauwendaele sluit hierbij aan. Deze proeftuin is om een deel van de wijk van een warmtenet met restwarmte te voorzien. De raad heeft in februari 2022 haar goedkeuring gegeven om het onderzoek naar de haalbaarheid en de uitwerking van het warmtenet voort te zetten. In november 2022 is een drukbezochte warmtemarkt georganiseerd om inwoners van Dauwendaele te informeren over het warmtenet en over maatregelen die men nu al (en sowieso) kan nemen om energie te besparen.

Om snel te beginnen met de uitvoering van de warmtetransitie zijn twee externe partijen ingeschakeld die inwoners op verschillende manieren aanzetten tot verduurzaming van hun woningen: Winst uit je woning en Buurkracht. Hun methodes worden uitgetest en de ervaringen en resultaten zijn gedeeld met andere Zeeuwse gemeenten. We hebben als eerste gemeente in Zeeland een collectieve inkoopactie opgezet met Winst uit je woning, waarbij ruim 12.000 woningeigenaren zijn aangeschreven met het aanbod om duurzame maatregelen aan te schaffen. Dit werd over het algemeen positief ontvangen en de respons op de brieven was hoog. De acties met zowel Buurkracht als Winst uit je woning lopen nog door in 2023.

Duurzame elektriciteitsopwekking en infrastructuur

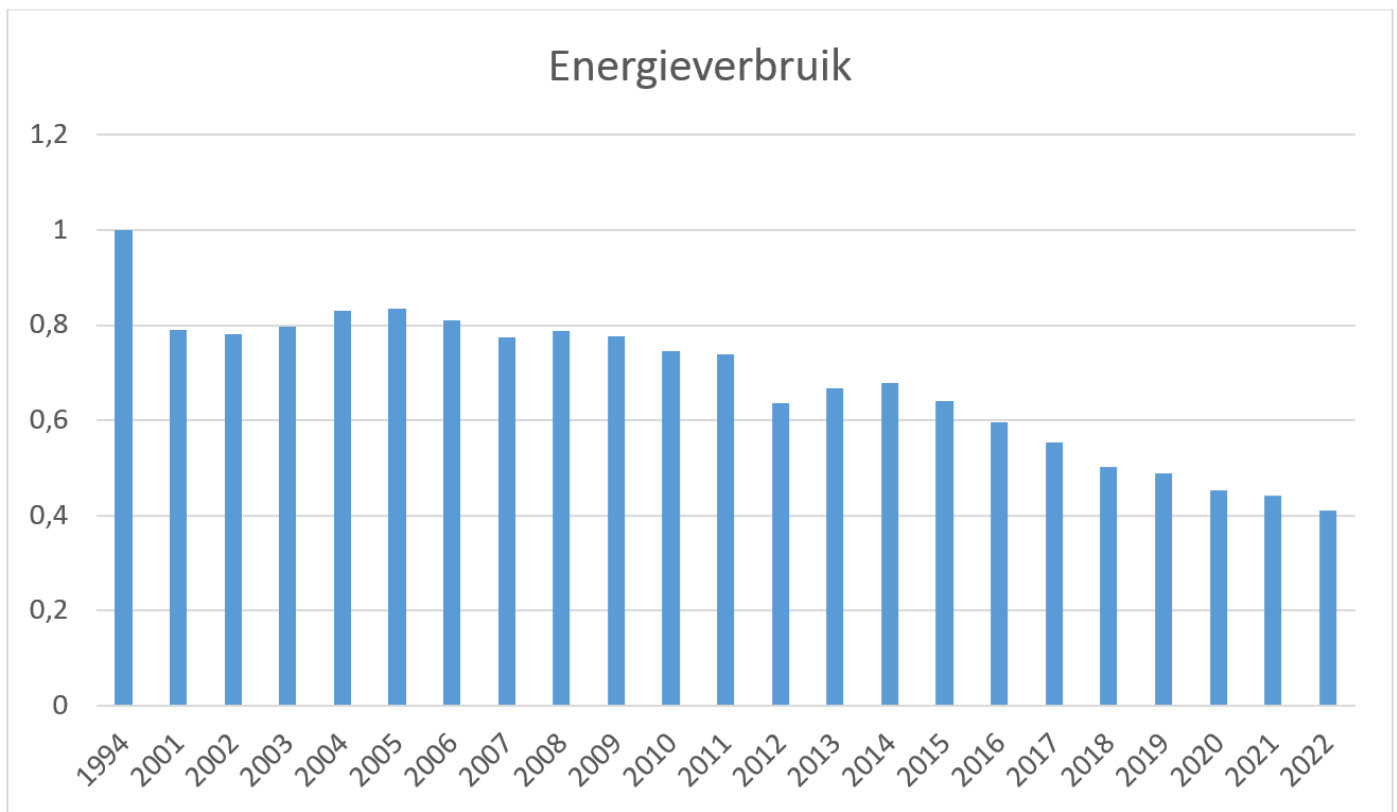
- Voor het opwekken van duurzame energie wordt in eerste instantie ingezet op zonne-energie op daken. In 2021 en 2022 zijn daarom alle eigenaren/gebruikers van grote daken aangeschreven. In totaal gaat het om ongeveer 800 brieven. De bedrijven konden zich aanmelden bij het loket en krijgen gratis advies over opwekken van zonne-energie op hun gebouw. Er wordt gekeken naar de constructie, subsidies, aansluitmogelijkheden en dergelijke. Het geheel leidt tot een onafhankelijk advies. In totaal hebben 63 bedrijven zich aangemeld voor advies. Hoeveel bedrijven er uiteindelijk overgaan tot aanschaf is (nog) niet bekend.
- Voor kleine windturbines is in 2022 volop onderzoek gedaan, overleg gepleegd en in 2023 hopen we met een voorstel te kunnen komen, hoe om te gaan met kleine windturbines.

Hierbij wordt ingezet op samenwerking met de HZ University of Applied Sciences.

Thema - Duurzame gemeentelijke organisatie

Energiebesparing Openbare Verlichting

De landelijke doelstelling is een besparing van 50% in 2030 ten opzichte van 2013. Bij regulier onderhoud wordt het energieverbruik verder teruggebracht via investeringen die binnen de levensduur terug te verdienen zijn. Volgens het 'Fit for 55' – pakket van de Europese Commissie moet de uitstoot van broeikasgassen in 2030 met 55% omlaag ten opzichte van het niveau van 1990. Inmiddels heeft de gemeente Middelburg ten opzichte van 1994 58,8 % energie bespaard voor openbare verlichting. Hiermee is al voldaan aan de doelstelling 'Fit for 55'.

Energie neutraal Middelburg – Gemeente als voorbeeld

De gemeente kan naast het faciliteren en stimuleren vooral een rol spelen door het goede voorbeeld te zijn. Bij uitvoering werkzaamheden vanuit gebouwbeheerplan worden energiebesparende maatregelen zoveel mogelijk meegenomen. Waar van toepassing wordt onderzocht of bij de uitvoering een combinatie mogelijk is met Europese projecten.

In 2022 is gewerkt aan de Verduurzamingsstrategie en bijbehorende Routekaart voor gemeentelijk vastgoed. Deze routekaart wordt vanaf 2023 uitgevoerd. Gepland is om te starten met het (bijna) energieneutraal maken van drie gemeentelijke gebouwen. Verder wordt bij een eigen gebouw de cv-installatie waterzijdig ingeregeld. Deze trajecten worden goed gemonitord om de geleerde lessen bij de volgende projecten/gebouwen in de praktijk toe te passen.

In de routekaart wordt aan de raad budget gevraagd en een voorstel gedaan om, naast de drie pilotgebouwen, het crematorium en de gymzalen te verduurzamen. Er wordt een planning voor de komende 10 jaar overlegd met het doel om in 2023 te voldoen aan de Provinciale doelstellingen voor wat betreft CO2-besparing. Bij een wijziging of na 10 jaar wordt een

nieuwe planning voor de dan volgende 10 jaar voorgesteld aan het college.

Circulaire economie - Gemeente als voorbeeld

In 2022 zijn alle Zeeuwse college's akkoord gegaan met de aanpak. Er is besloten samen met alle Zeeuwse gemeenten gezamenlijk beleid op te gaan stellen voor circulaire economie en een uitvoeringsagenda. De verwachting is dat het conceptbeleid medio 2023 gereed is.

Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven

In 2022 is gestart met de voorbereiding voor deelname aan het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) met als doel dit in 2023 te realiseren.

Thema - Bodem

De bodem is de basis voor de meeste menselijke activiteiten. Om ontwikkelingen uit te kunnen blijven voeren is het doel de kansen en kwaliteiten van de bodem duurzaam benutten.

Historische bodemverontreiniging (onder andere met lood) in relatie tot volksgezondheid

In Middelburg komt vooral binnen de stadsveste in het centrum, in de oude dorpskernen en langs de oude doorgaande wegen zoals

de Noordweg historische bodemverontreiniging voor. In 2022 is in samenwerking met de andere Walcherse en Zeeuwse gemeenten gestart om te onderzoeken op welke manier dit meegenomen kan worden bij de uitvoering van de Omgevingswet.

Op een voormalige Shell locatie, Koudekerkseweg 14, zijn in 2022 de opstallen gesloopt en is de bodem gesaneerd. Hierbij zijn de vijf ondergrondse brandstoftanks verwijderd. De vervuilde grond is afgevoerd naar ATM in Moerdijk.

Omgevingswet - onderdeel bodem

Vanuit het Zeeuws Platform Bodembeheer (samenwerking tussen de 13 Zeeuwse gemeenten, het Waterschap en Provincie Zeeland) wordt het vervallen van de Wet Bodembescherming in de nieuwe Omgevingswet verder voorbereid. De bevoegdheid die nu nog bij de Provincie ligt, komt bij de gemeente te liggen. Vanuit de Rijksoverheid zijn er op dit moment geen specifieke financiële middelen om deze taken vanaf inwerkingtreding Omgevingswet uit te voeren.

Thema - Water en Klimaatadaptatie

Stedelijk Water Programma

In 2022 is in het kader van het Stedelijk Water Programma Middelburg 2021-2030 (SWP) 0,3 ha. verhard oppervlak van het gemengde rioelstelsel afgekoppeld in de Koudekerkseweg. Daarnaast is het rioel gerenoveerd onder de Schroweg. De verantwoording is verder uitgewerkt in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen bij het onderdeel riolering.

Klimaatadaptatie Strategie Zeeland (KaSZ)

Door klimaatverandering neemt de kans op wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen toe. Dat levert risico's op voor de economie, gezondheid en veiligheid. In het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie staat hoe gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk het proces van ruimtelijke adaptatie willen versnellen en intensiveren. Voor de uitvoering van het Deltaplan is binnen Zeeland een gezamenlijke uitvoeringsagenda opgesteld. De gemeente Middelburg is één van de deelnemers van het Zeeuws Kernteam Klimaatadaptatie. Het Kernteam is bewaker van de uitvoering van de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (KaSZ).

Aanpassen aan het klimaat raakt veel facetten. Kwetsbare groepen zijn bijvoorbeeld extra kwetsbaar voor hitte.

Woningcorporaties zullen hun woningvoorraad klimaatbestendig moeten maken voor hitte. Daarnaast kunnen zij hun bijdrage

leveren door regenwater van de daken ter plaatse te bergen of af te laten voeren via het schoonwaterriool. In de prestatieafspraken is klimaatadaptatie meegenomen.

Impulsregeling Klimaatadaptatie

Vanaf 1 januari 2021 kan de gemeente via de Impulsregeling klimaatadaptatie een bijdrage van het Rijk aanvragen om:

- klimaatadaptatieve maatregelen versneld uit te laten voeren
- geplande ruimtelijke maatregelen uit te breiden met adaptatiemaatregelen
- nieuwe adaptatiemaatregelen op te pakken.

De maximale bijdrage van het Rijk is 1/3 van de totaalkosten besteedt aan de uitvoering van klimaatadaptatieve maatregelen. De klimaatadaptatieve maatregelen dienen een positieve bijdrage te leveren aan het verkleinen van de kans op wateroverlast, droogte en overstromingen.

In 2022 zijn een aantal beheerprojecten geselecteerd die hiervoor in aanmerking komen. Dit zijn:

- Koninginnelaan
- Radenhove
- Arie van Driellaan

Thema - Klimaatbestendig groen in de Woonomgeving

Klimaatbestendig openbaar groen draagt bij aan de volksgezondheid door o.a. het verminderen of voorkomen van hittestress. Daarnaast kan dit openbaar groen (extra) regenwater opvangen dat niet via het rioel afgevoerd hoeft worden.

Groene schoolpleinen

Dit jaar heeft Middelburg weer meegewerkt aan de Groene Revolutie Zeeuwse Schoolpleinen. Bij basisscholen ABS Middelburg en Archipelschool De Lonneboot is een deel van het verharde schoolplein omgevormd tot groen. De vergroening brengt kinderen dichterbij natuur en levert een bijdrage aan de klimaatopgaven.

Europees project Cool Towns

Een klimaatbestendig openbaar groen draagt bij aan de volksgezondheid door o.a. het verminderen of voorkomen van hittestress. Het Europese project Cool Towns is in 2022 afgerond. Het Zusterplein is heringericht met groene parkeerplaatsen, enkele groenstroken en groene wanden. Aan de Kanaalweg is 4800 m² stenen vervangen door groen. Daarnaast is een groene

wand geplaatst aan het Stadskantoor. De gemeente Middelburg (in samenwerking met het Waterschap Scheldestromen) geven hiermee het goede voorbeeld aan de inwoners. Extra groen vermindert niet alleen overlast door hitte maar ook wordt overlast door droogte of hevige neerslag voorkomen of verminderd. Daarnaast is er in 2022 een groene wanden geplaatst bij Basisschool de Lonneboot in Nieuw- en Sint Joosland.

Thema - Geluid en lucht

In de Middelburgse Visie Milieu is als doel gesteld dat de kwaliteit op het gebied van geluidshinder en luchtverontreiniging niet verslechterd. En waar mogelijk verbeterend gericht op een duurzame samenleving en leefomgeving.

Op een landelijke lijst staan woningen die aan hoge geluidsniveaus door weg- en/of railverkeer worden blootgesteld. Al jaren wordt aan deze lijst gewerkt door middel van het uitvoering van geluidssaneringen. In 2022 is vooral gewerkt aan de projecten Poelendaeleweg en Walcherseweg. De Poelendaeleweg is afgewaardeerd naar 30 km/h.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet in weer uitgesteld en de uitgangspunten m.b.t. de Basisgeluidsemiszie (BGE) zijn gewijzigd en uitgesteld. De verwachting is nu dat de BGE pas in 2027 moeten zijn vastgesteld voor alle gemeentelijke wegen vanaf 2500 motorvoertuigen per etmaal. De Walcherse gemeenten werken zo veel mogelijk samen m.b.t. werkzaamheden die voortvloeien door inwerkingtreding Omgevingswet.

De gemeente Middelburg ondersteunt net als de andere Zeeuwse gemeenten de uitvoering van het Schone Luchtakkoord van de Provincie Zeeland. Om overlast van houtstook zo veel mogelijk te voorkomen werkt Middelburg overeenkomstig de vaste maatregelen voor houtstook van het Schone Lucht Akkoord.

Thema - Externe Veiligheid

Er is verder gevolg gegeven aan het project externe veiligheid in het BHV-plan. Er is bij Omgevingsdienst NL een ontwikkelbudget voor nieuwe prioriteiten versterking omgevingsveiligheid aangevraagd door de Regionale uitvoeringsdienst Zeeland.

De gemeente Middelburg zit samen met de Regionale uitvoeringsdienst, de gemeente Goes en de Veiligheidsregio Zeeland in het projectteam.

Thema - Afval

Uitvoering afvalbeleidsplan

De landelijke doelen zijn:

- 2020: 100 kilo restafval
- 2020-2025: 100 kilo restafval én focus op kwaliteit
- 2050: Nederland Circulair: zo veel mogelijk recycling

In de loop van 2022 is een analyse en evaluatie opgesteld. Per 1 januari 2021 is Diftar ingevoerd (apart betalen voor het aanbieden van restafval). De resultaten zijn erg positief. In de loop van 2022 is een analyse en evaluatie opgesteld. De hoeveelheid restafval van gemiddeld 178 kilogram per inwoner in 2020 is in 2021 gezakt naar 122 kilogram per inwoner in 2021 en 115 kilogram per inwoner in 2022. In 2023 is Diftar voortgezet.

Deze hoeveelheden zijn exclusief grofvuil en verbouwingsrestafval van de milieustraten. De hoeveelheid grofvuil en verbouwingsrestafval tellen mee in de ambitie. In 2021 was dit voor Middelburg nog eens 26 kilogram per inwoner. In 2022 was dit circa 24 kilogram.

Extra aanpak zwerfafval

Het project Schoon Zeeland is gericht op Natuur- en Milieueducatie van (basis)scholieren. Het blijkt namelijk dat er een verband is tussen gerichte educatie op school en kennis, houding en gedrag op latere leeftijd.

Vanuit de extra aanpak zwerfafval vragen we jaarlijks scholen aandacht te schenken aan educatie. De middelen waren in 2022 nog beschikbaar maar in 2023 niet meer. In de Nederlandse implementatie van de SUP-Richtlijn (Single-Use Plastic) is bepaald dat de vergoeding achteraf wordt betaald. De SUP-vergoeding voor 2023 wordt vastgesteld (uiterlijk 1 juni 2024) en uitbetaald (uiterlijk 1 november 2024) in 2024 en is ter bekostiging van zwerfafvalkosten die in 2023 worden gemaakt. Meer informatie is hier nu nog niet over bekend.

Thema – Verkeer en Vervoer

Energie neutraal Middelburg – Mobiliteit

Bij mobiliteit geldt eerst inzetten op energie besparen en dan hernieuwbare energie toepassen om de mobiliteit te verduurzamen.

De fiets staat in het mobiliteitsbeleid op nummer één.

In een (continu) participatief proces worden (gezamenlijk met maatschappelijke organisaties) fiets stimulerende en/of verkeersveiligheid verhogende maatregelen voorgesteld. Afhankelijk van de beschikbare financiële middelen worden deze op korte of langere termijn uitgevoerd.

Om in 2025 in de laadbehoefte van elektrische personenauto's en bestelauto's te voorzien zijn ongeveer 600 openbare laadpunten nodig. In 2030 zijn ongeveer 1.700 laadpunten nodig voor deze gebruikersgroep (een laadpaal heeft meestal twee laadpunten).

In 2022 hebben we voor 24 nieuwe locaties een verkeersbesluit genomen. Hierbij zijn 26 laadpalen geplaatst. Er zijn 15 aanvragen om uiteenlopende redenen afgewezen. In 2022 zijn 18 vergunningen verleend voor een verlengde private aansluiting (= laadkabel vanuit huis naar e-auto geparkeerd op de openbare weg).

Zie voor verdere informatie over mobiliteit het programma verkeer, vervoer en waterstaat van deze jaarrekening.

Thema - Bedrijven Milieuhandhaving

Milieuhandhaving

Middelburg heeft bijna 1.200 inrichtingen (bedrijven) in de zin van de Wet milieubeheer (Wm). De gemeente is voor deze inrichtingen het bevoegd gezag en heeft onder andere als taak de naleving van de milieuvorschriften te controleren. De uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van de hoogste

categorie inrichtingen (totaal zo'n 150 bedrijven) is ondergebracht bij de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD). De gemeente voert voor de 1.050 resterende milieubedrijven de VTH-taken zelf uit. In voorbereiding op de Omgevingswet (Ow) is gebleken dat er mogelijk zo'n 200 stuks extra inrichtingen (onder de Ow locatie met milieubelastende activiteit) ingebracht moeten worden bij de RUD.

In 2022 zijn er door de milieutoezichthouders twee projecten uitgevoerd:

- project ondermijning Arnestein:
In het vervolg op het project Arnestein (ondermijning), dat van 2018 t/m 2021 heeft geduurd, namen de toezichthouders milieu ook in 2022 deel aan 'ondermijning' controles. De succesvolle samenwerking met de collega's van openbare orde

	2022	2021
– Integrale milieucontrole op locatie	4	9
– Integrale milieucontrole op locatie, in het kader van het project ondermijning Arnestein	47	22
– Aspectcontrole milieutoezicht, project informatieplicht energiebesparing	134	84
– Hercontrole project ondermijning	13	8
– Hercontrole project informatieplicht energiebesparing	32	22
– Hercontrole integrale milieucontrole	3	22
– (voornemen) Last onder dwangsom	5	1

Naast deze controles zijn er in november en december ook 2 dagdelen besteed aan een gezamenlijke actie controle illegale opslag vuurwerk in opslagloodsen/garageboxen. En in 2022 heeft de gemeente 11 milieu klachten ontvangen en behandeld die inrichting gebonden waren.

Omgevingswet

De Omgevingswet treedt op 1 januari 2024 in werking. We hebben in 2022 aandacht besteed aan onder andere:

- Het in beeld brengen wat de wijzigingen van het basistakenpakket zijn. Er gaan meer activiteiten onder het basis taken pakket vallen. Dit is nog steeds in beweging.
- Het inrichtingenbestand van de gemeente moet worden geactualiseerd. De definitie 'milieu inrichting' verdwijnt en er komen mba's (milieu belastende activiteiten) voor in de plaats.

- en veiligheid, de RUD Zeeland, politie, Belastingdienst etc. is voortgezet en vond in de gehele gemeente plaats.
- project informatieplicht energiebesparing:
In 2022 zijn er bij 80% van de bedrijven op locatie een eerste controle uitgevoerd. Bij 20% is reeds een hercontrole (controle of geconstateerde overtredingen zijn opgelost) uitgevoerd. Dit project loopt zo voortvarend dat mede hierdoor de gemeente Middelburg de Energy Award 2022 heeft gekregen. Door met haar bedrijven en instellingen in gesprek te gaan heeft de gemeente de hoogste score (landelijk) ingediende rapportages voor de informatieplicht energiebesparing behaald.

In 2022 heeft de gemeente 244 milieucontroles uitgevoerd:

Effecten maatregelen financieel herstelplan

Voor de effecten in 2022 van de maatregelen uit het financieel herstelplan verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Beleidsindicatoren

Milieu

nmb= nog niet bekend via "Waar staat je gemeente.nl"

Beleidsindicatoren		2018	2019	2020	2021	2022
Milieu						
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)	Middelburg	188,0	179,0	179,0	122,0	nmb
	Nederland	172,0	163,0	170,0	169,0	nmb
Hernieuwbare elektriciteit (%)	Middelburg	13,3	23,7	32,0	nmb	nmb
	Nederland	17,6	20,0	26,8	nmb	nmb
Voksgezondheid						
volwassenen met overgewicht %	Middelburg	nb	nb	46,0	nb	nb
	Nederland	nb	nb	50,8	nb	nb
volwassenen dat voldoende beweegt %	Middelburg	nb	nb	52,5	nb	nb
	Nederland	nb	nb	49,9	nb	nb
gebruik basis GGZ of POH/GGZ %	Middelburg	nb	4,7	4,7	nb	nb
	Nederland	nb	4,4	4,6	nb	nb
gebruik wijkverpleging %	Middelburg	nb	4,6	4,3	4,4	nmb
	Nederland	nb	3,4	3,4	nmb	nmb

Volksgezondheid

Beleidsindicatoren		2018	2019	2020	2021
Volwassenen met overgewicht %	Middelburg	nb	nb	49,5	nmb
	Nederland	nb	nb	50,8	nmb
Volwassenen dat voldoende beweegt %	Middelburg	nb	nb	52,7	nmb
	Nederland	nb	nb	49,9	nmb
gebruik basis GGZ of POH en GGZ %	Middelburg	4,7	4,9	nmb	nmb
	Nederland	4,4	4,6	nmb	nmb
gebruik wijkverpleging %	Middelburg	4,6	4,5	4,3	nmb
	Nederland	3,4	3,4	3,3	nmb

Wat heeft het gekost?

Volksgezondheid en milieu	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
7.01.0 Volksgezondheid	2.140	2.218	2.100	118
7.02.0 Riolering	4.290	4.282	4.474	-192

Volksgesondheid en milieu	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
7.03.0 Afval	5.258	5.288	5.597	-309
7.04.0 Milieubeheer	1.567	1.442	2.332	-890
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria	1.478	1.579	1.680	-101
Totale Lasten	14.733	14.809	16.183	-1.374
Baten				
7.02.0 Riolering	-5.776	-5.776	-5.808	32
7.03.0 Afval	-7.256	-7.392	-7.616	224
7.04.0 Milieubeheer	-160	-180	-666	486
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria	-2.004	-2.027	-2.025	-2
Totale Baten	-15.195	-15.374	-16.116	741
Totaal Volksgesondheid en milieu	-463	-565	67	-632

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger

toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
7.01.0 Volksgesondheid			
GGD			
Jaarlijks wordt een bedrag ontvangen inzake BCF, dit is incidenteel en niet opgenomen in de begroting. Daarnaast is het begrotingsbedrag van de verwijzingsindex per abuis opgenomen in deze post. Dit is echter ook op een aparte kostenplaats opgenomen.	42		
Impuls Kansrijke Start			
De ontvangen middelen inzake impuls kansrijke start zijn in de afgelopen jaren niet volledig benut. Bij de resultaatbestemming zal worden voorgesteld om dit budget beschikbaar te stellen in 2023 voor gerichte deskundigheidsbevordering, interventies, netwerkbijeenkomsten e.d.	47		
7.02.0 Riolering			
<i>De onderstaande afwijkingen die betrekking hebben op het taakveld Riolering zijn kostendekkend en budgetneutraal.</i>			
Algemene lasten riolering			
Er is een hoger bedrag aan de voorziening rioolbeheer toegevoegd doordat investeringen zijn uitgesteld. Dit worden in 2023 ingehaald.	-171		N
Rioolvergunningen			
Er zijn in 2023 meer rioolvergunningen verstrekt voor het aansluiten van nieuwbouwwoningen op het riool dan waarmee in de begroting rekening was gehouden.		41	
7.03.0 Afval			
<i>De onderstaande afwijkingen die betrekking hebben op het taakveld Afval zijn kostendekkend en budgetneutraal.</i>			
Inzameling huisvuil		43	N

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Het later invullen van investeringen leidt tot een voordeel op de afschrijvingslasten. Dit voordeel wordt verrekend met de voorziening afvalstoffenheffing.			
Inzameling glas	-30		J
De verwerkings- en transportkosten voor de verwerking van glas zijn hoger door de economische veranderingen.			
Inzameling oud papier			
De verwerkingskosten van oud papier zijn hoger en er is meer uitbetaald aan de verenigingen doordat er meer oud papier is ingezameld. De opbrengst van oud papier is in 2022 gestegen. Dit was al bijgesteld bij de bestuursrapportage, maar de opbrengst is toch hoger dan was ingeschat.	-39	108	N
Tractie en materieel reining			
De brandstof is fors duurder geworden in 2022. Om de zijladers is bedrijf te houden is veel onderhoud nodig, dit leidt tot hogere uitgaven.	-138		N
Onderhoud ondergrondse containers			
Er is een extra ronde voor het schoonmaken en keuren van de ondergrondse containers uitgevoerd.	-85		N
Baten afvalstoffenheffing			
De opbrengsten van de inzamelingsmethode Diftar zijn hoger dan waar vooraf mee is gerekend en wordt toegevoegd aan de voorziening afvalstoffenheffing.		67	N
7.04.0 Milieubeheer			
Europese projecten (Shift en Cool Towns)			
De uitgaven en inkomsten blijven binnen het projectbudget, maar wijken af van de oorspronkelijke planning. Bovendien zijn de looptijden van de projecten vanwege Covid-19 verlengd. Dit is op concernniveau budgetneutraal.	-571	425	N
Klimaat en energiebeleid			
De kosten zijn geboekt op het krediet aardgasvrije wijken Dauwendale. Deze kosten mogen niet over meerdere jaren worden afgeschreven en worden gedekt door de reserve Klimaatgelden. Het budget is aangemeld voor overheveling, daarna zijn er nog uitgaven geweest	-278		N
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria			
Begraven en cremieren			
Bij de begroting zijn de uren van het crematorium onjuist begroot, een voordeel is te zien op saldikostenplaatsen (63880)	-56		N
Overig	-6	57	
Totaal	-1.374	741	

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Inleiding

Het programma volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing richt zich op het planmatig inrichten van de leefruimte, waarbij rekening wordt gehouden met individuele en gemeenschappelijke belangen. Ook richt het programma zich

op het realiseren van een afgewogen woningbestand, zodat er altijd een woning is die past in ieders wooncarrière. Vanuit de Woonvisie willen we ons inzetten voor een vraaggerichte benadering vanuit de markt en voorzien in goede woningen voor iedereen en op een goede locatie. De gemeente heeft daarin de regiefunctie. Zowel in de bestaande- als in de nieuwbouw. Aansluitend richt het zich op het aanbieden van verschillende woonmilieus door stedelijke vernieuwing en een beperkt aantal nieuwbouwprojecten. Betrokkenheid van bewoners is wezenlijk omdat zij in de betreffende wijk of het dorp wonen en omdat zij waardevolle kennis en ervaring hebben over de behoeften ter plaatse en mogelijke veranderingen daarin.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Kwaliteitsatlas 2030 (herzien)
- Participeren Leren en Doen (2017)
- Masterplan Mortiere (1998)
- Masterplan Stationsgebied (1998)
- Ruimtelijk plan stedelijk gebied Walcheren (2010)
- Woonvisie 2023-2027
- Actieplan grondbedrijf (2015)
- Nota grondbeleid (2016)
- Vigerende bestemmingsplannen

Wat wilden we bereiken?

Ruimtelijke Ordening - Maatschappelijk effect

Een stad met een gezond en evenwichtig woonklimaat, met passende woonruimte voor alle doelgroepen en leeftijdscategorieën.

Doelstellingen

1. Zowel kwalitatief als kwantitatief monitoren van de woningmarkt. Dit om in te kunnen spelen op vraag en behoefte. En resulterend in vraaggericht bouwen, ontwikkelen en onderhouden.
2. Bestemmingsplannen tijdig herzien zodat (nieuw) beleid uitgevoerd kan worden.

Grondexploitatie - Maatschappelijk effect:

Grondbeleid en grondexploitatie is dienstbaar aan het beleid voor wonen, werken en recreëren en is een middel om doelstellingen op deze terreinen te realiseren.

Doelstellingen

3. Het gaat om maatschappelijk gewenst ruimtegebruik, maatschappelijk rendement en de meest optimale prijs/kwaliteitsverhouding. Voor meer informatie over grondbeleid en grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid in deze begroting.

Wonen - Maatschappelijk effect:

Aanwezigheid van voldoende woningen en verschillende woonmilieus om de huidige en toekomstige huishoudens van Middelburg te huisvesten.

Doelstellingen

4. Middelburg ziet kans om door middel van bijzondere en aantrekkelijke woonmilieus inwoners van buiten te trekken en om bewoners te behouden voor de gemeente.
5. Het behouden van gelijke kansen in de huursector voor de doelgroepen waaronder jongeren, senioren en gezinnen.
6. Voorzien in voldoende huisvesting voor (toekomstige) studenten.
7. Het verkleinen van de stap naar de koopwoningmarkt met de regeling starterslening.
8. Middelburg wil voor jong en oud een levensloopvriendelijke gemeente zijn. We willen zorgen dat iedere bewoner van Middelburg zo lang mogelijk optimaal kan blijven functioneren in een zelfgekozen woning en woonomgeving.
9. Een kwalitatieve en energetische verbetering van de woningvoorraad. Zowel in de huur- als koopsector.
10. Het verduurzamen van monumenten.
11. Voldoen aan de taakstelling voor het huisvesten van statushouders.

Woonomgeving - Maatschappelijk effect:

Het vergroten van de betrokkenheid van de bewoners bij het reilen en zeilen in de wijk/kern waarin zij wonen.

Doelstellingen

12. Betere afstemming gemeentelijke uitvoering op behoeften vanuit de wijken. Met wijkgericht werken beogen we een responsievere dienstverlening. Dit wil zeggen dat de dienstverlening van de gemeente en partners, die is gericht op de directe leefomgeving is afgestemd op de behoeften van bewoners en andere direct betrokkenen. Naast objectieve kwaliteitsnormen, speelt de subjectieve beleving van kwaliteit volgens wijkbewoners een rol.
13. Bewoners meer betrekken bij hun directe leefomgeving (de buurt, straat etc.). Met wijkgericht werken beogen we meer participatie van wijkbewoners.
14. Het verbeteren van de leefbaarheid in de wijken door de aanpak van bewonersoverlast.
15. Investeren in de sociale en fysieke infrastructuur van de wijk Dauwendaele.

Wat hebben we bereikt?

Ruimtelijke ordening - Maatschappelijk effect

De woningcorporaties hebben met de verduurzaming, nieuwbouw en passend toewijzen van de woningen bijgedragen aan de realisatie van dit effect: een stad met een gezond en evenwichtig woonklimaat, met passende woonruimte voor alle doelgroepen en leeftijdscategorieën.

Doelstelling 1: Zowel kwalitatief als kwantitatief monitoren van de woningmarkt teneinde te kunnen inspelen op vraag en behoefte, resulterend in vraaggericht bouwen, ontwikkelen en onderhouden.

De provinciale woonagenda met de 6 actielijnen is in 2021 vastgesteld. De basis ligt in het KWOZ-rapport waarin mismatch tussen vraag en aanbod van woningen is uitgewerkt. Het verdiepende woningmarktonderzoek levert meer informatie per woningsegment, zowel kwalitatief als kwantitatief. Met de woningcorporaties zijn de transformatieopgaven besproken. Deze lopen van 2023 tot 2032. In december 2022 werd de laatste hand gelegd aan de woondeal met de provincie Zeeland (die is ondertekend in februari 2023). De woondeal is gesloten door alle Zeeuwse gemeenten, de provincie Zeeland en het Rijk gezamenlijk.

Doelstelling 2: Bestemmingsplannen tijdig herzien zodat (nieuw) beleid uitgevoerd kan worden

De inwerkingtreding van de Omgevingswet, die gepland stond voor 1 januari 2022, is verzet naar 1 januari 2024. In 2022 is de participatie over de Omgevingsvisie voortgezet. Nadat eind 2021 drie mogelijke toekomstbeelden voor de Omgevingsvisie Middelburg 2050 zijn gepresenteerd is daar in 2022 met allerlei stakeholders en bewoners(groepen) over gesproken. De toekomstbeelden zijn ook getoetst in een (informele) omgevingseffectrapportage. Op basis van alle informatie is het voorontwerp gemaakt, waarin één integrale visie met ontwikkelingskaart is uitgewerkt. De consultatie naar aanleiding van het voorontwerp van de Omgevingsvisie zal leiden tot een aantal aanpassingen. Die worden verwerkt in het ontwerp. Het ontwerp van de Omgevingsvisie Middelburg 2050 wordt in de zomer van 2023 aangeboden aan de gemeenteraad.

Verder zijn er toepasbare regels opgesteld, is een begin gemaakt met juridische regels om uiteindelijk te komen tot een Omgevingsplan als vervanging van alle bestemmingsplannen. De

software voor de Omgevingswet - het DSO - is aangeschaft en geïmplementeerd.

Grondexploitatie - Maatschappelijk effect

Grondbeleid en grondexploitatie is dienstbaar aan het beleid voor wonen, werken en recreëren en is een middel om doelstellingen op deze terreinen te realiseren.

Doelstelling 3: Het gaat om maatschappelijk gewenst ruimtegebruik, maatschappelijk rendement en de meest optimale prijs/kwaliteitsverhouding. Voor meer informatie over grondbeleid en grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid in deze begroting.

Voor meer informatie over grondbeleid en grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid in dit verslag.

Wonen - Maatschappelijk effect

Aanwezigheid van voldoende woningen en verschillende woonmilieus om de huidige en toekomstige huishoudens van Middelburg te huisvesten.

Doelstelling 4: Middelburg ziet kans om door middel van bijzondere en aantrekkelijke woonmilieus inwoners van buiten te trekken en om bewoners te behouden voor de gemeente

De meest gewilde woonmilieus zijn stedelijk, randstedelijk en dorps. In het nieuwbouwprogramma is in deze vraag voorzien. In 2022 is gewerkt aan nieuwe locaties (Essenvelt, Mortiere, Veersepoort fase 5, Rittenburg fase 3, Sardijngeulstraat, Zuidsingel, Sir Winston Churchillaan, Sint Laurens, Hazenburg 2) en is advies gegeven ten aanzien van verschillende bouwplannen van derden. Op de volgende locaties is nieuw aanbod van koop- en huurwoningen beschikbaar gekomen: Sportlaan (Meker), Sardijngeulstraat, Rittenburg fase 3. Woongoed Middelburg heeft tevens de studentenwoningen aan de Kanaalweg opgeleverd.

Doelstelling 5: Het behouden van gelijke kansen in de huursector voor de doelgroepen waaronder jongeren, senioren en gezinnen

Per 1 juli 2022 was de wachttijd bij Woongoed Middelburg voor een huurwoning gemiddeld bijna zeventien maanden, vorig jaar twee maanden korter. Dat heeft een aantal oorzaken. Zo blijven ouderen steeds langer thuis wonen, waardoor er minder woningen vrijkomen. Verder zijn steeds meer mensen vanwege hun inkomen afhankelijk van een sociale huurwoning. Ook voor starters is kopen

vaak te duur, waardoor ze lastiger doorstromen van een huur- naar een koopwoning.

In 2022 zijn weer prestatieafspraken gemaakt tussen de gemeente en de corporaties.

Doelstelling 6: Voorzien in voldoende huisvesting voor (toekomstige) studenten.

In 2022 zijn 236 woningen aan de Kanaalweg opgeleverd. Voor het overgrote deel zijn die nu bewoond door studenten.

Doelstelling 7: Het verkleinen van de stap naar de koopwoningmarkt met de regeling starterslening.

In 2022 is de regeling om in aanmerking te komen voor een starterlening verruimd. Het aantal aanvragen is daardoor ook fors hoger geworden, zodat de doelstelling om per jaar twintig leningen te verstrekken nu ook is behaald. Voor 2023 is de maximale koopsom door het verhogen van de NHG-grens weer hoger geworden.

Doelstelling 8: Middelburg wil voor jong en oud een levensloopvriendelijke gemeente zijn. We willen zorgen dat iedere bewoner van Middelburg zo lang mogelijk optimaal kan blijven functioneren in een zelfgekozen woning en woonomgeving.

De woningvoorraad vraagt om een kwantitatieve en kwalitatieve match tussen vraag en aanbod. Woningen in de woonservicezones zijn voor senioren en zijn nulredenwoningen én levensloopbestendig. Woningaanpassingen in niet levensloopbestdige woningen worden tot een zeker bedrag uit de WMO betaald. Als verhuizen beter is, kan een gelijkvloerse woning in dezelfde buurt worden gevonden. De voorzieningen in de welzijnsaccommodaties zijn gecontinueerd.

Doelstelling 9: Een kwalitatieve en energetische verbetering van de woningvoorraad. Zowel in de huur- als koopsector.

In de huursector heeft Woongood Middelburg in 2020 het gemiddeld label B van de woningvoorraad behaald. Daarmee liepen zij vooruit op de planning van realisatie in 2021. Woongood Middelburg heeft ook in 2022 gewerkt aan de verduurzaming van de huurwoningvoorraad. Het streven is gemiddeld label A in 2025, dat verloopt volgens planning.

Voor de koopsector zijn, verschillende acties opgezet om uit te proberen wat goed werkt. Een gezamenlijke inkoopactie via Winst uit je woning heeft aan ruim 12.000 woningeigenaren de mogelijkheid geboden om te investeren in vloer-, spouwmuur isolatie, zonnepanelen of een hybride warmtepomp. Via deze actie zijn 246 maatregelen uitgevoerd. Met de aanpak van Buurkracht worden er buurtteams opgericht die gewenste maatregelen gaan onderzoeken en uitvoeren met/voor de buurt, in 2022 is begonnen in de Griffioen, in 2023 volgt Klarenbeek. Resultaten en ervaringen worden gedeeld met de andere Zeeuwse gemeenten. In 2022 is ook een bijdrage ontvangen van het Nationaal Isolatieprogramma. Dit wordt vanaf 2023 gezamenlijk uitgevoerd.

Woningeigenaren worden al enkele decennia gestimuleerd hun woning te verduurzamen. Daarvoor is o.a. een loket waar mensen zowel online als telefonisch informatie kunnen krijgen over de financiële regelingen (b.v. subsidie) en technische informatie om hun woning te verduurzamen. Duurzaam Bouwloket voert deze functie voor ons uit.

In 2022 is de samenwerking met Energiek Zeeland (Zeeuwind) veranderd. De oude samenwerking, waarbij afspraken waren gemaakt over het uitvoeren van energiescans is vervangen door samenwerking op projectbasis. Hiermee wordt in 2023 een project uitgevoerd in de buurt Prinsenhove.

Meer informatie staat in het programma Volksgezondheid en Milieu onder het thema "energie en klimaat".

Doelstelling 10: Het verduurzamen van monumenten.

De energietransitie zorgt voor een opgave bij het erfgoed. Door het stimuleren van het, door Erfgoed Zeeland ontwikkelde, Duurzaam Monumentenpaspoort krijgen monumenteneigenaren inzicht in de te nemen energiebesparende maatregelen. In 2022 is het grootschalige verduurzamingsproject van de Oostkerk, een van de top-100 monumenten in Nederland, afgerond. Met innovatieve technieken is de uit 1667 daterende koepelkerk klaar voor een nieuw duurzaam hoofdstuk in haar geschiedenis.

De energiecrisis die begin 2022 ontstond heeft een aanjaageffect veroorzaakt voor het verduurzamen van het gebouwd erfgoed wat zich vooral heeft geuit in een toenemende vraag naar het plaatsen van pv-panelen op monumenten en binnen de beschermde stadsgezichten. Bij de evaluatie van het monumenten- en welstandsbeleid in de Nota Ruimtelijke Kwaliteit

2016 in 2023 wordt nadrukkelijk ook aandacht besteed aan dit onderwerp. Het verduurzamen van monumenten en het beschermen van de monumentale waarden is een complexe opgave. De uitkomsten van de in 2022 afgeronde pilot met een Duurzame Monumentencoach nemen we mee bij de evaluatie van de Nota Ruimtelijke Kwaliteit. Daarin willen we aansluiten bij de verduurzamingsrichtlijnen van de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM). Hierdoor verschaffen we niet alleen een professionele kennisbron en

duidelijkheid aan eigenaren maar blijft dit onderdeel van de nota ook actueel en borgen we dat verduurzamings-maatregelen op een bij het monument passende manier worden uitgevoerd.

Doelstelling 11: Voldoen aan de taakstelling huisvesting statushouders.

In 2022 zijn 79 statushouders in Middelburg komen wonen. De taakstelling was 73, we hebben het jaar dus afgesloten met een voorsprong van 6 personen.

Woonomgeving - Maatschappelijk effect

Doelstelling 12: Betere afstemming gemeentelijke uitvoering op behoeften vanuit de wijken. Met wijkgericht werken beogen we een responsievere dienstverlening. Dit wil zeggen dat de dienstverlening van de gemeente en partners, die is gericht op de directe leefomgeving is afgestemd op de behoeften van bewoners en andere direct betrokkenen. Naast objectieve kwaliteitsnormen, speelt de subjectieve beleving van kwaliteit volgens wijkbewoners een rol.

Zie omtrent de bereikte resultaten op deze doelstelling het programma Bestuur en ondersteuning.

Doelstelling 13: Bewoners meer betrekken bij hun directe leefomgeving (de buurt, straat etc.). Met wijkgericht werken beogen we meer participatie van wijkbewoners.

Zie omtrent de bereikte resultaten op deze doelstelling het programma Bestuur en ondersteuning.

Doelstelling 14: Het verbeteren van de leefbaarheid in de wijken door de aanpak van bewonersoverlast.

Zie omtrent de bereikte resultaten op deze doelstelling het programma Bestuur en ondersteuning.

Doelstelling 15: Investeren in de sociale en fysieke infrastructuur van de wijk Dauwendaele.

In 2021 is een speciaal programma voor de jeugd in Dauwendaele ingezet; Nieuw perspectief.

Na de afwijzing van onze aanvraag voor Dauwendaele uit het Volkshuisvestingsfonds in 2021, is Woongoed wel doorgegaan met de renovatie van de Meanderflat en de verduurzaming van de woningen in onder meer de Meanderhof. Voor de buitenruimte - de Meanderlaan en de Buitenhovenlaan, is in overleg met de wijk een inrichtingsplan gemaakt, dat in 2023 wordt uitgevoerd.

Prestatie	Status
Leefbaarometer, leefbaarheidssituatie	Volgens plan
	Gedeeltelijk
Diverse leerateliers ontwikkeld, waaronder digitaal wijkplatform	volgens plan
Sociale kaart per wijk opgesteld	Volgens plan
In iedere wijk of kern een wijkteam	Niet volgens plan
Participatiegraad verhoogd	Volgens plan
Minder woonoverlast ervaren	Volgens plan

Walcherse woningmarktafspraken

Prestatie	Status
Omgevingsvisie en Omgevingsplan	Gedeeltelijk
	volgens plan
	Gedeeltelijk
Verkoop bouwrijpe gronden	volgens plan
Locaties voor de bouw van sociale huurwoningen	Volgens plan
	Gedeeltelijk
25 startersleningen per jaar verstrekken	volgens plan
Nieuwe Walcherse woningmarktafspraken	Volgens plan

Huisvesting statushouders

Prestatie	Status
Nieuwbouw energieneutrale woningen voor een eerlijke meerprijs	Gedeeltelijk volgens plan
In de sociale huursector hebben de woningen in 2020 een gemiddeld energielabel B	Volgens plan

Prestatie	Status
In de sociale huursector hebben de woningen in 2025 een gemiddeld energielabel A	Volgens plan
Bouw van levensloopbestendige woningen verspreid over de gemeente	Gedeeltelijk volgens plan
Tien aanvragen Blijverslening	Gedeeltelijk volgens plan
Voldoen aan taakstelling huisvesting statushouders	Volgens plan

Wat hebben we ervoor gedaan?

Gevarieerd woonaanbod

Middelburg biedt een gevarieerd aanbod van woningen in verschillende woonmilieus voor starters, doorstromers en ouderen aan. Om dit te bereiken plant de gemeente voor de komende jaren nieuwbouw, werkt de gemeente samen met Woongoed en Woningbouwvereniging Arnhemuiden bij renovatie, nieuwbouw en verduurzaming van woningen en stimuleert de gemeente bewoners om hun huis levensloopbestendig te maken en te verduurzamen.

Omgevingswet

Op 1 januari 2024 wordt de nieuwe Omgevingswet van kracht. Voorsortierend daarop is in 2022 verder gewerkt aan de Omgevingsvisie. Eind 2022 was het voorontwerp bijna gereed, die is in januari 2023 ter inzage gelegd.

Omdat er veel komt kijken bij de omschakeling naar de Omgevingswet, is in de zomer 2018 een kernteam Omgevingswet gevormd. In december 2018 is de Omgevingswet door de raad tot strategisch project benoemd. In januari 2019 de volgende projecten gestart:

- Omgevingsvisie
- Omgevingsplan
- Wet- en regelgeving
- Digitaal stelsel

In 2022 zijn de projecten Digitaal Stelsel en Wet- en regelgeving afgerond. Bij zowel de Omgevingsvisie (dat de Kwaliteitsatlas vervangt) als het Omgevingsplan (dat alle bestemmingsplannen op termijn vervangt), staat de inwoner centraal. Visie en plan worden in co-creatie met andere overheden, maatschappelijke organisaties, inwoners en bedrijven opgesteld.

De verkoop van bouwrijpe gronden

In 2022 zijn verkopen gerealiseerd in de plannen Veersepoort fase V, Sportlaan, Rittenburg fase 3, Mortiere, Hazenburg en Essenvelt.

Bouw- en woonrijp maken van gronden

In 2022 is het bouwrijp maken van het plan Stromenpoort gestart. Het bouwrijp maken van Essenvelt, Veersepoort fase V en Rittenburg fase 3 is afgerond. In Hazenburg is een deel woonrijp en een ander deel bouwrijp gemaakt.

Het verkleinen van de stap naar de koopwoningmarkt

In de verschillende wijken en kernen zijn de starters actief. In 2022 is de startersregeling verruimd.

Nieuwbouw sociale woningvoorraad

Middelburg wil een goede mix in de wijken van goedkope en duurdere woningen en appartementen zowel koop als huur. Het hebben van voldoende sociale huurwoningen is belangrijk. De komende periode wordt dit conform het actieplan grondbedrijf verder uitgewerkt. In 2022 zijn met Woongoed Middelburg prestatieafspraken gemaakt voor de periode t/m 2025. Inmiddels zijn ook met Woningbouwvereniging Arnhemuiden prestatieafspraken gemaakt.

Walcherse woningmarktafspraken

In 2019 zijn de Walcherse woningmarktafspraken voor de periode 2016-2025 door de provincie goedgekeurd en vastgesteld. Met de nieuwe prognose zijn er meer mogelijkheden ontstaan voor woningbouw. In 2022 is er vanuit het Rijk ingezet op woondeals met de provincies. De woondeal voor Zeeland is getekend in februari 2023.

Verduurzaming woningen

Eind 2021 is de Transitievisie Warmte vastgesteld. Voor de meeste wijken ligt de focus voorlopig op energiebesparing, bijvoorbeeld door het verbeteren van de isolatie. Er zijn diverse pilots en acties opgezet om bewoners hierbij te helpen en te stimuleren, waarbij we nauw samenwerken met de andere Zeeuwse gemeenten. Via een gezamenlijke inkoopactie konden ruim 12.000 koopwoningen zich aanmelden voor vloer- of spouwmuur isolatie, zonnepalen of een (hybride) warmtepomp. Hierdoor zijn 246 maatregelen uitgevoerd. Met Buurkracht is een

eerste buurtteam opgericht in de Griffioen. Een tweede volgt in 2023 in Klarenbeek.

Er is een warmtemarkt in Dauwendaele georganiseerd, en begin 2023 ook in de ZB (i.c.m. nieuwbouwprojecten). Er is aandacht besteed aan de verduurzaming van VvE's, onder andere via een pilot waarbij een bijdrage aan de eerste onderzoeks- en advieskosten wordt gegeven. Er is in het kader van Energiearmoede een actie gestart waarbij Energiefixers vanaf begin 2023 gratis kleine maatregelen komen aanbrengen bij huishoudens met lagere inkomens. En er is gestart met het actieplan (strategisch project) Klimaat, Energie en Circulair.

Verduurzaming monumenten

Als gevolg van de coronapandemie kon de pilot met de DuMo-coach niet eind 2021 worden afgerond maar heeft dit in het tweede kwartaal 2022 plaatsgevonden. Ook het Europese project VIOLET (preservation of traditional buildings through energy reduction) werd in 2022 afgerond. De uitkomsten van beide projecten vormen bruikbare input bij de evaluatie van de Nota Ruimtelijke Kwaliteit. In juli 2022 is het afwegingskader voor de toetsing door het WARK t.a.v. zonnepanelen op monumenten en in de beschermde stadsgezichten verruimd. Hierdoor kan een positief advies verstrekt worden voor panelen op dakvlakken van

hoofdgebouwen die gekeerd zijn naar het openbaar toegankelijk gebied indien hierdoor de karakteristiek van het beschermd stadsgezicht niet onevenredig wordt aangetast en er geen schade ontstaat aan het historisch en ruimtelijk karakter.

Aanpak bewonersoverlast

Inzet Buurtbemiddeling (BBM) en inzet Welzijn Middelburg, het bouwen en uitbreiden van het OGGZ-netwerk en er is geanticipeerd op de inwerkingtreding van de Verplichte Wet GGZ per 1 januari 2020. Met BBM en Welzijn Middelburg is gesproken over de reikwijdte van BBM en waar andere partijen, die bewoners begeleiden uit hoofde van hun beroep, zelf aan zet zijn. De reikwijdte van deze deelgebieden, en ieders verantwoordelijkheid daarin, is in de prestatieafspraken nader benoemd.

Effecten maatregelen financieel herstelplan

Voor de effecten in 2022 van de maatregelen uit het financieel herstelplan verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Beleidsindicatoren

nbn= data nog niet bekend

Beleidsindicatoren	Kolom1	2018	2019	2020	2021	2022
Gemiddelde WOZ-waarde (in 1.000 euro's)	Middelburg	181	189	200	213	231
	Nederland	230	250	271	290	317
Demografische druk (%)	Middelburg	79,1	79,6	80,5	80,7	81,1
	Nederland	69,6	69,8	70	70,1	70,3
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (in euro's)	Middelburg	646	690	734	786	876
	Nederland	651	665	700	733	823
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in euro's)	Middelburg	671	717	761	860	949
	Nederland	721	735	773	810	905
Nieuw gebouwde woningen (per 1000 woningen)	Middelburg	6,3	3,6	5,4	3,6	10,6
	Nederland	8,6	9,2	8,9	8,9	9,3

Wat heeft het gekost?

Volkshuisv, leefomgev en sted vern	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
8.01.0 Ruimte en leefomgeving	1.205	1.104	937	167
8.02.0 Grondexploit (niet-bedr.terr)	5.585	9.139	8.803	337
8.03.0 Wonen en bouwen	1.669	1.932	2.407	-475
Totale Lasten	8.458	12.175	12.147	28
Baten				
8.01.0 Ruimte en leefomgeving	-7	-7	-6	-1
8.02.0 Grondexploit (niet-bedr.terr)	-5.356	-8.641	-7.948	-693
8.03.0 Wonen en bouwen	-1.076	-2.732	-3.304	572
Totale Baten	-6.439	-11.380	-11.258	-122
Totaal Volkshuisv, leefomgev en sted vern	2.019	795	889	-94

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger

toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
8.01.0 Ruimtelijke ordening			
Omgevingswet			
Voor de invoering van de omgevingswet is budget gereserveerd uit de algemene reserve. Dit jaar is er minder uitgegeven dan het begrote bedrag, dit betekent ook dat er een lager bedrag uit de algemene reserve wordt gehaald. Dit is per saldo budgetneutraal.	100		N
Bestemmingsplanprocedures			
Er is in de begroting structureel een bedrag geraamd voor bestemmingsplanprocedures, dit is een gemiddeld bedrag. Dit jaar zijn er minder kosten geweest.	33		N
8.02.0 Grondexploit (niet-bedr.terr)			
Grondexploitatie wonen			
Grondbedrijf exploitaties kennen een lange doorlooptijd. Bij de begroting wordt per afzonderlijk project altijd voor het betreffende begrotingsjaar een inschatting gemaakt van de te verwachten kosten en baten voor dit specifieke begrotingsjaar. De afwijkingen worden hier dus veroorzaakt door vertraging dan wel versnelling in de fasering van de grondcomplexen. Per saldo zijn deze afwijkingen neutraal omdat deze wordt opgevangen door de mutaties van de boekwaarde van het grondbedrijf. De winstneming van de complexen wordt toegevoegd aan de reserve grondbedrijf. Door een sterk veranderde woningmarkt in het tweede half jaar zijn diverse grondtransacties opgeschoven in de tijd. Tevens is er vertraging in planvorming (Sint Laurens)	302	-693	N

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
en procedures Raad van State (Mortiere). De verliezen van complexen worden onttrokken uit de reserve grondbedrijf.			
Bommenregeling			
De kosten voor het onderzoek/opruimen van explosieven wordt via de bommenregeling van het Rijk deel vergoed. Dit ontvangen we in 2023 via de algemene uitkering en is op concernniveau budgetneutraal.	29		N
8.03.0 Wonen en bouwen			
Algemene adviezen groundbank			
Vanuit de groundbank is de kwaliteit opgewaardeerd naar bomengrond, dit heeft extra kosten met zich meegebracht. Deze grond wordt weer in projecten gebruikt. Dit budget wordt jaarlijks overgeheveld. Voor het leveren van grond vanuit het depot wordt een vergoeding betaald het Waterschap een vergoeding per geleverde m3.	-207	157	N
Huren, pachten koop buiten exploitatie			
Dit zijn kosten voor het onderhoud van panden die niet verhuurd worden en komen ten laste van de gemeente.	-42		N
Europees project Solarise			
Het Europese project Solarise heeft vertraging opgelopen en de begroting is hier niet op aangepast. Daardoor zijn er meer uitgaven gedaan dan begroot. We ontvangen daar tegenover ook meer subsidie dan begroot. Het restant van de kosten worden gedekt dmv een onttrekking uit de reserve transitoriaen is per saldo budgetneutraal.	-65	26	N
Pand Noordmonsterweg			
Er zijn kosten gemaakt voor het repareren van stormschade aan het verhuurde pand Noordmonsterweg. Voor deze kosten is de gemeente Middelburg verzekerd. Van de verzekeraar hebben we een bedrag ter hoogte van de gemaakte kosten ontvangen(€ 58.000). Per saldo budgetneutraal. Ook hebben we een vergoeding in rekening gebracht voor een bijdrage in de nutsvoorzieningen (€ 28.000). Dit bedrag is niet opgenomen in de begroting van 2022.	-58	76	J
Automatisering bwt			
Deze post betreft inhuur van de applicatiebeheerder. Dit bedrag is onterecht afgeraamd bij de bestuursrapportage wat nu zorgt voor een nadeel.	-29		N
Bag			
Bij de bestuursrapportage is een inschatting gemaakt van de inhuur van derden en dit is lager uitgevallen.	23		N
Leges bouwvergunningen			
De doorlooptijd van een aantal grote bouwprojecten (waaronder de Ravensteinweg en het Zwin) was korter, waardoor de leges in dit jaar vallen. Door dit grote aantal vergunningafgiftes is er meer personeel van derden ingehuurd.	-77	300	N
Overig	19	12	

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Totaal	28	-122	

Paragrafen

Weerstandsvormogen en Risicobeheersing

Inleiding

De gemeente Middelburg onderkent het belang van risicomanagement. Het gaat hierbij om het beheersen van risico's die de bedrijfsvoering kunnen belemmeren. In deze paragraaf worden de risico's in relatie tot de financiële weerstand gelegd. Daarnaast wordt ingegaan op de risico's die andere dan financiële gevolgen hebben voor de gemeente. Te denken valt hierbij aan imagoschade.

Deze paragraaf is als rapportage een onderdeel van het risicomanagementproces en geeft inzicht in het weerstandsvormogen van de gemeente Middelburg. Het weerstandsvormogen geeft inzicht in de financiële draagkracht van de gemeente indien zich onvoorziene tegenvallers voordoen.

De paragraaf verwoordt in het kort uit welke componenten het weerstandsvormogen bestaat en waar de uitgangspunten van het risicomanagement zijn vastgelegd (beleid). Verder wordt inzicht gegeven in:

- de opbouw van het risicoprofiel (de gesignaleerde risico's)
- de opbouw van de weerstandscapaciteit (vrije middelen om de gesignaleerde risico's in financiële zin op te kunnen vangen)
- het weerstandsvormogen (koppeling van de risico's en de weerstandscapaciteit).

Tot slot wordt inzicht gegeven in de risico's waarvan de gevolgen niet (alleen) financieel van aard zijn.

Beleidskader

Risicomanagementbeleid

Het beleid dat de gemeente voert ten aanzien van risicomanagement is vastgelegd in een risicomanagementbeleidsnotitie. Dit beleid is in 2020 herzien en in 2021 vastgesteld door de gemeenteraad. Belangrijkste wijziging is dat de focus van risicomanagement wordt verbreed. Voorheen lag de focus voornamelijk op risico's met financiële gevolgen. Nu worden ook risico's met andere gevolgen in kaart gebracht, zoals imagoschade. In dit beleidsstuk is de werkwijze

vastgelegd en zijn de uitgangspunten bepaald ten aanzien van het risicomanagementproces. Op basis van dit beleidsstuk is deze paragraaf weerstandsvormogen en risicobeheersing opgesteld.

De gemeente is verplicht zowel in de programmabegroting als in de programmarekening de risico's te vermelden die de financiële positie van de gemeente kunnen beïnvloeden.

Bij het opstellen van de programmabegroting en jaarrekening dient een zo goed mogelijk beeld van kwantificeerbare risico's aanwezig te zijn. Dat betekent evenwel niet dat in de gemeentelijke huishouding geen financiële risico's meer aanwezig zouden zijn. Net als iedere andere organisatie heeft ook de gemeente bij de uitvoering van haar taken te maken met onzekerheden die kunnen leiden tot financiële nadelen.

Wat is weerstandsvormogen?

Het weerstandsvormogen bestaat uit:

- De weerstandscapaciteit. Dit zijn de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.
- Alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiële betekenis kunnen zijn.

Voorwaarden in een continu proces

Risicomanagement heeft op het niveau van de raad, het college en het ambtelijk management een structurele plek gekregen binnen de planning- en controlcyclus. Voor de raad betekent dit dat bij zowel de begroting als bij de jaarrekening gerapporteerd wordt over hoe risico's zich ontwikkelen en hoe deze zich verhouden tot de ontwikkeling van de weerstandscapaciteit.

Eén van de voorwaarden voor een adequaat risicomanagement is dat bestuurlijke doelstellingen voor programma's, strategische projecten en grondexploitaties helder zijn. Verder is het noodzakelijk dat zowel bestuur als management zich bewust zijn dat risicomanagement onderdeel is van het normaal besturen en managen van de gemeente. Dit betekent dat het inventariseren van risico's, het inschatten ervan en het treffen van maatregelen voortdurend in de praktijk wordt uitgevoerd.

Risico's met financiële gevolgen

Uitkomsten inventarisatie

Het risicoprofiel is zeer divers van aard. Zowel grote als relatief kleinere risico's, risico's met interne of externe oorzaak en operationeel dan wel strategisch van aard zijn genoemd.

Om het risicoprofiel te structureren wordt gebruik gemaakt van risicocategorieën. Hierdoor kunnen risico's naar soort worden gerangschikt. Verder is inzichtelijk wat de risicoscore (kans x gevolg) is, voor en na het implementeren van beheersmaatregelen. Om een risicoweging mogelijk te kunnen maken wordt elk risico gekwantificeerd op kans van voorkomen en geldelijk gevolg. Voor zowel kans als gevolg is een vijftal klassen gedefinieerd waardoor de uiteindelijke risicoscore ligt tussen de 0 (minimaal) en 25 (maximaal).

Beheersmaatregelen

Soms is het mogelijk om voor de geïdentificeerde risico's beheersmaatregelen te treffen. De getroffen maatregelen zijn bedoeld om óf de kans van een risico te verlagen óf de gevolgen te reduceren. Hierdoor neemt de risicoscore af en zal de totale impact van de risico's op de organisatie afnemen. Beheersmaatregelen zijn te onderscheiden in twee categorieën; financieringsmaatregelen en control-maatregelen. Een financieringsmaatregel is een maatregel waarbij het risico niet gereduceerd wordt, maar dat er financieel gezien dekking voorhanden is als het risico zich daadwerkelijk voordoet. Om risicomangement effectief te laten zijn is het daarnaast wenselijk om bij het benoemen van beheersmaatregelen ook te kijken naar 'control-maatregelen'. Dit zijn maatregelen die de kans van optreden of de directe gevolgen van een risico kunnen reduceren.

De risicokaart

Om meer inzicht te krijgen in de spreiding van de risico's naar kans van optreden en gevolg, wordt gebruik gemaakt van de risicokaart (zie de figuur hieronder). De nummers in de risicokaart corresponderen met de aantallen risico's die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Daarmee wordt

direct inzichtelijk hoe de risico's zijn verdeeld over het groene, oranje en rode gebied.

Risicomatrix

Geld	Netto				
	10%	30%	50%	70%	90%
x > €1.000.000	1	3	1	2	1
€500.000 < x < €1.000.000	2	1	2		
€200.000 < x < €500.000	2	1	2	2	
€50.000 < x < €200.000		3	1		
x < €50.000		1			
Geen geldgevolgen	7	2	1		
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Tabel: Risicokaart gemeente Middelburg na beheersmaatregelen

Een risicoscore in het groene gebied, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Risico's die in het oranje gebied zitten vragen om aandacht. Ze vormen individueel nog geen reëel gevaar voor de continuïteit van de organisatie, maar naarmate de tijd vordert, kan het risico wel een bedreiging gaan vormen. Voor deze risico's wordt het dan ook aangeraden niet lang te wachten met het uitvoeren van beheersmaatregelen.

In de risicokaart wordt duidelijk dat er zich relatief veel risico's in de groene en oranje zone bevinden, onder/midden in de risicokaart. Bij beheersing van deze risico's die veel voorkomen kan op de korte termijn kostenreductie gerealiseerd worden en op de langere termijn serieuze bedreigingen ten aanzien van de continuïteit van de bedrijfsvoering worden voorkomen.

Een risico dat zich bevindt tegen of in het rode gebied, vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd. De gemeente Middelburg kent een aantal van deze risico's. Dit zijn ook de risico's die een zware weging hebben binnen de top 10 van de gesignaleerde risico's binnen onze gemeente, gelet op financiële impact op de organisatie.

Weerstandscapaciteit

Op basis van het geconsolideerde risicoprofiel van de gemeente Middelburg kan worden bepaald hoeveel geld benodigd is om alle risico's te kunnen financieren. De benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend op basis van een risicosimulatie (Monte Carlo methode). Uitgangspunt hierbij is een statistische benadering die er van uit gaat dat nooit alle risico's zich én tegelijk, én in hun maximale omvang voordoen. Door deze benadering kan op een verantwoorde manier minder vermogen aan worden gehouden.

In totaal zijn er voor de gemeente 35 risico's geïdentificeerd en gekwantificeerd. Het onderdeel "wijzigingen in risicoprofiel" verderop in deze paragraaf, bevat een toelichting op hoofdlijnen op de mutaties die binnen het risicoprofiel hebben plaatsgevonden.

Rekening houdend met de inschatting van kans op voorkomen en verwacht geldelijk gevolg, kan op basis van de Monte Carlo techniek bepaald worden dat in 90% van de simulaties het totale risicobedrag niet boven de € 15,5 miljoen uitstijgt.

Risico top 10

In de hiernavolgende tabel wordt de top 10 risico's van de gemeente Middelburg gerangschikt naar financiële impact weergegeven. Het percentage geeft in grote lijnen de weging van het betreffende risico aan ten opzichte van het totaal aan risico's. Hieruit is af te leiden dat de top 10 risico's een weging heeft van ruim 90% in het totaal van de geïnventariseerde risico's.

Top 10 risico's gemeente Middelburg

Belangrijkste risico's

Invloed (%)

Vertraging en lagere opbrengstontwikkeling van lopende en geplande grondexploitaties (woningen en bedrijventerrein) ten opzichte van de prognoses in het basisscenario Grondbedrijf waardoor het saldo van de reserve grondbedrijf nadelig beïnvloed wordt (scenario: Grondbedrijf risicoscenario).	29%
Het deels of in zijn geheel niet tot ontwikkeling brengen van reeds aangekochte gronden (als gevolg van onvoldoende draagvlak, politieke keuzes, duurzaamheidsladder) leidt tot een lager ontwikkelpotentieel binnen het Grondbedrijf waardoor verliezen ontstaan doordat complexen (deels) afgewaardeerd moeten worden, toekomstige winsten lager uitvallen en de rente over deze complexen niet meer aan het grondbedrijf mag worden toegerekend (scenario: Grondbedrijf specifieke risico's).	23%
(Onvoorziene) ontwikkelingen binnen de GR'en leidt tot aanvullende bijdragen vanuit de deelnemers	8%
Aanvullende VZG-richtlijn 2023 om GR-bijdragen 2023 met 4.5% te indexeren ivm fors hogere loon/prijzontwikkeling	8%
Het niet structureel maken van de nu door het Rijk incidenteel toegekende extra middelen Jeugd	7%
Zwakke financiële positie van (cruciale) zorgaanbieders in de zorgketen kan leiden tot noodzakelijke steunmaatregelen vanuit gemeente(n)	6%
Hogere financieringslasten agv stijgende rente en/of extra financieringsbehoefte door tegenvallende inkomsten	3%
Onvolledige compensatie via algemene uitkering vanuit het Rijk voor effecten vanuit cao 2023	2%
Onvoldoende middelen voor uitvoering verduurzaming gemeentelijke panden (middellange termijn: 2027-2030) om te voldoen aan klimaatdoelstellingen (energieneutraal 2050)	2%
Lagere parkeeropbrengsten t.o.v. hetgeen begroot	2%

Wijzigingen in risicoprofiel ten opzichte van risicoprofiel Begroting 2023

De omvang van het risicoprofiel is ten opzichte van de vorige rapportage (Begroting 2023) met € 1,1 miljoen afgenomen naar € 15,5 miljoen. De daling wordt veroorzaakt door diverse mutaties binnen het risicoprofiel. Door in de meest recente doorrekening van het Grondbedrijf (feb 2023) rekening te houden met een forse vertraging en opbrengstontwikkeling binnen het grondbedrijf schuift het basisscenario meer op richting het risicoscenario, wat de weging van het risico in de nu voorliggende risicoparaagraaf verlaagt. Daar staat echter tegenover dat de reserve grondbedrijf (onderdeel van de weerstandscapaciteit; zie verderop in deze paragraaf) een significant lagere ontwikkeling kent dan geschetst in de paragraaf. Deze 2 effecten gecombineerd hebben op het totale weerstandsvermogen een beperkt effect.

Met het ophogen van de budgetten voor gas/elektra in de begroting 2023 en de stabilisering op de energiemarkt die vanaf eind 2022 is ingezet is de verwachting dat we met de huidige budgetten voor gas en elektra goed aansluiten bij de actuele situatie en het risico op aanvullende tekorten (voor dit moment) niet meer aan de orde is.

Daartegenover zien we bij de gemeenschappelijke regelingen toenemende risico's. Het via de VZG-richtlijn voorgeschreven indexeringspercentage van 2,7% voor loon en prijsbijstelling is veruit ontoereikend om de gestegen prijzen en effecten vanuit cao-afspraken bij GR'en te compenseren. Via een aanvullende

VZG-richtlijn 2023 is het indexeringspercentage 2023 op 7,2% gesteld waardoor een aanzienlijke aanvullende bijdrage vanuit de deelnemers in de diverse GR'en wordt verwacht. Binnen de Middelburgse begroting 2023 is hier vooralsnog geen rekening mee gehouden (wel opgenomen in concept-kadernota 2024-2027). Naast de hogere indexering wordt een aantal GR'en met aanvullende problematieken geconfronteerd hetgeen kan leiden tot aanvullende bijdragen vanuit de gemeente.

De genoemde effecten hebben, naast een aantal minder significante wijzigingen, per saldo een licht positief effect op de omvang van het risicoprofiel van € 1,1 miljoen.

Weerstandscapaciteit

Om de risico's te kunnen opvangen is het van belang dat de gemeente over een buffer beschikt die hiervoor voldoende is, de zogenaamde weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit kan gevonden worden in de navolgende componenten.

Onbenutte belastingcapaciteit

Hieronder wordt verstaan de mogelijkheid die de gemeente heeft om de belastingen te verhogen. Bij tarieven waar kostendekking een rol speelt is van onbenutte belastingcapaciteit sprake voor zover nog geen volledige kostendekking wordt gerealiseerd. Aan de hoogte van de overige tarieven is theoretisch geen bovengrens gesteld; de gemeente kan deze echter niet tot in het oneindige verhogen.

Onvoorziene uitgaven

Voor onvoorziene uitgaven is in de begroting jaarlijks een bedrag van € 200.000 voor handen. Dit bedrag is afgestemd met de provincie en akkoord bevonden.

Vrij besteedbare reserves

Als vrij besteedbare reserves beschouwen wij de algemene reserves en de bestemmingsreserves waarvoor nog geen verplichtingen zijn aangegaan.

Stille reserves

Van stille reserves is sprake wanneer de marktwaarde van bepaalde activa hoger is dan de op de balans opgenomen boekwaarde. De aanwezigheid van dergelijke stille reserves is een onvermijdelijk gevolg van het voorschrift dat de boekwaarde van de activa gebaseerd moet zijn op de historische kostprijs.

Een stille reserve kan tot de weerstandscapaciteit worden gerekend indien:

- Ontwikkeling
- Weerstandscapaciteit

- het desbetreffende actief vrij verhandelbaar is
- de opbrengst bij verkoop uitgaat boven het bedrag dat nodig is om wegvallende inkomsten op te vangen.

De gemeentelijke aandelen in ZEH (voorheen PZEM), GBE Aqua (Evide-aandelenbezit) en de B.N.G., gewaardeerd tegen de nominale waarde, kunnen niet tot de weerstandscapaciteit gerekend worden zolang zij niet vrij verhandelbaar zijn. Wanneer dit wel het geval is, kan de eventuele opbrengst ter versteviging van de weerstandscapaciteit worden ingezet.

De gemeente beschikt daarnaast over een aantal panden waarvan de verwachte verkoopwaarde hoger is dan de huidige boekwaarde. Aangezien de meeste van deze panden door de gemeente verhuurd worden of in gebruik gegeven zijn, nemen wij voorzichtigheidshalve deze stille reserves niet mee in de berekening van de weerstandscapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt bepaald:

Weerstandscapaciteit (x1000 €) per 1 januari	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Reserve Grondbedrijf (op basis van Basisscenario Grondbedrijf feb. 2023)	8.807	1.493	10.113	11.577	12.437	13.918
Algemene Reserve	17.048	21.580	28.947	29.641	29.791	29.791
Onvoorzien	202	202	202	202	202	202
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari	26.057	23.275	39.262	41.420	42.430	43.911

Wijzigingen in weerstandscapaciteit t.o.v. projectie weerstandscapaciteit Begroting 2023

In het overzicht hierboven wordt de meest recente prognose afgegeven voor wat betreft de ontwikkeling van de weerstandscapaciteit. Deze prognose ligt per 1 januari 2027 met € 43,9 miljoen ongeveer € 3,0 miljoen lager dan de prognoses ten tijde van het opstellen van de begroting 2023 (€ 46,9 miljoen).

De daling van de weerstandscapaciteit wordt volledig veroorzaakt door een fors lagere ontwikkeling van de reserve grondbedrijf in de komende jaren ten opzichte van eerdere verwachtingen.

Zoals onder de subparagraaf "wijzigingen in het risicoprofiel" aangegeven wordt in de meest actuele doorrekening Grondbedrijf (februari 2023) rekening gehouden met vertraging en lagere opbrengsten binnen het grondbedrijf als gevolg van diverse factoren (geo-politieke spanningen, stijging grondstof/energieprijzen, ontwikkeling hypotheekrente), wat leidt tot een veel lagere groei van de reserve grondbedrijf (- € 11,4 miljoen per 1 januari 2027). De groei van de algemene reserve (+ € 8,5 miljoen), met name als gevolg van de toevoeging van het saldo vanuit de Najaarsbrief 2022 en het positieve rekeningssaldo

vanuit de jaarrekening 2022, compenseert een groot deel van de lagere ontwikkeling van het grondbedrijf.

Als gevolg van bovenstaande effecten daalt de beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari 2027 per saldo met € 3,0 miljoen.

Weerstandsvermogen

In het voorgaande is zowel de benodigde als de beschikbare weerstandscapaciteit bepaald. In deze paragraaf kan een relatie worden gelegd tussen deze twee componenten om het weerstandsvermogen van de gemeente Middelburg te bepalen en daarover een oordeel te vellen.

Ontwikkeling weerstandsratio

Weerstandsratio	2023	2024	2025	2026	2027
Gemiddelde weerstandscapaciteit	31.269	40.341	41.925	43.171	44.938
Risicoomvang per maart 2023	15.500	15.500	15.500	15.500	15.500
Weerstandsratio	2,02	2,60	2,70	2,79	2,90

Beoordeling weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Voor Middelburg betekent dit per maart 2023, gebaseerd op de gemiddelde weerstandscapaciteit in 2023, een ratio van 2.02 (€ 31,3 miljoen weerstandscapaciteit / € 15,5 miljoen risicoprofiel).

Indien de huidige omvang van het risicoprofiel afgezet wordt tegen de gemiddelde weerstandscapaciteit in de komende jaren zien we dat de ratio zich als volgt ontwikkelt:

Bij de waardering van het weerstandsvermogen wordt gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel:

Waarderingstabel

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 - 2	Ruim voldoende
C	1 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Gegeven de ratio van 2.02 voor begrotingsjaar 2023 betekent dit voor Middelburg dat het weerstandsvermogen juist in het overgangsgebied ligt van "ruim voldoende" naar "uitstekend". Ten tijde van het opstellen van de begroting 2023 (september 2022) werd voor 2023 een weerstandsratio verwacht van 2.54. Geconcludeerd kan worden dat het positieve effect op de weerstandsratio als gevolg van de daling van het risicoprofiel (€ 1.6 mln lager) ruimschoots teniet wordt gedaan door de significante daling (€ 7.3 mln) van de beschikbare weerstandscapaciteit in 2023. De relatief forse daling van de

weerstandscapaciteit wordt grotendeels veroorzaakt door de per ultimo 2022 (vooralnog tijdelijke) getroffen verliesvoorziening ten laste van de reserve grondbedrijf als gevolg van de doorgevoerde waardecorrectie binnen de grondexploitatie Trekdijk (zie paragraaf Grondbeleid). Afhankelijk van de politieke besluitvorming rondom het dossier Trekdijk betreft het vooralnog een tijdelijk effect in 2023.

Om een goed beeld te verkrijgen van de financiële weerbaarheid van de organisatie is het van belang om ook de ontwikkeling

van de ratio op de middellange termijn te bekijken. Op basis van de huidige aannames ten aanzien van het risicoprofiel en weerstandscapaciteit zien we de weerstandsratio in periode 2023-2027 geleidelijk doorstijgen tot 2.90; een ratio wat de kwalificatie "uitstekend" kent en ruim boven de streefwaarde ligt (1.4) die de raad heeft vastgesteld bij de besluitvorming over de herijking van het risicomanagementbeleid in het eerste kwartaal 2021. De getroffen maatregelen in het Financieel Herstelplan 2020-2024 versterkt door de positieve ontwikkeling van de algemene reserve als gevolg van gerealiseerde rekeningssaldi in de jaarrekeningen 2020, 2021 en 2022 hebben een sterk fundament gelegd onder de financiële weerbaarheid van onze gemeente.

Rekening houdend met de inschattingen en aannames op dit moment kan gesteld worden dat in de periode 2023-2027 voldoende reserves (weerstandscapaciteit) beschikbaar zijn om de te verwachten financiële tegenvallers (risico's) op te kunnen vangen. Gelet op de huidige economische ontwikkelingen en hiermee gepaard gaande onzekerheden zal de ontwikkeling van het weerstandsvermogen wel nadrukkelijk gevolgd moeten blijven worden. De ontwikkelingen ten aanzien van de geopolitieke spanningen, inflatie, het Sociaal Domein en het Grondbedrijf zijn cruciale factoren die het weerstandsvermogen sterk kunnen beïnvloeden.

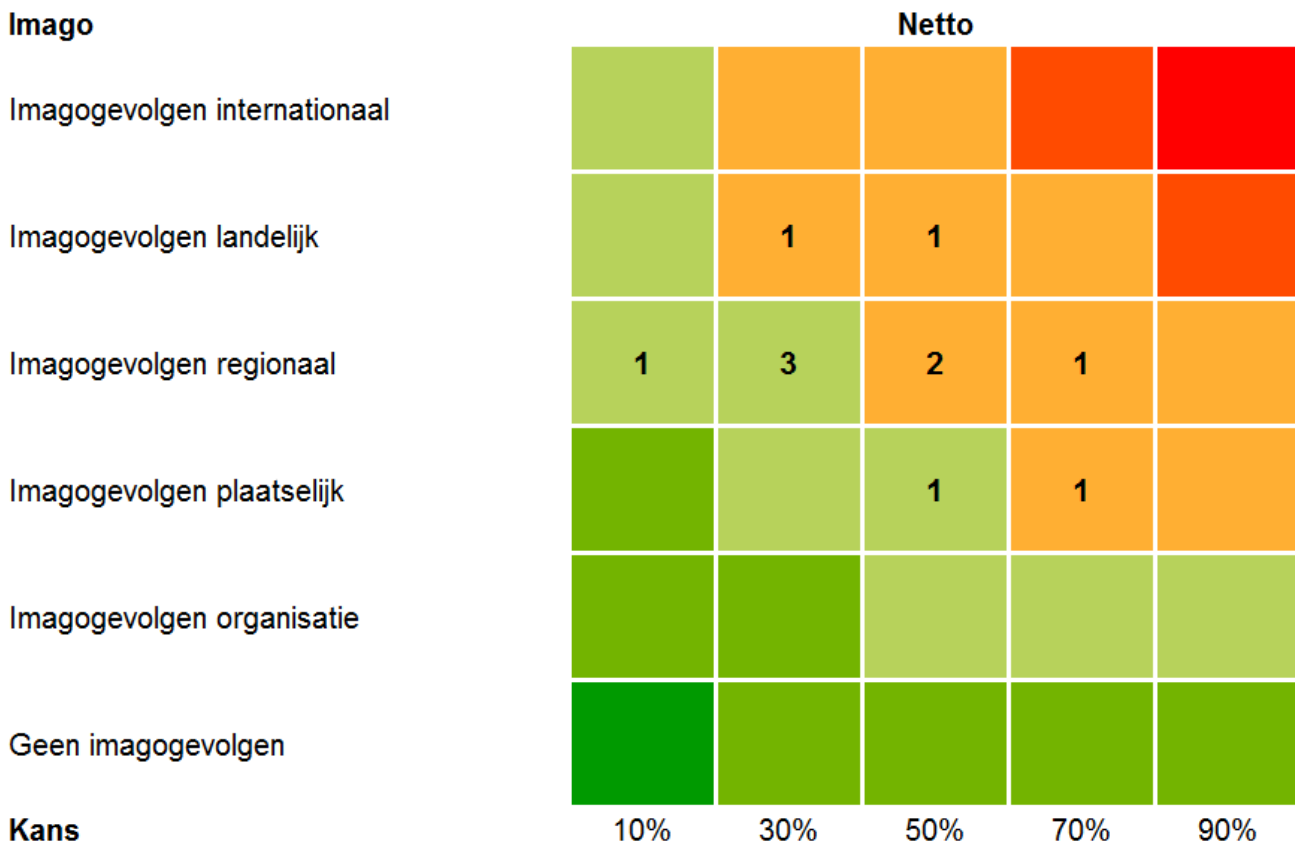
In eerste instantie dient het beheersen van de huidige risico's alle aandacht te krijgen en zal met het aangaan van nieuwe (risicovolle) projecten en activiteiten zeer terughoudend moeten worden omgegaan.

Risico's met niet-financiële gevolgen

Deze subparagraaf vertoont overeenkomsten met de subparagraaf risico's met financiële gevolgen. De overeenkomsten richten zich op de onderdelen uitkomsten inventarisatie en beheersmaatregelen. Gebaseerd hierop wordt onderstaand inzicht gegeven in de risicokaart en worden de opgenomen risico's toegelicht.

Risicokaart

Om meer inzicht te krijgen in de spreiding van de risico's naar kans van optreden en gevolg, wordt gebruik gemaakt van de risicokaart (zie de **Tabel: Risicokaart niet-financiële gevolgen gemeente Middelburg na beheersmaatregelen**). De nummers in de risicokaart corresponderen met de aantallen risico's die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Daarmee wordt direct inzichtelijk hoe de risico's zijn verdeeld over het groene, oranje en rode gebied.

Tabel: Risicokaart niet-financiële gevolgen gemeente Middelburg na beheersmaatregelen

De toelichting op de risicokaart en hoe deze geïnterpreteerd moet worden, is opgenomen bij de subparagraaf risico's met financiële gevolgen. Onderstaand is de top 10 van de geïnventariseerde risico's met niet-financiële gevolgen weergegeven. Aan de risico's is een risicoscore gekoppeld, de kans maal het gevolg hiervan. De maximale risicoscore betreft 25.

Geïnventariseerde risico's	Risicoscore
Uitval van ICT. De afhankelijkheid van de beschikbaarheid van de ICT voor de gemeente en haar inwoners en organisaties is groot. Voor het maken van afspraken tot aan het aanvragen van nieuwe documenten dient de ICT in werking te zijn. Het effect van dit risico is belemmering van de bedrijfscontinuïteit en dienstverlening waardoor de inwoners en organisaties niet juist, - volledig en/of tijdig kunnen worden geholpen.	12
Privacy en bescherming van persoonsgegevens is niet conform de privacy wet- en regelgeving. Sinds 2018 is de AVG (Algemene verordening gegevensbescherming) van toepassing, de wetgeving gericht op privacy. Dit is de vervanger van de Wbp (Wet bescherming persoonsgegevens). Het effect van dit risico zijn onder andere datalekken waaronder verlies van, misbruik en/of oneigenlijk gebruik van persoonsgegevens.	12
Wetgeving wordt niet volledig en/of tijdig geïmplementeerd/geactualiseerd. Regelmatig worden nieuwe en gewijzigde wetten doorgevoerd. De organisatie dient deze signalen vroegtijdig op te pakken en de organisatie hier klaar voor te maken. Voorbeelden van wetgeving zijn de Omgevingswet, Rechtmatigheidsverantwoording en Wetten op elektronisch gebied. Het effect van dit risico is onder andere dat de organisatie niet voldoet aan de wet- en regelgeving, de gemeentelijke dienstverlening niet aansluit op de kaders en de inwoners en organisaties niet juist, -volledig en/of tijdig kunnen worden bediend.	9
Klachten en hieruit volgende eventuele juridische trajecten leiden voor de indiener tot een onbevredigend resultaat. De ambtenaren en bestuurders van de gemeente hebben dagelijks talloze contacten met inwoners en organisaties en voeren taken uit voor hen. Deze contacten of handelingen kunnen niet naar wens verlopen, waardoor er eventueel een klachtenprocedure of juridisch traject wordt gestart.	9

Geinventariseerde risico's	Risicoscore
Het effect van dit risico is dat het vertrouwen van de inwoners en organisaties in het reilen en zeilen van de gemeentelijke organisatie wordt aangetast.	
Beveiliging van informatie is niet conform het normenkader. Vanaf 1 januari 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van kracht. Een norm, en hulpmiddel, om aan alle eisen op het gebied van informatiebeveiliging te kunnen voldoen. Het effect van dit risico is onder andere cybercrime en ransomware.	8
Onvoldoende beheer en toezicht op applicaties. In 2021 is er een doelmatigheidsonderzoek naar het functioneel- en applicatiebeheer afgerond. Hierin is naar voren gekomen dat een beleid op het beheer en toezicht op applicaties onvoldoende geborgd is. Het effect van dit risico is onvolledige werking en/of uitval van een applicatie, waardoor eventueel de inwoners en organisaties niet juist, - volledig en/of tijdig kunnen worden geholpen.	8
Door het op afstand zetten van gemeentelijke taken (verbonden partijen) onvoldoende invloed op het beleid en de uitvoering. Een deel van de (wettelijk) gemeentelijke taken zijn uitbesteed aan andere organisaties in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. De betrokkenheid bij de regelingen varieert sterk. Het effect van het risico is dat overeengekomen afspraken niet worden gerealiseerd binnen de financiële- en beleidskaders.	6
De ambtenaren en bestuurders van de gemeente handelen in strijd met voorschriften van o.a. de Ambtenarenwet, gedragscode en het integriteitsbeleid. Integriteit heeft te maken met kwaliteit en professionaliteit en is een voorwaarde voor het vertrouwen van de inwoners en organisaties in de gemeentelijke organisatie. Een oorzaak van het risico kan zijn dat er onvoldoende aandacht wordt besteed aan integriteit binnen de gemeente. Het effect van dit risico is dat ambtenaren, bestuurders en/of bestuursorganen (onbewust) in strijd met het integriteitsbeleid kunnen handelen, waardoor het vertrouwen van de inwoners en organisaties in het reilen en zeilen van de gemeente wordt aangetast.	6
Bij participatietrajecten met inwoners, organisaties en andere belanghebbenden zijn de kaders vooraf onvoldoende duidelijk. De gemeente voert opgaven en projecten uit met soms grote impact op de omgeving. Het is (straks met de komst van de Omgevingswet ook) wettelijk verplicht om participatie te organiseren. Echter is de aanpak en uitvoering hiervan vormvrij. De gemeente doet dit op verschillende manieren en in verschillende gradaties. Participatie vraagt om een serieuze tijdsinvestering. Het effect van dit risico is dat de kaders waarbinnen participanten kunnen meedenken en -doen en welke invloed zij hebben, op voorhand niet voldoende duidelijk is. Hierdoor zijn de wederzijdse verwachtingen niet helder en op elkaar afgestemd en kunnen mensen tijdens of na afloop van het proces teleurgesteld zijn over de uitkomst en het proces. Waarmee het vertrouwen in de gemeente afneemt.	6
Onvoldoende helderheid over de kaders voor cloud applicaties. Het gaat hierbij om een overkoepelend risico gericht op de beschikbaarheid en integriteit van data. Een toenemend aantal applicaties draait in de cloud. Het effect van dit risico komt overeen met de effecten bij de andere benoemde risico's. Daarnaast gaat het om afhankelijkheid van de betreffende leverancier.	6

Wijzigingen in risicoprofiel ten opzichte van risicoprofiel begroting 2023

Voor het eerst is in de begroting 2022 over dit onderwerp gerapporteerd. Ten aanzien hiervan hebben een aantal wijzigingen plaatsgevonden. Het gaat hierbij om het aantal risico's, mutaties in de risicoscores en de getroffen beheersmaatregelen om de kans en het gevolg van het risico te reduceren. Ten aanzien van de begroting 2023 hebben er geen wijzigingen plaatsgevonden ten aanzien van het aantal risico's en mutaties in de risicoscores. Wel dient opgemerkt te worden dat de risico's rondom informatie beter worden beheerst door het in- en uitvoeren van beheersmaatregelen. Overigens wordt zowel de kans als het gevolg van de risico's hoger geschat, zoals door invloeden en trends van buitenaf. Per saldo zijn deze risicoscores hierdoor ongewijzigd.

Financiële kengetallen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente (BBV) stelt een vijftal kengetallen verplicht. Doel hiervan is dat de gemeenteraad gemakkelijker inzicht krijgt in de financiële positie

van hun gemeente. In de regeling van de minister is expliciet opgenomen de wijze waarop de kengetallen moeten worden berekend. Onderstaand de berekende kengetallen voor de gemeente Middelburg en een toelichting per kengetal.

Kengetallen:	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
netto schuldquote	85%	89%	55%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	79%	84%	48%
solvabiliteitsrisico	20%	16%	24%
structurele exploitatieruimte	0%	0%	1%
grondexploitatie	37%	32%	24%
belastingcapaciteit	101%	101%	90%

Voor de signaleringswaarden sluiten we aan bij de waarden zoals deze door toezichthouders bij gemeenten wordt gehanteerd. Categorie A is een laag risico (groen), categorie B gemiddeld risico (oranje) en categorie Choog risico (rood).

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%
solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
structurele exploitatieruimte	>0%	0	<0%
grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De netto schuldquote neemt af met 30%, van 85% in 2021 naar 55% in 2022.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in inclusief als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Dit noemen we de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, op voorwaarde dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c BBV).

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen in 2022 is gedaald met 31% ten opzichte van 2021. Deze daling is nagenoeg gelijk aan de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio bedraagt in 2022 24%, dit is verbeterd ten opzichte van het jaar 2021, doordat het eigen vermogen is gestegen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, door de structurele baten en structurele lasten te vergelijken met de totale baten. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. In de jaarrekening 2022 is de structurele exploitatieruimte circa € 5,5 miljoen. Het saldo 2022 wordt met name bepaald door incidentele afwijkingen.

Grondexploitatie

Het kengetal geeft weer hoe de waarde van de grondexploitatie zich verhoudt tot de totale baten. De boekwaarde van het grondbedrijf is eind 2022 gedaald ten opzichte van 2021, door de met name de verkoop van gronden. Het kengetal in 2022 is verbeterd ten opzichte van 2021, van 37% naar 24%.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Voor de jaarrekening 2022 komt het kengetal voor de belastingcapaciteit uit op 90%. De belastingcapaciteit ligt onder het landelijk gemiddelde.

Lokale heffingen

Inleiding

Algemeen

De lokale lasten zijn een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, betaald door burgers en bedrijven. Deze inkomsten worden verkregen op grond van publiekrechtelijke regels.

De lokale lasten kunnen worden onderverdeeld in heffingen waarvan de hoogte van de tarieven gekoppeld is aan de kosten, zoals de rioolheffing en de afvalstoffenheffing en heffingen waar dit niet het geval is, zoals de onroerendezaakbelastingen en toeristenbelasting.

Beleidskader

Het college heeft de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De totale gemeentelijke lasten voor burger en bedrijfsleven worden trendmatig verhoogd en daarnaast wordt er stapsgewijs verhoogd naar het Zeeuwse gemiddelde.
- Indien er sprake is van meer dan trendmatige verhoging van lokale lasten, dan dient deze vergezeld te gaan van een heldere, acceptabele en verdedigbare verantwoording.

Overzicht belastingen en heffingen

Tarieven 2022

Het beleidsuitgangspunt bij alle heffingen is dat de jaarlijkse verhoging beperkt blijft tot de inflatiecorrectie. Dit heeft tot gevolg dat alle heffingen trendmatig worden verhoogd (1,5%).

Uitzondering hierop zijn de forensenbelasting (in navolging van het besluit van 30 september 2020 + 75%), de rioolheffingen (+1% extra verhoging) en de toeristenbelasting (geen verhoging i.v.m. de forse verhoging in 2021).

Overzicht belastingen en heffingen

(bedragen × € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lokale lasten				
OZB	-14.125	-14.125	-14.232	107
Rioolheffingen	-5.744	-5.744	-5.735	-9
Reinigingsheffingen	-6.761	-6.718	-6.800	82
Hondenbelasting	-234	-234	-254	20
Overige heffingen				
Precariobelasting	-222	-222	-213	-9
Naheffing parkeerbelasting	-578	-103	-89	-14
Forensenbelasting	-293	-293	-383	90
Reclamebelasting	-132	-132	-122	-10
Toeristenbelasting	-1.089	-1.094	-1.186	92
Totaal lokale heffing	-29.177	-28.665	-29.014	349

Algemeen

In het resultaat per heffing zijn de verminderingen reeds verwerkt en indien van toepassing.

Reinigingsheffingen

De reinigingsheffingen bestaan uit de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht.

De **afvalstoffenheffing** levert in 2022 € 24.000 minder op dan geraamd. Dit wordt deels veroorzaakt door een lagere aantal ledigingen dan geraamd. Over de oude jaren worden nog een overschot van € 16.000 gemeld.

De **reinigingsrechten** levert een voordeel van € 42.000 in 2021. Dit wordt veroorzaakt doordat er in de raming onvoldoende rekening is gehouden met het aantal ledigingen.

Over de oude jaren wordt nog een tekort van € 2.000 gemeld.

Rioolheffingen

De rioolheffingen bestaan uit eigendom en gebruiksheffingen voor zowel woningen als niet-woningen.

De rioolheffing 2022 heeft een tekort ten opzichte van de raming van € 3.000. Dit kleine verschil is verder niet onderzocht. Daarnaast laat de Rioolheffing voorgaande jaren nog een negatief resultaat van € 5.000 zien.

Onroerende-zaakbelastingen

De opbrengst van de OZB 2022 is € 92.000 hoger dan geraamd. De te lage inschatting van de WOZ waarden van de nieuwbouw/verbouw is de oorzaak van dit overschot.

Daarnaast laat de OZB voorgaande jaren nog een positief resultaat van € 15.000 zien.

Toeristenbelasting

In 2022 is er weer voor het eerst sinds de COVID pandemie een voorlopige aanslag opgelegd. De definitieve aanslag 2022 wordt eind maart 2023 conform de planning opgelegd. De definitieve aanslag 2022 laat een voordeel van € 89.000 zien.

Over de oude jaren wordt nog een nadeel gemeld van € 44.000.

Parkeerbelasting

De opbrengst van de naheffingen parkeerbelastingen 2022 laat een tekort zien van € 8.000. Naar aan leiding van de

coronapandemie is de raming naar beneden bijgesteld naar € 102.000. Deze bijstelling blijkt nu te laag te zijn geweest.

Over de oude jaren wordt niets gemeld.

Precariobelasting

De precariobelasting 2022 is nog niet opgelegd i.v.m. de mutaties in het kader van de coronapandemie. Er wordt ingeschat dat de opbrengst € 173.000 is. Dat levert een nadeel op € 21.000.

De coronapandemie heeft een negatieve invloed gehad op het bestand aan bedrijven/winkels.

Over de oude jaren wordt een tekort gemeld van € 5.000.

Reclamebelasting

De opbrengst van de reclamebelasting levert een nadeel op van € 7.000 ten opzichte van de raming. Dit is conform de trend van de laatste jaren. Het aantal belastbare reclame uitingen neemt af.

Over de oude jaren wordt een tekort gemeld van € 3.000.

Lokale lastendruk

Onderstaande tabel toont een overzicht van de lokale lastendruk van een meerpersoonshuishouden in de Zeeuwse gemeenten.

Gemeenten	OZB eig.	WOZ waarde	OZB	AFV	RIOG	RIOE	TOTAAL
		€	€	€	€	€	€
Veere	0,0873%	340000	233	271	118	69	691
Noord-Beveland	0,1070%	270000	289	284	218	0	791
Goes	0,1354%	266000	360	255	94	94	803
Middelburg	0,1301%	231000	301	301	58	157	817
Terneuzen	0,1365%	208000	284	353	0	183	820
Sluis	0,0944%	268000	253	288	281	0	822
Reimerswaal	0,0973%	235000	229	370	192	57	848
Schouwen-Duiveland	0,1187%	303000	360	240	73	184	857
Kapelle	0,0962%	291000	280	295	290	0	865
Tholen	0,1210%	228000	276	276	213	103	868
Vlissingen	0,1389%	199000	276	332	61	210	879
Borsele	0,1192%	265000	316	347	154	112	929
Hulst	0,1104%	246000	272	331	327	0	930

Het bedrag van de onroerende-zaakbelasting is gebaseerd op de door de Waarderingskamer aangegeven gemiddelde WOZ waarde van een woning per gemeente.

Middelburg neemt de 4^e plaats in als het gaat om de laagste gemeentelijke lasten voor een meerpersoonshuishouden in 2022.

Kengetallen

Vaststelling gemeentelijke belastingcapaciteit in %:	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Belastingcapaciteit (E/F) x 100%			
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	300	301	301
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	210	215	215
C. Afvalstoffenheffing voor een gezin	306	301	301
D. Eventuele heffingskorting voor een gezin	0	0	0
E. Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	816	817	817
F. Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in het voorafgaande begrotingsjaar	811	904	904

Vaststelling gemeentelijke belastingcapaciteit in %:			
Belastingcapaciteit (E/F) x 100%	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
belastingcapaciteit	101%	90%	90%

In bovenstaand overzicht worden de kengetallen van de woonlasten van een gezin getoond. De woonlasten van 2022 zijn hoger t.o.v. 2021 omdat de onroerendezaakbelasting, de rioolheffingen gestegen zijn.

De benutte betalingscapaciteit is gestegen van 101% naar 90% omdat de gemiddelde landelijke woonlasten extra zijn gestegen.

Kwijtscheldingsbeleid

Gemeenten kunnen met inachtneming van de Invorderingswet 1990 kwijtschelding verlenen voor gemeentelijke heffingen, waarbij zij zelf kunnen beslissen voor welke heffingen kwijtschelding mogelijk is. Kwijtschelding wordt de volgende heffingen verleend:

Bedragen x € 1.000	Begroting 2021	Begroting inclusief wijzigingen	verleend 2021	verleend oude jaren	Verschil
Afvalstoffenheffing	399	399	329	21	49
Rioolheffingen uitsluitend voor gebruikersheffing	77	77	81	4	-8
TOTAAL	476	476	410	25	41

Aanvullend zijn de volgende voorwaarden vastgesteld:

- Alle natuurlijke personen komen in aanmerking voorkwijtschelding
- Kleine ondernemers komen in aanmerking voor hun privébelastingen
- de normbedragen voor kwijtschelding worden gesteld op 100%

Sabewa Zeeland voert voor ons de toetsing van kwijtscheldingverzoeken uit. Sinds 2010 wordt deelgenomen aan de automatische beoordeling van een deel van de kwijtscheldingsaanvragen. Dit gebeurt bij de Stichting Inlichtingenbureau, opgericht door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Kwijtscheldingen 2022

Sabewa Zeeland heeft de verzoeken om kwijtschelding tijdig afgehandeld. Over 2022 zijn nog een beperkt aantal beroepschriften in behandeling.

Geautomatiseerde kwijtscheldingen

In 2022 is voor de afvalstoffenheffing in 750 gevallen geautomatiseerde kwijtschelding verleend. Voor de rioolheffing ligt dit aantal ook op 750.

Handmatig beoordeelde verzoeken om kwijtschelding

Daarnaast zijn door Sabewa Zeeland handmatig de kwijtscheldingsverzoeken beoordeeld die niet in aanmerking kwamen voor de geautomatiseerde afhandeling omdat er extra informatie moest worden verzameld.

Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing waren dit 945 verzoeken.

Over de oude jaren betrof dit een aantal van 175 verzoeken.

Kostenonderbouwing tarieven

Vanaf de begroting 2017 moet in de paragraaf lokale heffingen een overzicht van baten en lasten worden opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. Bij de hierna opgesomde heffingen is hiervan sprake. Bij deze heffingen is het toegestaan om maximaal 100% van de kosten te dekken. Dit is in de gemeente Middelburg uitgangspunt. In de onderstaande gegevens worden de totale gerealiseerde kosten en baten in 2022 met elkaar vergeleken en wordt het kostendeckingspercentage genoemd.

Reinigingsrechten

Omschrijving	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Kosten taakveld 7.3 Afval	5.220.671	5.325.043
Kosten taakveld 2.1 Verkeer en Wegen	285.468	282.181
Kosten taakveld 6.1 Inkomensregeling	399.173	383.471
Opbrengsten Taakveld 7.3 afval	-494.112	-815.135
Toevoeging voorziening afvalstoffenheffing Taakveld 7.3 afval	0	231.029
Netto kosten taakveld	5.411.200	5.406.590
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	503.420	520.045
BTW	805.371	818.053
Totale kosten	6.719.991	6.744.687
Opbrengsten heffingen	6.720.000	6.744.687
Kostendeckendheid	100%	100%

Marktgelden

Omschrijving	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Kosten taakveld	97.317	101.392
Opbrengsten Taakveld		
Netto kosten taakveld	97.317	101.392
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	31.804	31.804
Totale kosten	129.121	133.196
Opbrengsten heffingen	71.224	64.003
Kostendeckendheid	55%	48%

Rioolheffing

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Kosten taakveld 7.1 Riool	4.240.888	4.406.636
Kosten taakveld 2.1 Verkeer en Wegen	302.596	299.112
Kosten taakveld 6.1 Inkomensregeling	76.840	85.779
Opbrengsten Taakveld 7.1 Riool		-73.336
Netto kosten taakveld	4.620.324	4.718.191
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	333.975	286.320
BTW	821.500	730.440
Totale kosten	5.775.799	5.734.951
Opbrengsten heffingen	5.775.800	5.734.951
Kostendeckendheid	100%	100%

Begrafenisrechten

Omschrijving	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Kosten taakveld 7.5 begraven en crematoria	683.021	726.533
Opbrengsten Taakveld	0	0
Netto kosten taakveld	683.021	726.533
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	181.918	170.908
Totale kosten	864.939	897.441
Opbrengsten heffingen	694.368	821.086
Kostendeckendheid	80%	91%

Scheepvaartrechten

Omschrijving	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Kosten taakveld 2.04.0 Econ havens en waterwegen	133.090	124.423
Opbrengsten Taakveld		
Netto kosten taakveld	133.090	124.423
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	11.584	11.584
Totale kosten	144.674	136.007
Opbrengsten heffingen	95.488	73.941
Kostendeckendheid	66%	54%

Leges Titel I, II en III

Omdat de leges over tal van producten wordt geheven is in onderstaande tabel de kostendekking per hoofdstuk in de legesverordening aangegeven. Tevens is het kostendekkingspercentage per titel weergegeven en vervolgens per hoofdstuk.

Per hoofdstuk wordt duidelijk dat bij een aantal producten de baten beduidend hoger zijn dan de kosten. Door kruissubsidiering toe te passen op de verschillende hoofdstukken per titel is er sprake van volledige kostendekking bij Titel 2. Voor Titel 1 geldt een kostendekking van 87%. Voor Titel 3 geldt een kostendekking van 4%.

Hoofdstuk		Totale kosten	Opbrengsten	Percentage
Totaal		2.083.635	3.574.868	172%
Titel I	Algemene Dienstverlening	886.501	806.894	91%
Hoofdstuk 1	Burgerlijke stand	98.937	79.866	81%
Hoofdstuk 2	Reisdocumenten	212.607	286.790	135%
	Naturalisaties (extra ingevoegd onderdeel)	95.593	81.275	85%
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen	195.192	185.172	95%
Hoofdstuk 4	Verstrekkings uit de basisregistratie personen	15.480	9.478	61%
Hoofdstuk 5	Verstrekkings uit het Kiezersregister	0	0	-
Hoofdstuk 6	Verstrekkings op grond van Wet bescherming persoonsgegevens	0	0	-
Hoofdstuk 7	Overige publiekszaken	46.042	22.114	48%
Hoofdstuk 8	Vastgoedinformatie	8.222	0	0%
Hoofdstuk 9	Archief standskantoor	0	0	-
Hoofdstuk 10	Huisvestingswet (is verplaatst naar titel 3)	0	0	-
Hoofdstuk 11	Leegstandswet	0	0	-
Hoofdstuk 12	Gemeentegarantie	0	0	-
Hoofdstuk 13	Retributies	9.730	73.336	754%
Hoofdstuk 14	Winkeltijdenwet	4.734	285	6%
Hoofdstuk 15	Kansspelen	2.037	4.237	208%
Hoofdstuk 16	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren - AVOI	166.372	59.854	36%
Hoofdstuk 17	Verkeer en Vervoer	17.355	3.632	21%
Hoofdstuk 18	Diversen	14.201	855	6%
Titel 2	Dienstverlening inzake omgevingsvergunning	1.007.880	2.756.393	273%
Hoofdstuk 1	Begripsomschrijvingen			
Hoofdstuk 2	Vooroverleg/beoordeling conceptaanvraag	0	0	-
Hoofdstuk 3	Omgevingsvergunning	1.007.880	2.756.393	273%
Hoofdstuk 4	Vermindering			
Hoofdstuk 5	Gedeeltelijke legesbetaling en teruggaaf			
Hoofdstuk 6	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	0	0	-
Hoofdstuk 7	Wet Geluidhinder	0	0	-
Hoofdstuk 8	Wettelijk vereiste publicaties	0	0	-
Hoofdstuk 9	In deze titel niet benoemde beschikking	0	0	-
Titel 3	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	189.254	11.581	6%
Hoofdstuk 1	Horeca	132.760	6.736	5%
Hoofdstuk 2	Organiseren evenementen of markten	47.027	4.275	9%
Hoofdstuk 3	Openbare orde	0	0	-
Hoofdstuk 4	Seksbedrijven	0	0	-

Hoofdstuk		Totale kosten	Opbrengsten	Percentage
Hoofdstuk 5	Brandbeveiligingsverordening	0	0	-
Hoofdstuk 6	Verstrekking van informatie middels aanvraagformulier taxatiegegevens	0	0	-
Hoofdstuk 7	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	0	0	-
Hoofdstuk 8	Huisvestingswet	9.467	570	6%

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf wordt verantwoording afgelegd over het onderhoud van de kapitaalgoederen van de Gemeente Middelburg. Hierbij zijn de vastgestelde beleids- en/of beheerplannen leidend.

Beleidskader

De gemeenteraad en het college hebben in het verleden verschillende beleids- en beheerplannen vastgesteld. In onderstaande tabel worden de plannen benoemd waarbij een

koppeling met de programma's is gemaakt. De plannen hebben een meerjarig karakter. In de toelichtende tekst wordt beschreven op welke termijn een nieuw beleidsplan wordt opgesteld en met welke zaken rekening wordt gehouden.

Beleids- en beheerplannen

Kapitaalgoederen	Prog	Beleids-/beheerplan	Vastgesteld	Looptijd	Actualisatie
Begraafplaatsen en crematorium	VM	Beleidsplan begraafplaatsen en crematorium	2001	2001–2030	2031

Kapitaalgoederen	Prog	Beleids-/beheerplan	Vastgesteld	Looptijd	Actualisatie
Gebouwen en civiel-technische kunstwerken	div	Nota <i>Kaders onderhoud gebouwen, civieltechnische kunstwerken, kademuren en glooiingen</i>	2017	2018–2027	2028
Openbaar groen	SCR	Groenbeleidsplan Middelburg 2016–2026	2017	2016–2026	2027
Openbare verlichting	VVM	Beleidsplan Openbare verlichting 2010–2020	2010	2010–2020	2023
Riolering	VM	Stedelijk Waterprogramma 2021-2030	2021	2021–2030	2030
Speelplaatsen	SCR	Groenbeleidsplan Middelburg 2016–2026	2017	2016–2026	2023
Sportvelden	SCR	lokaal sportakkoord Middelburg 2020	2020	2020–2022	2023
Verkeersregelinstallaties	VVM	Beheerplan verkeerslichten (o.b.v. programma 17-2-2016) -		2015–2025	2026
Waterwegen	VVM	Stedelijk Waterprogramma 2021-2030	2021	2021–2030	2030
		Overeenkomst <i>Beheer en onderhoud van oppervlaktewater in Bebouwd gebied (BOB)</i>	2017	2017–2024	2025
Wegen	VVM	Beheerplan wegen 2016–2021	2016	2016–2021	2023

Programma's

div = diverse

SCR = Sport, cultuur en recreatie

VM = Volksgezondheid en milieu

VVM = Verkeer, vervoer en waterstaat

Begraafplaatsen en crematorium

Wat wilden we bereiken?

In het Beleidsplan begraafplaatsen en crematorium (toekomstverkenning 2001–2030) is bepaald dat er mogelijkheden moet blijven bestaan voor begraven in alle kernen en is als doel aangegeven een regionaal functionerend crematorium waarbij wordt gestreefd naar een kostendekkende exploitatie, in samenhang met de exploitatie van de begraafplaatsen.

Begrafenissen per locatie per jaar

Begrafenissen per locatie per jaar (totaal)

Locaties	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Westelijke Oude Havendijk	119	109	145	123	116	125	99	138	106
Noordweg Sint Laurens	27	18	19	20	17	28	29	19	18
Oude Dijk Nieuw- en Sint Joosland	13	9	7	10	7	10	12	12	6
Oude Rijksweg Nieuw- en Sint Joosland					2			0	0
Radermacherstraat Arnhemuiden	1				1	2	1	1	0
Veerseweg Arnhemuiden	22	26	25	26	31	26	28	36	33
Kleverskerke	2		1	1	3		2	3	1
Joodse begraafplaats	1	1						0	0
Aantal	185	163	197	180	177	191	171	209	164

Totaal hebben 164 begrafenissen plaatsgevonden. Dat zijn er 45 minder dan in 2021. Het verschil is voor het grootste deel waarschijnlijk toe te schrijven aan de oversterfte door de

Wat hebben we bereikt?

In alle kernen hebben naar behoefte begrafenissen plaatsgevonden. Het onderhoud op de begraafplaatsen is uitgevoerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Begraafplaatsen

Een groot aantal plechtigheden is verzorgd inclusief het uitvoeren van de begrafenissen.

infectieziekte COVID-19 in 2021. Verwacht wordt dat er in de toekomst een dalende lijn te zien zal zijn. De verklaring is dat nabestaanden vaker kiezen voor cremieren.

Crematorium

In 2022 zijn er 850 crematies uitgevoerd. Dat zijn er 34 minder dan in 2021. Het verschil is waarschijnlijk toe te schrijven aan de oversterfte door de infectieziekte COVID-19 in 2021.

Crematies per jaar

**Crematies
per jaar
(totaal)**

Jaar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Aantal	981	1117	1075	1030	936	728	743	884	850

Het onderhoudsniveau van het crematorium is bepaald in de nota 'Onderhoud gebouwen, civieltechnische kunstwerken, kademuren en glooiingen' (januari 2017).

Voor het onderhoud aan het crematorium: zie het kapitaalgeod Gemeentelijke gebouwen.

Gebouwen en civieltechnische kunstwerken

Gemeentelijke gebouwen

Wat wilden we bereiken?

Het onderhouden van de gemeentelijke gebouwen op het conditieniveau zoals vastgelegd in de nota 'Kaders onderhoud gebouwen, civieltechnische kunstwerken, kademuren en glooiingen' richt zich op het onderhouden van de gemeentelijke gebouwen en civieltechnische kunstwerken op conditieniveau 3 (redelijke conditie) voor de periode 2018–2027.

Wat hebben we bereikt?

Het onderhouden van de gemeentelijke gebouwen is grotendeels binnen de geraamde kosten uitgevoerd. Indien nodig zijn onderdelen voor uitvoering doorgeschoven naar 2023. De budgettaire afwijkingen die hierdoor ontstaan, worden opgevangen door de voorziening onderhoud gebouwen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het planmatig onderhoud is uitgevoerd. De uitvoering is in samenhang met het huisvestingsbeleid, onderwijsbeleid, sportbeleid, wijkaanpak, parkeerbeleid en monumentenbeleid gepland. Ook niet-planmatig onderhoud (zoals vernielingen, klachtenonderhoud en onvoorziene zaken) is waar nodig uitgevoerd.

Civieltechnische kunstwerken

Wat wilden we bereiken?

De civieltechnische kunstwerken onderhouden op conditieniveau 3 (een redelijke conditie) zoals vastgelegd in de nota 'Kaders onderhoud gebouwen, civieltechnische kunstwerken, kademuren en glooiingen'. Dit beleid is opgesteld voor het onderhouden van de gemeentelijke gebouwen en civieltechnische kunstwerken voor de periode 2018 tot en met 2027.

Bij sommige objecten bestaat nog onduidelijkheid over het werkelijke conditieniveau. Deze onduidelijkheden willen we wegnemen door onder andere nadere inspecties/onderzoeken. Deze zijn grotendeels uitgevoerd maar nog niet gereed. De informatie die hieruit voortvloeit, helpt bij het maken van een overzicht waarin we technische noodzaak en risico's bepalend laten zijn voor de volgorde van uitvoering. Ook is hierin oog voor (toekomstige) ontwikkelingen/werkzaamheden. Het op peil brengen en houden van alle civieltechnische kunstwerken vraagt een langere termijnvisie en aanpak. Er is onvoldoende capaciteit beschikbaar om de achterstanden op korte termijn op te heffen. Er is voldoende budget voor planmatig onderhoud. Projecten voor noodzakelijke grotere renovaties passen niet in dit budget. Voor dergelijke projecten moeten we net als bij de kademuren toestemming vragen aan de raad.

Het streven was dat we 2022 in staat zouden zijn om een overzicht te maken met een prioritering voor vervangings- en renovatieopgaven. Deze opgave verwachten we in 2023 af te ronden en ter kennisgeving te delen met de gemeenteraad.

Wat hebben we bereikt?

Er is vooruitgang geboekt om het overzicht en het inzicht in en op het areaal te verbeteren. Het inzicht op het conditieniveau is

van circa 90% van de 166 objecten bekend. Bij de kademuren en glooiingen betreft dit circa 80% van de 14,4 km. Inzicht verkrijgen op het resterende deel daarvan staat in 2023 op de planning. De volgende stap voor het verkrijgen van inzicht betreft het inzichtelijk maken van de constructieve veiligheid. Er is nog geen compleet overzicht op de kosten voor de vervangings- en renovatieopgave. Naast het inspectiewerk is een deel van het geplande onderhoud uitgevoerd. Ongeveer 45% van het budget kon niet worden besteed door gebrek aan capaciteit. Dit budget is toegevoegd aan de voorziening en het bijbehorende onderhoud is doorgeschoven naar het volgende kalenderjaar.

Voor de vervangings- en herstelopgave aan de kademuur bij de Nieuwe Haven–Turfkaai zijn we bij de verdere planvoorbereiding geconfronteerd met grote prijsstijgingen. We onderzoeken daarvan de oorzaak en zijn bezig met het heroriëntatie op de technische mogelijkheden. Voor de restauratieopgave aan de kademuur Korendijk–Kinderdijk zijn onderzoeken en voorbereidingen voor de besluitvorming uitgevoerd. Het besluitvormingstraject voor de restauratie daarvan is eind 2022 in gang gezet en is gepland in 2023.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er zijn technische inspecties uitgevoerd door externe specialisten om het werkelijke conditieniveau inzichtelijk te krijgen. Voor de vervangingsopgaven van een aantal kademuren zijn onderzoeken uitgevoerd ter voorbereiding van de renovaties.

Naast planmatig onderhoud hebben we ook niet-planmatig onderhoud uitgevoerd (naar aanleiding van klachten en onvoorziene gebreken).

Openbaar groen

Wat wilden we bereiken?

In de raad van 30 januari 2017 is het groenbeleidsplan ‘Middelburg 2016–2026, Milieubewust en functioneel openbaar groen’ vastgesteld. Belangrijke dragers zijn:

1. Het huidige kwaliteitsniveau (CROW-schaallat 2013) van het openbaar groen te handhaven, dit betekent:
 - kwaliteit A op begraafplaatsen en in het stads- en winkelcentrum;
 - kwaliteit B voor wijkgroen en groen bij sportcomplexen, speelterreinen, en verkeersgroen;

- kwaliteit C op industrieterreinen, recreatieparken, groene longen en stadsranden, waterhuishouding en parken/bolwerken (beheer is nu nog op niveau B).
2. Met de uitvoering van het groenbeleidsplan geven we de inwoners een grotere rol en meer verantwoordelijkheid in beheer en onderhoud van de groene openbare ruimte. Hierbij nemen we de modellen uit het groenbeleidsplan als uitgangspunt en gaan we met de inwoners en onze adviseurs Wijkgericht Werken op zoek naar maatwerk.
 3. Beslispunt 1 en 2 te vertalen naar in ieder geval de volgende kaderstelling:
 - behouden en versterken van de hoofdgroenstructuur (randvoorwaarden bij ruimtelijke ontwikkelingen)
 - toegankelijkheid van de hoofdgroenstructuur (de groene buffers van de stad) bevorderen
 - een groene inrichting van de wijken en speelplaatsen in stand houden en waar mogelijk verbeteren
 - zorgvuldig omgaan met uitgifte van groen
 - milieubewust beheren en differentiatie in de kwaliteitsniveaus van het groenbeheer van de verschillende gebieden aanhouden
 - inspelen in de groeninrichting op klimaatverandering
 - behoud van de beheerkwaliteit van het groen, ook op begraafplaatsen
 - bevorderen van biodiversiteit
 - het onderzoeken van de mogelijkheden voor het ontwikkelen van stadslandbouw
 - bij aanleg en inrichting kiezen voor duurzame concepten en beplantingen.

Wat hebben we bereikt?

Het nieuwe groenbeleid is deels een nieuwe start met nieuwe doelen. De doelen zullen geleidelijk gerealiseerd worden over de periode 2016–2026. Door externe en interne ontwikkelingen zal bijstelling van het beleid plaatsvinden in deze periode. In 2022 zijn vooral aan de orde geweest:

- op kleine schaal toepassen van inheemse flora in combinatie met ‘ontstening’ wat in komende jaren breder zal worden toegepast met een gunstiger leefklimaat en grotere biodiversiteit tot gevolg;
- het moeilijker en het duurder uitvoeren van onderhoudstaken door een krappere arbeidsmarkt;
- stapsgewijze overgang naar elektrisch gereedschap. Los van de meerkosten zijn op bepaalde onderdelen (nog) geen werkbare elektronische middelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het onderhoud is uitgevoerd volgens het groenbeheerplan. Qua omvang hebben we het dan over:

- 208 hectare openbaar groen met 24.324 bomen
- 31 hectare groen op sportaccommodaties met 485 bomen
- 11 hectare groen op de begraafplaatsen met 1442 bomen
- 114 hectare waterlopen en oevers.

Dit is een kleine toename ten opzichte van 2021. Het onderhoud is deels uitgevoerd met eigen medewerkers en met een belangrijke inzet van Orionis Walcheren, en incidenteel met aannemers.

Openbare verlichting

Wat wilden we bereiken?

Voor dit kapitaalgoed is in begin 2010 een beleidsplan openbare verlichting (2010–2020) vastgesteld. In 2022 wilden we een nieuw beleidsplan opstellen.

Sinds 1 januari 2008 wordt het beheer en onderhoud van de openbare verlichting uitgevoerd volgens het gezamenlijk contract van de Samenwerking openbare verlichting Zeeland. Het contract van beheer en onderhoud loopt vier jaar en na deze periode wordt het contract opnieuw aanbesteed. Op 8 april 2021 is het huidige contract voor beheer en onderhoud ingegaan. Het beheer en onderhoud wordt afgestemd met de overige Zeeuwse gemeenten. Binnen onze gemeentegrenzen worden de werkzaamheden afgestemd met overige onderhoudswerkzaamheden in de buitenruimte.

Wat hebben we bereikt?

- In 2022 is de openbare verlichting op diverse plaatsen in Middelburg vernieuwd. Door het toepassen van energiezuinige lampen is een besparing van ongeveer 60.000 kWh gerealiseerd.
- Ook is het Europees project Smart Space afgerond in 2022.
- Actualisatie van het beleidsplan is niet gerealiseerd. Dit is nu gepland voor 2023.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In diverse woonstraten zijn lichtmasten en armaturen met conventionele lampen vervangen door dimbare ledverlichting. Ook is in de binnenstad van Middelburg de straatverlichting vernieuwd met behulp van het Europees project Smart Space. Hier staat nu slimme ledverlichting.

Riolering

Wat wilden we bereiken?

Het Stedelijk Waterprogramma 2021–2030 is op 11 maart 2021 door de raad vastgesteld (SWP 2021–2030). In dit beleidsdocument wordt weergegeven hoe de Gemeente Middelburg omgaat met het oppervlaktewaterbeheer en de gemeentelijke zorgplicht voor de rioleringen (afval-, hemel- en grondwater). In het plan staat omschreven hoe zo doeltreffend mogelijk en tegen zo laag mogelijke maatschappelijke lasten het beheer zal worden uitgevoerd.

In het SWP is het Stedelijk Waterplan geïntegreerd, en het totaalplan zal dienen als input voor de Omgevingsvisie en het Omgevingsprogramma.

Het rioleringsplan is in overeenstemming met het Stedelijk Waterplan en het gemeentelijk Milieubeleidsplan.

Jaarlijks wordt een deel van het rioleringssysteem geïnspecteerd. De kwaliteit van de riolering staat beschreven in het SWP 2021-2030 en wordt over het algemeen als voldoende tot goed beoordeeld. De kwaliteit van de riolering zal jaarlijks niet veel wijzigen, vanwege de standaard lange levensduur van riolering (60-70 jaar, en soms nog langer).

De uitvoering van werkzaamheden aan de rioleringen wordt zoveel mogelijk afgestemd met andere werkzaamheden in de buitenruimte, zoals herstructureringswerkzaamheden van stadsdelen en onderhoud en reconstructies van wegen. Daarnaast vindt afstemming plaats met de wijktafels, en andere beheerders waaronder de Provincie Zeeland en het Waterschap Scheldestromen.

Speerpunt voor 2022 was de vervanging of renovatie van ongeveer 3,2 km riolering. Ook zou er een start worden gemaakt met de renovatie van de gemetselde riolen in de binnenstad. Mede in het kader van de hemelwaterzorgplicht proberen we jaarlijks 1% (3,3 ha) van de aangesloten verharding (peildatum 2000) van de gemengde rioolstelsels af te koppelen.

Wat hebben we bereikt?

Het benodigde onderhoud aan riolen en installaties is uitgevoerd, net als een zeer klein deel van de geplande renovaties (totaal ongeveer 0,1 km).

Er is slechts 0,3 ha verhard oppervlak afgekoppeld van de gemengde rioleringsstelsels. Daardoor zitten we met het afkoppelen niet meer op het schema van 1% per jaar (21,4% afgekoppeld in 22 jaar).

De eerste reden van deze vertraging is de integrale afstemming van de werkzaamheden met andere disciplines, bewoners en nutsbedrijven. De kwaliteit van het plan wordt hierdoor beter, er is minder overlast en er ontstaan afhankelijkheden in de uitvoering. Ook worden door deze werkwijze de integrale doelen gerealiseerd van andere beleidsvelden zoals wegen, verkeer, groen en klimaatmaatregelen.

Een tweede reden is dat prioriteit ligt bij het begeleiden van ontwikkelings- en uitbreidingslocaties, waardoor minder tijd kan worden besteed aan de voorbereiding en begeleiding van de geplande beheer- en onderhoudsprojecten.

Algemeen geldt dat de financiële middelen die in een bepaald jaar niet worden uitgegeven aan de rioleringszorg, worden opgenomen (gedoteerd) in de rioolvoorziening. Wanneer onderhoudswerken in een later stadium worden uitgevoerd zullen de benodigde middelen weer uit deze voorziening worden onttrokken. De rioolheffing is een doelheffing, dat wil zeggen dat inkomsten daaruit niet aan andere voorzieningen mogen worden uitgegeven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is onderhoud gepleegd aan ongeveer 10 km riolering, alle (18.650) kolken, alle (85) gemalen/pompputten/tunnels in bebouwd gebied en alle (88) pompputten in het buitengebied. Het technisch onderhoud aan de installaties is uitgevoerd in samenwerkingsverband met het waterschap.

Speelplaatsen

Wat wilden we bereiken?

Het Groenbeleidsplan Middelburg 2016–2026 is vastgesteld 30 januari 2017. Hierin is een actualisatie van het speelruimtebeleid opgenomen. De doelstelling is het realiseren of het in stand houden van speelruimte en speelvoorzieningen van voldoende kwaliteit voor alle leeftijdsgroepen, evenwichtig verspreid over de stad. In toenemende mate wordt hierbij ingespeeld op wensen en inbreng vanuit de verschillende wijken.

Wat hebben we bereikt?

Een fijnmazig netwerk van speelvoorzieningen over de stad. Afstemming mede op de wensen vanuit de wijken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Inspecties (4 keer), regulier onderhoud, calamiteitenonderhoud en vervangingen zijn uitgevoerd.

In 2022 was er opmerkelijk vaak sprake van vernielzucht en calamiteiten.

De beschikbare beheermiddelen blijken onvoldoende om het bestaande areaal speelvoorzieningen in stand te houden. De betrekkelijk verouderende toestellen vragen in toenemende mate extra onderhoud en meer vervangende onderdelen. Ook de kwantitatieve groei van de afgelopen twintig jaar en het krimp budget rechtvaardigen een bijstelling om de bestaande voorzieningen veilig en in stand te kunnen houden:

- jaar 2000: 349 toestellen, budget € 70.000
- jaar 2021: 463 toestellen, budget € 59.500.

De voorzieningen bij het Veerse Meer worden door Waterschap Scheldestromen uitgevoerd. De verrekende kosten waren eenmalig hoger waardoor het budget incidenteel is overschreden.

Sportvelden

Wat wilden we bereiken?

Sportvoorzieningen van voldoende kwantiteit en kwaliteit voor de Middelburgse verenigingen.

Wat hebben we bereikt?

Sportvoorzieningen van voldoende kwantiteit en kwaliteit binnen de kaderstelling. Een structureel spanningsveld bestaat er echter tussen enerzijds de verwachtingen, wensen en behoeften van de sportverenigingen en scholen, en anderzijds de beschikbare middelen en de daaraan gekoppelde kwantiteit en kwaliteit van de voorzieningen. Om duidelijkheid te geven richting verenigingen werken we daarom met de normen die de verschillende sportbonden hanteren. Uit deze normen bleek dat de korfbalverenigingen ONDO en TOP beide een veld tekort kwamen. De velden op beide sportcomplexen waren toe aan vervanging, daarom was dit een natuurlijk moment om de ligging van de velden opnieuw in te delen. De sportcomplexen van de TOP en ONDO

zijn opnieuw ingericht en op beide sportcomplexen is een extra veld gerealiseerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het areaal en het actuele beheer zijn vastgelegd in het groenbeleidsplan. Het gaat om zes sportcomplexen (De Sprong, Kruitmolen, Nieuwland, Arnhemuiden, Sint Laurens en Veersepoort) en 31,7 ha aan areaal inclusief verhardingen. Hier hebben we de volgende maatregelen uitgevoerd:

- Jaarrond zijn de velden onderhouden, hierin maken we onderscheid in dagelijks onderhoud en grootonderhoud
- Op sportpark Veersepoort is de kunstgrasmat vervangen
- Op alle kunstgrasvoetbalvelden zijn maatregelen genomen om verspreiding van bodemvreemde instrooimaterialen tegen te gaan
- Op het Meiveld is de kunstgrasmat van het Cruyff Court vervangen. Hier is een nieuw type mat gebruikt zonder instrooi materiaal
- Bij korfbalverenigingen TOP en ONDO is de ligging van de velden opnieuw ingedeeld en zijn de velden en de infrastructuur vernieuwd.

Verkeersregelininstallaties

Wat wilden we bereiken?

We willen een goed functionerend verkeerslichtenareaal door:

- uitvoering te geven aan het tijdig vervangen van afgeschreven verkeersregelininstallaties
- adequaat te reageren op storingen in de verkeersregelininstallatie (eerstelijns onderhoud)
- jaarlijks preventief en correctief onderhoud aan de installaties uit te voeren (tweedelijns onderhoud)
- het uitvoeren van verkeerskundig onderhoud de verkeerslichtenregeling af te stemmen op de verkeerssituatie en verkeersaanbod
- geen verkeersregelininstallaties toe te passen op kruispunten waar een fysieke maatregel (bijvoorbeeld rotonde of voorrangskruising) een betere oplossing is. Bij vervanging vooraf een nut en noodzaak onderzoek uitvoeren.

Wat hebben we bereikt?

Alle nieuwe verkeersregelautomaten zijn voorbereid op automatische storingsmelding en kunnen via GPRS (General Packet Radio Service) verbinding maken met een Netwerk Management Systeem (NMS). Vanwege de belangstelling vanuit

meerdere Zeeuwse wegbeheerders om hun VRI's aan te sluiten op een kwaliteitscentrale, is er in 2018 een overleg gestart om de mogelijkheden te verkennen voor het aanschaffen van één kwaliteitssysteem waar de Zeeuwse wegbeheerders op kunnen aansluiten. In 2019 zijn oriënterende gesprekken gevoerd met leveranciers van deze systemen. In 2020 zijn door de gezamenlijke wegbeheerders de gewenste systeemkenmerken en eisen van het NMS geformuleerd voor een offerte-uitvraag aan de markt. In 2022 heeft de aanbesteding plaatsgevonden en is het werk gegund aan de Firma Technolution. Voor het aanpassen van de Middelburgse VRI's en het verbinden met het NMS-systeem is een raamcontract met Technolution afgesloten. Uitvoering hiervan zal plaatsvinden vanaf medio 2023.

Parallel aan de gezamenlijke aanschaf van een NWS is op initiatief van Provincie Zeeland een onderzoek gestart naar een gezamenlijke aanpak voor het ombouwen van het bestaande verkeerslichtenareaal naar intelligente VRI's (iVRI). iVRI's worden landelijk de nieuwe standaard en bieden de mogelijkheid om het verkeer zo goed mogelijk af te wikkelen op basis van gegevens over de actuele verkeerssituatie. Vanuit het Rijk zijn hiervoor subsidiemiddelen beschikbaar gesteld. In 2021 heeft de Provincie onder de wegbeheerders de belangstelling gepeild. Middelburg heeft, net als de andere grote Zeeuwse gemeenten, aangegeven aan dit onderzoek mee te willen werken. In 2022 is gebleken dat er nog te veel vragen onbeantwoord zijn over de toepasbaarheid van iVRI's op het Schroetracé en Het Groene Woud. Vanwege deze onduidelijkheid hebben we besloten om op dit moment niet in te stappen in een gezamenlijke aanbesteding voor de aanschaf van iVRI's. Wij blijven de ontwikkelingen op dit gebied wel nauwlettend volgen.

De VRI op de kruising Koudekerkweg / Laan der Verenigde Naties is vervallen. Aansluitend op het wegenonderhoud van de Koudekerkweg en de afwaardering van deze weg naar een erftoegangsweg (30 km/h) is het kruispunt met de Laan der Verenigde Naties omgevormd naar een rotonde.

De voorbereiding voor vervanging van de VRI op het kruispunt Stromenweg / Grevelingenstraat was gepland voor het jaar 2022. Vanwege gebrek aan capaciteit binnen het cluster verkeer is dit doorgeschoven naar de tweede helft van 2023.

In het kader van het onderhoud aan Klein Vlaanderen en de Volderijlaagte is een ontwerp uitgewerkt om, conform het

Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan Middelburg 2030, Klein Vlaanderen af te waarderen naar en herinrichten als een 30km-weg. In dit ontwerp komt de verkeersregelinstallatie op het kruispunt Klein Vlaanderen/Volderijlaagte te vervallen. Het kruispunt zal hiervoor heringericht worden. Het verwijderen van de VRI is meegenomen in het ontwerp voor de afwaardering en herinrichting van Klein Vlaanderen.

We hebben het eerste- en tweedelijns onderhoud voor 2022 uitbesteed aan de firma Istimewa.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het inrichtingsplan voor Klein Vlaanderen en de Volderijlaagte sluit aan op het Seisplein. De verkeersregelinstallaties op het Seisplein moeten de komende jaren vervangen worden. Hiervoor is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden voor het niet-vervangen van de installatie en het Seisplein aan te passen met fysieke maatregelen. Het onderzoek naar een kruispuntoplossing zonder VRI's op het Seisplein is in 2020 afgerond. De uitkomst van het onderzoek is dat we de verkeersregelinstallatie een-op-een gaan vervangen. De vervanging van de VRI's op het Seisplein en op de kruising Seissinge I/ Sandberglaan is aanbesteed. Het werk is gegund aan BAM Infra Verkeerstechneek. Uitvoering vindt plaats in het eerste kwartaal van 2023.

In 2020 is een motie aangenomen om te onderzoeken of de VRI op de kruising Sandberglaan/Laan der Verenigde Naties/ President Rooseveltlaan vervangen kan worden door een rotonde. In 2021 is het verkeerskundig onderzoek gestart en de inpasbaarheid van een rotonde onderzocht. Het onderzoek naar de rotonde had een directe relatie met de ontwikkeling van een nieuw kerkgebouw op de hoek van de Sandberglaan/Laan der Verenigde Naties. De plannen voor deze ontwikkeling zijn echter gestopt. Een gewijzigd ontwikkelplan kan van invloed zijn op de gewenste kruispuntoplossing. Daarom is het onderzoek naar een rotondeoplossing voor dit kruispunt stilgelegd.

Het jaarlijkse preventieve en correctieve onderhoud is uitgevoerd door Istimewa in samenwerking met de leverancier van de verkeersregelinstallaties. Aandachts- en herstelpunten zijn uitgevoerd.

Waterwegen

Wat wilden we bereiken?

Met het zorgdragen voor waterlopen beogen we een goede kwaliteit en afvoer van het oppervlaktewater naar het Kanaal door Walcheren. Het belangrijkste document was het stedelijk waterplan (Waterplan Middelburg 2005–2009). Dit waterplan is geactualiseerd in 2021 en wordt als Stedelijk Waterprogramma (gecombineerd met het voormalig gemeentelijk rioleringsplan) opgenomen in het Omgevingsprogramma van de gemeente. Een Omgevingsprogramma bevat de concrete uitwerkingen en acties die nodig zijn om de in de Omgevingsvisie afgesproken ambities te bereiken.

Wat hebben we bereikt?

- Oppervlaktewater *binnen* stedelijk gebied
Op basis van de overeenkomst Beheer Openbaar water Bebouwd gebied (BOB, door college vastgesteld op 9 mei 2017 voor de periode 2017–2025 als vervolg op de eerdere overeenkomst) hebben we samen met het waterschap Scheldestromen zorggedragen voor het onderhoud van de waterlopen. Het areaal en het actuele beheer zijn vastgelegd in het groenbeleidsplan. Het gaat om wateroppervlak inclusief slootkanten/oeveren met een totale omvang van 114 ha aan areaal.
De in de beheerplannen beoogde kwaliteit is geleverd. Op dit moment is er geen achterstallig baggerwerk in de gemeente. Door het baggerwerk op peil te houden, verbetert de kwaliteit van het oppervlaktewater en wordt een goede afvoer gegarandeerd.
- Oppervlaktewater *buiten* stedelijk gebied
Om de afvoer en berging van het oppervlaktewater klimaatbestendig te maken, heeft het waterschap de capaciteit ervan getoetst aan de Planvorming Wateropgave (PWO) Walcheren. Dit PWO is een gekalibreerd watersysteemmodel voor heel Walcheren, en vormt de basis voor de peilbesluiten van het waterschap.
- Oppervlaktewater en riolering in stedelijk gebied
Verder heeft de SAZ+ (Samenwerking Afvalwaterketen Zeeland, bestaande uit alle Zeeuwse gemeenten, het waterschap Scheldestromen en Evides) in 2017 een stresstest uitgevoerd op het stedelijk water (oppervlaktewater en riolering). Het doel van deze stresstest was om locaties in beeld te brengen die gevoelig kunnen zijn voor extreem weer zoals korte hevige neerslag, langdurige neerslag en langdurige

droogte. De resultaten van de stresstest zijn verder verfijnd en zijn verwerkt in het nieuwe Stedelijk Waterprogramma, dat in het voorjaar van 2021 is vastgesteld door de raad.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2022 is onderhoud volgens de BOB-overeenkomst uitgevoerd aan oppervlaktewater in de stad en is de stresstest uitgevoerd

op oppervlaktewater en riolering in stedelijk gebied. De aanbevelingen uit de PWO zijn door het waterschap gedeeltelijk al uitgevoerd (Dauwendaele) en Klarenbeek volgt de komende jaren. In Dauwendaele en de Magistraatwijk zijn alle grotere watergangen gebaggerd en de duikers gereinigd. Op Arnestein is nog ongeveer 1 km beschoeiing geplaatst.

Wegen

Wat wilden we bereiken?

In het Beheerplan wegen 2016–2021 staat aangegeven hoe de Gemeente Middelburg het onderhoud van het wegareaal wil uitvoeren, hoeveel financiële middelen er voor nodig zijn en hoe de planning van de uit te voeren werkzaamheden zal worden opgesteld en uitgevoerd. Uitgangspunt van het plan is dat het wegenonderhoud over het hele wegareaal en in de gehele gemeente Middelburg zou worden opgepakt waarbij in eerste instantie het achterstallig onderhoud en de direct overlast gevende schades worden hersteld.

Het wegenonderhoud wordt afgestemd met andere werkzaamheden in de buitenruimte zoals bijvoorbeeld het onderhoud aan rioleringen en de onderhoudswerkzaamheden aan kabel- en leidingnetwerken van nutsbedrijven, maar ook maatregelen op het gebied van verkeer en klimaat. Daarnaast wordt het wegenonderhoud afgestemd met de bewoners. Sinds 2010 zijn we verder gegaan met een wijkgerichte aanpak van het wegenonderhoud.

In de raadsvergadering van 18 juli 2016 zijn de kaders voor het wegbeheer vastgesteld.

Het ambitieniveau voor de kwaliteit van de wegen is het voldoen aan de minimale eisen van verantwoord wegbeheer niveau C. De belangrijkste uitgangspunten zijn: integrale afstemming met bewoners en derden, integrale uitvoering met overige beleidsvelden (riolering en nutsbedrijven), anticiperen op vergrijzing en klimaatveranderingen, en nastreven van duurzaamheid en circulariteit.

Wat hebben we bereikt?

In 2022 zijn per project ook weer de bewoners en de belanghebbenden betrokken bij de onderhoudsprojecten. Steeds wordt een integrale afstemming van de projecten nagestreefd binnen de gemeentelijke beleid- en beheerprogramma's, en met externe partijen. Deze werkwijze zorgt enerzijds voor een kwalitatief beter, vollediger product en meer draagvlak van bewoners en belanghebbenden. Anderzijds is het een intensieve werkwijze die de doorlooptijd van projecten aanzienlijk verlengt en meer inzet van de eigen medewerkers vraagt. Met name de afstemming met nutsbedrijven Stedin en Evides is intensief, doordat zij de komende jaren vervangings-, uitbreidings- en onderhoudsprojecten uitvoeren aan hun kabel- en leidingnetwerk. Ook wordt door de afstemming met de bewoners het onderhoudsbudget ingezet voor herinrichting en nieuwe wensen. Door de nagestreefde werkwijze van integrale afstemming, wordt op straatniveau de kwaliteit van het product wegen verbeterd.

Over het gehele wegareaal gezien, staat de kwaliteit van het wegareaal onder druk. Enerzijds doordat de prioriteit op andere werkvelden ligt (waaronder ontwikkelingslocaties), anderzijds is er een tekort aan capaciteit, zowel in de eigen organisatie als bij externe partijen.

Het percentage achterstallig onderhoud wegen is hierdoor toegenomen en wordt ingeschat op ongeveer 14% van het totale wegareaal. Inmiddels wordt er niet meer voldaan aan het gestelde ambitieniveau C, omdat het achterstallig onderhoud meer dan 10% bedraagt. Om preventief toezicht van de provincie te voorkomen, is het belangrijk dat er niet meer dan de toegestane hoeveelheid (10%) achterstallig onderhoud aanwezig is.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2022 zijn maar 11 van de in totaal 27 geplande onderhoudsprojecten afgerond. De overige 16 projecten zijn doorgeschoven naar 2023.

De eerste reden van deze vertraging is de integrale afstemming van de werkzaamheden met andere disciplines, bewoners en nutsbedrijven. De kwaliteit van het plan wordt hierdoor beter, er is minder overlast en er ontstaan afhankelijkheden in de uitvoering. Ook worden door deze werkwijze de integrale doelen gerealiseerd van andere beleidsvelden zoals verkeer, groen, riolen en klimaatmaatregelen. Een voorbeeld is de herinrichting van de Koudekerkseweg.

Een tweede reden is dat prioriteit ligt bij het begeleiden van ontwikkelings- en uitbreidingslocaties. Hierdoor kan er minder tijd besteed worden aan de voorbereiding en begeleiding van de geplande beheer- en onderhoudsprojecten.

Een derde reden zijn de lange levertijden (6 tot soms wel 10 maanden) voor de gebakken bestratingsmaterialen.

Bij het wegonderhoud wordt waar mogelijk het verhard oppervlak omgevormd naar bijvoorbeeld halfverharding en groen. In 2022 zijn bijvoorbeeld de parkeerplaatsen in de Saffierplaats en het voetpad langs de Seissingel omgevormd naar een halfverharding.

Ook wordt gekeken om overbodige verharding te vervangen door groen. Voorbeelden zijn de voetpaden langs de veste aan de Seissingel en het voetpad in de Kruitmolenlaan tegenover het Calvijn College. Beiden voetpaden zijn in 2022 opgeruimd en omgevormd naar groen.

Naast het projectmatig onderhoud wordt een deel van het budget besteed aan het kleinschalig onderhoud, omdat de schadebeelden van de wegonderdelen hier om vragen. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd binnen het beschikbare budget en voor een deel uit de reserve wegen. Met dit kleinschalig onderhoud wordt meestal een geringe beeldkwaliteitsverbetering (van achterstallig naar C niveau) bereikt. Door in elk jaar een andere wijk het klein onderhoud uit te voeren, kunnen we het teveel aan achterstallig onderhoud langzaam gaan inlopen.

In 2022 hebben we in de wijk Dauwendaele ongeveer 3.000 m² achterstallig onderhoud weggewerkt.

Financiën kapitaalgoederen

Omschrijving	Programma		Begroting	Rekening
Begraafplaatsen en crematorium	Volksgezondheid en milieu	Kapitaallasten	227.233	222.282
		Jaarlijks onderhoud	939.373	1.044.809
		Subtotaal	1.166.606	1.267.091
Openbaar groen	Sport, cultuur en recreatie	Kapitaallasten	94.154	93.577
		Jaarlijks onderhoud	2.211.612	2.274.070
		Subtotaal	2.305.765	2.367.647
Openbare verlichting	Verkeer, vervoer en waterstaat	Kapitaallasten	67.001	65.711
		Jaarlijks onderhoud	504.564	523.325
		Subtotaal	571.565	589.035
Riolering	Volksgezondheid en milieu	Kapitaallasten	42.028	38.781
		Jaarlijks onderhoud	964.284	610.665
		Storting in voorziening	3.064.774	3.362.857
		Subtotaal	4.071.086	4.012.303
Speelplaatsen	Sport, cultuur en recreatie	Kapitaallasten	47.814	48.019
		Jaarlijks onderhoud	60.611	66.088
		Subtotaal	108.425	114.107
Sportvelden	Sport, cultuur en recreatie	Kapitaallasten	408.707	401.395
		Jaarlijks onderhoud	251.399	264.350
		Subtotaal	660.105	665.745
Verkeersregelinstallaties	Verkeer, vervoer en waterstaat	Kapitaallasten	141.254	141.254
		Jaarlijks onderhoud	136.825	133.057
		Subtotaal	278.079	274.312
Waterwegen	Verkeer, vervoer en waterstaat	Kapitaallasten	158.657	158.115
		Jaarlijks onderhoud	29.630	41.218
		Subtotaal	188.287	199.333
Wegen	Verkeer, vervoer en waterstaat	Kapitaallasten	556.139	556.139
		Jaarlijks onderhoud	2.690.496	2.028.158
		Toevoeging reserve	0	1.452.618
		Subtotaal	3.246.636	4.036.915
		Totaal	12.596.554	13.526.489
Omschrijving	Programma		Begroting	Rekening
Gebouwen en civiel-technische kunstwerken (GBP)	Bestuur en ondersteuning	Dotatie aan voorziening	2.182.536	2.182.536
		Verkeer, vervoer en waterstaat	Dotatie aan voorziening	543.320
		Totaal	2.725.856	2.725.856

Financiering

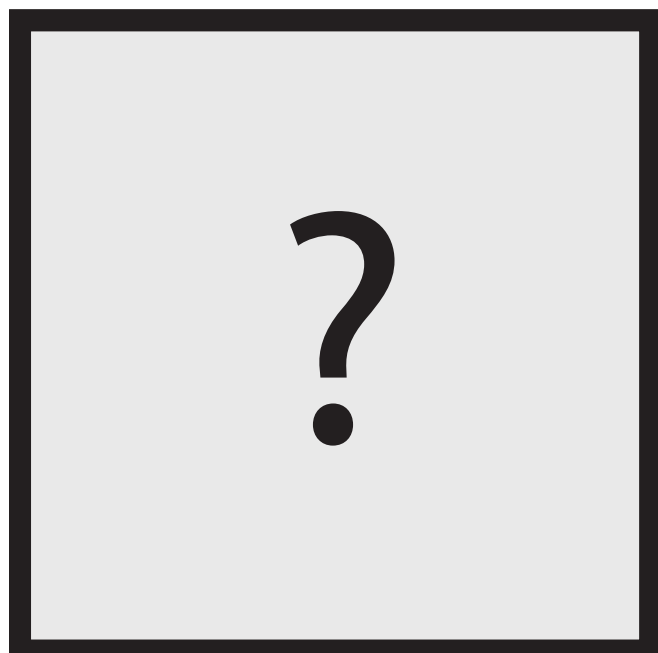
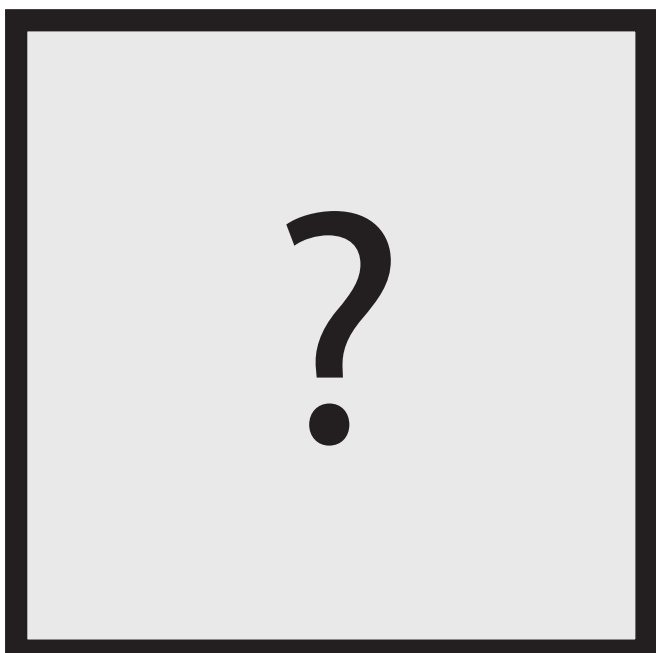
Inleiding

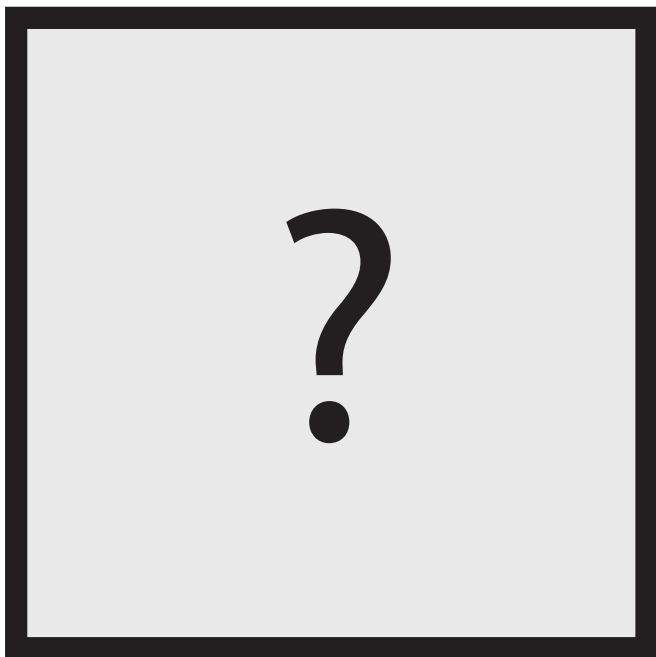
De treasuryfunctie voert de taken financiering, cashmanagement en renterisicobeheer uit met als doel de organisatie te voorzien in de behoefte aan vreemd vermogen tegen zo laag mogelijke kosten en te beschermen tegen ongewenste financiële risico's.

Beleidskader

Middelburg geeft uitvoering aan de treasuryfunctie binnen de normen van:

- Wet financiering decentrale overheden (kasgeldlimiet en renterisicobeheer)
- Financiële verordening
- Treasury statuut van de gemeente Middelburg

Renterisicobeheer

Het renterisico is het volume uitstaande schuld, dat in een jaar aan een renteherziening onderhevig is. In de wet FIDO zijn eisen gesteld aan het maximum renterisico, dit komt tot uitdrukking in de kasgeldlimiet (voor leningen met een looptijd tot 1 jaar) en de renterisiconorm (voor leningen met een looptijd vanaf 1 jaar). Deze normen bepalen de speelruimte voor de gemeente om verantwoord en goedkoop te financieren.

Kasgeldlimiet

Het hulpmiddel om renterisico's op korte financiering te beperken is de kasgeldlimiet. Als referentiekader voor de bepaling van de kasgeldlimiet geldt het begrotingstotaal en een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage voor gemeenten van 8,5%. Voor 2022 betekent dit een kasgeldlimiet van €15,4 miljoen.

In het eerste kwartaal 2022 is gebruik gemaakt van 1 kasgeldlening, omdat voor overschrijding van het kredietlimiet € 7 miljoen bij het rekening-courant saldo BNG een opslag van 2% in rekening wordt gebracht. In het jaar 2022 is de totale netto vlottende schuld binnen het kasgeldlimiet gebleven.

Ontwikkeling	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
kasgeldlimiet *€1.000.000				
Toegestane kasgeldlimiet	15,4	15,4	15,4	15,4
Totaal netto vlottende schuld	4,7	-0,5	0,0	-0,7

Ontwikkeling	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
kasgeldlimiet *€1.000.000				
Ruimte (+)/ Overschrijding (-)	10,7	15,9	15,4	16,1

Renterisiconorm

Deze renterisiconorm houdt in dat in een jaar niet meer dan 20% van het begrotingstotaal voor herfinanciering of renteherziening in aanmerking mag komen. Bij de gemeentelijke financiering is in 2022 aan deze norm voldaan.

Ontwikkeling renterisiconorm *€1.000.000	
Totale begrotingstotaal	180,6
Norm 20%	36,1
Aflossing	27,2
Renteherziening	0,0
Ruimte onder de renterisiconorm	8,9

Rente

De behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente in de begroting en jaarrekening te harmoniseren, hebben er toe geleid dat in het wijzigingsbesluit BBV is opgenomen, dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moet worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. Dit percentage wordt berekend door de totale boekwaarde van de bezittingen te delen door werkelijk betaalde rente. De (rente)omslag voor het jaar 2022 is 1,25%. De omslagrente mag binnen een marge van 0,5%-punt worden afgerond. Het positieve renteresultaat in 2022 van € 713.000 ontstaat doordat de gehanteerde omslagrente van 1,25% hoger is dan de werkelijke berekende omslagrente 0,96%.

Berekening renteomslag * (€ 1.000)	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Externe rentelasten korte en lange financiering	2.945	2.713
af: Externe rentebaten	211	331
Saldo rentelasten en rentebaten	2.734	2.382
Aan grondexploitatie toe te rekenen rente	-1.159	-978
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.575	1.403
Rente over voorzieningen tegen contante waarde	78	71
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	1.653	1.474
Berekend % omslagrente	1,42%	0,96%

Berekening renteomslag * (€ 1.000)	Begroting Werkelijk	
	2022	2022
Te hanteren omslagrente	1,50%	1,25%
Berekening renteresultaat		
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	1.653	1.474
Toe te rekenen rente	2.366	1.918
Renteresultaat	713	444

Leningportefeuille

Onderstaand een overzicht van de totale aangetrokken lang- en kortlopendegeldleningen. In het jaar 2022 is er een bedrag afgelost van € 27,2 miljoen op de langlopende financiering. Er zijn geen langlopende leningen aangetrokken.

Aangetrokken geldleningen * (€ 1.000.000)	2022	2021
Langlopende leningen t.b.v eigen financiering	125,9	153,0
Langlopende leningen t.b.v woningbouw	4,3	4,3
Kortlopende leningen en rekening courant saldo BNG	0,0	1,6

Verstreckte geldleningen

Onderstaand is een overzicht opgenomen van de verstreckte geldleningen per 31 december. Een specificatie van de overige verstreckte geldleningen is opgenomen bij de toelichting van de balans, onderdeel Financiële vaste activa.

Verstreckte geldleningen * (€ 1.000.000)	2022	2021
Langlopende verstreckte leningen t.b.v. woningbouw	4,3	4,3
Overige verstreckte leningen minus voorziening voor oninbaarheid	6,0	5,7

Gewaarborgde geldleningen

Naast de meer reguliere financiering kent de gemeente ook de gewaarborgde geldleningen voor onder andere Woongoed. Deze leningen zijn ondergebracht bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Het waarborgfonds kent een getrappt garantieniveau. De gemeente loopt daarbij risico in derde aanleg.

Gewaarborgde geldleningen * (€ 1.000.000)	2022	2021
Woningbouw	160,6	161,3
Overige verstreckte leningen	12,3	13,5

Een specificatie van de gewaarborgde geldleningen is opgenomen bij de toelichting op de balans. Hierin zijn de geldnemers van de overige verstreckte gewaarborgde geldleningen vermeld.

Schatkistbankieren

In de wet Houdbare overheidsfinanciën (wet HOF) is verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden ingevoerd. Dit houdt in dat gemeenten hun overtollige middelen bij het rijk moeten uitzetten. Hiermee wordt beoogd dat de staat minder geld leent op de financiële markten en de staatsschuld daalt. Vanaf 1 juli 2021 is voor gemeenten (en provincies, waterschappen en hun gemeenschappelijke regelingen) met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen de drempel voor het verplicht schatkistbankieren verhoogd van 0,75% naar 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen. Een overzicht van het schatkistbankieren is opgenomen bij de toelichting op de liquide middelen.

Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de bedrijfsvoering van de Gemeente Middelburg. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Het betreft beleidsmatige (primaire) processen, ondersteunende (secundaire) processen en de sturing en beheersing ervan. Over de volgende onderdelen wordt in de paragraaf Bedrijfsvoering inzicht gegeven in de uitvoering over het jaar 2022:

- Personeel en organisatie
- Dienstverlening
- Communicatie
- Juridische Zaken
- Informatie en Automatisering
- Documentaire/Digitale informatievoorziening
- Inkoop
- Informatiebeveiliging
- Privacybescherming
- Financieel Beleid/Beheer
- AO/IC

Personeel en Organisatie

Visie op werken

In 2022 konden medewerkers van de gemeente Middelburg weer op kantoor werken, na langdurige periodes van lockdowns. We zijn op 1 april 2022 gestart met een pilotjaar Visie op werken.

Dit betekent dat beleidsmatig het hybride werken is ingevoerd. Medewerkers wordt de mogelijkheid geboden om maximaal 50% van hun werktijd thuis te werken, mits de functie dat toestaat. De organisatie gaat na een jaar evalueren en zal dan besluiten hoe het hybride werken structureel vormgegeven wordt.

Arbeidsvoorwaarden

De Visie op werken is ook arbeidsvoorwaardelijk vertaald in overleg met het Lokaal Overleg of de Ondernemingsraad. O.a. zijn een reiskostenvergoeding en een aangepaste parkeerregeling ingevoerd. Tevens moet hierbij gedacht worden aan het beschikbaar stellen van faciliteiten om vanuit huis te kunnen werken, zoals een bureau, bureaustoel, beeldscherm en een laptop. Afspraken over het gebruik van deze faciliteiten zijn vastgelegd in een thuiswerkovereenkomst. Ook zijn op kantoor faciliteiten ter beschikking gesteld om hybride te werken mogelijk te maken zoals ruimtes waar hybride overleg mogelijk.

Tevens heeft de gemeente Middelburg in samenwerking met de gemeente Vlissingen, Veere, Schouwen-Duiveland en Orion een regionale geschillenregeling en -commissie opgezet. Deze commissie behandelt individuele geschillen tussen werkgever en werknemer. De commissie is in 2022 in overleg met het Lokaal Overleg samengesteld en van start gegaan. Inmiddels zijn er meerdere organisaties die willen aansluiten bij deze regionale commissie. Dit wordt in overleg met de deelnemende organisaties, het Lokaal Overleg en de commissie zelf nader bekeken.

Organisatieontwikkeling

In januari 2022 is het herziene organisatieplan, dat tot stand is gekomen met inbreng vanuit de organisatie, naar alle medewerkers gecommuniceerd. Het organisatieplan geeft de visie weer over onze rol in de Middelburgse samenleving en omschrijft de ontwikkelvisie van de organisatie. Het plan geeft focus over waarom en hoe wij als organisatie willen ontwikkelen, passend bij wat de samenleving van ons vraagt. De uitgangspunten van het organisatieplan zijn 'van buiten naar binnen', 'digitale versnelling', 'logisch en integraal', 'verbeteren en vernieuwen' en 'taakvolwassen en flexibel'.

Vanaf 1 januari 2022 is Toegang in Middelburg (TIM) als tiende afdeling toegevoegd aan de organisatiestructuur. Daarvoor was TIM in een tijdelijke constructie onderdeel van de afdeling Samenleving. In 2021 is ervoor gekozen om deze constructie te beëindigen en van TIM een afdeling te maken.

In 2022 is tevens gestart met het opstellen van SPP-analyses. SPP staat voor strategische personeelsplanning. In deze analyse wordt gekeken naar de ontwikkeling waar een afdeling op moet anticiperen en welke personele gevolgen dit heeft. Iedere afdeling

stelt een analyse op waardoor een organisatiebreed beeld ontstaat van de personele ontwikkeling tot en met 2025.

Dienstverlening

Uw raad heeft op 10 december 2020 een geamendeerd raadsvoorstel aangenomen voor het verlengen van de visie op dienstverlening. Besloten is de huidige visie te verlengen tot en met 2023 met het bijbehorende budget. In het vierde kwartaal van 2021 heeft uw raad een tussentijdse evaluatie ontvangen. In het vierde kwartaal van 2022 informeren wij u wederom over de stand van zaken rondom de uitvoering van de visie. En in het eerste kwartaal van 2023 wordt de visie participatief geëvalueerd en de uitkomsten daarvan dienen als input voor een nieuwe visie op dienstverlening.

In de eerste helft van 2022 zijn alle parkeervergunningen en ontheffingen gedigitaliseerd. We zijn vervolgens gestart met het invoeren van kenteken parkeren.

In september van 2022 is whatsapp als communicatiekanaal voor onze inwoners beschikbaar gekomen.

Daarnaast zetten we stappen met het implementeren van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer. Hiervoor is het instrument klantreizen bij een aantal dienstverleningsprocessen ingezet.

Communicatie

Website

Als het om de website gaat hebben we ook in 2022 aandacht gehad voor het nog toegankelijker maken. Een van de stappen daarin is het plaatsen van readspeaker op onze website. Daarmee kunnen mensen die (tijdelijk) visueel beperkt zijn toch kennis nemen van de teksten, want deze worden integraal voorgelezen.

In 2022 is gewerkt aan het opstellen van een webstrategie. Deze gaat over keuzes voor de doorontwikkeling van de website. Gemeentelijke websites moet vindbaar, toegankelijk, inclusief en dienstverlenend zijn.

[Doemeemiddelburgers.nl](https://doemeemiddelburgers.nl)

Afgelopen jaar stonden hier weer diverse projecten op waar we input van onze inwoners en organisaties gevraagd

hebben. Voorheen zijn het aanmelden van projecten voor het Lokaal Preventie Akkoord, het herinrichten van een aantal straten, een nieuwe speelvoorziening in de Veersepoort en de nieuwe skatebaan.

In 2022 zijn ook de voorbereidingen getroffen voor de overstap naar Mijn Buurtje.

Beeldbrieven

Zie het onderwerp dienstverlening in het programma Bestuur en ondersteuning.

Gemeentegids

In 2022 verscheen de nieuwe gemeentegids met daarin informatie over de gemeentelijke organisatie, de gemeenteraad en organisaties en instellingen die in onze gemeente actief zijn. Er is veel belangstelling voor de gids. Hij is veel opgevraagd door onze inwoners.

Bode

Iedere week hadden we in de Bode onze pagina met gemeentelijke informatie. Een vast onderdeel is Het woord van een raadslid en de officiële publicaties. Daarnaast staan er artikelen over bijvoorbeeld het aanvragen van tegemoetkomingen en subsidies, het scheiden van afval, werkzaamheden die plaatsvinden en wijkbijeenkomsten, zoals wijktafels.

Sociale media

Vandaag de dag zijn sociale media niet meer weg te denken. Gemeente Middelburg is actief op Twitter, Facebook, Instagram en LinkedIn.

Overige projecten en dossiers

Vanuit communicatie is op verschillende manieren bijgedragen aan projecten en activiteiten in Middelburg. Denk aan de campagne van meedenkers, de opvang van ontheemden uit Oekraïne, energietoeslag voor minima, Lokaal Sport Akkoord, Welzijn op Recept en aanpak steekwapens onder jongeren. Uiteraard waren er ook de nieuwe skatebaan, duurzaamheid, Essenvelt en de jaarwisseling in Arnhemuiden.

Juridische zaken

Bezwaarschriften

In 2022 heeft de kamer Algemene Zaken van de Commissie bezwaarschriften 17 keer vergaderd en 58 adviezen uitgebracht. Hiervan zijn 10 bezwaarschriften gegrond en 32 bezwaarschriften ongegrond verklaard. In 5 gevallen was er sprake van een combinatie gegrond/ ongegrond. 13 bezwaarschriften zijn niet-ontvankelijk verklaard.

Aan vergoedingen en reiskosten voor de commissieleden werd in totaal € 13.382 betaald.

Door de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren geldt voor ambtenaren het private arbeidsrecht. In 2022 heeft de Regionale Geschillencommissie geen individuele geschillen tussen gemeente en werknemer behandeld.

Klachten

De informele behandeling van klachten in 2022 laat ook dit jaar zien dat vlot en persoonlijk contact gelegd door de klachtbehandelaar bijzonder op prijs wordt gesteld door de klager. Deze persoonlijke contacten zorgden ervoor dat de meeste klachten snel naar tevredenheid van klager werden opgelost. In 2022 zijn 61 klachten behandeld waarvan vijf ter behandeling aan de klachtencommissie zijn voorgelegd. De klachtencommissie heeft 1 klacht ongegrond en 2 klachten gegrond geadviseerd. Bij 2 klachten was er sprake van een combinatie gegrond/ ongegrond. Geen van deze klachten zijn voorgelegd aan de Zeeuwse Ombudsman.

Verzekeringen

Met ingang van 1 januari 2021 heeft de gemeente bij AON assurantiën een nieuw brandcontract met een looptijd van 3 jaar. Echter, als gevolg van de schadelast van de gemeente Middelburg (én landelijke) hadden de verzekeraars het gemeentelijk brandcontract per 1 januari 2023 pro-forma opgezegd. De verzekeraars hebben het brandcontract hierna verlengd tot 1 januari 2024. Eén verzekeraar heeft een premieverhoging van 10% doorgevoerd. De andere verzekeraars hebben de premie niet gewijzigd.

De aansprakelijkheidsverzekering heeft de gemeente na een Europese aanbesteding per 1 januari 2020 ondergebracht bij Melior verzekeringen in Almelo. Melior verzekeringen en

Centraal beheer zijn nagenoeg de enige aanbieders van aansprakelijkheidsverzekeringen voor (gemeentelijke) overheden.

Naast bovengenoemde verzekeringen heeft de gemeente nog een derde grote verzekering, dit betreft de Construction All Risks (CAR) verzekering, deze is afgesloten bij Centraal beheer. Deze verzekering dekt de risico's bij infrastructurele werken.

Wet elektronische bekendmakingen

Op 1 juli 2021 is de Wet elektronische bekendmakingen (Web) in werking getreden. Gevolg hiervan is dat alle publicaties van algemene verbindende voorschriften (zoals verordeningen en beleidsregels) en vergunningen (zoals aanvragen en verlening van omgevingsvergunningen) verplicht gepubliceerd moeten worden in het Gemeenteblad. Dit is een vereiste voor rechtsgeldige inwerkingtreding. Daarnaast moeten alle algemene verbindende voorschriften opgenomen worden in het CVDR (het landelijke regelingenregister). De gemeente Middelburg publiceerde de meeste documenten al op deze wijze zodat ook in 2022 hieraan wordt voldaan.

Voor beleidsregels is er een overgangsregeling. Bestaande beleidsregels moeten uiterlijk 1 juli 2022 in het register zijn opgenomen. Er vindt een inventarisatie en actualisering plaats van bestaande beleidsregels en deze zullen alsnog in het register worden opgenomen. Voor nieuwe beleidsregels geldt de verplichting nu al.

Informatievoorziening en Informatiebeheer

In 2022 is in het organisatieplan 'Middelburg in ontwikkeling' digitaal versnellen benoemd als speerpunt. Dit leidde onder andere tot het opstellen van een Programma Digitalisering voor de periode 2022-2025. Dit programma fungeert als uitvoeringsprogramma voor de I-Visie die in juni 2020 is vastgesteld.

Het programma heeft aandacht voor de digitale dienstverlening, regievoering en samenwerking, datagedreven werken, de (samen)werkplek, de vaardigheden en het bewustzijn van de medewerker en innovatie binnen de afdelingen. Maar wellicht net zo belangrijk is het op orde houden en verbeteren van wat er nodig is om dit alles op een goede manier mogelijk te kunnen maken.

De focus ligt voornamelijk op de juiste informatievoorziening realiseren om onze dienstverlening en bedrijfsvoering te ondersteunen. Dit betekent dat we investeren 'aan de achterkant' in zaken die randvoorwaardelijk zijn voor het op een goede manier kunnen organiseren van de informatievoorziening. In 2022 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Het Programma digitalisering is vastgesteld en gestart
- De voorbereidingen voor M365 zijn gestart
- De voorbereidingen voor bellen met Teams zijn gestart
- Er is een impuls gegeven aan het verbeterplan functioneel beheer
- De architectuur software is aangeschaft

Daarnaast organiseren we tegelijkertijd 'de voorkant'; de informatievoorziening. In 2022 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Aansluiten op het E-depot van het Zeeuws Archief
- Het verbeterrapport naar aanleiding van de KPI rapportage van het Zeeuws Archief is opgeleverd
- De audit op het handboek vervanging is door het Zeeuws Archief uitgevoerd
- De aspectinspectie Djuma is door het Zeeuws Archief uitgevoerd
- Het project rondom het digitaliseren van de uitgaande post is gestart
- De implementatie van de verschillende i-wetten is gestart
- De implementatie van de digitale handtekening is gestart
- Het eerste dashboard sociaal domein is opgeleverd

Inkoop

Belangrijk speerpunt in 2022 was de verdere borging van de rechtmatigheid van inkoop en aanbesteden binnen de organisatie. Het aantrekken van een contractmanager in november 2022 was één van de aanbevelingen waaraan invulling is gegeven. Daarnaast is intern extra aandacht gegeven aan het vergroten van de kennis en het bewustzijn met betrekking tot de inkoopdoelstellingen.

Zeeuwse inkoop netwerk-samenwerking

De unieke Zeeuwse inkoop netwerk-samenwerking is gecontinueerd en waar mogelijk geïntensiveerd.

Aanbestedingen

Vanuit inkoop is er continue aandacht voor borging van de rechtmatigheid van inkoop en aanbesteden binnen de organisatie.

Aanbestedende diensten (waaronder gemeenten) moeten opdrachten die gelijk zijn aan of boven de Europese drempelwaarden uitkomen op het Europees digitaal platform voor aanbestedingen plaatsen. Gemeente Middelburg gebruikt hiervoor TenderNed, hét online marktplaats voor aanbestedingen van de Nederlandse overheid. In 2022 zijn door de gemeente Middelburg 7 Europese openbare en 24 meervoudig onderhandse aanbestedingen via TenderNed georganiseerd.

Informatiebeveiliging

De gemeente Middelburg is continu bezig met het vergroten van informatieveiligheid en de verdere professionalisering van de organisatie op het gebied van informatieveiligheid. Een betrouwbare en complete informatievoorziening is noodzakelijk voor het goed functioneren van de gemeente en is de basis voor het beschermen van rechten van burgers en bedrijven. Dit vereist een integrale aanpak, goed opdrachtgeverschap en risicobewustzijn. Ieder organisatieonderdeel is hierbij betrokken.

Het proces van informatiebeveiliging is primair gericht op bescherming van gemeentelijke informatie, maar maakt tegelijkertijd ook dingen mogelijk; bijvoorbeeld op verantwoorde wijze inzetten van elektronische dienstverlening, evenals nieuwe en innovatieve manieren van werken. De focus is informatie uitwisselen in alle verschijningsvormen, zoals elektronisch, op papier en mondeling. Het gaat niet alleen over bescherming van privacy, maar ook over bescherming van vitale maatschappelijke functies die worden ondersteund met informatie (verkeer, vervoer, openbare orde en veiligheid, etc.). Het gaat ook niet alleen over ICT. Verantwoord en bewust gedrag van medewerkers is essentieel voor informatieveiligheid.

Op hoofdlijnen zijn de volgende activiteiten uitgevoerd in 2022:

- De bewustwordingscampagne is uitgerold en beschikbaar gesteld voor alle medewerkers. Tevens is er met P&O besproken dat zij dit verder gaan uitrollen en onderhouden.
- De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) is verder geïmplementeerd. Er komen steeds meer processen in beeld waarop de BIO van toepassing is en dat wordt in kaart gebracht. Tevens wordt er bij nieuwe applicaties Informatiebeveiliging en Privacy vanaf het begin meegenomen in het proces.
- Er is een start gemaakt met het werken met MS365 en het werken in de Cloud. Hierbij zijn adviezen gegeven voor de informatiebeveiliging van dit platform.

- De ENSIA-cyclus is weer doorlopen en er zijn voorbereidingen gemaakt om naast ‘opzet’ en ‘bestaan’ ook ‘werking’ te laten controleren door een auditor.

Privacybescherming

Het verwerkingsregister is periodiek geüpdatet, alsook het register van datalekken, uitgevoerde DPIA's en afgesloten verwerkersovereenkomsten.

Nieuwe verwerkingen zijn onderworpen aan een risicotaxatie op gebied van zowel privacy als informatiebeveiliging en zo nodig worden DPIA's uitgevoerd waaruit mitigerende maatregelen naar voren komen. Tevens zijn verwerkersovereenkomsten gesloten met verwerkers. Ook dit is een mitigerende maatregel.

In het kader van bewustwording en educatie is de in 2022 ingezette E-learning gevolgd door nieuwe medewerkers. De digitale wereld verandert zeer snel. De gemeente Middelburg dient ervoor te zorgen dat de persoonsgegevens van haar inwoners goed beschermd zijn en haar informatiebeveiliging op orde is. Door het aanbieden van deze training wordt een begin gemaakt om het niveau van bewustwording ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy te verhogen. Dit zorgt er voor dat medewerkers beter om kunnen gaan met zaken als phishing, informatiebeveiligingsincidenten, privacy vraagstukken en datalekken. Door deze E-learning aan te bieden voldoet de gemeente Middelburg tevens aan diverse normen van de BIO.

Daarnaast is evenals de voorgaande jaren ondersteuning in afzonderlijke casussen geboden. Dergelijke raadplegingen zijn talrijk en divers van aard. Dit houdt direct verband met de opgelopen achterstanden door onvoldoende prioriteit te geven aan het thema privacy, eigenlijk al sinds de invoering van de AVG (2016). Niet eerder vond er ook structurele (bij)scholing van medewerkers plaats waardoor het niveau van privacybewustzijn sterk persoonsafhankelijk is.

Financieel Beleid/Beheer

Bedrijfsvoering gaat over Financiën, P&O en Informatievoorziening. In die combinatie kunnen we de bedrijfsvoeringsaspecten in onze organisatie versterken. Het organisatiebelang staat centraal en de inzet van mensen, geld en informatie wordt daar optimaal op afgestemd. Bedrijfsvoering

wordt steeds meer beschouwd als de logische partner van de vakafdelingen om samen te werken aan het beste resultaat. Daarbij kiezen we voor een integrale benadering met respect voor ieders rol, positie en verantwoordelijkheid. De bijdrage van Bedrijfsvoering beperkt zich dan niet tot het geven van adviezen aan het eind van de voorbereiding van een besluit, maar er wordt vanaf het begin samengewerkt. Medewerkers van Bedrijfsvoering bieden actief ondersteuning aan en coördineren zelf intern de vragen voor interne klanten en werken continu aan onze meerwaarde.

Financieel Beheer richt zich op administratieve verwerking van begrotingswijzigingen, crediteuren, banken, kas en BTW-aangiften.

Financieel Herstelplan

Op 30 september 2020 heeft de gemeenteraad het Financieel Herstelplan 2020-2024 vastgesteld. Dat plan omvat voorstellen om te komen tot duurzaam en reëel begrotingsevenwicht en tot een verbetering van het weerstandsvermogen. Het plan is verwerkt in de meerjarenbegroting 2021-2024. De voorstellen uit het plan leiden tot een sluitende begroting, hetgeen Gedeputeerde Staten voldoende vertrouwen gaf om te besluiten Middelburg in 2021 niet onder het preventief begrotingstoezicht te laten vallen. Het herstelplan bestaat uit vier opgaven:

- *Opgave 1:* Had alleen betrekking op de begroting 2020. Deze opgave blijft hier dus verder buiten beschouwing.
- *Opgave 2:* Voorziet in het terugdringen van de kosten Sociaal Domein met een bedrag dat oploopt tot structureel € 7 miljoen in 2024. Dit is gelukt met de begroting 2023-2026, waardoor eind 2022 besloten is het actieplan te beëindigen, en de taakstelling jeugd te laten vervallen. Dat de begroting weer sluitend is, is ook deels veroorzaakt door een vanuit het actieplan gestarte succesvolle lobby voor meer geld vanuit het rijk.
- *Opgave 3:* Bevat voorstellen tot enerzijds bezuinigingen en anderzijds verhoging van de eigen gemeentelijke inkomsten. Voor 2022 bedroeg de taakstelling ruim € 5,4 miljoen. Voor 2022 is deze taakstelling geheel behaald. Over de voortgang van de realisatie is aan de gemeenteraad gerapporteerd in de Bestuursrapportage.
- *Opgave 4:* In het herstelplan zijn voorstellen opgenomen die moeten leiden tot versterken van het weerstandsvermogen, i.c. de algemene reserve. Ten tijde van het vaststellen van het plan bedroeg de weerstandratio 0,83. Lager dus dan de 1,0

die als minimumgrens wordt aangehouden. Omdat er naast de voorstellen uit het herstelplan ook nog andere toevoegingen aan de algemene reserve hebben plaatsgevonden, is de weerstandsratio inmiddels opgelopen tot boven de 1,4, de streefwaarde zoals die in 2021 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Doorontwikkeling Horizontaal Toezicht

In het verleden hebben Belastingdienst en gemeente Middelburg een convenant - het horizontaal toezicht - afgesloten. Dit is een vorm van samenwerking tussen twee partijen, waarbij wederzijds vertrouwen, begrip en transparantie belangrijk zijn. Doel van deze samenwerking is dat de fiscale regels op een juist manier binnen de gemeentelijk boekhouding zijn geborgd en worden verwerkt. Binnen het 'oude' convenant zijn in overleg met de Belastingdienst bepaalde fiscale items benoemd die per boekjaar nader onderzocht zijn. Zo hebben wij in het verleden de werkkostenregeling (WKR-regeling) nader bekeken en onlangs een specifieke controle afgerond op Btw/Bcf.

Begin 2021 is de gemeente gestart om de doorontwikkeling 'Horizontaal toezicht' vorm te geven. Deze doorontwikkeling is een gevolg van de evaluatie van het huidige HT en de manier waarop hier in de praktijk, zoals hierboven beschreven, door zowel belastingdienst als gemeente vorm en inhoud aan wordt gegeven. In feiten komt het neer op een verder professionalisering om fiscaal in control te zijn. Om in aanmerking te komen voor een nieuw individueel convenant is het van belang dat er een aantoonbaar werkend systeem is van interne beheersing, interne controle en monitoring (TCF), waardoor de organisatie in staat is aanvaardbare aangiften in te dienen. Voor de gemeente levert dit voordelen op om mogelijke fiscale risico's met beheersmaatregelen te dempen.

AO/IC

In de administratieve organisatie (AO) worden de werkwijzen, regels, procedures, taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en interne controlemaatregelen beschreven die voor de informatievoorziening van belang zijn. De doelstelling van de AO is het tot stand brengen en het in stand houden van een goede werking van de informatievoorziening.

Interne controle (IC) draagt bij aan het verbeteren van het functioneren van de organisatie en haar processen. IC beoogt

grofweg drie doelstellingen: betrouwbare financiële informatie, beheersbare processen en overeenstemming met de wet- en regelgeving. Om deze doelstellingen te realiseren, heeft een organisatie interne controlemaatregelen nodig. Daarbij kunnen meerdere verdedigingslijnes worden ingericht. Zo zijn in de organisatie de eerste en tweede lijn vertegenwoordigd. De eerste lijn betreft het lijnmanagement. Deze medewerkers zijn primair verantwoordelijk voor de resultaten en de beheersing van risico's. De tweede lijn richt zich op ondersteuning, advisering en coördinering van de eerste lijn en toetst of de interne controlemaatregelen op uitvoeringsniveau aanwezig zijn en juist worden uitgevoerd.

Een goed ingerichte AO/IC zorgt dat de organisatie 'in control' is. De controllers rapporteren jaarlijks over hun controlebevindingen middels de controllersrapportage, een graadmeter voor de mate waarin de organisatie daadwerkelijk in control is. De accountant geeft hierover tevens een oordeel tijdens de interim- en jaarrekeningcontrole. Uit de controles komen actiepunten naar voren die worden vastgelegd in een overzicht. Periodiek dienen de medewerkers in samenspraak met de afdelingshoofden aan te geven welke voortgang is geboekt in het uitvoeren van de actiepunten.

Rechtmatigheid en getrouwheid (212-onderzoeken)

Jaarlijks wordt er een intern controleplan opgesteld. Hierin is beschreven welke werkzaamheden het aankomend jaar door de controllers worden uitgevoerd. Onderdeel van deze werkzaamheden is het uitvoeren van rechtmatigheidscontroles op circa 25 financieel relevante processen.

Doelmatigheid en doeltreffendheid (213a-onderzoeken)

Op grond van artikel 213a van de Gemeentewet zijn gemeenten verplicht doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken uit te voeren.

Actuele ontwikkeling voor gemeenten betreft de Rechtmatigheidsverantwoording (RMV). Eén van de actiepunten betreft het versterken van de eerste lijnscontrole in het proces. Uitvoering van het plan van aanpak RMV heeft zich vooral gericht op de afdeling TIM. Het doel is dit vervolgens verder uit te breiden naar de organisatie.

In 2021 is gebaseerd op ervaring met de bedrijfsvoering van afdeling TIM gestart met het opzetten van een intern

beheersingsplan. De focus in dit plan is getrouw- en rechtmatigheid. De processen zijn in kaart gebracht en gebaseerd hierop zijn risico's geïnventariseerd. Daarna zijn beheersingsmaatregelen opgesteld om de risico's te reduceren. Implementatie van dit plan staat in 2022 en 2023 centraal.

In opdracht van de VZG voeren Zeeuwse controllers doelmatigheidsonderzoeken uit bij gemeenschappelijke regelingen. In 2022 hebben de Middelburgse controllers hun deelname gestart aan een doelmatigheidsonderzoek bij de gemeenschappelijke regeling die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de Leerplichtwet en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Oosterschelderegio. De afronding van dit onderzoek vindt plaats in 2023. Er wordt gerapporteerd aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling en aan een werkgroep van de VZG.

Na vaststelling van de beleidskaders subsidieverlening en de subsidieverordening is in 2022 gestart met een onderzoek hoe de werkprocessen, nadere regels en het controleprotocol rond subsidieverlening moeten worden aangepast. Dit is in 2022 afgerond. Verdere inbedding hiervan volgt in 2023 en de betrokkenheid van de controllers hierbij zal doorlopen in 2023.

Actualiteiten

Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf het rekeningjaar 2023 dient het college van B&W een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de regels, welke relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van de gemeente. In de huidige situatie is het de accountant die hierover verslag uitbrengt en het gesprek voert met de gemeenteraad. In de toekomst dient het college van B&W zelf een verantwoording op te stellen, die opgenomen wordt in de jaarrekening en hierover het gesprek aan te gaan met de gemeenteraad. Op deze wijze kan de gemeenteraad haar controlerende rol beter vervullen.

Wet open overheid

Inleiding

De Wet open overheid (Woo) heeft als doel om de transparantie van de overheid te vergroten door het openbaar maken van overheidsinformatie te bevorderen. Als gevolg hiervan zijn er een

aantal juridische verplichtingen omtrent publiceren die verband houden met de Woo, waaronder:

1. Actieve openbaarmaking: Overheidsinstanties moeten actief informatie openbaar maken zonder dat hierom gevraagd hoeft te worden. Hierbij gaat het om informatie die van algemeen belang is en niet vanwege een uitzonderingsgrond geheim gehouden hoeft te worden.
2. Passieve openbaarmaking: Overheidsinstanties zijn verplicht om op verzoek informatie openbaar te maken. Hierbij geldt een termijn van maximaal vier weken waarbinnen het verzoek moet worden afgehandeld. In 2022 zijn 7 verzoeken in het kader van de Wob gedaan (voorganger Woo) en 13 in het kader van de Woo.
3. Toegankelijkheid van informatie: Overheidsinstanties moeten ervoor zorgen dat informatie die zij actief openbaar maken, toegankelijk is voor een breed publiek. Dit betekent dat de informatie digitaal beschikbaar moet zijn en in een toegankelijk format, zoals pdf of html.
4. Informatiebeheer: Overheidsinstanties zijn verplicht om hun informatie op een zorgvuldige en duurzame wijze te beheren. Dit betekent dat zij moeten zorgen voor een goede archivering en dat informatie niet verloren gaat.
5. Registeren van informatie. Concreet betekent dit, vastleggen:
 - De datum waarop het document is geproduceerd;
 - De aard van het document (bijvoorbeeld: rapport, brief, memo);
 - De identiteit van de auteur(s) van het document;
 - De identiteit van de ontvanger(s) van het document;
 - Het onderwerp van het document.
 - Daarnaast moeten overheidsinstanties ook bijhouden of een document openbaar gemaakt is of niet, en zo ja, op welke datum dit heeft plaatsgevonden.

Beleidsvoornemens

Beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de 'wet open overheid' (Woo):

Momenteel speelt landelijk het vraagstuk ten aanzien van het openbaar maken van informatie door de overheid. Vanuit enerzijds het belang van transparantie en anderzijds vanuit de nieuwe wet- en regelgeving wil de gemeente Middelburg documenten en andere informatie actief online openbaar maken. Om dit te bereiken heeft de gemeente een driedelig onderzoek door KB en P laten uitvoeren. Eind 2022 is deze analyse door KB en P opgeleverd. In eerste instantie wil de gemeente in de huidige situatie het proces van beantwoording van de binnenkomende

en aanvullende Woo –verzoeken zo efficiënt mogelijk inrichten. De impactanalyse maakt duidelijk wat de verplichting tot het actief publiceren van de elf informatie categorieën voor gevolgen gaat hebben voor de organisatie(onderdelen). Tenslotte staat in het plan van aanpak helder uiteengezet welke stappen de gemeente dient te zetten om richting actieve publicatie conform de Woo te gaan. De gemeente Middelburg is voornemens om de implementatiestrategie van de VNG te volgen in deze.

Daarnaast is een van de verplichtingen vanuit de Woo om een Woo-functionaris aan te wijzen binnen de organisatie met als taak om burgers op een laagdrempelige wijze te informeren over de beschikbaarheid van overheidsinformatie. Een interne projectgroep is opgericht om integraal uitvoering te kunnen geven aan de Woo waarbij er extern een projectleider wordt ingehuurd om uitvoering te kunnen geven aan het beleid.

Gerealiseerd beleid in relatie tot beleidsvoornemens

Diverse beleidsdocumenten worden al actief openbaar gemaakt. Daarnaast is eind 2022 een nieuwe functie gecreëerd waarbij de taak van de Woo-functionaris geborgd kan worden. Invulling van deze functie vindt plaats in 2023.

Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente is bestuurlijk en financieel betrokken bij vele partijen, de zogenaamde verbonden partijen. Onder verbonden partijen wordt verstaan Gemeenschappelijke regelingen (GR-en), stichtingen en deelnemingen in vennootschappen. In de meeste gevallen voeren deze partijen taken uit voor de gemeente.

Het begrip verbonden partij is vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en is als volgt gedefinieerd:

“Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft”.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een verbonden partij of het hebben van stemrecht. Met een

financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Deze paragraaf dient volgens het Besluit Begroting en Verantwoording ten minste te bevatten de visie op de verbonden partij in relatie tot de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen en de beleidsvoornemens van de verbonden partij.

In deze paragraaf wordt kort ingegaan op de verbonden partijen waarin de gemeente participeert. Het cijfermatig overzicht, zoals hieronder gepresenteerd, is gebaseerd op de cijfers uit de jaarrekening 2021. Bij het opstellen van deze paragraaf zijn de gegevens van onze gelieerde partijen over 2022 nog niet voorhanden. Deze cijfers worden opgenomen in de geactualiseerde paragraaf verbonden partijen die we in de begroting 2024 opnemen.

Bedragen x € 1.000	Bijdrage Begroot 2023	Rekening Resultaat 2021	Eigen vermogen		Vreemd vermogen lang		Vreemd vermogen kort	
			01/01 2021	31/12 2021	01/01 2021	31/12 2021	01/01 2021	31/12 2021
Gemeenschappelijke								
Regeling								
Veiligheidsregio	3.322	755	4.709	4.310	27.454	25.610	6.672	7.918
GGD ¹	2.358	-3.738	-1.289	1.420	60	0	25.110	23.407
Zeeuwse Muziekschool	450	-274	554	280	111	59	886	1130
Stadsgewestelijke Brandweer	402	-35	224	165	9.125	8.937	803	861
Zeeuws Archief	501	20	2.104	2.123	1695	2061	1489	2165
Orionis ²	6.698	295	2.833	559	18.602	17.771	10.827	7.981
RUD	256	889	1.597	2.369	89	59	1.663	2.539
OLAZ	2.371	53	429	482	5.100	5.100	5.441	4.241
Vennootschappen/ stichtingen								
Monumentenbeheer								
Middelburg	0	-9	1.480	1.471	18	33	4	7
Stadsgewestelijk								
Zwembad Vastgoed	511	0	277	277	9.643	9.107	2.061	2.145
GVC (cijfers 2020)	250	189	297	486	221	210	1674	1614
Impuls Zeeland (cijfers 2020)	55	83	3.945	4.889	106	349	1.369	3.023
GBE-Aqua	Dividend 2023: +/- 0.6 mln							
PZEM	Dividend 2023: +/- 5.8 mln							
BNG	Dividend 2023: +/- 0.1 mln							
SRAF	Uitstaande lening: 2 mln							

1 Bijdrage is excl. Jeugdhulpkosten

2 Betreft de Exploitatiebijdrage (dus niet de extra bijdrage, doorbet WSW, BUIG etc)

Gemeenschappelijke regelingen

De gemeenschappelijke regelingen voeren in de meeste gevallen een gemeentelijke taak uit, soms op het gebied van beleid, soms op het gebied van beheer en in een aantal gevallen zowel op het gebied van beleid en beheer. Er is dus sprake van verlengd lokaal bestuur. Het onderbrengen van gemeentelijke taken in een gemeenschappelijke regeling gebeurt meestal als de gemeente die taak niet alleen kan uitvoeren of als het niet doelmatig of doeltreffend is om deze taak alleen uit te voeren. In onderstaand overzicht worden de gemeenschappelijke regelingen weergegeven waarin de gemeente Middelburg participeert.

Overzicht Gemeenschappelijke Regelingen

GR Veiligheidsregio Zeeland
GR Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)
GR De Zeeuwse Muziekschool

GR Stadsgewestelijke Brandweer Vlissingen/Middelburg
GR Zeeuws Archief
GR Orionis
GR Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland
Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)

De betrokkenheid bij de regelingen varieert sterk. Middelburg heeft wel in alle bovengenoemde regelingen een vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur. Bij een aantal regelingen is de Middelburgse vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur tevens lid van het Dagelijks Bestuur. De financiële betrokkenheid bij de gemeenschappelijke regelingen bestaat meestal uit een jaarlijkse bijdrage.

Deelname aan een gemeenschappelijke regeling brengt ook risico's met zich mee. Behalve de in de begroting opgenomen jaarlijkse bijdrage is de gemeente naar rato verantwoordelijk

voor eventuele tekorten. Het is daarom belangrijk om de gang van zaken bij een gemeenschappelijke regeling goed te volgen om zo nodig tijdig te kunnen anticiperen op ongewenste ontwikkelingen. Risico's bij de gemeenschappelijke regelingen kunnen zich uiteindelijk vertalen naar (financiële) risico's bij de deelnemende gemeenten. Vaak openbaren deze risico's zich in financiële zin, namelijk in de vorm van een extra financiële bijdrage aan de betreffende GR, maar daarnaast dient ook rekening gehouden te worden met politieke risico's. In de paragraaf weerstandsvermogen wordt op basis van de aanwezige informatie een vertaalslag gemaakt van deze risico's.

Veiligheidsregio

Vestigingsplaats

Middelburg

Doel: het openbaar lichaam heeft tot doel het behartigen van de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van (a) Brandweezorg, (b) Geneeskundig hulpverlening bij ongevallen en rampen, (c) Rampenbestrijding en crisisbeheersing en (d) het beheer van een centrale gemeenschappelijke meldkamer voor politie, brandweer en ambulancezorg.

Programma

Veiligheid

Partijen

Alle 13 Zeeuwse gemeenten

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in Dagelijks bestuur en Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen

In 2022 kreeg de wereld te maken met de gevolgen van de Russische invasie van Oekraïne. De gemeenten hebben zich gezamenlijk ingezet voor de opvang van vluchtelingen met ondersteuning vanuit de Veiligheidsregio. Ook was 2022 een jaar van bijzondere incidenten, denk aan stormen, een tornado, extreme droogte en regenval, vogelgriep, gaslekkege en verschillende grote branden.

In 2022 kregen we ook te maken met een aantal landelijke ontwikkelingen. De Minister van Justitie en Veiligheid heeft de contourennota Versterking Crisisbeheersing en Brandweezorg

aangeboden aan de Tweede Kamer. De komende jaren werkt de VRZ, in lijn met deze contourennota, aan de versterking van de (boven)regionale en landelijke crisisbeheersing. Belangrijke thema's hierbij zijn informatiegestuurde veiligheid en informatieveiligheid. Het kabinet stelt hiervoor structureel extra middelen beschikbaar. Het bestedingsvoorstel hiervoor volgt in de loop van 2023.

De VRZ heeft zich hard ingezet voor het werven van vrijwilligers. Net als andere organisaties heeft VRZ te maken met krapte op de arbeidsmarkt. VRZ heeft zich actief ingezet om extra mensen te werven om de organisatie toekomstbestendig te houden. Met het verdwijnen van de laatste coronamaatregelen is in 2022 een inhaalslag gemaakt op het gebied van vakbekwaamheid, opleidingen en themadagen. Realistisch trainen en oefenen was in 2022 weer mogelijk. In mei lanceerde de VRZ de Zeeland Veilig-app, passend bij de website. Met de app krijgt iedereen in Zeeland informatie en advies bij dreigingen en incidenten. Tenslotte is de huisvestingsvisie VRZ vastgesteld, die de basis is voor huidige en/of toekomstige huisvestingsplannen.

Risico's

VRZ vermeldt in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de concept-jaarrekening 2022 dat de beschikbare weerstandscapaciteit (reserves) onvoldoende is om de impact van gesignaleerde risico's op te kunnen vangen. Het weerstandratio per eind 2022 bedraagt 0.7 hetgeen betekent dat de omvang van het risicoprofiel groter is dan de vrije reserves waarmee financiële tegenvallers opgevangen kunnen worden. Dit kan betekenen dat, indien de algemene reserve verder uitgehold wordt en ontoereikend is om tegenvallers op te vangen, op enig moment een verzoek gedaan kan worden richting de deelnemers voor een aanvullende bijdrage.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)

Vestigingsplaats

Goes

Doel

De Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland voert taken uit conform bepalingen in de Wet publieke gezondheidszorg (WPG).

Programma

Volksgezondheid en Milieu

Partijen

Alle 13 Zeeuwse gemeenten

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen

Sinds begin 2020 is er wereldwijd een pandemie geweest die qua omvang zijn gelijke niet kende. Deze heeft grote consequenties op vele terreinen gehad. Dat heeft de jaren 2020 tot en met 2022 tot bijzondere jaren gemaakt. De reguliere wettelijke taken hebben binnen de COVID-19 pandemie, waar mogelijk, doorgang gevonden. De effecten op de kwetsbare groepen in de samenleving heeft de inzet van de GGD op diverse (beleids)terreinen geraakt zoals de taken met betrekking tot Veilig Thuis en bemoeizorg.

Kort na de Covid-19 pandemie brak de oorlog in de Oekraïne uit. Deze heeft op de GGD zowel uitvoerings- als financiële implicaties gehad. Het heeft er toe geleid dat de ambities op het gebied van organisatieontwikkeling in deze jaren onvermijdelijk vertraging hebben opgelopen. Uiteindelijk heeft de GGD in september 2022 aan de gemeenten de begrotingswijziging "de Basis op orde" voorgelegd waarmee een noodzakelijke structurele en deels ook incidentele bijdrage werd gevraagd om een inhoudelijk sterke en robuuste, financieel gezonde en toekomstbestendige GGD Zeeland te realiseren. In december is deze begrotingswijziging door het Algemeen Bestuur geakkordeerd.

Risico's

Het implementatietraject van "de Basis op orde" is ambitieus gezien de huidige krappe arbeidsmarkt en de korte termijn waarop de formatie-uitbreidingen zijn voorzien. Afgesproken is dan ook dat de GGD evaluaties uitvoert om de voortgang van het implementatieproces te monitoren.

De Zeeuwse muziekschool

Vestigingsplaats

Middelburg

Doel

De Gemeenschappelijke Regeling Zeeuwse Muziekschool heeft tot doel bestuurlijke en organisatorische samenwerking waarbinnen het geven van instrumentaal en vocaal muziekonderwijs en van

muzikale vorming in de ruimste zin ten behoeve leerlingen woonachtig in de deelnemende gemeenten.

Programma

Sport, Cultuur en Recreatie

Partijen

Alle Zeeuwse gemeenten met uitzondering van Sluis, Terneuzen en Vlissingen.

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen

De gemeente heeft aangegeven om waar mogelijk mede gebruik te willen maken van accommodaties van derden. Bijvoorbeeld scholen, welzijnsruimten of accommodaties van culturele instellingen. Daar waar mogelijk wordt hier actief op ingezet. De Zeeuwse Muziekschool is een GR van 10 Zeeuwse gemeenten. Terneuzen heeft er nooit deel van uitgemaakt en de gemeenten Sluis en Vlissingen hebben de GR met ingang van 2018 verlaten.

Het jaar 2022 heeft de muziekschool afgesloten met een tekort als gevolg van diverse oorzaken, waaronder de invloed van coronamaatregelen en gestegen personeelskosten. De Zeeuwse Muziekschool legt aan het algemeen bestuur een herstelplan met verschillende toekomstscenario's voor.

Risico's

Het risico is dat het hierboven genoemde herstelplan beslag legt op additiele incidentele en/of structurele middelen van de deelnemende gemeenten.

Stadsgewestelijke Brandweer Vlissingen/Middelburg Vestigingsplaats

Middelburg

Doel

Het beheer, onderhoud en instandhouding van de brandweerkazernes binnen het stadsgewest.

Programma

Veiligheid

Partijen

Gemeente Vlissingen en Gemeente Middelburg

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in Dagelijks en Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen

Per 1 januari 2014 is de Stads-gewestelijke Brandweer (SGB) overgegaan naar de VRZ, inclusief alle personeel, voertuigen en materieel. Alleen het beheer en onderhoud van de gebouwen (kazernes), brandkranen en de financiering van de FLO-regeling van de oud-medewerkers (nu VRZ) vallen nog onder de verantwoordelijkheid van de SGB. Vanuit de deelnemende gemeenten worden met betrekking tot de SGB de volgende taken uitgevoerd:

- Financieel beheer (gemeente Middelburg),
- Bestuursondersteuning (gemeente Middelburg),
- Technisch beheer (gemeente Vlissingen) en
- Archiefvoering (gemeente Vlissingen).

Risico's

Op dit moment zijn binnen de SGB geen risico's aanwezig waarvan wordt verwacht dat de impact uitstijgt boven de aanwezige reserves.

Zeeuws Archief

Vestigingsplaats

Middelburg

Doel

Het Zeeuws Archief beheert en bewaart belangrijke bronnen over de Zeeuwse geschiedenis in het algemeen en Middelburg in het bijzonder. Het ZA maakt dit cultureel erfgoed zichtbaar en toegankelijk voor iedereen die in het verleden van Zeeland en haar bewoners is geïnteresseerd. Onderdeel van het programma Sport, Cultuur en Recreatie van de programmabegroting is het vergroten van de aandacht voor het cultureel erfgoed en de historie van Middelburg. Het ZA speelt hierin een belangrijke rol.

Kerntaken: (1) Beheer en behoud: het op een geordende en toegankelijke manier bewaren en beheren van de collectie en (2) Beschikbaarstelling: het bevorderen van een zo groot mogelijk publieksbereik en een zo groot mogelijk gebruik van de collectie.

Programma

Sport, Cultuur en Recreatie.

Partijen

Rijk (Ministerie VWS), gemeenten Middelburg en Veere, Provincie (in de vorm van DVO).

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur.

Ontwikkelingen

De situatie ten aanzien van de uiteenlopende indexering van de rijksbijdragen en de indexering van de huur blijft onveranderd. Gelet op de in verhouding grote huurcomponent vormt dit een risico op uitputting van de reserve (egalisatiefonds). Het Rijk heeft tot nu toe het verschil aangevuld. Het Rijk heeft besloten tot een stelselherziening ten aanzien van de RHC's. Dit leidt tot een voorgenomen uittreding van Rijk uit de GR per 1 januari 2025. Het Rijk heeft aangegeven dat dit geen financiële gevolgen heeft. Op dit moment zijn (potentiële) partners in gesprek over de ontwikkelingen.

Risico's

Er zijn geen bijzondere risico's te benoemen.

Orionis Walcheren

Vestigingsplaats

Vlissingen

Doel

Orionis Walcheren geeft uitvoering aan de Participatiewet (inclusief de Wsw-wetgeving). Daarnaast voert Orionis Walcheren ook bijzondere bijstand, minimabeleid en gemeentelijke schuldhulpverlening uit. Het uitvoering geven aan de Participatiewet betreft meer dan alleen het verstrekken van de bijstandsuitkering. Deelnemen aan de samenleving staat centraal. Zoveel mogelijk door een reguliere baan bij een werkgever. En als dit niet mogelijk is door maatschappelijke participatie.

Orionis Walcheren ondersteunt en start activiteiten op het gebied van scholing en werkervaring die leiden tot herintreding van mensen op de arbeidsmarkt dan wel het aanbieden van passend werk of passende activiteiten in het kader van de Participatiewet.

Uitgangspunt is dat werk boven inkomen gaat. Alle inspanningen zijn gericht op arbeidsinschakeling, waarbij iedereen naar vermogen participeert. Als inwoners niet zelf voldoende inkomsten genereren, wordt dit door Orionis Walcheren aangevuld met een inkomensvoorziening volgens de Participatiewet. Daarnaast voert Orionis Walcheren wettelijk verplichte taken voor de schuldhulpverlening integraal uit.

Aan verbonden partij zijn alle taken en bevoegdheden die bij of krachtens de wet- en regelgeving van de WWB en de Wsw en de daarbij behorende/aanverwante algemeen verbindende voorschriften aan de raad, het college of de burgemeester zijn opgedragen inclusief het vaststellen van verordeningen aan de raden en colleges, voor zover bovengenoemde wetgeving toelaat, overgedragen aan Orionis Walcheren. Uitzondering hierop is het gemeentelijk armoedebeleid (inclusief individuele en categoriale bijzondere bijstand). De deelnemende gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor het beleid, maar de uitvoering hiervan en kinderopvang is opgedragen aan Orionis Walcheren.

Programma

Sociaal Domein

Partijen

Gemeenten Middelburg, Veere en Vlissingen

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen

Na de goede resultaten voor Orionis Walcheren in 2021, waren de verwachtingen voor 2022 zeer goed temeer omdat de coronacrisis meer en meer op haar einde liep. De wereld werd echter in februari overvallen door een nieuwe crisis, te weten Oekraïne. Inflatiecijfers van 14%, een energiecrisis en krimpende economieën zijn het gevolg geweest. De effecten houden nog steeds aan. Ook bij Orionis Walcheren hebben deze abrupte nieuwe omstandigheden grote gevolgen gehad gedurende het hele jaar 2022.

De lange termijn doelstellingen voor het Werkleerbedrijf op het gebied van rendementsverbetering en ontwikkeling zijn ongewijzigd en ook op het gebied van de klantenaantallen behoudt de nieuwe werkwijze "Werken naar Vermogen" dezelfde uitgangspunten om de klantenaantallen verder te verkleinen.

Risico's

Bestandsontwikkeling bijstand op Walcheren ongunstiger dan landelijk gemiddelde (gevolgen voor uitkering Participatiewet). Achterblijvende omzet en/of rendementsverbetering Werkleerbedrijf (productie- en/of detacheringsumzet).

Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland

Vestigingsplaats

Terneuzen

Doel

Primair richt de RUD zich op het verlenen van milieuvergunningen en behandeling van meldingen in het kader van de Wabo, de Wet milieubeheer en het Activiteitenbesluit. Tevens worden vergunningen, meldingen en ontheffingen behandeld in het kader van Vuurwerkbesluit, de Wet luchtvaart, de Wet bodembescherming, de Ontgrondingen-wet en de Waterwet. Daarnaast is ook het toezicht op en de handhaving van alle andere binnen de RUD Zeeland ondergebrachte wetgevingen georganiseerd, zoals het toezicht op bodemsaneringen, grondstromen en ontgrondingen alsmede het toezicht op de natuurwetgeving, zwembaden en zwemplaatsen, luchtvaarten vuurwerktaken en op provinciale verordeningen.

Programma

Volksgezondheid en Milieu

Partijen

Provincie Zeeland; alle 13 Zeeuwse gemeenten, Waterschap Scheldestromen

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen

Op 1 juli 2017 is het Besluit tot wijziging van het Besluit omgevingsrecht (verbetering Vergunning/Toezicht/Handhaving) in werking getreden. Dit had onder andere tot gevolg dat Gedeputeerde Staten de Brzo-taken (Besluit Risico's Zware Ongevallen) per 1 oktober 2019 onder verantwoordelijkheid van de DCMR (Milieudienst Rijnmond) heeft moeten brengen. Dit heeft geleid tot onder andere tot onttrekking van 17 fte aan de RUD Zeeland en het ontstaan van incidentele en structurele frictiekosten: de schaalgrootte-nadelen bedraagt € 595.000. De provincie Zeeland betaalt gedurende 5 jaar een afbouwende

vergoeding welke de RUD Zeeland in staat stelt zich aan te passen aan de nieuwe situatie. Inmiddels is er voor circa 9 fte aan nieuwe en/of extra taken gerealiseerd.

Ook de komende jaren zijn er allerlei zaken die de RUD Zeeland in meer of mindere mate gaan beïnvloeden:

- het contract voor huisvesting en PIOFAC- taken kent een einddatum van 31 december 2023;
- Het AB zal een keuze moeten maken om het beleid (Zeeuwse kwaliteit) en de hiervoor benodigde middelen met elkaar in lijn te brengen. Dit heeft een wezenlijke invloed op de bijdrage van de deelnemers en het weerstandsvermogen van de RUD Zeeland;
- De komst van de Omgevingswet: dit vergt een substantiële inzet van de organisatie en zal de nodige veranderingen voor de organisatie met zich meebrengen;
- Een verkennend onderzoek naar de samenwerking GGD, VRZ en RUD Zeeland;
- Een verkennend onderzoek in opdracht van de provincie Zeeland naar de robuustheid van de RUD Zeeland. De verkenning heeft als doel om antwoord te krijgen op de vraag op welke wijze een goede, inhoudelijk robuuste en toekomstbestendige samenwerking bereikt en geborgd kan worden. Vooral voor de uitvoering van de milieutaken;
- Rapport commissie Van Aartsen in opdracht van ministerie IenW: kort samengevat stelt het rapport ‘Om de leefomgeving’ dat het de omgevingsdiensten ontbreekt aan kennis en doorzettingsmacht.

Risico's

Er is een onbalans in taken: verschil tussen omvang en kwaliteit taken versus omvang en kwaliteit capaciteit dit in combinatie met een onevenwichtig personeelsbestand en/of krapte op de arbeidsmarkt. Het algemeen bestuur zal hier uiteindelijk een keuze in moeten maken.

Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (O.L.A.Z.)

Vestigingsplaats

Kapelle

Doel

Het openbaar lichaam heeft tot doel de behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers op het gebied van de afvalstoffenverwijdering.

Ter uitvoering van het hierboven omschreven doel heeft het openbaar lichaam de volgende taken: (a) de zorg voor de verwijdering van afvalstoffen, (b) het desgevraagd adviseren van de deelnemers over het uitvoeren van relevante bepalingen van de Wet milieubeheer en de daaruit voortvloeiende voorschriften, (c) het vaststellen van de tarieven voor de verwijdering van afvalstoffen, (d) het uitvoeren of doen uitvoeren van andere taken op het gebied van de afvalstoffenverwijdering, zo het algemeen bestuur daartoe besluit, met dien verstande dat aldus aan deelnemers zonder hun instemming geen andere verplichtingen kunnen worden opgelegd dan die voort vloeien uit deze regeling, (e) het geven van voorlichting op het gebied van afvalpreventie en -verwijdering en (f) het op verzoek van een of meerdere deelnemers uitvoeren of doen uitvoeren van een andere taak op het gebied van afvalstoffenverwijdering.

Programma

Volksgezondheid en Milieu

Partijen

Alle 13 Zeeuwse gemeenten

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen: In het kader van het traject heroriëntatie gemeentelijke taken moet nog onderzocht worden of het interessant is voor de gemeente Middelburg om dienstverleningsovereenkomsten met de ZRD te sluiten. Het college heeft op basis van de onderzoeken en de interactie hierover tussen gemeente en ZRD besloten om eerst het afvalbeleid in Middelburg volledig uit te rollen en dan pas de afweging tot het sluiten van een DVO te maken.

De landelijke doelen zijn:

- 2020: 100 kilo restafval
- 2020-2025: 100 kilo restafval én focus op kwaliteit
- 2050: Nederland Circulair: zo veel mogelijk recycling

De VANG- doelstelling (Van Afval Naar Grondstof) van 100 kilo per inwoner is voor vele Zeeuwse gemeenten nog niet bereikt. Middelburg zat in 2022 op 115 kilo fijn restafval exclusief restafval van de milieustraten. Een deel van deze opgave ligt namelijk bij de inzameling van het grofvuil en verbouwingsrestafval

(24 kilo per inwoner in 2022). Ook is er de landelijke wens om afval als grondstof te zien en te verwerken in het kader van circulaire economie.

Er is sprake van invoering van toegangscontrole op de milieustraat om bedrijfsafval te weren en inwoners verder te stimuleren tot afvalscheiding. De data die wordt gewonnen uit dit controlesysteem wordt gebruikt voor nadere besluitvorming over toegangsbeperking op de milieustraat of een betalingssysteem voor het brandbaar afval. Daarnaast wordt verder gewerkt aan de toekomstbestendigheid van de milieustraten op het gebied van het huidige aantal en de huidige vorm in relatie tot voldoen aan wet- en regelgeving en het beheersbaar houden van de kosten. Ook wordt invulling gegeven aan waar en op welke wijze kringloop en/of demontage kan worden ingebed op de milieustraat, alsook mogelijkheden tot milieueducatie.

Risico's

Geen bijzondere risico's.

Vennootschappen

Hieronder volgen de deelnemingen in vennootschappen waarin de gemeente een bestuurlijk (of stemrecht) en financieel belang heeft. De aan de gemeente gelieerde BV's/NV's zijn:

Overzicht Vennootschappen

BV Monumentenbeheer Middelburg

NV Economische Impuls Zeeland

Stadsgewestelijk Zwembad Vastgoed B.V.

Gemeentelijke Vervoerscentrale Zeeland B.V.

PZEM

BNG

BV Monumentenbeheer Middelburg

Vestigingsplaats

Middelburg

Doel

Het doel van de vennootschap is restauratie, onderhoud en beheer van monumenten of gebouwen die vanwege hun historie of architectuur belangrijk zijn of voor het stadsbeeld karakteristiek zijn. Speciale aandacht gaat uit naar gebouwen die verloren dreigen te gaan. Het werkgebied van de BV is de gemeente Middelburg. Een BV kan sneller opereren dan een gemeente

en kan bovendien vaak meer subsidie krijgen. Mede door de activiteiten van de BV MM weet de gemeente haar positie als een aantrekkelijke woon-, werk- en verblijfsgemeente te versterken.

Programma

Sport, Cultuur en Recreatie

Partijen

Gemeente Middelburg

Bestuurlijk belang

Lid van de Raad van Commissarissen

Ontwikkelingen

De huidige omstandigheden op de onroerend goed markt zijn zodanig dat de BV Monumentenbeheer daar momenteel geen actieve rol in kan spelen. De activiteiten in 2022 hebben zich beperkt tot de beheerstaken van het eigen onroerend goed. Doordat genoemde situatie zich al langere tijd voordoet zal in 2023 gekeken worden naar de toekomst van de BV met een mogelijke herijking van de doelstellingen om daarmee de BV een waardevolle bijdrage te kunnen laten leveren aan de instandhouding en bescherming van het gebouwde erfgoed in de gemeente Middelburg.

Risico's

Geen bijzondere risico's.

NV Economische Impuls Zeeland

Vestigingsplaats:

Vlissingen

Doel:

Impuls stimuleert en faciliteert (kennis)economische ontwikkelingen in de meest brede zin van het woord.

Programma:

Economie

Partijen:

Gemeente Middelburg, overige Zeeuwse gemeenten, provincie Zeeland, bedrijfsleven en Stichting SER Zeeland

Bestuurlijk belang:

vertegenwoordiging in AVA

Ontwikkelingen:

De werkzaamheden richten zich met name op verkenning naar kansrijke ontwikkelingen, acquisitie activiteiten om bedrijven aan te trekken en zich te vestigen in Zeeland en zullen innovatieve startende en groeiende bedrijven begeleid en gefaciliteerd worden op het gebied van financiering. De focus komt in 2023 (nog) meer te liggen op verduurzaming.

Risico's:

Geen risico's.

Stadsgewestelijk Zwembad Vastgoed B.V.

Vestigingsplaats

Vlissingen

Doel

De vennootschap heeft ten doel het beheren en (doen) exploiteren van het Vrijburgbad (Stadsgewestelijk Zwembad). Insteek is dat alle inwoners tegen betaalbare tarieven moeten kunnen deelnemen aan activiteiten in het Stadsgewestelijk Zwembad. Fitness, verenigingen, schoolzwemmen en instructiezwemmen zijn de belangrijkste vormen van activiteiten die momenteel in het Vrijburgbad tot uitvoering worden gebracht. De gemeente ondersteunt op deze wijze het Middelburgs sportbeleid.

Programma

Sport, Cultuur en Recreatie

Partijen

Gemeente Middelburg en Vlissingen beide voor 50% aandeelhouder, Optisport Exploitaties BV (exploitant).

Bestuurlijk belang

Aandeelhouder, lid van directie

Ontwikkelingen

De huidige huur-en exploitatieovereenkomst met exploitant Optisport loopt tot 1 juli 2023. Deze overeenkomst is medio 2022 formeel opgezegd om te kunnen komen tot nieuwe huur- en exploitatieafspraken. Met de huidige exploitant is afgesproken, omwille van een gedegen aanbestedingstrject, dat de huidige exploitatie doorloopt tot eind 2023 en dat de nieuwe huur- en exploitatieovereenkomst in zal gaan per 1 januari 2024. Verder stonden de werkzaamheden in 2022 met name in het teken staan van de regievoering op het onderhouds- en investeringsplan 2023.

Risico's

De verruiming van de BTW-vrijstelling op sportactiviteiten kan mogelijk consequenties hebben voor de exploitatie van de BV. Dit betreft een landelijk spelend probleem. Zowel exploitant Optisport als de gemeente Middelburg zelf zijn hierover in gesprek met de Belastingdienst. Een termijn waarop duidelijkheid kan worden verwacht op dit dossier is niet in te schatten.

Gemeentelijke Vervoerscentrale Zeeland B.V.

Vestigingsplaats

Terneuzen

Doel

De Gemeentelijke Vervoerscentrale verzorgt de planning en regie van voertuigen voor doelgroepenvervoer dat onder verantwoording van de gemeente valt.

Programma

Sociaal Domein en Onderwijs

Partijen

De gemeenten in de regio Zeeuws Vlaanderen, Oosterschelderegio, Walcheren en de Provincie Zeeland zijn aandeelhouder

Bestuurlijk belang

Iedere zes weken vindt een bestuurlijk overleg plaats. Hierin zijn de Walcherse gemeenten niet vertegenwoordigd. Er is sprake van een toezichthoudende rol.

Er is een nieuwe Overeenkomst van Opdracht (OVO) afgesloten. Op dit moment wordt gewerkt aan een addendum waarin de afrekensystematiek uiteengezet wordt.

Er wordt gedacht over het omvormen van de GVZ naar een Mobiliteitscentrale. Dit is ingegeven door het feit dat eind 2024 de huidige OV-concessie afloopt. Het is de bedoeling dat de centrale de regie over het fijnmazig vervoer (als gevolg van het vervallen van een aantal buslijnen) gaat voeren.

Risico's

Geen bijzondere risico's.

PZEM

Vestigingsplaats

Middelburg

Doel

PZEM richt zich op productie, handel en levering van energieproducten en diensten aan de zakelijke markt.

Programma

Bestuur en Ondersteuning

Partijen

Alle Zeeuwse gemeenten, gemeente Bergen op Zoom, Woensdrecht, Dirksland, Goedereede, Middelharnis, Oostflakkee en de Provincies Zeeland, Noord Brabant en Zuid Holland.

Bestuurlijk belang

De gemeente heeft zeggenschap in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter grootte van het aandeel in het geplaatste aandelenkapitaal (5,78%).

Ontwikkelingen

Na verkoop van de onderdelen Indaver, Delta Retail, Enduris (netwerkbedrijf) en het aandelenbezit Evides blijft de gemeente aandeelhouder van de overblijvende activiteiten op het gebied van productie, handel en levering van energie (inclusief de kerncentrale). In 2021 is het proces gestart om op termijn tot verkoop van de overige commerciële activiteiten van PZEM over te kunnen gaan (Wholesale) en eind 2022 heeft definitieve verkoop plaatsgevonden. Na verkoop van de Wholesale-activiteiten blijft, naast een aantal beperkte activiteiten, alleen het belang in EPZ (kerncentrale) onderdeel uit PZEM. Na verkoop houdt de naam PZEM op te bestaan en komen de resterende activiteiten te hangen onder de NV ZEH (Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij).

Op het gebied van kernenergie hebben de aandeelhouders van PZEM een brief vanuit het Ministerie van Economische Zaken ontvangen om medewerking te verlenen aan het onderzoek voor het realiseren van één of meerdere nieuwe kerncentrales in Nederland.

Risico's:

De verkoop van de hierboven genoemde bedrijfsonderdelen in combinatie met (sterk) stijgende energieprijzen heeft PZEM in staat gesteld de verliezen in afgelopen jaren te doen reduceren.

Daarnaast is de liquiditeitspositie van PZEM na verkoop van de verschillende bedrijfsonderdelen zeer sterk te noemen. Het risico op een snel en ongecontroleerd faillissement van PZEM met als gevolg afwaardering van ons aandelenbezit is hierdoor niet meer aan de orde.

Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats

Den Haag

Doel

BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is deze bank essentieel voor de publieke taak.

Kerntaak van de BNG is om tegen lage tarieven te voorzien in lange kredietverlening aan decentrale overheden en in kredietverlening onder garantie van overheden. BNG vertaalt haar missie in de volgende doelstellingen, (1) het behoud van substantiële marktaandeelen in de Nederlandse publieke sector en het semi-publieke domein en (2) het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders.

Programma

Bestuur en Ondersteuning

Partijen

Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Nederland.

Bestuurlijk belang

De gemeente heeft zeggenschap in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter grootte van het aandeel in het geplaatste aandelenkapitaal (€ 0,1 miljoen).

Ontwikkelingen

Reguliere uitvoering kerntaken.

Risico's

Geen

GBE-Aqua B.V

Vestigingsplaats:

Middelburg

Doel:

De vennootschap heeft ten doel het houden en beheren van aandelen in Evides en het uitoefenen van stemrecht daarop voor eigen rekening en risico, maar ten behoeve van de aandeelhouders van de vennootschap.

Programma:

Bestuur en Ondersteuning

Partijen:

Alle 13 Zeeuwse gemeenten, Provincie Zeeland en de gemeenten Goeree-Overflakkee, Woensdrecht en Bergen op Zoom.

Bestuurlijk belang:

De gemeente heeft zeggenschap in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter grootte van het aandeel in het geplaatste aandelenkapitaal (5,785%).

Ontwikkelingen:

Hoofdtak van de B.V. is het beheer van de aandelen in Evides. Inzet is om de lening van € 370 miljoen die is aangetrokken voor de aankoop van het aandelenpakket Evides van PZEM versneld af te lossen. De aandeelhouders hebben zich bij oprichting van de BV verplicht om ontvangen dividenduitkeringen vanuit PZEM via kapitaalstorting door te storten aan GBE-Aqua. In 2022 heeft dit voor de eerste keer plaatsgevonden. In 2022 wordt door GBE-Aqua een bedrag van ruim € 72 miljoen op de lening afgelost.

Risico's:

Geen risico's.

Stichtingen

Hieronder de stichting waarmee de gemeente zowel bestuurlijk als financieel verbonden is.

Overzicht Stichtingen

Stichting Roosevelt Academy Fonds

Stichting Roosevelt Academy Fonds

Vestigingsplaats

Middelburg

Doel

Genereren van rendement op belegd vermogen ten behoeve van University College Roosevelt (UCR)

Programma

Onderwijs

Partijen

Dde gemeente Middelburg en de UCR

Bestuurlijk belang

Ambtelijke vertegenwoordiging in stichtingsbestuur.

Ontwikkelingen

Beleggen en beheer hoofdsom met als doel het behaalde rendement aan te wenden voor de financiering van nieuwe ontwikkelingen binnen de UCR.

Risico's

Geen bijzondere risico's.

Grondbeleid

Inleiding

In de Nota grondbeleid 2021 is vastgelegd dat voor de bestaande grondposities van de gemeente per definitie sprake blijft van een actief grondbeleid. En dat we voor nieuwe ontwikkelingen per situatie beoordelen welke vorm van grondbeleid de voorkeur heeft. Voor het huidige grondbezit blijft actief grondbeleid dus een gegeven. Dat betekent dat we de functieverandering en verkoop van in bezit van de gemeente zijnde grond in eigen hand houden. Diverse andere plannen faciliteert de gemeente.

Een actief grondbeleid betekent dus dat we de exploitatie ten behoeve van de functieverandering of herontwikkeling van gronden in eigen hand houden. De verwerving van de gronden en de nodige bewerkingen zijn of worden door en onder regie van de gemeente uitgevoerd. Daarna kunnen de gronden bouwrijp voor een marktconforme prijs (in principe gebaseerd op residuele

waarde) worden verkocht. In het verleden zijn in dit kader diverse gronden verworven. Daardoor ligt het accent de laatste jaren vooral op planontwikkeling, (tijdelijk) beheer en verkoop van deze gronden. Dat betekent dat er diverse grondexploitaties lopen. En dat er gronden gereserveerd zijn voor ontwikkelingen in de toekomst en dat er kostenverhaal plaats vindt voor plannen van derden.

Beleidskader

Het grondbeleid is geen doel op zich maar dienstbaar aan algemene en specifieke beleidsdoelstellingen van de gemeente. De belangrijkste leidraad wordt nu nog gevormd door de Kwaliteitsatlas Middelburg 2030 en de in 2010 vastgestelde herziene versie hiervan. Op korte termijn zal dit vervangen worden door de Omgevingsvisie, die als alles volgens planning verloopt eind 2023 door de gemeenteraad kan worden vastgesteld.

De volgende programma's worden mede door het gevoerde grondbeleid gerealiseerd:

Programma	
Verkeer, vervoer en waterstaat	Aanleg van nieuwe infrastructuur en parkeervoorzieningen ten behoeve van (nieuwbouw)locaties voor woningen, kantoren, voorzieningen en bedrijventerreinen
Onderwijs	Nieuwe locaties voor onderwijsdoeleinden.
Sport, cultuur en recreatie	Nieuwe locaties voor sport, recreatie, evenementen et cetera
Sociaal domein	Woon-zorgcomplexen gecombineerd met welzijnsvoorzieningen in de verschillende woonservicezones
Volksgesondheid en milieu	Groenvoorzieningen, water en milieudoelstellingen op nieuwbouwlocaties
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Woningbouw op nieuwe locaties evenals herstructurering in bestaande wijken
Economie	Aanleg van nieuwe bedrijventerreinen, kantorenlocaties, gebieden voor toerisme en herstructurering van bestaande bedrijventerreinen
Algemene dekkingsmiddelen	Gerealiseerde winsten op grondexploitaties kunnen, als zij niet meer nodig zijn voor afdekking van risico's in het grondbedrijf, ingezet worden als dekkingsmiddel voor andere publieke doeleinden

Financiële positie grondbedrijf

In het grondbedrijf wordt het verschil tussen investeringen en opbrengsten in een bepaald jaar in principe niet als verlies of winst genomen, maar bijgeschreven op de boekwaarde van een plan. De boekwaarde van een plan bestaat uit het opgetelde verschil tussen investeringen en opbrengsten. Bij het afsluiten van een plan vormt het op dat moment resterende positieve of negatieve saldo een winst of verlies. Bij een winstgevend plan dient ook tussentijds winst genomen te worden. Tegenover de boekwaarden van de

bouwgrond in exploitatie staan de voorziening grondbedrijf (als correctie op deze boekwaarde) en de reserve grondbedrijf.

Per peildatum februari 2023 is opnieuw een complete doorrekening en risicoanalyse gemaakt van het grondbedrijf voor de komende twintig jaar in de vertrouwelijke nota 'Grondbedrijf 2022-2042, doorrekening en risicoanalyse februari 2023'. Deze is ter kennis gebracht van de gemeenteraad en vormt de basis voor deze paragraaf.

Bij het opstellen van de doorrekening was de uitspraak van de Raad van State om het bestemmingsplan Trekdijk te vernietigen nog niet bekend. Wel was een negatieve uitspraak als mogelijk risico benoemd. De gevolgen voor de grondexploitatie zijn afhankelijk van hoe de gemeenteraad verder wil met de locatie Trekdijk. De vernietiging van het bestemmingsplan hoeft op zichzelf geen grote gevolgen voor de grondexploitatie te hebben als de gemeenteraad zou besluiten een nieuw bestemmingsplan in procedure te brengen waarin wordt tegemoet gekomen aan de bezwaren van de Raad van State. Indien aan de andere kant van het spectrum van mogelijkheden zou worden besloten om geheel van verdere ontwikkeling af te zien, en de bestemming agrarisch te laten, zijn de gevolgen wel aanzienlijk. En daartussen zijn ook nog mogelijkheden denkbaar. Deze bandbreedte is in de doorrekening in beeld gebracht.

Het college wil in 2023 een voorstel doen voor hoe verder te gaan met de Trekdijk. En dat zou dan het moment zijn dat een eventuele afwaardering aan de orde zou komen. In de visie van onze accountant is het zo dat de vernietiging van het bestemmingsplan, een gebeurtenis na balansdatum, zo vergaand is dat in de jaarrekening 2022 een waarde correctie verwerkt zou moeten worden tussen de huidige boekwaarde en de agrarische waarde per 31 december 2022. Dit zou kunnen door rechtstreekse afwaardering of het toevoegen van een bedrag aan de voorziening grondbedrijf. In het eerste geval kan de waarde correctie niet meer

worden teruggedraaid als de gemeenteraad verder zou willen met een bedrijventerrein aan de Trekdijk, bij de tweede optie kan dat wel en heeft de waardecorrectie een voorlopig karakter. Omwille van die flexibiliteit is gekozen voor de tweede mogelijkheid. De middelen die nodig zijn om welk besluit dan ook te nemen zijn daarmee duidelijk in beeld gebracht en afgezonderd.

De paragraaf grondbeleid heeft een vooruitblikkend karakter. Om dit te kunnen doen moet een aannname gedaan worden. Omdat tot nog toe alleen raadsbesluiten zijn genomen om op de locatie Trekdijk een bedrijventerrein te realiseren is de aannname gedaan dat de gemeenteraad zal besluiten om een nieuw bestemmingsplan voor de ontwikkeling van een bedrijventerrein in procedure te brengen. Daarmee sluit deze paragraaf weer aan op de doorrekening grondbedrijf met dien verstande dat de toevoeging van een extra bedrag aan de voorziening grondbedrijf in 2022 (verlies) is verwerkt en dat als aannname is gedaan dat deze in 2023 weer wordt teruggedraaid (winst). Het is nadrukkelijk niet de bedoeling hiermee voor te sorteren op een door de gemeenteraad nog te nemen besluit.

Hierna volgt een toelichting op het resultaat van het grondbedrijf over 2022, gevolgd door een toelichting op de ontwikkeling van de boekwaarde en de stand van de voorziening en de reserve grondbedrijf.

Resultaat 2022 grondbedrijf

In 2022 heeft het grondbedrijf een negatief resultaat behaald. Zonder de extra voorziening voor Trekdijk zou dit € 539.000,- zijn geweest. De belangrijkste reden hiervan is dat de verwachte verliezen op een aantal lopende exploitaties hoger zijn geworden als gevolg van kostenstijgingen (inflatie). Hierdoor is een hogere voorziening grondbedrijf noodzakelijk. Tegelijkertijd is, deels om dezelfde reden, ook de winstverwachting op de andere lopende exploitaties afgenomen waardoor, ook als gevolg van een langere verwachte looptijd, de tussentijdse winstneming lager is dan

begin vorig jaar nog werd verwacht. De toevoeging aan de voorziening is een verliespost voor het grondbedrijf, maar heeft geen budgettaire gevolgen omdat deze wordt gedekt vanuit de reserve grondbedrijf. Door het opnemen van een extra bedrag in de voorziening voor Trekdijk in verband met de voorlopige waardecorrectie wordt dit verlies € 7.314.000,-.

Hieronder is opgenomen hoe het resultaat is bepaald. De verschillende bedragen worden daaronder toegelicht. Er kan sprake zijn van kleine afrondingsverschillen.

Resultaat grondbedrijf 2022 (x € 1.000)		
Winst afgesloten complexen ⁽¹⁾	508	
Tussentijdse winstneming op bouwgrond in exploitatie ⁽²⁾	491	
Overige exploitatiewinsten ⁽³⁾	37	
Renteresultaat over reserve en voorziening	190	1.226
Verlies afgesloten complexen ⁽⁴⁾	-24	
Overige exploitatieverliezen ⁽⁵⁾	-208	-232
Mutatie voorziening lopende complexen ⁽⁶⁾	-8.481	
Waarvan voeding vanuit de complexen ⁽⁷⁾	173	-8.308
Resultaat grondbedrijf 2022		-7.314

Reserve grondbedrijf (x € 1.000)	
Saldo reserve grondbedrijf per 01/01	8.807
Verrekening resultaat over 2022	-7.314
Saldo reserve grondbedrijf per 31/12	1.493

Voorziening grondbedrijf (x € 1.000)	
Saldo voorziening grondbedrijf per 01/01	5.240
Vrijval afgesloten plannen ⁽⁴⁾	-521
Mutatie overige plannen ⁽⁶⁾	8.481
Saldo voorziening grondbedrijf per 31/12	13.200

De verschillende bovenstaande bedragen worden hieronder toegelicht:

⁽¹⁾ Winst afgesloten complexen (x € 1.000)	
Sportlaan 25	500
Private exploitatie en diversen	8
Totaal	508

Op private exploitaties wordt in principe geen winst gemaakt (er wordt een bijdrage in rekening gebracht om de gemeentelijke kosten te dekken, er kunnen wel kleinere verschillen zijn tussen begroting en werkelijke kosten), maar doordat niet alle kosten binnen het grondbedrijf

zijn geboekt maar ook een deel ten laste van de reguliere begroting, kan binnen het grondbedrijf toch een (beperkte) winst ontstaan. De eigen exploitatie Sportlaan sluit af met een winst.

(2) Winst tussentijds op bouwgrond in exploitatie (x € 1.000)	
Veersepoort fase V	493
Essenvelt	789
Mortiere	-791
Totaal	491

Voor deze complexen (bouwgrond in exploitatie) geldt dat op basis van de BBV-voorschriften tussentijds winst genomen dient te worden naar rato van de gerealiseerde opbrengsten en gemaakte kosten. Voor Mortiere heeft een correctie plaatsgevonden voor winstneming in eerdere jaren.

(3) Overige exploitatiewinsten (x € 1.000)	
Cleene Hooge agrarische gronden	27
Ramsburg oost	1
Sint Laurens oost	9
Totaal	37

Voor enkele strategische gronden geldt dat er in 2022 sprake was van een positief saldo tussen ontvangen pacht enerzijds en kosten van beheer en onderhoud anderzijds.

(4) Verlies afgesloten complexen (x € 1.000)	kosten 2022	vrijval vz 2022	Saldo
Restkavels Veldzigt (verlies € 103, vrijval voorziening € 255)	103	255	152
Waterpark Veerse Meer (verlies € 3, vrijval voorziening € 5)	3	5	2
Kruitmolenlaan (verlies € 0, vrijval voorziening € 6)	0	6	6
Ramsburg Oostperkweg west (verlies € 1, vrijval voorziening € 0)	1	0	-1
Kanaalweg west (verlies € 318, vrijval voorziening € 285)	318	285	-33
Rittenburg (verlies € 111, herwaarderingsvoorziening € 40)	111	-40	-151
Sprencklaan (verlies € 9, vrijval voorziening € 10)	9	10	1
Totaal	545	521	-24

Voor verwachte verliezen wordt het verlies meteen genomen zodra dit verwacht wordt door een bedrag aan de voorziening toe te voegen. Tevens wordt bij complexen die worden afgesloten indien daar sprake van is een bedrag opgenomen voor nakomende kosten. Uit bovenstaande tabel blijkt het in 2022 gebleken eventuele overschot of tekort ten opzichte van het bedrag dat in de voorziening was opgenomen. In 2022 was dat een verlies van per saldo € 24.000.

(5) Overige exploitatieverliezen (x € 1.000)	
Private exploitaties	-2
Algemene kosten grondbedrijf	-206
Totaal	-208

Op de private exploitaties Derde Weg en Braakmanstraat was in 2022 sprake van een beperkt negatief saldo. De algemene kosten grondbedrijf werden tot en met 2020 volgens een bepaalde verdeelsleutel aan het einde van elk jaar over de diverse complexen verdeeld. In de Nota grondbeleid 2021 is opgenomen dat deze met ingang van 2021 jaarlijks als verlies worden genomen, ten laste van de reserve grondbedrijf.

⁽⁶⁾ Mutatie voorziening lopende exploitaties (x € 1.000)	
Mortiere bedrijventerrein zuid	150
Koudekerkseweg 14	9
Herstructurering Arnestein	-162
Punt Arnestein	23
Sint Laurens Zuid	-855
Sportlaan 25	-173
Rittenburg III	-323
Trekdiijk	-386
Trekdiijk voorlopige waardecorrectie	-6.775
Ramsburg Dampoorthof	-114
Ramsburg Watergang	125

In deze tabel is weergegeven met welke bedragen de voorziening grondbedrijf is aangepast voor de lopende exploitaties waarop een verlies wordt verwacht. De voorziening is verhoogd. Omdat dit een verlies is, wordt dit negatief weergegeven. Omdat de voorziening voor deze plannen op contante waarde wordt gevormd, is, als er geen andere wijzigingen zijn, jaarlijks een toevoeging nodig ter grootte van de rente waarmee het verwachte verlies contant is gemaakt. Daarnaast kunnen er ontwikkelingen zijn in de exploitaties waardoor de hoogte van de voorziening in positieve (vrijval) of negatieve (toevoeging) moet worden bijgesteld. Voor het afgesloten plan Sportlaan 25 is een bedrag in de voorziening opgenomen voor nakomende kosten.

⁽⁷⁾ Geboekt ten laste van in 2022 afgesloten complexen (x € 1.000)	
Sportlaan 25	173
Totaal	173

In deze tabel wordt weergegeven welke bedragen aan nakomende kosten rechtstreeks ten laste van de exploitaties zijn geboekt en naar de voorziening grondbedrijf zijn gebracht. Bij de bepaling van het resultaat is dus met deze nakomende kosten rekening gehouden. Door deze handelswijze wordt het resultaat op deze exploitaties juist weergegeven.

Boekwaarde grondbedrijf

De doelstelling van het eind 2015 vastgestelde Actieplan grondbedrijf is het verlagen van de boekwaarde van het grondbedrijf. Uiterlijk in 2030 zou een situatie moeten worden bereikt waarin de reserve grondbedrijf gelijk is aan de dan nog resterende boekwaarde. Mede door de aantrekkende verkopen vanaf 2016 is er inderdaad sprake van een afnemende boekwaarde, waarbij de verwachting is dat deze lijn de komende jaren verder doorgetrokken kan worden. In 2029 zou de doelstelling vanuit het actieplan dan bereikt kunnen zijn. Indien van ontwikkeling van Trekdiijk wordt afgezien zal dat mogelijk later zijn.

De bruto boekwaarde is in 2022 aanzienlijk afgenomen als gevolg van het feit dat meer verkopen zijn gerealiseerd dan dat er kosten zijn gemaakt. De grote ontwikkelingen zoals Essenvelt en Veersepoort fase V hebben hier een belangrijk aandeel in, terwijl op Mortiere Bedrijventerrein Zuid ook veel grond is verkocht. Deze sterke afname van de boekwaarde werd in de jaarrekening 2021 al verwacht. De afname is wel minder dan verwacht. Enerzijds omdat in de loop van 2022 ontwikkelingen plaatsvonden die een nadelige invloed hadden op de verkoop. Met name de hypotheekrente is sterk gestegen waardoor nieuwbouwwoningen, waarvan de bouwkosten ook al verder toenamen, nog minder betaalbaar zijn geworden en anderzijds omdat de verkoop op enkele locaties later kon beginnen dan verwacht.

Als gevolg van de voorlopige waarde correctie voor Trekdiijk is de netto boekwaarde in 2022 extra afgenomen. Als aanname is gedaan dat de gemeenteraad in 2023 besluit om een nieuw plan voor Trekdiijk in procedure te brengen en dat daarmee deze waarde correctie weer kan komen te vervallen. Hierdoor stijgt de netto boekwaarde in 2023 terwijl de bruto boekwaarde daalt.

Ontwikkeling boekwaarde grondbedrijf x € 1.000			
Jaar	Bruto boekwaarde complexen	af: voorziening grondbedrijf	Netto boekwaarde complexen
31-12-2021	77.888	5.240	72.648
31-12-2022	69.660	13.200	56.460
31-12-2023 (verwacht)	67.751	6.252	61.499
31-12-2024 (verwacht)	64.844	6.377	58.467
31-12-2025 (verwacht)	58.587	6.242	52.345

Voorziening grondbedrijf

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet de gemeente voor verwachte verliezen op grondexploitaties een voorziening vormen. In de Nota grondbeleid 2021 is als uitgangspunt genomen dat de voorziening gevormd wordt:

- voor onvermijdbare verliezen
- op basis van door de gemeenteraad vastgestelde exploitatieopzetten

- op basis van contante waarde (waarbij conform de BBV-voorschriften momenteel wordt gerekend met 2,0%)
- ten laste van het jaarresultaat van het grondbedrijf en daarmee de reserve grondbedrijf. Voor plannen die afgesloten worden en waar nog kosten worden verwacht, worden deze rechtstreeks ten laste van deze plannen geboekt.

De voorziening grondbedrijf wordt dus, op contante waarde, gevormd ten laste van de reserve grondbedrijf. Zodra de verlieslatende plannen worden afgesloten, kan het negatieve resultaat worden verrekend met het daarvoor beschikbare bedrag in de voorziening grondbedrijf. Daarnaast worden ook bedragen aan de voorziening grondbedrijf toegevoegd voor verwachte nakomende kosten van plannen die inmiddels afgesloten zijn (dat gebeurt normaliter als de laatste verkopen hebben plaatsgevonden). De omvang van de voorziening grondbedrijf is per 1 januari 2023 op het vereiste niveau gebracht van € 13.200.000, met daarbij de volgende specificatie:

Voorziening grondbedrijf in verband met onvermijdbaar geachte verliezen en waarde correctie (x € 1.000)	
Restkavels Veldzigt (nakomende kosten)	10
Waterpark Veerse Meer (nakomende kosten)	10
Kanaalweg West (nakomende kosten)	5
Rittenburg I/II (nakomende kosten)	95
Sprencklaan (nakomende kosten)	2
Sportlaan (nakomende kosten)	173
Mortiere Bedrijventerrein Zuid (verwacht verlies)	1704
Rittenburg III (verwacht verlies)	878
Ramsburg Dampoorthof (verwacht verlies)	620
Herstructurering Arnestein (verwacht verlies)	697
Punt Arnestein (verwacht verlies)	247
Ramsburg Watergang (verwacht verlies)	118
Trekdiijk (verwacht verlies)	1011
Trekdiijk (voorlopige waardecorrectie)	6775
Sint Laurens Zuid (verwacht verlies)	855
Totaal	13.200

Een deel van de bedragen is voor nakomende kosten voor eerder afgesloten complexen, waarin alle verkopen zijn gerealiseerd. Voor de plannen met een verwacht verlies is het opgenomen bedrag gebaseerd op de vastgestelde exploitatieopzet, herrekend

naar de laatste stand van zaken. Voor Trekdiijk is daarnaast een voorlopige waarde correctie opgenomen.

Reserve grondbedrijf

Voor de risico's moet een buffer aanwezig zijn c.q. gevormd worden. Deze buffer is de reserve grondbedrijf. In de Nota Grondbeleid 2021 zijn voor deze buffer de volgende normen vastgesteld:

- Op eindwaarde is het saldo van de reserve positief;
- Bij doorberekening van een risicoscenario is het saldo eveneens positief op eindwaarde;
- Bij doorberekening van een risicoscenario wordt de reserve de eerstkomende vijf jaar niet negatief;
- De reserve grondbedrijf dient minimaal 10% van de netto boekwaarde van de bouwgrond in exploitatie + 10% van de nog

te maken kosten voor deze bouwgrond in exploitatie te zijn. Bij een hogere reserve kan desgewenst afgewogen worden om het meerdere in te zetten voor andere doeleinden door dit meerdere saldo of een deel daarvan toe te voegen aan de algemene reserve van de gemeente.

- De reserve grondbedrijf is maximaal gelijk aan de boekwaarde van de bouwgrond in exploitatie (doelstelling actieplan grondbedrijf) plus de nog te maken kosten voor deze bouwgrond in exploitatie. Als de reserve boven deze norm komt, vindt in elk geval afdracht plaats aan de algemene reserve van de gemeente.

Jaar	Netto boekwaarde	Saldo reserve Grondbedrijf	Percentage	Norm reserve grondbedrijf
31-12-2021	72.648	8.807	12,1%	
31-12-2022	56.460	1.493	2,6%	11.786
31-12-2023 (verwacht)	61.499	10.113	16,4%	10.482
31-12-2024 (verwacht)	58.467	11.577	19,8%	9.459
31-12-2025 (verwacht)	52.345	12.437	23,8%	9.658

De reserve grondbedrijf wordt in principe gevormd uit de winsten op grondexploitaties. Op winstgevendende plannen wordt conform het BBV tussentijdse winstneming toegepast.

Per eind 2022 zou, zonder de voorlopige waarde correctie voor Trekdiijk, het saldo van de reserve grondbedrijf € 8,3 miljoen bedragen. Daarmee zou nog niet voldaan zijn aan de normen vanuit de Nota grondbeleid. De norm dat de reserve minimaal 10% van de netto boekwaarde plus 10% van de nog te maken kosten voor bouwgrond in exploitatie dient te zijn, wordt mogelijk eind 2023 en anders in 2024 behaald. De komende jaren zal het saldo van de reserve naar verwachting jaarlijks stijgen in het basisscenario. In het risicoscenario daalt de reserve vanaf 2025 tot en met 2028, om vanaf 2029 weer toe te nemen. Door de voorlopige waarde correctie op Trekdiijk is het saldo van de reserve grondbedrijf eind 2022 € 1,5 miljoen geworden. Omdat de aanneme is gedaan dat deze waarde correctie in 2023 weer ongedaan gemaakt kan worden (door een nieuw bestemmingsplan voor Trekdiijk in procedure te brengen) heeft dit geen gevolgen voor het beeld vanaf 2023. Indien definitief afgeboekt moet worden zal een nieuwe berekening moeten worden gemaakt om te bezien in hoeverre de reserve grondbedrijf aan de gestelde normen voldoet.

Risico's grondbedrijf

Jaarlijks wordt een doorrekening met enkele scenario's gemaakt om te bepalen of de reserve aan de eisen voldoet. Kort samengevat zijn nu de volgende scenario's doorgerekend:

- Basisscenario: een scenario gebaseerd op de stand van zaken in de verschillende grondexploitaties waarbij rekening is gehouden met de laatste provinciale bevolkings- en huishoudensprognose (2022) en de begin 2023 ondertekende Zeeuwse Woondeal en waarin tevens de thans optredende crisis op de woningmarkt en ook bedrijventerreinen is verwerkt met als uitgangspunt dat deze optreedt in 2023-2025. In dit scenario worden 2.445 woningen gerealiseerd in de periode tot en met 2043 en wordt in dezelfde periode 17,7 hectare bedrijventerrein verkocht. Het zwaartepunt van de geredkomende woningen ligt in de periode 2024-2028, en de hoogste opbrengsten worden in die periode behaald in 2028.
- Risicoscenario: in het risicoscenario is als input opgenomen dat de in het basisscenario verwerkte crisis nog drie tot vier jaar langer aanhoudt. Het scenario kent hetzelfde aantal woningen en hectaren bedrijventerrein, maar het zal langer duren eer dit gerealiseerd wordt. Voor de periode tot en met 2027 wordt in dit scenario uitgegaan van zo'n 64% van de productie t.o.v. het basisscenario en tevens een

lagere grondprijstijging. Ook is rekening gehouden met een langdurig hoog percentage voor kostenstijging voor de periode 2024-2029 (5% in plaats van 2%). Daarnaast zijn in dit scenario voor de locatie Mortiere SOK twee specifieke risico's meegenomen, namelijk het vanwege gebrek aan vraag, niet doorgaan van de kantorenlocatie en meer kosten in verband met langer doorlopende juridische procedures.

Verder zijn er buitenom het risicoscenario nog een aantal specifieke risico's benoemd: Voor de locatie Trekdijk was dat een mogelijk negatieve uitspraak van de Raad van State afhankelijk van wat de gemeenteraad daar vervolgens over zou besluiten. Eerder in deze paragraaf is daar al uitgebreid op ingegaan. Voor Oranjepolder en Hazenburg Noord was en is dat de bestaande verkeersproblematiek in Arnhem.

Coalitieakkoord

Enkele uitgangspunten in het coalitieakkoord, zoals meer sociale woningbouw en goedkopere woningbouw, minimaal 30% openbaar groen en een voorkeur voor bouwen binnen bestaand stedelijk gebied (inbreiding) kunnen, afhankelijk van de nadere invulling en uitwerking, leiden tot nadeligere resultaten op met name de locaties Cleene Hooge, Hazenburg Noord fase 2, Oranjepolder en Sint Laurens.

De doorberekende scenario's vormen input voor de paragraaf Weerstandsvermogen van jaarrekening en begroting:

- Het basisscenario in de eerdergenoemde doorrekening van het grondbedrijf wordt gebruikt om de verwachte ontwikkeling van de reserve grondbedrijf, als onderdeel van de weerstandscapaciteit van de gemeente, in te schatten.
- Het verschil tussen basisscenario en risicoscenario is als risico vertaald in de paragraaf Weerstandsvermogen.
- Daarnaast is het specifieke risico, waarbij de mogelijkheid bestaat dat (een deel van) de genoemde locaties niet tot ontwikkeling kan komen als apart risico opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen.

Uit de gemaakte doorrekening blijkt dat de reserve grondbedrijf per 31 december 2022 voldoet aan de meeste van de in de Nota Grondbeleid 2021 gestelde normen. Op eindwaarde is de reserve zowel in het basisscenario als in het risicoscenario positief en tevens is in het risicoscenario de reserve de eerste vijf jaar niet negatief. Uitsluitend de meest recent toegevoegde norm

(10% boekwaarde + 10% nog te maken kosten) is in 2022 nog niet gehaald. De verwachting is dat dat mogelijk eind 2023 en anders vanaf 2024 wel het geval zal zijn. In het basisscenario worden tevens de doelstellingen uit het Actieplan grondbedrijf gerealiseerd. In 2029 is het saldo van de reserve hoger dan de netto boekwaarde van de dan nog resterende complexen. De doelstelling was indertijd om deze situatie uiterlijk in 2030 te bereiken. In het risicoscenario wordt de doelstelling in 2031 behaald. In de doorrekening was geen rekening gehouden met de voorlopige waarde correctie voor Trekdijk. Indien deze in 2023 niet meer nodig is blijft het beeld hetzelfde. Indien deze wel volledig nodig blijft en definitieve afwaardering moet plaats vinden heeft dat wel gevolgen. De reserve wordt dan definitief lager maar de boekwaarde ook. Er is voor deze paragraaf geen gelegenheid geweest om te bezien hoe zich dat dan zou verhouden tot de gestelde normen.

Actuele prognose grondbedrijf

Zoals eerder aangegeven, voldoet de reserve grondbedrijf volgens de doorrekening van februari 2023 deels maar nog niet volledig, aan alle, in de Nota grondbeleid 2021 gestelde eisen. Zie hiervoor de tabel onder het kopje 'Reserve Grondbedrijf'. Onder de deeltitel 'Reserve Grondbedrijf' staat de stand van zaken voor eind 2022, wordt de vergelijking gemaakt met het voorgaande jaar en wordt vooruitgeblikt naar de toekomst.

Op alle in exploitatie genomen plannen wordt op basis van het basisscenario eind 2022 per saldo een resterende nog te nemen winst verwacht van circa € 16 miljoen op contante waarde per 1 januari 2023. Nog te nemen winst wordt verwacht op de complexen Walcherseweg, Stroompoort, Oranjepolder, Veersepoort fase 5, Ramsburg kantorenstrook, Nieuwland Zuid, Sint Laurens Noord, Mortiere SOK, Mortiere Ensemble, Essenvelt, Hazenburg Noord, en Koudekerkseweg 14.

Een sluitende opzet wordt verwacht op de complexen Churchillaan en Cleene Hooge. Verliezen worden verwacht op de complexen Sint Laurens Zuid, Ramsburg Dampoorthof, Rittenburg III, Punt Arnestein, Ramsburg Watergang, Herstructurering Arnestein, Trekdijk en Mortiere Bedrijventerrein-Zuid. Voor deze verliezen zijn, op basis van de vastgestelde exploitatieopzetten toereikende bedragen in de voorziening grondbedrijf opgenomen (deze verliezen zijn dus al genomen).

De eerder toegelichte waarde correctie op het plan Trekdijk zorgt er voor dat een groter verlies is genomen dan waar in de doorrekening grondbedrijf vanuit is gegaan. In combinatie met de aannahme dat die waarde correctie in 2023 weer kan vervallen betekent dat het verwachte nog te realiseren resultaat op contante waarde per 1-1-2023 € 6,8 miljoen hoger wordt. Als die waarde correctie definitief wel nodig zou zijn dan wordt dat anders.

Van de boekwaarde en resultaatsverwachting op de bouwgrond in exploitatie (bie) per 1 januari 2023 kan conform artikel 52d van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de volgende opstelling worden gemaakt:

OVERZICHT CF ART. 52d BBV	bedragen x € 1.000
a. Boekwaarde in exploitatie genomen gronden per 1-1-2022	€ 72.524
b. Vermeerderingen in het begrotingsjaar	€ 9.769
c. Verminderingen in het begrotingsjaar	€ 17.810
d. Boekwaarde aan het eind van het begrotingsjaar	€ 64.483
e. Geraamde nog te maken kosten	€ 52.810
f. Geraamde nog te realiseren opbrengsten	€ 128.818
g. Het geraamde nog te realiseren eindresultaat (op nominale waarde)	€ 11.525
h. Gevormde voorziening voor verliesgevende complexen (op nominale waarde)	€ 12.668
Per saldo nog te realiseren winst (op nominale waarde)	€ 24.193

Uit de toelichting van de commissie BBV in haar vraag en antwoord rubriek blijkt dat onder 'nominale' waarde de eindwaarde verstaan moet worden, dus inclusief rentelasten en posten voor prijs en opbrengststijgingen. De per saldo nog te realiseren winst op bouwgrond in exploitatie, zonder rekening te houden met opbrengsten na tien jaar, op nominale waarde is dus € 24,2 miljoen. De onderbouwing van de nog te maken kosten (e) en te realiseren opbrengsten (f) is te vinden in de vastgestelde exploitatieopzetten en de nota 'Grondbedrijf Middelburg 2022-2042, doorrekening en risicoanalyse februari 2023'. Indien de waarde correctie op Trekdijk definitief zou moeten worden neemt dat resultaat af tot € 17,4 miljoen.

de boekwaarde begin 2022 is dit per saldo een afname met € 8,7 miljoen.

De verwachting is dat de boekwaarde van zowel de plannen die exploitatie genomen zijn als van het hele grondbedrijf vanaf 2023 gestaag zal dalen. Als het risicoscenario zich zou voordoen zet de daling vanaf 2024 in, en gaat de daling ook daarna minder snel.

In de volgende tabel is globaal aangegeven hoe de reserve grondbedrijf zich naar verwachting de eerstkomende jaren (basisscenario) zal ontwikkelen en hoe deze ontwikkeling tot stand komt. Door afronding kunnen er afrondingsverschillen ontstaan.

De bruto boekwaarde van alle gronden in het grondbedrijf bedraagt per 1 januari 2023 € 69,7 miljoen. Ten opzichte van

Tabel verwachte resultaten grondbedrijf (in miljoenen €)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo reserve grondbedrijf						
per 01/01	€ 1,4	€ 10,1	€ 11,6	€ 12,4	€ 14,0	€ 16,0
Plannen per 01/2023						
in exploitatie*	€ 1,6	€ 1,5	€ 0,7	€ -	€ -	€ 1,6
Strategische gronden**	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 0,7
Overige gronden en panden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Algemene kosten grondbedrijf	€ -0,2	€ -0,2	€ -0,3	€ -0,3	€ -0,3	€ -0,3

Tabel verwachte resultaten grondbedrijf (in miljoenen €)						
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Mutatie voorziening	€ 6,9	€ -0,1	€ 0,1	€ 1,3	€ 1,9	€ 0,9
Rente voorziening/reserves	€ 0,2	€ 0,3	€ 0,3	€ 0,3	€ 0,3	€ 0,3
Saldo reserve grondbedrijf per 31/12	€ 10,1	€ 11,6	€ 12,4	€ 14,0	€ 16,0	€ 19,2

* Hazenburg Noord, Essenvelt, Mortiere Bedrijventerrein-Zuid, Mortiere Ensemble, Mortiere SOK, Nieuwland Zuid, Ramsburg Kantorenstrook, Stromenpoort, Veersepoort fase 5, Oranjepolder, Sint Laurens Zuid, Sint Laurens Noord, Rittenburg fase 3, Trekdiijk, Walcherseweg, Ramsburg Dampoorthof, Ramsburg Watergang, Cleene Hooge, Punt Arnestein, Herstructurering Arnestein, Koudekerkseweg 14 en Churchillaan

** Sint Laurens Oost, Cleene Hooge ruilgronden, Ramsburg Oost, Hazenburg Noord fase 2 en Schenge 6-8

Toelichting per complex

Binnen het grondbedrijf valt vanaf 2016 de volgende indeling de maken:

1. Bouwgrond in exploitatie (bie). Dit zijn gronden waarvoor een exploitatieopzet is vastgesteld.
2. Materiële vaste activa (mva) c.q. strategische gronden. Volgens het BBV zijn dit 'overige gronden zonder vaste bestemming, die [op dit moment] geen onderdeel zijn van een transformatieproces'. Uitgangspunt hierbij is dus dat op termijn een bouwgrondexploitatie wordt vastgesteld. Tot en met 2015 was dit de categorie niet in exploitatie genomen gronden (niegg). Voor alle locaties binnen deze categorie geldt dat ze strategisch worden aangehouden voor toekomstige ontwikkelingen (of ruilingen).
3. Voorraden. Dit zijn gronden zonder voornemen tot bebouwing en diverse panden. Ook facilitaire plannen worden onder deze categorie verantwoord. Deze zullen echter niet op de balans voorkomen, omdat in het geval er kosten gemaakt zijn voordat de opbrengst is ontvangen er een post nog te ontvangen opbrengsten zal worden opgenomen en indien de geboekte opbrengst hoger is dan de tot dan toe gemaakte kosten zal het verschil als vooruit ontvangen opbrengsten worden geboekt.

Alle complexen worden hierna per categorie toegelicht.

Bouwgrond in exploitatie (bie)

Afgesloten complexen

Dit betreft de complexen Restkavels Veldzicht, Waterpark Veerse Meer (afwikkeling faillissement), Kanaalweg West, Sprencklaan, Rittenburg en Sportlaan. Alle gronden in deze plannen zijn verkocht. Er zijn in de voorziening grondbedrijf bedragen opgenomen voor resterende kosten woonrijp maken. Voor Waterpark Veerse Meer geldt dat een bedrag is opgenomen voor de nog te maken kosten in verband met de afwikkeling van het faillissement van de vorige eigenaar.

Nieuwland Zuid

Er resteren nog twee te verkopen kavels in het plan, welke beide gereserveerd zijn. Het woonrijp maken is, met uitzondering van het stukje waar nog kavels verkocht moeten worden, inmiddels afgerond. In januari 2022 is de laatste herziene exploitatieopzet voor het plan vastgesteld.

Essenvelt

In 2010 heeft de gemeenteraad voor Essenvelt en de Groenboulevards Essenvelt en Reijershove in totaal drie exploitatieopzetten vastgesteld. Deze zijn inmiddels samengevoegd; in april 2020 is de meest recente herziening vastgesteld. Na een lang traject via de Raad van State is het bestemmingsplan in 2019 onherroepelijk geworden. Het bouwrijp maken is uitgevoerd, op het middengebied na. In 2022 zijn vrijwel alle vrije kavels van de eerste fase verkocht, begin maart 2023 waren er nog vier kavels vrije kavels die niet verkocht waren, waarvan er slechts één vrij beschikbaar was. De eerste fase van de Ontwikkelcombinatie Essenvelt is in tweeën geknipt. De grond voor deelfase 1a (21 woningen) zal in 2023 worden geleverd. De ontwikkelaar van de twee appartementencomplexen is voornemens de grond dit jaar af te nemen, echter de verkoop van de appartementen verloopt moeizaam.

Koudekerkseweg 14

De sloop en bodemsanering van dit voormalige tankstation is gereed. Er is een ontwikkelaar geselecteerd met wie een koopovereenkomst is gesloten. Er wordt verwacht dat de grond voor de realisatie van vijf woningen in 2023 kan worden geleverd. In november 2021 heeft de gemeenteraad hiervoor een exploitatieopzet vastgesteld. Waar in die opzet sprake was van een klein verlies wordt nu, als gevolg van een hogere verkoopprijs, een kleine winst verwacht.

Hazenburg noord fase 1

Het gebied Hazenburg noord wordt in twee hoofdfasen ontwikkeld. Voor de eerste fase is een bestemmingsplan vastgesteld. De grond voor een eventuele tweede fase is opgenomen onder de materiële vaste activa. De grond in fase 1a is allemaal verkocht. Het bebouwde deel is reeds woonrijp gemaakt. Voor het projectmatige deel van fase 1b is in 2022 een aangepast plan gemaakt, wat beter aansluit bij de huidige markt. Het bouwrijp maken voor fase 1b wordt momenteel uitgevoerd. Er wordt gewerkt aan de herziening van het bestemmingsplan (vaststelling door de gemeenteraad in april 2023). Het plan voor fase 1b is inmiddels in verkoop. Door de marktomstandigheden wordt het waarschijnlijk in twee fases ontwikkeld. In fase 1b worden ook tien vrije bouw kavels uitgegeven, hiervan is er op dit moment één verkocht en voor zeven kavels loopt een reservering. Op 14 juli 2022 is de laatste herziene exploitatieopzet door de gemeenteraad vastgesteld.

Mortiere SOK-gebied

De grond in dit plan wordt in delen doorverkocht aan een consortium dat ook voor het aanleggen en afbouwen van het gehele openbare gebied zorg draagt. Tijdens de crisis van 2008 en later liep de verkoop terug, maar kwam de afgelopen jaren weer goed op gang. In 2022 is ruim 1 hectare grond verkocht dan wel verrekend. Als gevolg van juridische procedures heeft de realisatie en grondverkoop van een aantal plandelen verdere vertraging opgelopen. Het nadeel van het niet meer realiseren van woningbouw op de gronden onder de hoogspanningsmasten, is ten dele gecompenseerd door een nog te realiseren plandeel te verdichten. Afspraken hierover zijn opgenomen in de 6e allonge op de samenwerkingsovereenkomst. De meest recente exploitatieopzet, met daarin verwerkt die allonge, is in maart 2023 vastgesteld.

Mortiere bedrijventerrein zuid

In 2022 is 1,9 hectare verkocht. Er is (sluimerende) interesse vanuit diverse partijen. Voor één kavel loopt een reservering. Momenteel is nog ruim 2 hectare vrij beschikbaar. In november 2021 is een laatste herziene exploitatieberekening voor dit plan vastgesteld. Er wordt rekening gehouden met een verlies, waarvoor in de voorziening grondbedrijf een bedrag is opgenomen.

Mortiere Ensemble

Het plan is gericht op kantoren en maatschappelijke voorzieningen. In 2017 is dit gebied bouwrijp gemaakt. Verwacht werd dat, na het openen van de ontsluitingsweg naar de N57 de belangstelling zou toenemen. Dat is (met enige vertraging) ook het geval. Inmiddels is er een koopovereenkomst ondertekend t.b.v. de realisatie van een tankstation en een ambulancepost. Voor een ander perceel gaat naar verwachting begin 2023 een koopovereenkomst gesloten worden. Hierna resteren nog vier uit te geven kavels. In november 2021 is de laatste herziene exploitatieopzet door de gemeenteraad vastgesteld.

Ramsburg kantorenstrook

Dit is het gebied dat tussen de Oostperkweg en de Heerlijkheidsweg ligt, aangevuld met een perceel grond uit het vroegere bedrijventerrein Ramsburg dat nooit is uitgegeven. Het gebied is grotendeels ingevuld. Er zijn nog twee kleinere kavels (of één grotere) te koop. In december 2022 is de laatste herziene exploitatieopzet vastgesteld.

Stromenpoort

Oorspronkelijk een locatie voor bijzondere voorzieningen, maar de resterende grond wordt nu gebruikt voor de realisatie van flexwonen door Woongoed. Hiervoor is subsidie verkregen van het ministerie van BZK. De grond voor de flexwoningen is begin 2023 verkocht. De laatste herziene exploitatieopzet is op 29 september 2022 vastgesteld.

Veersepoort fase V

Alle grond (met uitzondering van één kavel waarop een bouwweg ligt) is in 2022 geleverd aan de ontwikkelaar en de bouw is gestart. De laatste herziene exploitatieopzet is in september 2022 door de gemeenteraad vastgesteld.

Walcherseweg

Vooruitlopend op de exploitatieopzet, die in oktober 2018 is vastgesteld, is hier in 2016 al grond uitgegeven ten behoeve van een tandartsenpraktijk. Eind 2019 is grond verkocht aan De Ontmoetingskerk, voor het realiseren van een nieuwe kerk ter vervanging van de huidige locatie in de Stromenwijk. Omdat dit plan tijdens de corona-tijd financieel niet meer haalbaar bleek, is een oplossing gezocht door een deel van de grond te verkopen aan een huisartsenpraktijk. Voor die partij bleek dat plan echter niet haalbaar. Momenteel wordt bezien of de realisatie van een kleinere kerk zonder een derde partij financieel mogelijk is. Ook zijn er in dit plan twee vrije kavels voor woningen voorzien. De voorbereidingen voor het bouwrijp maken zijn stilgelegd totdat er duidelijkheid is over het bouwplan. De laatste herziene exploitatieopzet is in november 2021 door de gemeenteraad vastgesteld.

Ramsburg Dampoorthof

Dit is een deelgebied van Ramsburg waar in 2019 de eerste kavel is verkocht. Eén partij heeft een betaalde optie genomen op een groot kavel. De laatste herziene exploitatieopzet is in april 2022 door de gemeenteraad vastgesteld.

Rittenburg III

De vroegere locatie van Orionis en van het ROC aan de Grevelingenstraat. De laatste herziene exploitatieopzet is in november 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. De sociale huurwoningen van Woongoed zijn in 2022 gebouwd. In januari is de bouw van fase 2 gestart en de grond hiervoor is deels in 2022 en deels begin 2023 geleverd. Fase 3 gaat binnenkort deels in verkoop. De appartementen (fase 4) worden als laatste ontwikkeld. Op het plan wordt een verlies verwacht.

Trekdijs

Op 22 januari 2018 heeft de gemeenteraad een exploitatieopzet vastgesteld om deze locatie als bedrijventerrein te ontwikkelen. Na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 is besloten om tijd uit te trekken voor een participatieproject waarbij ook alternatieve mogelijkheden worden onderzocht. Eind 2019 heeft dit geleid tot een keuze voor een ontwikkelvariant. Op basis hiervan is een nieuwe exploitatieopzet opgesteld, die in mei 2020 is vastgesteld. Het bestemmingsplan voor fase 1 is door de gemeenteraad vastgesteld, maar lag begin 2023 nog bij de Raad van State. In februari 2023 is de zitting geweest en in april heeft de Raad van State het bestemmingsplan vernietigd. De

gemeenteraad zal een besluit moeten nemen of zij de ontwikkeling verder wil brengen door een nieuw bestemmingsplan in procedure te brengen wat tegemoet komt aan de bezwaren van de Raad van State. Of de keuze maken voor een alternatieve invulling voor Trekdijs of de bestemming (agrarisch) te laten zoals die nu is. Afhankelijk van deze nog te maken keuze is sprake van nauwelijks of geen gevolgen tot grote gevolgen voor het grondbedrijf.

Sint Laurens zuid

Het plan Sint Laurens zuid wordt gefaseerd ontwikkeld. Het bestemmingsplan voor de eerste fase is begin 2021 vastgesteld. Hiertegen was beroep aangetekend, maar in mei 2022 is de gemeente in het gelijk gesteld. Er was gestart met de verkoop van de woningen voordat het terrein bouwrijp was opgeleverd. De verkoop verliep voorspoedig. Echter door alle vertragingen konden deze woningen niet op tijd verkocht worden. Eind 2022 is de verkoop herstart, maar door de gestegen bouwkosten en rente gaat de verkoop trager. Naast koopwoningen bestaat het plan ook uit sociale huurwoningen en vrije bouw kavels. De meest recente herziening is in november 2022 vastgesteld. Deze sloot nog af met een neutraal resultaat. Echter door de gestegen kosten voor bouwrijp en woonrijp maken wordt nu een verlies op deze ontwikkeling verwacht.

Sint Laurens noord

Ook dit plan wordt gefaseerd ontwikkeld. Dit plan biedt ruimte voor vrije kavels, waaronder landhuiskavels, projectmatige en sociale woningbouw, speciale woonvormen zoals bijvoorbeeld een 'Knarrenhof' en het tijdelijk gebruik van een kavel voor zeven tiny houses. De tiny houses zijn geplaatst. Daarnaast zijn begin 2023 de eerste vier van zes vrije kavels in reservering gegeven. Deze zes kavels zijn vervat in hetzelfde bestemmingsplan als dat voor fase 1 van Sint Laurens zuid. De meest recente exploitatieopzet is in november 2022 vastgesteld.

Cleene Hooge

In 2019 is door de gemeenteraad een ontwikkelingsvisie voor dit gebied opgesteld. Die visie gaat uit van een bescheiden ontwikkeling, passend bij het landschap, die qua resultaat, na eerst afboeking van een kleine € 7 miljoen in 2019, uit moet komen op '0'. Het grootste deel van het gebied houdt in die visie de agrarische functie. In participatie zal gewerkt gaan worden naar de verdere uitwerking van de visie naar een concreet plan. Op november 2021 is de laatste exploitatieopzet vastgesteld. Deze locatie wordt ook betrokken bij de zoektocht naar (nieuwe)

woningbouwlocaties waar in het kader van de omgevingsvisie inmiddels mee gestart is.

Ramsburg watergang

Dit plan bestaat uit drie kavels voor kantoren en/of representatieve bedrijven. Voor twee kavels loopt een reservering. In november 2021 is de meest recente exploitatieopzet vastgesteld.

Oranjepolder

Eerder is m.b.t. deze ontwikkeling afgesproken dat hier landhuiskavels kunnen worden aangeboden zodra de laatste van zes landhuiskavels in Hazenburg verkocht is. Dat is het geval. Een mogelijk risico is de ontsluiting van het gebied, ondanks dat dit een heel erg kleinschalige ontwikkeling is van in totaal acht woningen. Op 14 november 2019 is een eerste exploitatieopzet vastgesteld.

Churchillaan

Aanvankelijk zouden Woongoed en Zorgstroom hier (zorg)appartementen realiseren. Door gewijzigde regelgeving heeft Zorgstroom moeten afhaken. Woongoed zet de ontwikkeling door, momenteel wordt gewerkt aan een aanpassing van het plan. In februari 2022 is de laatste exploitatieopzet vastgesteld. Hierin is uitgegaan van een inbrengwaarde, waarbij de opzet net sluitend is. Binnen de reguliere exploitatie is de resterende boekwaarde afgeboekt.

Punt Arnestein

In december 2020 is hiervoor een exploitatieopzet vastgesteld. Hier heeft sloop plaatsgevonden met de bedoeling een plan te ontwikkelen waarmee de kwaliteit van het gebied kon worden verhoogd. De inschrijving heeft echter niet geleid tot selectie omdat de plannen niet passend waren qua beoogde functies dan wel ruimtelijke kwaliteit. In 2022 zijn op deze locatie tijdelijke wooneenheden voor Oekraïense vluchtelingen geplaatst. Naar verwachting halverwege dit jaar worden nog wooneenheden (een laag extra op de huidige eenheden) bijgeplaatst.

Herstructurering Arnestein

Het uitgangspunt van deze ontwikkeling is om zoveel mogelijk van de bestaande bebouwing te handhaven en op te waarden waardoor kosten bespaard kunnen worden. In 2021 zijn de plannen verder uitgewerkt en is geconcludeerd dat het beste resultaat, zowel kwalitatief als financieel, kan worden bereikt als de gemeente zelf gaat investeren in het opknappen van de gebouwen. Hoewel de herziene exploitatieopzet eind december 2021 al

gereed lag, is deze pas in september 2022 vastgesteld. Inmiddels is de procedure gestart om een deel van de loodsen door middel van inschrijving te koop aan te bieden.

Materiële vaste activa (mva)

Sint Laurens oost

Het uitgangspunt is dat ontwikkeling van het gebied ten oosten van het dorp voor het grootste deel na de ontwikkeling van Sint Laurens zuid en noord zal komen. In het verleden is daarbij gedacht aan een zeer extensieve ontwikkeling. Deze locatie wordt ook betrokken bij de zoektocht naar (nieuwe) woningbouwlocaties waar in het kader van de omgevingsvisie inmiddels mee gestart is.

Ramsburg oost

Vanwege de ligging wordt deze locatie strategisch aangehouden. Een deel van de locatie (in alle voorgaande plannen zou dit agrarisch blijven) is een voormalige vuilstort die de komende jaren afgedekt moet worden. Omdat tevens behoefte was aan een depot voor baggerslib (om afvoerkosten te voorkomen) wordt werk met werk gemaakt en wordt het uitgedroogde slib hiervoor gebruikt. Vervolgens is het de bedoeling dat daarbovenop zonnepanelen worden geplaatst, waardoor ook een bijdrage kan worden geleverd aan de milieudoelstellingen van de gemeente. Een bestemmingsplanwijziging daarvoor is in voorbereiding.

Hazenburg noord fase 2

Deze gronden worden aangehouden, zodat hier eventueel een uitbreiding van de wijk Hazenburg noord op gerealiseerd kan worden.

Schenge 6-8

Op deze plek stond voorheen de groenloods van Orionis. Aansluitend op de ontwikkeling van de derde fase van Rittenburg zou ook hier op kleine schaal een ontwikkeling kunnen plaatsvinden.

Cleene Hooge ruilgronden

Dit zijn de gronden in dit gebied die niet zijn opgenomen in de exploitatieopzet voor de woningbouwlocatie en die de agrarische bestemming zullen behouden. Mogelijk kunnen deze gronden ingezet worden als ruilgrond. Als daar geen behoefte aan is, kunnen ze verkocht worden. Deze locatie wordt ook betrokken bij de zoektocht naar (nieuwe) woningbouwlocaties waar in het kader van de omgevingsvisie inmiddels mee gestart is.

Overige gronden

Nieuwlandse Dreef

Deze locatie is in 2014 om niet aangekocht van het woonwagenschap, met bijbetaling door het woonwagenschap ten behoeve van in de toekomst mogelijk noodzakelijke sanering. Sanering is pas aan de orde als een bestemming voor deze gronden is gevonden.

Private ontwikkelingen

Voor diverse private ontwikkelingen (facilitair grondbeleid) zijn anterieure overeenkomsten gesloten, waarmee wordt voorzien in dekking van gemeentelijke plankosten:

- Doorontwikkeling Waterpark Veerse Meer
- Kousteensedijk (ontwikkeling appartementen)
- Vogelstraat 18-20 (één woning)

Voor verschillende locaties lopen trajecten waarvoor anterieure overeenkomsten worden voorbereid, onder andere Koudekerkseweg 135, Arondeusstraat/Noordweg en een ontwikkeling van AM (voorheen Woongoed) in Mortiere. Van deze laatste is de exploitatiebijdrage al als voorschot ontvangen.

Swerfrust

Deze locatie is tot en met 2025 in erfpacht gegeven aan het COA. Zodra deze erfpacht wordt beëindigd, ligt het voor de hand om deze locatie met woningbouw in te vullen. Over de sloopkosten zijn met het COA afspraken gemaakt. Planvorming voor woningbouw is nog niet gestart.

Voormalig politiebureau Buitenruststraat

In december 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met aankoop van deze locatie ten behoeve van sociale woningbouw. Meer dan de helft van de aankoopprijs kan niet terugverdiend worden en wordt ten laste van de algemene middelen gebracht. Voor het restant zal naar verwachting een ontwikkeling mogelijk zijn die net kostendekkend zou kunnen zijn. De aankoop is voorzien voor eind 2023.

COVID-19

Inleiding

Naast de programma's moeten gemeenten minimaal zeven programma overstijgende paragrafen in de begroting en jaarrekening opnemen (BBV-verplichting). In de paragrafen staat belangrijke informatie voor raadsleden waarmee zij inzicht krijgen in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's. Het staat de decentrale overheid echter vrij om naast deze verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen.

Aan het begin van de Coronaperiode heeft Binnenlandse Zaken de gemeenten geadviseerd om in hun jaarrekening een speciale COVID-paragraaf te maken. Op die manier kunnen raadsleden in één oogopslag zien welke gevolgen corona op hun begroting heeft gehad en welke maatregelen zijn genomen.

Monitoring Covid-19 gevolgen

Anders als in 2020 en 2021 heeft 2022 vooral in het teken gestaan als een periode waarin we zijn terug gegroeid naar het normale leven. In 2022 werden de coronamaatregelen langzaam versoepeld. Uiteindelijk vervielen de laatste maatregelen in maart 2022.

De afgelopen 2 jaar heeft de gemeente Middelburg actie ondernomen om de gevolgen voor alle partijen zoveel als mogelijk op te vangen en om de noodzakelijk dienstverlening voldoende te waarborgen. Deze bijzondere situatie heeft ervoor gezorgd dat op sommige onderdelen minder inkomsten werden gegenereerd en dat de lasten op onderdelen extra zijn gestegen. Gemeenten hebben, verdeeld over 2 jaar, 6 compensatiepakketten coronacrisis van het Rijk ontvangen.

Informereren raad

De afgelopen 2 jaar is bij de tussentijdse bestuursrapportage en de najaarsbrief is gerapporteerd over corona afwijkingen. Deze paragraaf geeft inzicht in de afwikkeling van de financiële compensatiemiddelen die gemeenten in 2020 en 2021 hebben gekregen.

Gezien de hoeveelheid aan coronasteun die de gemeente heeft ontvangen is het ontzettend moeilijk overzicht te behouden als de raad. De raad wordt periodiek (halfjaarlijks) via een memo actieve informatie periodiek geïnformeerd over de voortgang van de coronasteungelden die nog resterend zijn. Hierbij wordt specifieke inzicht gegeven welke middelen nog inzetbaar zijn en/of geormerkt zijn voor een specifiek doel.

Half januari 2023 is de raad voor de laatste keer geïnformeerd naar de stand per 31 december 2022. Onderstaand overzicht geeft geen nieuwe informatie ten opzichte van deze memo actieve informatie.

Voortgang besteding coronacompensatie van het rijk

Compensatie via algemene uitkering	Wanneer gereed?	Uitgaven 2022	Nog beschikbaar
Lokale cultuur 2023	Bestedingen in 2022 afgerond. ¹	207.000	423.000
Corona steunpakket sociaal domein;	December 2023	111.481	193.519
TONK-middelen (Bijzondere bijstand)	December 2023	0	639.000
Perspectief jeugd en jongeren	December 2023 ¹	0	104.000
Continuïteit van zorg: meerkosten wmo (covid-19).	Afgerond ²	64.265	-4.265
Continuïteit van zorg: meerkosten Jeugd (covid-19).	Afgerond	75.625	375
Middelburgs Corona Initiatievenbudget	Afgerond	24.048	-48

Compensatie via algemene uitkering	Wanneer gereed?	Uitgaven 2022	Nog beschikbaar
		482.419	1.355.581

1 In 2023 wordt een voorstel gedaan voor de besteding van deze resterende middelen.

2 Beschikbaar gestelde bedragen die zijn afgerond en uitgegeven worden bij een volgende rapportage niet meer getoond.

Compensatie via specifieke uitkering	Wanneer gereed?	Uitgaven 2022	Nog beschikbaar
Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	juli 2025	87.924	1.020.431
		87.924	1.020.431

Coronacompensatie via algemene uitkering

Lokale cultuur 2023

In 2022 zijn de ontvangen coronamiddelen van het Rijk uit 2021 ingezet via twee sporen: de Makersregeling Middelburg 2022 voor lokale cultuurprofessionals op zzp-basis en de Incidentele Noodsubsidie Cultuur i.v.m. COVID-19 2022 voor lokale culturele organisaties. Beide regelingen traden in werking op 1 april 2022 en eindigden op 1 september 2022. In totaal werden bij de Makersregeling Middelburg 2022 negen subsidieaanvragen ingediend. Bij de Incidentele Noodsubsidie Cultuur i.v.m. COVID-19 2022 werden acht subsidieaanvragen ingediend. We hebben de aanvragen getoetst aan de voorwaarden van de betreffende subsidieregelingen.

Corona steunpakket sociaal domein

Vanuit de diverse Rijksbijdragen Coronasteun Welzijn investeren we in twee projecten die gericht zijn op het tegengaan van eenzaamheid en op het faciliteren van sterke en sociale wijken en buurten. Dit betreft initiatief 1 Platform tegen eenzaamheid en initiatief 2 Participatieplatform & sociale kaart.

- Platform eenzaamheid (begroot € 125.000)
- Platform eenzaamheid Walcheren heeft een subsidieaanvraag ingediend voor een subsidie voor het project Samen in de Zeeuwse klei. Deze subsidie is toegekend. Inmiddels is voor 2022 € 50.107 uitbetaald en 2023 volgt nog een bedrag van € 75.159.
- Participatieplatform/ sociale kaart (begroot € 90.000)
- In 2023 is mijnbuurtje.nl in Middelburg geïmplementeerd. De kosten hiervan waren € 36.221. Wij verwachten het restant van de middelen nog in 2023 te besteden.

Daarnaast geven we ruimte aan een cluster van een vijftal kleinere initiatieven die eerder werden ingediend in het kader van het lokaal preventieakkoord, maar waarvoor het beschikbare budget ontoereikend was. De coronacrisis heeft opnieuw het belang van een goede gezondheid en een gezonde leefstijl onderstreept. Een gezonde leefstijl (gezonde voeding, voldoende beweging, slaap en ontspanning, stoppen met roken en alcohol matigen) kan bij veel mensen het immuunsysteem binnen enkele weken al versterken en kan de kans op een ernstig beloop van COVID-19 verkleinen.

- Kleiner Initiatieven lokaal preventieakkoord (begroot € 90.000), we verwachten we een klein overschot van ca. € 9.000. Voor het kleiner Initiatieven is de (verwachte) realisatie als volgt:
 - Impuls mentale gezondheid.
 - Welzijn op recept.
 - Binnenstad gezond in beweging: In 2022 is inmiddels € 10.088 uitgegeven. We verwachten in 2023 hier nog € 6.000 te besteden.
 - Project ouder baby:
 - Vitale jonge ouders:

TONK-middelen (Bijzondere bijstand)

Raad heeft besloten dit is te zetten voor het verzachten van de effecten van corona op minima in Middelburg voor voormalige TONK-middelen (Bijzondere bijstand). De inzet worden dus toegevoegd aan de middelen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld voor de energietoeslag.

Uiteindelijk bedraagt de energietoeslag voor het jaar 2022 in totaal € 1.300 voor mensen die leven van 120% van het sociaal minimum. Voor het uitbetalen en uitvoeren van deze toeslag compenseert het Rijk de gemeenten via de algemene uitkering. Uw raad heeft besloten de voormalige TONK-middelen hieraan toe te voegen waarbij de lokale grens is verhoogd naar 130%

van het sociaal minimum. Daarnaast mogen ook studenten, die eerst uitgesloten waren van de regeling, een beroep doen op deze energietoeslag. Op basis van de huidige inzichten heeft Orionis in 2022 ongeveer 3150 toeslagen toegekend, dit betreft een bedrag van 4,1 miljoen. Daarnaast bedragen de uitvoeringskosten ongeveer € 150.000. Het Rijk heeft ruim 4,55 miljoen beschikbaar gesteld, dus de lokaal verhoogde grens naar 130% van het sociaal minimum kan geheel bekostigd worden uit de verkregen middelen van het Rijk.

Het Rijk heeft nogmaals 1.300 euro beschikbaar gesteld voor 2023. In 2023 zal uw raad verder geïnformeerd worden hoe het overschot van de voormalige TONK-midden via een mogelijke verder gaande intensivering (verhoging van de grens van het sociaal minimum om een beroep te kunnen doen op de energietoeslag) ingezet kan worden.

Perspectief jeugd en jongeren

In het eerste kwartaal 2023 wordt uw raad over de besteding van deze middelen nader geïnformeerd.

Continuïteit van zorg: meerkosten wmo (covid-19)

Continuïteit van zorg: meerkosten wmo (covid-19). Deze middelen zijn in de decembercirculaire 2021 verwerkt en worden Zeeuws ingezet door de GGD. Op dit moment is de zienswijze mbt het jaarresultaat van de GGD (incl. IJZ) in voorbereiding. De verantwoording van deze middelen is hierin opgenomen. De kosten hiervan worden in 2022 verwerkt.

Continuïteit van zorg: meerkosten Jeugd (covid-19)

Continuïteit van zorg: meerkosten Jeugd (covid-19). Deze middelen zijn in de decembercirculaire 2021 verwerkt en worden Zeeuws ingezet door de GGD. Op dit moment is de zienswijze mbt het jaarresultaat van de GGD (incl. IJZ) in voorbereiding. De verantwoording van deze middelen is hierin opgenomen. Deze kosten zijn inmiddels voor dit deel in de jaarrekening 2021 verwerk.

Middelburgs Corona Initiatievenbudget

Deze middelen zijn ingezet voor een nieuwe subsidieregeling Middelburgs Corona Initiatievenbudget. De aanleiding voor de subsidieregeling was om ideeën en initiatieven vanuit de gemeente financieel te ondersteunen. Hiermee bevorderen we het herstel en de verbinding stimuleren na de coronacrisis. Daardoor dragen we bij aan de versterking van de lokale samenleving en economie

na de coronacrisis. Door deze regeling is ontmoeting binnen en tussen groepen in de samenleving gestimuleerd. Daarbij had de regeling speciale aandacht voor kwetsbare groepen en zwaar getroffen organisaties en sectoren, na een fase waarin ontmoeting werd beperkt. De maximale bijdrage binnen de subsidieregeling was € 1.500 per aanvraag.

Coronacompensatie via specifieke uitkeringen Rijk Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

In 2022 zijn er in beperkte mate bestedingen gedaan, er zijn in deze periode wel aanvragen gedaan die toegekend zijn vanaf 2023. Voor 2023 hebben we momenteel voor totaal € 660.000 aan verplichtingen. Het grootste deel daarvan is t.b.v. de ondersteuningsstructuur in het onderwijs, daarnaast nog een deel personele inzet (thuiszitterscoach en verbindingfunctionaris) en een deel van het M&E ontwerp. Voor het onderdeel bovenschoolse maatregelen was € 75.000 beschikbaar gesteld. Deze regeling stellen we open tot 1 augustus 2023 en daarna valt het restant vrij voor de andere maatregelen. Dit is bewust gedaan, omdat we al verwachtten dat dit niet volledig aangevraagd zou worden (momenteel is er voor slechts voor € 12.400 aangevraagd/toegekend).

Het resterende bedrag voor 2024 e.v. zal ongeveer tussen € 300.000 en € 360.000 zijn. Het plan is om dit volledig in te zetten voor de ondersteuningsstructuren in het onderwijs.

JARREKENING

Overzicht van lasten en baten

Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten	5.592	5.237	4.995	242
Baten	-7.694	-6.694	-7.437	744
Totaal Bestuur en Ondersteuning	-2.102	-1.457	-2.443	986
Lasten	5.376	5.784	5.729	55
Baten	-57	-244	-207	-36
Totaal Veiligheid	5.319	5.541	5.522	18
Lasten	12.981	13.496	13.163	333
Baten	-1.258	-1.897	-2.701	804
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	11.723	11.599	10.462	1.137
Lasten	3.701	6.274	9.186	-2.912
Baten	-4.208	-6.731	-2.991	-3.740
Totaal Economie	-507	-458	6.195	-6.653
Lasten	7.599	8.076	7.898	178
Baten	-2.317	-2.800	-2.871	71
Totaal Onderwijs	5.282	5.276	5.027	249
Lasten	15.200	15.896	24.278	-8.382
Baten	-2.092	-2.466	-2.593	127
Totaal Sport, cultuur en recreatie	13.108	13.431	21.685	-8.254
Lasten	85.362	85.284	86.319	-1.035
Baten	-22.864	-21.254	-22.278	1.025
Totaal Sociaal domein	62.498	64.030	64.040	-10
Lasten	14.733	14.809	16.183	-1.374
Baten	-15.195	-15.374	-16.116	741
Totaal Volksgezondheid en milieu	-463	-565	67	-632
Lasten	8.458	12.175	12.147	28
Baten	-6.439	-11.380	-11.258	-122
Totaal Volkshuisvesting, RO en sted vern	2.019	795	889	-94
Lasten	159.002	167.030	179.896	-12.866
Baten	-62.124	-68.839	-68.452	-387
Saldo uitvoering programma's	96.878	98.191	111.444	-13.253
Lasten	3.566	4.143	4.406	-264
Baten	-116.219		-139.609	2.562
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-112.654	-132.903	-135.202	2.299
Lasten	1.487	2.211	791	1.421
Baten	-225	-724	-2.338	1.614
Totaal Overige baten en lasten	1.262	1.487	-1.548	3.035
Lasten	13.563	13.816	13.560	256

Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Baten	-859	-947	-952	4
Totaal Overhead	12.703	12.868	12.608	260
Lasten	370	370	349	21
Totaal Vennootschapsbelasting	370	370	349	21

Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten				
Lasten	177.987	187.570	199.002	-11.432
Baten	-179.427	-70.511	-211.350	3.794
Saldo uitvoering programma's	-1.440	117.060	-12.348	-7.638

Toevoeging reserves	2.620	25.694	14.233	11.461
Onttrekking reserves	-1.180	-5.708	-14.474	8.766
Totaal Mutaties reserves	1.440	19.987	-241	20.227

Gerealiseerd resultaat	0	-137.046	12.589	-12.589
-------------------------------	----------	-----------------	---------------	----------------

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	realisatie 2022
Saldo baten en lasten	1.440	12.348
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-1.440	241
Saldo na bestemming (a)	0	12.589
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo) zie overzicht in jaarrekening (b)	-3.190	-6.919
Saldo (a +b)	-3.190	5.670

Structureel begrotingssaldo

Op basis van bovenstaand overzicht wordt aangetoond of de begroting 2022 en de jaarrekening 2022 structureel in evenwicht is. Dit houdt in dat structurele lasten zijn gedekt door structurele baten. Het structureel begrotingssaldo wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met het saldo van de incidentele baten en lasten. In de jaarrekening is te zien dat er een positief saldo is.

Toelichting op lasten en baten

van een totaal voordelig saldo van € 12.589.003 voor resultaatbestemming, zie onderstaand:

Toelichting afwijkingen lasten en baten

Tussentijds is de raad geïnformeerd via de bestuurlijke rapportage en de najaarsbrief. Voor het hele jaar 2022 is er sprake

Voorlopig resultaat jaarrekening 2022

Bestuursrapportage 2022	7.778	voordeel
Najaarsbrief 2022	3.966	voordeel
Totaal voordeel verwerkt in begroting 2022	11.744	voordeel
Afwijking bij jaarstukken 2022 t.o.v. najaarsbrief	845	voordeel
Totaal saldo 2022 voor resultaatbestemming	12.589	voordeel

Analyse resultaat op hoofdlijnen

Hieronder is het resultaat over 2022 weergegeven waarbij de belangrijkste afwijkingen t.o.v. de najaarsbrief zijn opgenomen in deze jaarrekening.

Voordelen

Programma /Taakveld	Omschrijving	Bedrag * € 1.000
Bestuur en ondersteuning		
0.01.0 Bestuur	Voorziening wethouderspensionen Uitkomst van actuariële berekeningen in december van de benodigde voorziening wethouderspensionen is, dat als gevolg van gewijzigde rekenrente, er een te hoog bedrag in de voorziening zit. In de begroting is rekening gehouden met een toevoeging aan de voorziening € 265.000 welke niet noodzakelijk is gebleken. Er is daarnaast € 520.000 uit de voorziening vrijgevallen. De voorziening is op gewenst volume.	785
0.04.0 Overhead	Automatisering en netwerkkosten Er is een voordelige afwijking ten opzichte van de begroting van € 142.000 omdat de afrekening van I&A Samenwerking lager is dan begroot omdat er nog onvervulde vacatures zijn en er tijdelijk inhuur verminderd beschikbaar was.	142
0.07.0 Algemene uitkering	Baten algemene uitkering De mutaties uit de Decemercirculaire gemeentefonds leiden voor Middelburg tot een verhoging van de algemene uitkering van bijna € 2,3 mln. Door het tijdstip van verschijnen van de circulaire was het niet meer mogelijk dit in een begrotingswijziging 2022 te verwerken. Diverse mutaties leiden tot een positief budgettair effect van ca. € 500.000. Het	2.398

Programma /Taakveld	Omschrijving	Bedrag * € 1.000
	grootste deel van het bedrag van € 2,3 mln. betreft echter compensatie voor taakmutaties, waartegenover corresponderende uitgaven staan. Ruim € 1,7 mln. betreft een als voorschot ontvangen bedrag voor de uitkering van de energietoeslag 2023. Ongeveer € 56.000 is bestemd als compensatie meerkosten Corona WMO en Jeugdzorg. De afwikkeling van zowel de energietoeslag als de meerkosten zorg vindt plaats in 2023. Genoemde bedragen worden dan ook via de resultaatbestemming gereserveerd voor besteding in dat jaar. Naast de gevolgen van de decembercirculaire hebben er voor de jaren 2020 en 2021 nog enkele verrekeningen plaatsgevonden. Deze leiden per saldo tot een positief resultaat van € 126.000	
0.08.0 Overige baten en lasten	Boekwinst verkoop gronden	1.614
	De in erfpacht uitgegeven gronden van de voormalige gemeente Arnhemuiden aan de Muidenweg zijn in 2022 afgelopen. Er is gekozen om de gronden te verkopen. Gezien het tijdstip van de mutatie was het niet meer mogelijk om de begroting 2022 bij te stellen.	
	Stelpost rapportages	368
	Bij de bestuursrapportage 2022 is een salarisanalyse gemaakt. Het voordelig saldo van deze analyse is gesteld op deze stelpost rapportages. In 2022 is deze stelpost niet meer als dekking aangewezen. Daarom kan dit bedrag vrijvallen bij de jaarrekening 2022.	
	Stelpost versterking dienstverlening POK	193
	De, via de algemene uitkering 2022, ontvangen extra gelden voor versterken van de dienstverlening en het extra ondersteunen van mensen in kwetsbare positie als uitvloeisel van de affaire Kinderopvangtoeslag zijn niet aangewend in 2022. Op dit moment (feb 2023) worden voorstellen gemaakt voor de uitvoering. Hiervoor zal het budget voor 2023 worden aangewend.	
	Stelpost personeel	209
	De positieve afwijkingen op de verzamelposten personeel worden voornamelijk veroorzaakt door het feit dat het niet gelukt is om diverse vacatures in te vullen.	
	Voorziening wachtgeld	382
	Bij de bestuursrapportage is de wachtgeldvoorziening voor wethouders bepaald. Bij de jaarrekening is dit geactualiseerd. Gebleken is namelijk dat bij de bestuursrapportage een te voorzichtigte inschatting is gemaakt voor voormalig wethouders die mogelijk hierop een beroep doen.	
Verkeer en Vervoer		
2.01.0 Verkeer en Vervoer	Verkeer en Vervoer	136
	Voor dat het onkruid bestreden wordt dient het straatvuil geveegd te worden. Er was te weinig capaciteit om deze veegronde uit te voeren. Omdat de onkruidbestrijding dan geen effect heeft, is besloten om een ronde te schrappen. Daardoor is het budget niet volledig besteed.	
Sociaal Domein		
6.01.00 Samenkracht en burgerparticipatie	Vluchtelingenopvang Oekraïners	868
	Vooraf was het niet mogelijk om een inschatting te maken van de lasten. Daarnaast was lange tijd onduidelijkheid over de hoogte van de vergoeding vanuit het Rijk. Dit is pas in oktober definitief bekend gemaakt.	
6.03.00 Inkomensregelingen	Minimabeleid	357

Programma /Taakveld	Omschrijving	Bedrag * € 1.000
	De realisatie van de lasten van minimabeleid is lager dan op grond van de 3e en 4e begrotingswijziging van Orionis verwacht mocht worden.	
6.04.0 Begeleide participatie	Wet sociale werkvoorziening (Orionis) Het resultaat van het werkleerbedrijf is minder negatief dan ingeschat bij de 4e begrotingswijziging van Orionis.	316
6.05.0 Arbeidsparticipatie	Re-integratie en participatievoorziening De inspecteur artikel 12 van de Gemeente Vlissingen heeft de 3e en 4e begrotingswijziging van Orionis op onderdelen afgekeurd. Dit leidt op dit onderdeel tot een voordeel.	197
6.06.0		
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Woningaanpassingen mvz imm wmo De lasten van deze post zijn afhankelijk van de aanvragen en kunnen per jaar afwijken.	261
6.07.1 Maatwerkdienstverlening 18+	PGB In de afgelopen jaren is een afname te zien in het aantal aanvragen PGB, bij de bestuursrapportage zijn de lasten naar beneden bijgesteld. In het jaar 2022 zien we dat de dalende trend zich voortzet en dit leidt tot lager uitgaven.	171
6.07.2 Maatwerkdienstverlening 18-	PGB In de afgelopen jaren is een afname te zien in het aantal aanvragen PGB, bij de bestuursrapportage zijn de lasten naar beneden bijgesteld. In het jaar 2022 zien we dat de dalende trend zich voortzet en dit leidt tot lager uitgaven.	116
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwingen		
8.03.0 Wonen en bouwen	Leges bouwvergunningen De doorlooptijd van een aantal grote bouwprojecten (waaronder de Ravensteijnweg en het Zwin) was korter, waardoor de leges in dit jaar vallen.	300
Totaal voordelen		8.813

Nadelen

Nadelen (afwijkingen > € 100.000) t.o.v. najaarsbrief

Programma /Taakveld	Omschrijving	Bedrag * € 1.000
Sociaal Domein		
6.03.00 Inkomensregelingen	GR Orionis Bedrijfsvoering De werkelijke lasten zijn op basis van de concept jaarrekening van Orionis hoger dan ingeschat bij de 3e en 4e begrotingswijziging.	-193
	GR Orionis Buig Na de 3e en 4e begrotingswijziging 2022 is het definitieve buigbudget vastgesteld door het Rijk. Op Walchers niveau heeft dit geleid tot een nadeel van circa 650.000. Het aandeel van Middelburg is circa	-383

40%. Daarnaast wijkt de definitieve afrekening van de bijstandslasten af van de laatste begrotingswijziging.

Sport, cultuur en recreatie

-8.294

5.05.0 Cultureel erfgoed

Voorziening restauratie stadhuis

In de managementletter van de accountant is aangegeven dat een voorziening dient te worden gevormd voor de noodzakelijke kosten om het stadhuis terug te brengen in de oorspronkelijke staat. Tijdens het opstellen van de jaarrekening is een raming gemaakt van deze kosten. Gebaseerd hierop is een voorziening gevormd voor de restauratie van het stadhuis.

Totaal nadelen

-8.870

Overige posten

902

Saldo jaarrekening 2022

(voordeel) t.o.v. najaarsbrief

845

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.05.0 Treasury	-393	7	9	-3
0.06.1 OZB woningen	1.483	1.681	1.690	-9
0.06.2 OZB niet woningen	1.426	1.405	1.540	-135
0.06.4 Belastingen overig	1.044	1.044	1.160	-116
0.07.0 Alg uitk en ov uitk gem.fonds	6	6	7	-0
Totale Lasten	3.566	4.143	4.406	-264
Baten				
0.05.0 Treasury	-383	-5.740	-5.760	20
0.06.1 OZB woningen	-8.511	-8.511	-8.594	83
0.06.2 OZB niet woningen	-8.083	-8.083	-8.290	207
0.06.4 Belastingen overig	-1.615	-1.860	-1.715	-144
0.07.0 Alg uitk en ov uitk gem.fonds	-97.627	-112.852	-115.250	2.398
Totale Baten	-116.219	-137.046	-139.609	2.562
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-112.654	-132.903	-135.202	2.299

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Onroerende zaakbelasting			
OZB woningen/niet-woningen			
<i>Heffingen</i>		95	N
De baten van de op te leggen heffingen heeft met de waarde van het object te maken. De meeropbrengsten van de woningen (€ 26.000) zijn het gevolg van nieuwbouw en hertaxaties (bij verbouwing). Ook zijn € 69.000 meer aan baten ontvangen dan begroot voor de niet-woningen, omdat de op te leggen heffing met de waarde van het object te maken heeft. Objecten zijn couranter geworden (door o.a. krapte op de bedrijfspandenmarkt) en daarom zijn de waarden van bepaald aantal bedrijfspanden naar boven bijgesteld.			
<i>Samenwerking belastingen</i>	-144	182	N
De baten en lasten van de samenwerking belastingen zijn nagenoeg in lijn met de aangepaste begroting 2022. De begrotingswijziging is echter niet herverdeeld naar de verschillende taakvelden. Per saldo is er een klein voordeel voor het aandeel van de Gemeente Middelburg.			
Overige belastingen			
Samenwerking belastingen	-99	-145	N
De baten en lasten van de samenwerking belastingen zijn nagenoeg in lijn met de aangepaste begroting 2022. De begrotingswijziging is echter niet herverdeeld naar de verschillende taakvelden. Per saldo is er een klein voordeel voor het aandeel van de Gemeente Middelburg.			
Algemene uitkering gemeentefonds			
Baten algemene uitkering		2398	N

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
De mutaties uit de Decemercirculaire gemeentefonds leiden voor Middelburg tot een verhoging van de algemene uitkering van bijna € 2,3 mln. Door het tijdstip van verschijnen van de circulaire was het niet meer mogelijk dit in een begrotingswijziging 2022 te verwerken. Diverse mutaties leiden tot een positief budgettair effect van ca. € 500.000. Het grootste deel van het bedrag van € 2,3 mln. betreft echter compensatie voor taakmutaties, waartegenover corresponderende uitgaven staan. Ruim € 1,7 mln. betreft een als voorschot ontvangen bedrag voor de uitkering van de energietoeslag 2023. Ongeveer € 50.000 is bestemd als compensatie meerkosten Corona WMO en Jeugdzorg. De afwikkeling van zowel de energietoeslag als de meerkosten zorg vindt plaats in 2023. Genoemde bedragen worden dan ook via de resultaatbestemming gereserveerd voor besteding in dat jaar. Naast de gevolgen van de decemercirculaire hebben er voor de jaren 2020 en 2021 nog enkele verrekeningen plaatsgevonden. Deze leiden per saldo tot een positief resultaat van € 126.000			
Overige	-21	32	
	-264	2562	

Overzicht onvoorziene uitgaven

De post onvoorzien ramen we in totaal en niet per programma. In de begroting 2022 namen we hiervoor een bedrag van € 202.000 op. Hoe we dit geld gebruikten leest u hieronder.

Datum raadsvergadering	Onderwerp	bedrag
	Primaire Begroting 2022	202.216
24-02-2022	Opstellen woonzorgvisie	-37.500,00
10-11-2022	Voortgang poppodium de Spot	-107.168,00
		-144.668
	Restant	57.548

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele lasten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Rekening 2022	Reserve
Programma Bestuur en Ondersteuning			
Opkomst bevorderende maatregelen gemeenteraadsverkiezingen	20	1	nee
Digitaliseringstraject documentair informatiesysteem	40	11	nee
Aanvullende eisen informatieveiligheid	50	30	nee
Programma digitalisering	0	27	nee
Lasten voormalige medewerker VZG ¹	70	69	nee
Overgang naar office 365	60	60	nee
Verlies verkoop Ravensteijnweg 1	0	280	nee
Programma Veiligheid			
Uitvoeringsbudget terugdringen steekwapenbezit en –incidenten onder jongeren	15	15	nee
Coronatoegangsbewijzen	0	162	nee
Programma Verkeer en Vervoer			
Europees project Move	0	40	nee
Europees project Smart Space	0	46	nee
Programma Economie			
Europees project Cupido	0	274	nee
Europees project Cherish	16	46	nee
Dotatie voorziening Trekdiijk	0	7.786	ja
Programma Onderwijs			
Tijdelijke huisvesting Nehalennia	128	8	nee
Specifieke uitkering NPO vertragingen covid	0	72	nee
Specifieke uitkering onderwijshuisvesting ontheemden	0	82	nee
Specifieke uitkering ventilatie scholen	0	50	nee
Programma Sport, Cultuur en Recreatie			
Europees project Violet	0	33	nee
Subsidie huurlasten biljartvereniging Middelburg	20	11	nee
Financiering uitbreiding kleed- en doucheruimtes korfbalvereniging ONDO	170	170	nee
Buurttuinkamers	0	136	nee
Corona cultuurmiddelen	0	196	ja
Sportakkoord	0	56	nee
Dotatie voorziening Stadhuis	0	8.296	nee
Programma Sociaal Domein			
Actieplan uitvoeringsbudg soc domein	280	457	ja
Actualisatie wijkaanpak	25	0	nee
Versterking formatie Toegang in Middelburg	143	143	nee

Incidentele lasten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Rekening 2022	Reserve
Integratie nieuwkomers	50	0	nee
Lokale preventieakkoorden	0	30	nee
Project vroegsignalering schulden	0	20	nee
Onafhankelijke clientondersteuning	0	102	ja
Coronasteun Welzijn	0	172	ja
Begeleiding corona steunmaatregelen	0	56	ja
Corona inhaalzorg jeugd	0	76	ja
Vluchtelingenopvang Oekraïne	0	1.613	nee
Specifieke uitkeringen toeslagenproblematiek	0	50	nee
TOZO	0	-73	nee
Energietoeslag minima	0	4.333	nee
Programma Volksgezondheid en Milieu			
Europees project Cooltowns	76	214	nee
Europees project Shiftt	183	616	nee
Externe kosten diftar	18	17	nee
Beleidsstrategie Circulaire Economie	50	0	nee
Europees project Terts	0	53	nee
Programma Volkshuisvesting RO en sted vern			
Europees project Solarise	0	173	nee
Invoeringskosten omgevingswet	300	190	ja
Totaal	1.714	26.199	
Baten per programma			
Incidentele baten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Rekening 2022	Reserve
Programma Bestuur en Ondersteuning			
Opgenomen levensloopverlof voormalige medewerker VZG	70	19	nee
Verkoop stukjes openbaar groen (snippergroen) aan inwoners	0	221	nee
Afkoop erfpacht Muidenweg 1	0	1.696	nee
Verkopen overige panden	0	680	nee
Dividend deelneming PZEM	0	5.316	nee
Bijdrage algemene uitkering energietoeslag minima	0	4.564	nee
Programma Veiligheid			
Coronatoegangsbewijzen	0	162	nee
Programma Verkeer en Vervoer			
Europees project Move	0	42	nee
Europees project Smart Space	0	27	nee
Programma Economie			
Europees project Cupido	0	129	nee
Europees project Cherish	29	42	nee

Incidentele lasten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Rekening 2022	Reserve
Programma Onderwijs			
Specifieke uitkering NPO vertragingen covid	0	72	nee
Specifieke uitkering ventilatie scholen	0	50	nee
Specifieke uitkering onderwijshuisvesting ontheemden	0	82	nee
Programma Sport, Cultuur en Recreatie			
Europees project Violet	0	17	nee
Subsidie project Buurttuinkamers	35	93	nee
Sportakkoord	0	56	nee
Programma Sociaal Domein			
Vluchtelingenopvang Oekraïne	0	2.482	nee
Specifieke uitkeringen toeslagenproblematiek	0	127	nee
TOZO	0	-74	nee
Lokale preventieakkoorden	0	30	nee
Programma Volksgezondheid en Milieu			
Europees project Cooltowns	135	181	nee
Europees project Shiftt	25	404	nee
Europees project Terts	0	25	nee
Winstneming grondbedrijf	0	1.036	ja
Programma Volkshuisvesting RO en sted vern			
Europees project Solarise	0	125	nee
Totaal	294	17.604	
Saldo incidentele lasten en baten	-1.420	-8.595	

Taakveld 0.10 Incidentele toevoegingen aan reserves (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Rekening 2022
Dividend aandelen GBE Aqua (Evides)	109	613
Extra rijksmiddelen 2022 temporisering taakstelling Soc.Domein	2.113	2.073
Afstoten vastgoed	225	225
Afschrijvingsreserve	0	372
Reserve grondbedrijf	0	1.036
Reserve GBE	0	4.703
Budgetoverhevelingen naar 2023 (via reserve transitoria)	0	3.638
Totaal	2.447	12.660

Taakveld 0.10 Incidentele onttrekkingen aan reserves (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Rekening 2022
Alg. reserve voor invoeringskosten omgevingswet	300	202
Alg. reserve voor Cool Towns europ project	49	33
Alg. reserve boomverlichting Lange Delft	0	35
Alg. reserve overboeking naar afschrijvingsreserve (skatebaan)	0	234

Incidentele lasten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Rekening 2022	Reserve
Alg. reserve TONK middelen	0	639	
Kaders kostenbeheersing sociaal domein	280	457	
Reserve grondbedrijf	0	8.467	
Reserve klimaatgelden	0	201	
Dekking uitgaven vanuit gereserveerde middelen voorgaande jaren (via reserve transitoria)	48	4.068	
Totaal	677	14.336	
Saldo incidentele lasten en baten	-1.420	-8.595	
Saldo incidentele mutaties reserves	-1.770	1.676	
Saldo incidentele baten en lasten inclusief mutaties reserves	-3.190	-6.919	

1 Zie incidentele baten: opgenomen levensloopverlof voormalige medewerker VZG

Overzicht toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Toevoeging aan de reserves * €1.000	Begroting incl.wzg.	Waarvan structureel	Rekening	Waarvan structureel	Vershil begr. Incl. wyz tov rekening
afschrijvingsreserve	359		372		-13
reserve transitoria	5.854		3.638		2.216
algemene reserve	12.278		838		11.440
reserve zeeuwse bibliotheek. (Rente tbv reserve Zeeuwse Bibliotheek)	2	2	2	2	0
reserve decentralisaties	2.073		2.073		0
reserve grondbedrijf	122	172	1.155	119	-1.033
reserve GBE Aqua bv	5.007		4.703		304
reserve reconstructie wegen			1.453	1.453	-1.453
Totaal	25.695	174	14.234	1.574	11.461

Onttrekking aan de reserves * €1.000	Begroting incl.wzg.	Waarvan structureel	Rekening	Waarvan structureel	Vershil begr. Incl. wyz tov rekening
afschrijvingsreserve	97	197	117	117	20
reserve transitoria	3.761		4.068		307
algemene reserve	916		1.270		354
reserve klimaatgelden			201		201
reserve zeeuwse bibliotheek (ter dekking kapitallasten Zeeuwse bibliotheek)	14	14	14	14	0
reserve participatiefonds (ter dekking begrote uitgaven participatiefonds)	7	7	5	5	-2
reserve decentralisaties	629		330		-299
reserve grondbedrijf	285	285	8.467		8.182
Totaal	5.709	503	14.473	136	8.764

Saldo	19.986	-329	-239	1.438	20.225
--------------	---------------	-------------	-------------	--------------	---------------

Toelichting financiële afwijking op de reserves (+ = voordeel / - = nadeel)

Mutaties reserves

Toelichting afwijking toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Totaal Afwijking
---	------------------	-----------------	------------------

Mutatie reserve transitoria

Met de Najaarsbrief 2022 zijn diverse budgetten aangemeld (door de Raad goedgekeurd in december 2022) voor overheveling van 2022 naar 2023. Deze overhevelingen worden toegevoegd aan de reserve Transitoria. Er zijn na deze aanmeldingen toch nog uitgaven gedaan op deze budgetten. Vandaar dat er minder is toegevoegd aan de reserve Transitoria.

2.216

In de reserve Transitoria staan diverse bedragen voor specifieke doelen gereserveerd. In 2022 is uit deze reserve € 261.000 vrijgevallen vanuit de regeling onderwijshuisvestingsbudgetten asielzoekers (OHBA-regeling). Dit omdat in 2022 de specifieke uitkering tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden is toegekend. Ook is er per saldo voor een bedrag van € 65.000 meer onttrokken aan de reserve transitoria ter dekking van de Europese projecten. Deze onttrekkingen waren in voorgaande jaren al begroot, maar door verlening van de Europese projecten is de onttrekking in 2022 gebeurd. De begroting 2022 was hier niet op bijgesteld		326	
Mutatie algemene reserve			
Het voordelig saldo van de Bestuursrapportage 2022 en de Najaarsbrief 2022 is begroot als toevoeging aan de algemene reserve. Het bedrag is echter niet daadwerkelijk toegevoegd, maar wordt meegenomen als onderdeel van het jaarresultaat 2022.	11.744		
Er was bij de ombuiging besloten om het te ontvangen dividend van GBE Aqua toe te voegen aan de algemene reserve. Er is meer dividend ontvangen dan begroot, daarom is de toevoeging aan de algemene reserve hoger. Per saldo budgetneutraal, want de toevoeging aan de reserve GBE Aqua is lager.	-304		
Bij de Najaarsbrief 2022 is er een onjuiste melding gemaakt waardoor de begroting ten onrechte voor € 629.000 is aangepast. Tevens was er een onttrekking begroot uit de algemene reserve voor de kaders kostenbeheer Sociaal Domein, deze is te hoog opgenomen waardoor er een afwijking tov de begroting van minus € 153.000 is ontstaan. Ook voor het invoeringsbudget Omgevingsweg is er een te hoog bedrag begroot waardoor er een afwijking tov van de begroting ontstaat van minus € 98.000.		378	
Mutatie reserve klimaatgelden			
Dit bedrag is onttrokken van de reserve klimaatgelden ter dekking van de kosten van het krediet Aardgasvrijewijk Dauwendaele.		201	
Mutatie reserve decentralisaties			
Bij de Najaarsbrief 2022 is er per abuis te veel budgetbegroot voor de onttrekking van het uitvoeringsbudget actieplan sociaal domein. Werkelijk beschikbare ruimte is in de reserve geboekt en restant onttrokken uit de algemene reserve.		-299	
Mutatie reserve grondbedrijf			
Dit betreft de winstneming 2022 voor de grondcomplexen van bedrijven en woningen.	-1.033		
Dit betreft de verliezen van het grondbedrijf over 2022 van bedrijven en woningen.		1.409	
Door de recente ontwikkeling is een voorziening voor de Trekdijk gevormd ten laste van de reserve.		6.774	
Mutatie reserve GBE Aqua			
Er was bij de ombuiging besloten om het te ontvangen dividend van GBE Aqua toe te voegen aan de algemene reserve. Bij de Najaarsbrief is echter de te ontvangen dividend nogmaals meegenomen bij het te begroten bedrag. Per saldo budgetneutraal want de toevoeging aan de algemene reserve is meer.	304		
Mutatie reserve constructie wegen			
Conform het raadsbesluit 07-116 wordt het verschil tussen het begrote bedrag en de werkelijke uitgaven onderhoud/reconstructie wegen onttrokken dan wel toegevoegd aan de reserve reconstructie wegen. Dit bedrag wordt in 2023 ingezet voor uitvoering van de in 2022 vertraagde projecten.	-1453		
Overig posten < €100.000	-13	-25	
Totaal Mutaties Reserves	11.461	8.764	20.225

Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen (semi)publieke sector van kracht geworden, kortweg WNT. Deze wet verbiedt dat bestuurders en andere topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in de (semi)publieke sector meer verdienen dan 100 procent van het ministersalaris. Deze grens is de zogenoemde WNT-norm. Voor 2022 bedraagt deze € 216.000,00 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever. De WNT-norm is tot stand gekomen nadat er in de voorafgaande jaren een toenemende maatschappelijke verontwaardiging was ontstaan over de hoge salarissen (en ontslagvergoedingen) voor openbare bestuurders, vooral indien ook nog sprake was van slecht functionerende bestuurders.

De WNT definieert het begrip topfunctionaris voor instellingen in de (semi)publieke sector als:

1. de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen;
2. de hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan dat orgaan en;
3. degene of degenen belast met de dagelijkse leiding.

Als gevolg van deze wet publiceren wij de volgende salarissen:

Topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen en toezichthouders

De regels worden ontleent aan het Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 29 oktober 2019, nr. 2019-00000473424, houdende vaststelling van beleidsregels inzake de toepassing van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector met ingang van 1 januari 2020 (Beleidsregels WNT 2020).

bedragen x € 1	A. van den Brink	A.A.A. Rijpert
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	[01/01] – [31/12]	[01/01] – [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 132.686	€ 97.163
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.322	€ 16.323
<i>Subtotaal</i>	€ 155.008	€ 113.486
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000	€ 216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 155.008	€ 113.486
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2021		
bedragen x € 1	A. van den Brink	A.A.A. Rijpert
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020	[01/01] – [31/12]	[01/01] – [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	[1,0]	[1,0]
Dienstbetrekking ⁸	[ja]	[ja]
Bezoldiging⁹		

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	[€ 126.150]	[€ 87.548]
Beloningen betaalbaar op termijn	[€ 22.067]	[€ 15.993]
<i>Subtotaal</i>	<i>[€ 148.217]</i>	<i>[€ 103.541]</i>
<hr/>		
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	[€ 209.000]	[€ 209.000]
Bezoldiging	[€ 148.217]	[€ 103.541]
<hr/>		

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:

“Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma’s (begrotingscriterium).

In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.”

Lasten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de werkelijke lasten 2022 ten opzichte van de begroting 2022. De kolom overschrijding geeft de overschrijding per programma weer. Daar waar staat ‘niet van toepassing’ (n.v.t.) heeft geen overschrijding plaatsgevonden.

Omschrijving	Begroting 2022 incl. wzg.	Realisatie 2022	Over- schrijding 2022
Bestuur en Ondersteuning	5.237	4.995	n.v.t.
Veiligheid	5.784	5.729	n.v.t.
Verkeer, Vervoer en waterstaat	13.496	13.163	n.v.t.
Economie	6.274	9.186	-2.912
Onderwijs	8.076	7.898	n.v.t.
Sport, cultuur en recreatie	15.896	24.278	-8.382
Sociaal Domein	85.284	86.319	-1.035
Volksgezondheid en milieu	14.809	16.183	-1.374
Volkshuisvesting, RO en sted. Vern.	12.175	12.147	n.v.t.
Subtotaal programma's	167.030	179.897	
Algemene dekkingsmiddelen	4.143	4.406	-264
Overige baten en lasten	2.211	791	n.v.t.
Overhead	13.816	13.560	n.v.t.
Vennootschapsbelasting	370	349	n.v.t.
Gerealiseerde totaal van saldo lasten	187.570	199.003	

Onderstaand een analyse van de overschrijdingen per programma:

Programma Economie

Er is een voorziening gevormd (7,8 mln.) als gevolg van de uitspraak van de Raad van State gericht op de Trekdijk.

Programma Sport, cultuur en recreatie

Een fors deel van het bestand van speeltoestellen hebben een afnemende kwaliteit en daarom moeten onderdelen worden vervangen om de veiligheid te borgen.

In de managementletter van de accountant is aangegeven dat een voorziening dient te worden gevormd voor de noodzakelijke

kosten om het stadhuis terug te brengen in de oorspronkelijke staat. Tijdens het opstellen van de jaarrekening is een raming gemaakt van deze kosten. Gebaseerd hierop is een voorziening (8,3 mln.) gevormd voor de restauratie van het stadhuis.

Programma Sociaal Domein

De uitvoering van de regeling energietoeslag vindt plaats bij Orionis. Een gedeelte van de beschikbare gestelde middelen van het kabinet voor de energietoeslag zijn bij de najaarsbrief aangemeld voor overheveling, omdat de verwachting was dat deze nog niet volledig worden doorbetaald in 2022 aan Orionis. Na het opstellen van de najaarsbrief heeft de gemeente de 2e, 3e en 4e begrotingswijziging ontvangen van Orionis, waarna

de gemeente Middelburg een gedeelte van de ontvangen energietoeslag heeft doorbetaald. Per saldo resulteert de doorbetaalde energietoeslag in een lagere toevoeging aan de reserve, per saldo budgetneutraal.

Programma Volksgezondheid en milieu

De uitgaven en inkomsten van een aantal Europese projecten, project Shiftt en Cooltowns blijven binnen het projectbudget, maar wijken af van de oorspronkelijke planning. Bovendien zijn de looptijden van de projecten vanwege corona verlengd. Dit is op concernniveau budgetneutraal.

De invoering van DIFTAR heeft geleid tot betere afvalscheiding. Er is meer tonnage oud papier ingezameld door de verenigingen, wat leidt tot een hogere vergoeding dan waar in de bestuursrapportage rekening mee is gehouden. Voor deze ingezamelde tonnage ontvangt de gemeente een vergoeding. Daarnaast zijn de tractiekosten hoger en het schoonmaakonderhoud aan de ondergrondse containers. De afwijkingen op het product inzameling huishoudelijk afvalstoffen, hogere baten en hogere lasten, leiden tot een hogere toevoeging aan de voorziening egalisatie afvalstoffenheffing.

Een positief resultaat op het product 'Riolering' dient toegevoegd te worden aan de voorziening, de van derden verkregen middelen moeten aan riolering besteed worden. Deze toevoeging is dit jaar hoger dan begroot, omdat er investeringen zijn uitgesteld.

De kosten van het krediet aardgasvrije wijken mogen niet in meerdere jaren worden afgeschreven, de lasten zijn in het jaar 2022 in de exploitatie verantwoord. Bij het opstellen van de najaarsbrief was geen rekening gehouden met deze extra lasten, en is er teveel budget aangemeld voor overheveling.

Algemene dekkingsmiddelen

De baten en lasten van de samenwerking belastingen zijn nagenoeg in lijn met de aangepaste begroting 2022. De begrotingswijziging is echter niet herverdeeld naar de verschillende taakvelden. Per saldo is er een klein voordeel voor het aandeel van de Gemeente Middelburg.

Conclusie

Bovengenoemde overschrijdingen passen binnen het bestaande door de raad vastgestelde beleid c.q. binnen wettelijke kaders of worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten.

Met het vaststellen van de jaarstukken autoriseert de raad deze uitgaven. Voor een verklaring van de overschrijdingen wordt verwezen naar de analyse van de baten en lasten op hoofdlijnen op het programma - en taakveldniveau. De kern hiervan is dat de gesignaleerde overschrijdingen zich na de najaarsbrief hebben voorgedaan.

Kredieten

Bij de kredieten is er sprake van één budgetoverschrijding groter dan € 10.000 per krediet.

De aanschaf van 2 kleurenplotters A0 hebben in het jaar 2022 plaatsgevonden, terwijl het begrote krediet pas beschikbaar is gesteld voor het jaar 2023. Het gaat hierbij om een bedrag van tweemaal € 7.000. Voor de jaarstukken 2022 resulteert dit in een budgetoverschrijding, wel passend binnen het beleid voor het jaar 2023.

Balans

Activa

Activa (bedragen × € 1.000)	31-12-2022	31-12-2021
Vaste Activa		
Immateriele vaste activa	411	485
Bijdrage in activa aan derden	411	485
Kosten onderzoek en ontwikkeling	0	0
Materiele vaste activa	141.060	146.094
Investeringen met een economisch nut	116.300	121.197
Materiele vaste activa econ nut heffingen	2.626	2.893
Investeringen met een maatschappelijk nut	18.470	18.340
Materiele vaste activa maatschappelijk nut	0	0
In erfpacht uitgegeven gronden	3.664	3.664
Financiële vaste activa	16.256	11.253
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	5.975	1.274
Leningen aan woningbouwcoöperaties	4.290	4.290
Overige langlopende leningen	5.992	5.689
Totaal Vaste Activa	157.728	157.832
Vlottende activa		
Voorraden	51.365	67.303
Onderhanden werk grondexploitatie	51.283	67.284
Grond en hulpstoffen	82	19
Uitzetting kleiner dan 1jaar	15.345	3.848
Overige vorderingen	3.039	3.848
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	12.306	0
Liquide middelen	2.502	18
Banksaldi	2.484	0
Kassaldi	19	18
Overlopende activa	18.878	15.144
- Europese overheidslichamen	1.123	1.303
- Overige Nederlandse overheidslichamen	13	0
- het Rijk	2.606	47
Overige nog te ontvangen bedragen	15.136	13.793
Totaal Vlottende activa	88.090	86.313
Totaal activa	245.817	244.145
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op vennootschapsbelating 1969	0	1.503

Passiva

Passiva (bedragen × € 1.000)	31-12-2022		31-12-2021	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		60.195		47.852
Algemene reserve	21.580		17.049	
Bestemmingsreserves	26.027		25.251	
Gerealiseerd resultaat	12.589		5.552	
Voorzieningen		32.165		20.213
Voorzieningen verplicht., verliezen, risico's	10.981		10.752	
Voorzieningen ter egalisatie van kosten	13.325		4.032	
Voorzieningen v bijdr aan toekomstige verv.inv	7.236		4.915	
Voorzieningen voor middelen van derden	623		514	
Vaste schulden		130.308		157.474
Binnenlandse banken en ov fin instellingen	130.165		157.338	
Waarborgsommen	143		136	
Totaal Vaste passiva		222.669		225.539
Vlottende passiva				
Netto vlottende passiva		5.433		5.527
Kortlopende schulden	5.433		3.947	
Banksaldi	0		1.581	
Kasgeldlening	0		0	
Overlopende passiva		17.716		13.079
- overige Nederlandse overheidslichamen	1.365		1.028	
Verplichtingen die het jaar zijn opgebouwd				
De ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren ontvangen van:	9.712		8.350	
- het Rijk	5.773		3.130	
overige Nederlandse overheidslichamen	0		0	
Overige vooruitontvangen bedr vlg begr.jaar	867		571	
Totaal Vlottende passiva		23.149		18.606
Totaal passiva		245.817		244.145
Gewaarborgde geldleningen		172.873		174.760

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor opstellen jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividenden zijn verantwoordt in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene vergadering van de vennootschap is genomen.

De algemene uitkering is opgenomen conform de laatste accresmededelingen, die in december 2022 is gepubliceerd.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het dienstjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt, te denken valt aan overlopende verlofaanspraken.

De wetgever heeft bepaald dat het Centraal Administratie Kantoor (CAK) de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdragen

in het kader van de WMO uitvoert. Als gevolg van privacy redenen hebben de gemeenten niet direct inzicht in de individueel door het CAK berekende eigen bijdrage van de client en kunnen daarom de juistheid en volledigheid van de eigen bijdrage niet vaststellen. Door de systematiek te kiezen van de eigen bijdrage door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdrage geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeente geen zekerheden over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen krijgen.

Balans

De waarderingsgrondslagen worden per balansonderdeel nader toegelicht.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Bijdrage aan activa in eigendom van derden

Deze zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdrage, verminderd met de afschrijvingen.

Materiële vaste activa

Algemeen

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, inclusief de direct te relateren salariskosten. In de vervaardigingsprijs zijn een deel van de indirecte kosten toegerekend. De afschrijving van de materiële vaste activa vindt plaats op basis van een vast percentage of op basis van annuïteiten gebaseerd op de levensduur. Onderstaande de gehanteerde afschrijvingstermijnen:

Materiële vaste activa	Afschrijvingstermijn in jaren
Riolering	
Aanleg	70
Elektrische installaties en pompen	15
Gebouwen nieuwbouw	
Woonruimten	40
Scholen	40

Materiële vaste activa	Afschrijvingstermijn in jaren
Overige bedrijfsgebouwen	40
Gebouwen niet van steen	15
Liften	20
Gebouwen aankoop/renovatie/restauratie	
Woonruimten	25
Scholen	25
Bedrijfsgebouwen	25
Begraafplaatsen	
aanleg	40
algemene akker	40
eigen graven akker	40
Volkstuinen	
aanleg, paden, parkeerplaatsen	25
watervoorziening	10
Inrichtingen/installaties	
Openbare verlichting	25
Technische installaties in bedrijfsgebouwen	15
Verkeerslichten	15
Parkeerverwijssysteem	10-15
Veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen	10
Telefooninstallaties	10
Kantoor-, school en kantine meubilair	10
1 ^e inrichting onderwijs	10
Metalen hekwerken	20
Afrasteringen/ballenvangers	10
Aanleg en uitbreiding telefooninstallaties	10
Verkeersaanduidingen	10
Stemcomputers	10
Software	5
Hardware	3 - 5
Computerapparatuur en –programmatuur tbv raads- en collegeleden (gekoppeld aan raadsperiode)	4
Parkeermeters en –automaten	5
Roodlicht camera	5
Kantine- en keukeninventaris	5
Tijdregistratieapparatuur	5

Materiële vaste activa	Afschrijvingstermijn in jaren
Materieel	
Hoogwerkers	10
Trilmachines	10
Tractoren en transportmachines	10
Auto's	10
Aanhangwagens	10
Containers	10
Grafdelfmachines	10
Riooljets	8
Maaimachines	5
Versnipperaars	5
Huisvuilauto's	8
Veegmachines	7
Materieel gladheidsbestrijding	10
Laadschop	10
Minikraan	10
Autokraan civiele techniek	12
Rolsteigers, ladders en loopbruggen	10
Hogedrukreiniger	10
Noodstroomaggregaat	10
Machines timmerwerkplaats	20

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Conform de notitie grondbeleid worden gronden die zijn verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, opgenomen onder de materiele vaste activa. De gronden met voornemen tot bebouwing/strategische gronden zijn tegen de marktwaarde opgenomen.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Dit betreffen investeringen die gedaan zijn voor riolering en het inzamelen van huishoudelijk afval. Op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden deze kosten bestreden door belasting te heffen.

Investerings in openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2018 worden gedaan.

In erfpacht uitgegeven gronden

Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan woningbouwcorporaties en overige leningen, zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor de verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Flottende activa

Vorraden

Grond -en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Onderhanden werk, grond in exploitatie

De onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken). De toegerekende rente is gebaseerd op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen, 1,35%. Indien een verlies op een exploitatie wordt verwacht, vindt correctie plaats door middel van vorming van een voorziening die wordt gevormd op contante waarde waarbij de disconteringsvoet gelijk is aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone. Dit is 2%.

Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. (Percentage of Completion-methode). Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. Om de risico's die samenhangen met de zeer lang lopende projecten te beperken is het uitgangspunt dat de looptijd van de grondexploitatie in beginsel maximaal 10 jaar bedraagt.

Uiteenzetting met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders en de voorziening wachtgelden zijn echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudssegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Voor monumentale panden wordt de componentenbenadering toegepast en geen voorziening gevormd.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De kortlopende schulden en de overige vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Toelichting op de balans

Immateriele vaste activa

Omschrijving	1-1-2022	Inves- teringen	Desinves- teringen	Bijdrage van derden	Afschrijving	31-12-2022
Immateriele vaste activa						
Kosten onderzoek en ontwikkeling						
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0
Bijdrage in activa aan derden						
Bijdrage aan act.in eigendom v.derden	485	0	0	0	74	411
Totaal	485	0	0	0	74	411
Boekwaarde per 31 december	485	0	0	0	74	411

Materiele vaste activa

Omschrijving	1-1-2022	Inves- teringen	Desinves- teringen	Bijdrage van derden	Afwaar- deringen	Afschrij- ving	31-12-2022
Materiele vaste activa							
Investerings met een economisch nut							
Bedrijfsgebouwen economisch nut	87.488	2.259	2.050	191	0	3.744	83.762
Grond en terreinen economisch nut	13.066	0	1.210	0	0	0	11.856
Grond, weg, waterbouwkundige werken economisch nut	7.684	1.300	0	0	0	501	8.484
Machines, apparaten en installaties economisch nut	6.747	385	0	0	0	1.116	6.016
Overige materiele vaste activa economisch nut	4.231	537	0	0	0	473	4.294
Vervoermiddelen economisch nut	1.277	140	3	0	0	199	1.215
Woonruimte economisch nut	706	0	0	0	0	32	674
Totaal	121.197	4.622	3.263	191	0	6.065	116.300
Materiele vaste activa econ nut heffingen							
Grond weg waterbouwkundige werken economisch heffingen	1.361	1.042	0	1.042	0	213	1.148
Machines apparaten en installaties economisch heffingen	391	0	0	0	0	90	301
Overige materiele vaste activa economisch heffingen	958	260	0	31	0	150	1.037
Vervoermiddelen economisch heffingen	183	0	0	0	0	44	139
Totaal	2.893	1.303	0	1.073	0	497	2.626
Investerings met een maatschappelijk nut							

Omschrijving	1-1-2022	Inves- teringen	Desinves- teringen	Bijdrage van derden	Afwaar- deringen	Afschrij- ving	31-12-2022
Grond, weg, waterbouwkundige werken maatschappelijk nut	16.627	717	0	88	0	807	16.449
Machines apparaten en installaties maatschappelijk nut	1.685	451	0	0	0	127	2.008
Overige materiele vaste activa maatschappelijk nut	28	196	0	0	0	212	12
Totaal	18.340	1.364	0	88	0	1.146	18.470
In erfpacht uitgegeven gronden							
In erfpacht uitgegeven gronden	3.664	0	0	0	0	0	3.664
Totaal	3.664	0	0	0	0	0	3.664
Boekwaarde per 31 december	146.094	7.288	3.263	1.352	0	7.708	141.060

Specificatie investeringsuitgaven

Economisch nut	
Aanpassing schoolgebouw	2.339
Cruyff court	65
Arnemuiden renovatie kunstgras	394
Veersepoort renovatie kunstgras	427
Sint Laurens Ondo kunstgras	350
Kruitmolen renovatie kunstgras	65
Vervanging gesloten auto's met enkele cabine	140
Wiellader	72
Smartphones	167
Schmitz electrotransporter BCR	53
Modernisering Crematorium	82
Implementatie Gouw 2023	72
Implementatie software TIM	158
Diversen	238
Totaal	4.622
Economisch nut heffingen	
Renovatie- en milieulasten riolen	1.042
Ondergrondse afvalinzameling	260
Totaal	1.303
Maatschappelijk nut	
Buurttuinkamers	93
Wijkspiegelvoor. skatebaan Veersepoort	539
Herinrichting Zusterplein	49
Koudekerkseweg rotonde/lichtmasten	152
Camera's kernwinkelgebied	178
Vervanging verkeerslichten	47
Aardgasvrije wijk dauwendaele	196

Diversen	109
Totaal	1.364
Totaal investeringen	7.288

Specificatie desinvesteringen

Economisch nut	
Ravensteijnweg 1	3.260
Vervoermiddelen	3
Totaal desinvesteringen	3.263

Specificatie bijdragen van derden

Specificatie van de bijdragen van derden: (Bedragen x €1.000)	
Economisch nut	
Gh Smithlaan 3	191
Totaal	191
Economisch nut heffingen	
Riolen	1.042
Collectors ondergrondse afvalcontainers	31
Totaal	1.073
Maatschappelijk Nut	
Buurttuinkamers	28
Herinrichting zusterplein	51
Herinrichting stationsplein	9
Totaal	88

Totaal bijdragen van derden	1.352
------------------------------------	-------

Gronen met voornemen tot bebouwing/strategische gronden (mva)

Gronen met voornemen tot bebouwing/strategische gronden (mva)
(Bedragen x €1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 31/12/2021	Gronen naar BIE	Investeringen	Bijdrage van derden	Afwaardering	Boekwaarde 31/12/2022	Eigendom 31/12/2022	m ² per/m ²
1. Sint Laurens Oost	1.441	0	0	0	0	1.441	240.164	m ² € 6,00
2. Cleene Hooge	2.843	0	0	0	0	2.843	376.968	m ² € 7,54
3. Ramsburg Oost	793	0	0	0	0	793	132.241	m ² € 6,00
4. Hazenburg Noord 2e fase	291	0	0	0	0	291	48.450	m ² € 6,01
5. Schenge 6-8	39	0	0	0	0	39	5.610	m ² € 6,95
Totaal	5.407	0	0	0	0	5.407	803.433	m²

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa	1-1- 2022	Investering	Aflossing	31-12- 2022
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen				
Deelnemingen				
aandelen bank nederlandse gemeenten	123	0	0	123
deeln. PZEM	401	0	0	401
deelneming bv monumentenbeheer	681	0	0	681
deelneming dataland	2	0	2	0
deelneming gbe aqua bv	58	4.703	0	4.761
deelneming vastgoed stadgew zwembad	9	0	0	9
Totaal Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	1.274	4.703	2	5.975
Leningen aan woningbouwcoöperaties				
Verstrekte leningen woningcoöperaties				
lening woongoed middelburg	4.290	0	0	4.290
Totaal Leningen aan woningbouwcoöperaties	4.290	0	0	4.290
Overige langlopende leningen				
Overige verstrekte langlopende leningen				
starterslening	3.290	0	0	3.290
Muidenweg 1	0	314	0	314
blijversleningen volkshuisvesting	159	0	0	159
lening mburgse zaterd voetbalclub	138	0	6	132
lening st roosevelt acadamy fonds	2.000	0	0	2.000
lening voetbalv.zeelandia-middelb	102	0	5	97
waterpark veerse meer	2.017	0	0	2.017
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico				

Financiële vaste activa	1-1- 2022	Investing	Aflossing	31-12- 2022
voorziening waterpark veerse meer	-2.017	0	0	-2.017
Totaal Overige langlopende leningen	5.689	314	11	5.992
Totaal FVA minus voorziening	11.253	5.017	13	16.257

Vorraden

Vorraden	31-12-2022	31-12-2021
Onderhanden werk grondexploitatie	51.283	67.284
Onderhanden werk grondexploitatie	64.483	72.524
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico	-13.200	-5.240
Grond en hulpstoffen	82	19
Onderhanden werk grondexploitatie	0	-46
Overige grond- en hulpstoffen	17	0
Voorraad gereed product	65	65
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico	0	0
Stand per 31 december minus voorziening	51.365	67.303

Voorraad onderhanden werk grondexploitatie

In onderstaand overzicht een specificatie van de onderhanden werk (gronden in exploitatie) per complex. Een nadere toelichting van de complexen is opgenomen in de Paragraaf Grondbeleid.

Complex	Boekwaarde 31-12-2021	Investe- ringen	Opbreng- sten	Winst- uitname	Afwaar- dering	Boekwaarde 31-12-2022	Voorziening verlieslatend complex
stromenpoort 2e fase grondbedr	505	21	0	0	0	526	0
rittenburg III grondbedr	2.860	939	-1.477	0	0	2.322	878
essenvelt - grondbedr	19.485	2.860	-6.281	789	0	16.853	0
hazenburger noord grondbedr	1.096	765	-197	0	0	1.664	0
oranjepolder landhuis kavels	1.234	17	-2	0	0	1.249	0
sint laurens - zuid grondbedr	5.533	411	-10	0	0	5.934	855
sint laurens - noord grondbedr	3.567	204	-19	0	0	3.752	0
cleene hooge grondbedr	6.096	83	-13	0	0	6.166	0
veerse poort 5e fase grondbedr	2.253	663	-5.310	493	0	-1.901	0
nieuwland - zuid grondbedr	90	12	-2	0	0	100	0
mortiere samenwerkingsovk grondbedr	7.778	588	-848	-791	0	6.727	0
mortiere ensemble grondbedr	1.654	36	-15	0	0	1.675	0
mortiere bedrijventerrein zuid gb	6.560	171	-2.095	0	0	4.636	1.704
herstructurering arnestein	791	266	-15	0	0	1.042	697
trekdijk nieuwland grondbedr	10.287	246	-21	0	0	10.512	7.786
ramsburg kantorenstrook grondbedr	204	9	0	0	0	213	0
punt arnestein grondbedr	362	12	-12	0	0	362	247
Ramsburg Watergang	1.408	40	0	0	0	1.448	118

Complex	Boekwaarde 31-12-2021	Investe- ringen	Opbreng- sten	Winst- uitname	Afwaar- dering	Boekwaarde 31-12-2022	Voorziening verlieslatend complex
Ramsburg Dampoorthof	825	52	-4	0	0	873	620
Churchillaan schoollocatie	0	124	0	0	0	124	0
Diversen	-65	654	-382	0	-1	206	295
Totaal	72.523	8.173	-16.703	491	-1	64.483	13.200

In onderstaand overzicht een specificatie van de onderhanden werk (overige gronden) per complex. Een nadere toelichting van de complexen is opgenomen in de Paragraaf Grondbeleid.

(Bedragen x €1.000)

Complex	Boekwaarde 31-12-2021	Interne over- boeking	Investe- ringen	Opbreng- sten	Winst- uitname	Afwaar- dering	Boekwaarde 31-12-2022	Voorziening verlieslatend complex
sociaal								
warenhuis/voedselbank	182	-182	0	0	0	0	0	0
nieuwlandse dreef grondbedr	-227	230	-3	0	0	0	0	0
diversen	0	0	1	-1	0	0	0	0
Totaal	-45	48	-2	-1	0	0	0	0

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige vorderingen	31-12-2022	31-12-2021
Overige vorderingen		
Debiteuren	4.011	4.796
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico	-972	-948
Totaal	3.039	3.848

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist	31-12-2022	31-12-2021
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	12.306	0

In het jaar 2022 heeft de gemeente Middelburg haar overtollige middelen bij het rijk uit heeft gezet. Over het bedrag gestald bij de schatkist ontvangt de gemeente een rentevergoeding.

Liquide middelen

Liquide middelen	31-12-2022	31-12-2021
Bank	2.484	0

Liquide middelen	31-12-2022	31-12-2021
Kasgeld	19	18
Stand per 31 december	2.502	18

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Schatkistbankieren

In de wet Houdbare overheidsfinanciën (wet HOF) is verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden ingevoerd. Dit houdt in dat gemeenten hun overtollige middelen bij het rijk moeten uitzetten. Hiemee wordt beoogd dat de staat minder geld leent op de financiële markten en de staatsschuld daalt.

Voor de gemeente Middelburg betekent dit dat er in 2022 per kwartaal €3,6 miljoen per dag (2% van het begrotingstotaal) buiten de schatkist gehouden mag worden. Doordat in het jaar 2022 de gemeente Middelburg haar overtollige middelen bij het rijk uit heeft gezet zijn de bedragen buiten de schatkist binnen het drempeldrag gebleven.

Schatkistbankieren (* €1.000)	1e kw	2ekw	3e kw	4e kw
Drempelbedrag schatkistbankieren van het begrotingstotaal	3.612	3.612	3.612	3.612
Gemiddeld buiten de schatkist	3.202	1.457	2.570	1.957
Ruimte onder drempelbedrag	410	2.155	1.042	1.655

Overlopende activa

Overlopende activa	31-12-2022	31-12-2021
- Europese overheidslichamen	1.123	1.303
- Overige Nederlandse overheidslichamen	13	0
- het Rijk	2.606	47
Overige nog te ontvangen bedragen	15.136	13.793
Stand per 31 december	18.878	15.144

(bedragen × € 1.000)	1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	31-12- 2022
- het Rijk				
Spuk ontheemden oekraïne	0	2.482	0	2.482
coronatoegangsbeleid	40	0	28	11
geluid	7	0	0	7
stim spec uitkering sport	0	106	0	106
Totaal - het Rijk	47	2.587	28	2.606
- Overige Nederlandse overheidslichamen				
bushalte groene woud	0	13	0	13
Totaal - Overige Nederlandse overheidslichamen	0	13	0	13
- Europese overheidslichamen				
buurttuinkamers	0	70	0	70
cherish	41	38	41	38
cool towns	374	-251	0	122
cupido	59	129	0	188
move	99	42	99	42
scape	55	0	55	0

(bedragen × € 1.000)	1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	31-12- 2022
shifft	66	404	51	420
siree	5	0	5	0
smart space	254	27	180	101
solarise	147	125	147	125
terts	198	0	198	0
violet	5	17	5	17
Totaal - Europese overheidslichamen	1.303	601	780	1.123
Totaal	1.350	3.200	809	3.742

De nog te ontvangen bedragen betreffen voornamelijk Europese subsidieregelingen. De ontvangsten komen pas na goedkeuring door het betreffende Europese secretariaat.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de gemeente wordt gevormd door de reserves en het rekeningssaldo.

Nog te bestemmen resultaat

Voor het boekjaar bedraagt het rekeningssaldo € 12.589.003. Bij de jaarstukken ontvangt de raad een voorstel voor uiteindelijke bestemming van het rekeningssaldo.

Reserves

Reserves	1-1- 2022	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming positief resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	31-12- 2022
Algemene reserve						
algemene reserve	17.049	849	1.270	4.952	0	21.580
Totaal Algemene reserve	17.049	849	1.270	4.952	0	21.580
Bestemmingsreserves						
afschrijvingsreserve	2.747	1.397	0	0	117	4.027
reserve GBE Aqua BV	0	4.703	0	0	0	4.703
reserve decentralisaties	99	2.073	330	0	0	1.841
reserve grondbedrijf	8.807	1.155	8.469	0	0	1.493
reserve klimaatgelden	3.779	0	0	0	201	3.578
reserve molenwaterpark	1.036	0	1.036	0	0	0
reserve nieuwbouw bibliotheek	18	2	14	0	0	6
reserve participatiefonds	18	0	5	0	0	13
reserve reconstructie wegen	1.695	1.453	0	0	0	3.147
reserve transitoria	7.053	3.638	4.073	600	0	7.218
Totaal Bestemmingsreserves	25.251	14.420	13.927	600	318	26.027
Totaal reserves	42.300	15.270	15.197	5.552	318	47.606

Algemene Reserve

Dient als algemene buffer voor calamiteiten en het opvangen van tegenvallers.

Algemene reserve

Toevoegingen zijn:	Bedrag x € 1.000	Onttrekkingen zijn:	Bedrag x €1.000
Saldo jaarstukken 2021	4952	Financiering aanleg skatebaan	234
Opheffen reserve Molenwaterpark	11	Invoeringskosten omgevingswet	202
Financieel herstelplan verkoop vastgoed	225	Boomverlichting Lange Delft	35
Dividend Evides volgens herstelplan	613	Cofinanciering project Cool Towns	33
		Actieplan Sociaal Domein	127
		TONK-middelen (Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten)	639
Totaal	5.801	Totaal	1.270

Bestemmingsreserve

Afschrijvingsreserve

Dekking van de kapitaallasten van een aantal investeringen waarvoor eenmalige dekkingsmiddelen beschikbaar zijn, maar waarvoor het om uiteenlopende redenen gewenst is de boekwaarde en jaarlijkse lasten binnen de exploitatie zichtbaar te houden. De kapitaallasten van deze investeringen worden jaarlijks aan deze reserve onttrokken. In 2022 is er € 117.228,- onttrokken ten behoeve van afschrijvingen. Door de opheffing van de reserve Molenwaterpark is er € 1.025.146 toegevoegd. Er is € 125.000,- toegevoegd voor de afschrijvingslasten van 60 extra GF-zuilen (voor groente-, fruitafval en etensresten) en 5 tuinkorven (voor snoeiafval). Voor de financiering van de Skatebaan is € 234.000,- toegevoegd.

Reserve GBE Aqua BV

Bij het vaststellen van de bestuurlijke tussenrapportage 2022 is besloten om deze nieuwe reserve te vormen voor het PZEM-dividend. De toevoeging betreft het Middelburgse aandeel.

Reserve Decentralisaties

De reserve Decentralisatie wordt ingezet voor de kosten van uitvoering actieplan sociaal domein. In 2022 is er € 330.000,- onttrokken ter dekking van kosten gemaakt voor de uitvoering van het actieplan sociaal domein. Er is € 2.072.746,- toegevoegd aan de reserve in verband met het bijstellen (temporiseren) van het actieplan Sociaal Domein.

Reserve Grondbedrijf

Beschikken over vrij besteedbare middelen die voortkomen uit de winst van de grondexploitaties. Hierbij is rekening gehouden met de gewenste omvang van de risicovoorziening lopende grondexploitaties. Bij voorkeur vindt aanwending van de middelen plaats gerelateerd aan nieuwe en lopende grondexploitaties. De toevoegingen betreffen € 1.035.866,- winstneming en aan rente € 118.898,-. Er is € 752.465,- onttrokken voor de verliezen van het grondbedrijf en € 941.260,- gaat naar de voorziening grondbedrijf. Voor het vormen van een voorziening voor de Trekdijs is er € 6.774.933,- onttrokken.

Reserve Klimaatgelden

Deze reserve is ingesteld voor de gelden die ontvangen worden voor klimaatdoeleinden. In 2022 is er € 201.018,- onttrokken als dekking van voorbereidingskosten voor de aardgasvrije wijk Dauwendaele.

Reserve Molenwaterpark

Bij de vaststelling van de jaarstukken is besloten om deze reserve op te heffen. De middelen zijn toegevoegd aan de afschrijvingsreserve € 1.025.146,- als dekking voor de kapitaallasten Molenwaterpark en het restant van € 11.062,- aan de algemene reserve.

Reserve Nieuwbouw bibliotheek

Dekking van het in de subsidie aan de Zeeuwse Bibliotheek opgenomen component voor kapitaallasten van het gebouw.

Reserve Participatiefonds

Conform raadvorstel 20-47 wordt deze reserve afgebouwd. Het resterende saldo dient als dekking voor de jaarlijkse verstrekking van bijdragen aan bewoners van woon-zorgcomplexen.

Reserve Reconstructies wegen

Dekking van de investering bij reconstructie van wegen. Er is € 1.452.618,- toegevoegd.

Reserve Transitoria

Reserve ter overheveling van bedragen uit voorgaand jaar ter dekking van in dat jaar aangegane verplichtingen.

Voorzieningen

Voorzieningen (bedragen × € 1.000)	1-1- 2022	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	31-12- 2022
Voorzieningen verplicht., verliezen, risico's					
voorziening familiegraf polak	5	0	0	0	5
voorziening precario enduris	5.095	0	0	0	5.095
voorziening spaarverlof	49	729	0	49	729
voorziening wachtgeld	0	287	0	141	146
voorziening wethouderspensionen	5.603	94	0	691	5.006
Totaal Voorzieningen verplicht., verliezen, risico's	10.752	1.110	0	880	10.981
Voorzieningen ter egalisatie van kosten					
onderhoudsvoorziening civiel	1.441	415	0	193	1.663
voorziening gebouwenbeheersplan	2.591	2.413	0	1.637	3.367
vz stadhuis	0	8.296	0	0	8.296
Totaal Voorzieningen ter egalisatie van kosten	4.032	11.123	0	1.830	13.325
Voorzieningen v bijdr aan toekomstige verv.inv					
voorziening rioolbeheer	4.915	3.363	0	1.042	7.236
Totaal Voorzieningen v bijdr aan toekomstige verv.inv	4.915	3.363	0	1.042	7.236
Voorzieningen voor middelen van derden					
voorziening tariefst afvalstoffenhef	514	233	0	125	623
Totaal Voorzieningen voor middelen van derden	514	233	0	125	623

Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's:

Voorziening Wethouderspensionen

Deze voorziening dient ter dekking van de te betalen pensioenlasten van gewezen wethouders of hun partners.

Voorziening Wachtgelden

Deze voorzieningen dienen ter dekking van de wachtgeldverplichtingen van degenen die vervroegd zijn uitgetreden in verband met reorganisatie, voortijdig vertrek en herindeling.

Voorziening Spaarverlof

Deze voorziening is gevormd ter dekking voor nog openstaande verlofrechten.

Voorziening Familiegraf

Dit betreft een ontvangen afkoopsom ter dekking van het onderhoud van het familiegraf.

Voorziening precario Enduris

Deze voorziening is gevormd ter dekking voor mogelijke oninbaarheid van precariobelasting van Enduris.

Voorziening ter egalisatie van kosten:

Voorziening Gebouwenbeheersplan

Doel is het beschikbaar hebben van middelen voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen op basis van het beheerplan. De voorziening dient om over een reeks van jaren een gelijkmatige verdeling van lasten te houden.

Voorziening Civielbeheersplan

Doel is het beschikbaar hebben van middelen voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen op basis van het beheerplan. De voorziening dient om over een reeks van jaren een gelijkmatige verdeling van lasten te houden.

Voorziening Stadhuis

Voor de restauratie van het Stadhuis is een voorziening gevormd.

Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven:

Voorziening rioolbeheer

De voorziening is bestemd voor rioleringsaanpassing als gevolg van nieuwe investering of voor het groot onderhoud. De dotatie is het verschil tussen de ontvangen rioolheffing en de exploitatie uitgaven.

Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is:

Voorziening Tariefstelling afvalstoffenheffing

Van derden verkregen middelen welke specifiek besteed moeten worden.

Vaste schulden

Vaste schulden (bedragen × € 1.000)	01-01-2022	Opgenomen	Afgelost	31-12-2022
Opgenomen geldleningen	157.338	0	27.173	130.165
Totaal Binnenlandse banken en ov fin instellingen	157.338	0	27.173	130.165
Waarborgsommen	136	7	0	143
Totaal Waarborgsommen	136	7	0	143
Totaal passiva	157.474	7	27.173	130.308

Alle langlopende schulden betreffen onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen. De rentepercentages van de leningen variëren van -0,36% tot en met 4,65%. Met uitzondering van de rolloverlening waarbij de rentepercentage variëren van -0,583% tot 1.898%. De totale saldo van rentelasten bedroeg in 2022 € 2,4 miljoen.

Gedurende het jaar 2022 is er voor een totaal bedrag van € 27,2 mln afgelost. In het jaar 2022 zijn geen nieuwe langlopende leningen afgesloten.

Vlottende schulden

Netto vlottende schulden (bedragen × € 1.000)	31-12-2022	31-12-2021
Banksaldi	0	1.581
Kasgeldlening	0	0
Kortlopende schulden	5.433	3.947
Totaal	5.433	5.527

Overlopende passiva

Overlopende passiva (bedragen × € 1.000)	31-12-2022	31-12-2021
Verplichtingen die het jaar zijn opgebouwd		
De ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren ontvangen van:	9.712	8.350
- overige Nederlandse overheidslichamen	1.365	1.028

Overlopende passiva (bedragen × € 1.000)	31-12-2022	31-12-2021
- het Rijk	5.773	3.130
overige Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige vooruitontvangen bedr vlg begr.jaar	867	571
Totaal	17.716	13.079

(bedragen × € 1.000)	1-1- 2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	31-12- 2022
- overige Nederlandse overheidslichamen				
Energiebesparing monumenten	99	0	22	77
Regioarrangement	0	163	0	163
bedrijventerrein Arnestein	123	150	273	0
herstr churchillaan	0	252	0	252
investeringsbudget sted.vern	603	0	0	603
kick project arbeidsmarktregio	49	0	0	49
klimaatadaptatie	0	130	0	130
provinciale impuls wonen	91	0	0	91
subsidie afval	23	0	23	0
veilige recreatieparken	40	0	40	0
Totaal - overige Nederlandse overheidslichamen	1.028	695	358	1.365
- het Rijk				
Spuk flexwoningen	1.250	624	0	1.874
Spuk inburgering	0	220	0	220
Spuk onderwijshuisv.ontheemden	0	130	0	130
Spuk onderwijsroute	0	18	0	18
Spuk toeslagenaffaire	17	0	17	0
energiearmoede	0	1.054	0	1.054
ext adv warmtetransitie	21	0	21	0
geluid	210	0	21	189
lokale preventieakkoorden	13	4	0	17
oab/oke	1.147	0	68	1.079
onderwijsvertragingen COVID	231	482	0	713
rmc walcheren extra middelen 2016-20	53	0	32	21
spuk sportakkoord	10	0	9	1
stim spec uitkering sport	66	297	66	297
verkeersveiligheidsmaatregelen	112	161	112	161
Totaal - het Rijk	3.130	2.989	346	5.773
Totaal	4.158	3.683	704	7.137

Gewaarborgde geldleningen

Geldnemer	Borg	Hoofdsom	31-12-2021	Opname	Aflossing	31-12-2022
Woongoed Middelburg	50%	135.967.380	134.229.967	0	161.102	134.068.865
Woningbouw Arnhemuiden	50%	6.000.000	3.332.454	0	239.610	3.092.844
Stichting woonzorg Nederland	50%	25.340.000	23.702.600	0	272.900	23.429.700
Totaal woongoed		167.307.380	161.265.021	0	673.612	160.591.410
St. Zorgstroom Walcheren	100%	2.810.729	520.505	0	520.505	0
Zwse Bibliotheek	33%	1.320.000	848.571	0	94.286	754.286
Middelburgse Turnvereniging	100%	181.512	11.909	0	11.909	0
St Beheer Schoolgebouwen voor reformatorisch onderwijs	100%	4.000.000	5.775.000	0	210.000	5.565.000
St."M.A.S."	100%	115.714	115.714	0	0	115.714
Vereniging Kinderzorg	100%	2.000.000	1.300.000	0	100.000	1.200.000
Zwembad vastgoed B.V	50%	16.000.000	4.821.614	0	267.962	4.553.652
KV Top	100%	47.500	18.460	0	3.168	15.292
St. Jong Ambon	100%	60.000	60.000	0	0	60.000
Verbouw lange Noordstraat tot societeit	100%	50.000	23.000	0	5.000	18.000
Totaal overige rechtspersonen		31.835.833	13.494.774	0	1.212.830	12.281.944
Totaal		205.091.950	174.759.796	0	1.886.442	172.873.354

EMU-saldo

EMU-saldo	Rekening 2022
1. (+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	12.348
2. (-) Mutatie (im)materiële vaste activa	-5.108
3. (+) Mutatie voorzieningen	11.952
4. (-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-15.938
5. (-) Boekwinst bij verkoop effecten en boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0
Berekend EMU-saldo	45.346

Het positieve EMU-saldo over 2022 geeft aan dat we als gemeente via reële transacties afgelopen jaar meer ontvangen hebben dan dat we hebben uitgegeven.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

In de jaarstukken wordt als toelichting bij de balans een overzicht opgenomen van de niet in de balans

opgenomen belangrijke financiële verplichtingen, voor zover die verplichtingen consequenties hebben voor toekomstige jaren. Alleen verplichtingen waarvan de financiële omvang per jaar € 100.000 of meer bedraagt worden vermeld.

Contracten

Dienstverlening	Einddatum contract	Geschatte waarde per jaar
Schoonmaak	sep 2023	280.000
Beheer sportcomplexen	okt 2023	500.000
Postbezorging	jaarlijks opzegbaar	200.000
Beveiliging Stadkantoor	april 2025	95.000
Catering	mrt 2023	145.000
Elektriciteit	dec 2023	800.000
Aardgas	dec 2023	300.000
Zaaksysteem	apr 2023	100.000
inhuur taxateur	dec 2024	100.000
Software belastingen	onbeperkt	320.000
Brandverzekering	dec 2023	468.000
Aansprakelijkheidsverzekering	dec 2023	110.000
contributie VNG	jaarlijks opzegbaar	275.000
Accountantsdiensten	aug 2023	100.000
Verstrekken van toeristische info	mrt 2026	100.000
Onderhoud openbare verlichting	dec 2024	650.000
Aanpak energiearmoede	dec 2023	535.000
Wet herverdeling wegenbeheer	onbeperkt	450.000
Gemalenonderhoud	dec 2031	100.000
Inhuur personeel	mrt 2024	100.000
Lease elektrische voertuigen	juli 2024	100.000
Brandstoffen voertuigen	jan 2025	275.000
Onkruidbestrijding verharding	dec 2023	500.000
Rioolreinigen	okt 2024	485.000
VTH applicatie	apr 2025	100.000
Applicatie Sociaal Domein	dec 2024	160.000
Huurhulpmiddelen	jun 2023	700.000
Sociale verstrekkingen in natura	dec 2023	800.000
Doelgroepenvervoer	aug 2023	1.650.000
Leerlingenvervoer	jul 2023	600.000
Onderhoud en aanleg trapliften	sep 2026	100.000

Garanties- direct gegarandeerde kredietfaciliteit

Product	Geldnemer	Aanvang	Huidig bedrag
Krediet in rekening-courant	B.V. Monumentenbeheer Middelburg	dec-96	1.361.341
Krediet in rekening-courant	Stichting Woongoed Middelburg	okt-02	15.700.000

Financiële derivaten

De gemeente hanteert 3 derivaten welke allen zijn afgesloten ter dekking van een rolloverlening met een 3- maands euribor karakter en een caprate van 5%.

- Een nominaal bedrag van € 18.000.000 met een looptijd eindigend op 27 februari 2023. Deze is afgesloten bij de SNS bank (nu Volksbank) welke op het moment van afsluiten beschikte over een BBB-rating.
- Een nominaal bedrag van € 9.000.000 met een looptijd eindigend op 26 november 2024. Deze is afgesloten bij de BNG welke op het moment van afsluiten beschikte over een AAA-rating.

Gebeurtenissen na balansdatum

De Raad van State heeft op 5 april 2023 een uitspraak gedaan over de Trekdijk. De financiële gevolgen hiervan zijn verwerkt in de jaarrekening.

Overzicht kredieten

In onderstaande tabellen is per programma, geclusterd per taakveld, de kredieten weergegeven. Hierbij wordt inzicht gegeven

in het beschikbare krediet, de werkelijke uitgaven, de vrijval en het restant van het krediet. Het restant krediet is voldoende om de resterende werkzaamheden uit te voeren. Kredieten van meer dan € 100.000 zijn afzonderlijk toegelicht.

Programma Bestuur en Ondersteuning

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2022	Vrijval krediet	Restant krediet
0.01.0 Bestuur				
geluidsinstallatie raadszaal	25			25
0.02.0 Burgerzaken				
vervanging pinautomaten balie	18			18
0.03.0 Beheer ov gebouwen en gronden				
steigers en loopbruggen	14	13	1	
gesloten auto met enkele cabine	50	47	3	
gesloten auto met enkele cabine	50	47	3	
0.04.0 Overhead				
smartphones	200	167	33	
meubilair (excl stoelen)	371	27		344
inrichting restaurant/keuken	102			102
paternosterkasten	88			88
Kantoorapparatuur	36	5		32
gesloten auto met enkele cabine	50	47	3	
I-pads gemeentebestuur	47	34	12	
intranet software	20	16	4	
Softw ter verv Homerun gebouw	25	24		1
upgrade Q-matic	21	11	10	
kleurenplotter A0 (2x)		16		-16
Diversen	84	7		77
0.06.2 OZB niet woningen				
doorontw software 7R2 en Egon	100	72	28	
Totaal	1.299	531	98	671

Toelichting

Smartphones

Alle smartphones zijn vervangen. De kosten vielen lageruit dan begroot omdat de prijs van de leverbare telefoons mee viel.

Meubilair (excl stoelen)

Dit krediet willen we we deels gebruiken voor (werk)meubilair in het restaurant en het krediet wordt mogelijk ingezet voor het project nieuwe visie op werken.

Inrichting restaurant/keuken

Dit krediet gaat in 2023 gebruikt worden voor dit doel.

Kleurenplotter A0 (2x)

Dit betreft een krediet wat is toegekend voor 2023. Deze is geleverd in het jaar 2022.

Doorontwikkeling software 7R en Egon

Nog niet alle opties van de software zijn gerealiseerd. Omdat dit nog lang zal gaan duren mag het restant van het krediet vrijvallen. Het krediet gaat in 2023 gebruikt worden voor dit doel.

Programma Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2022	Vrijval krediet	Restant krediet
2.01.0 Verkeer en vervoer				
Materieel gladheidsbestrijding	77			77
vervanging verkeerslichten	750	363		387
Vervanging openbare verlichting	47	47		
verkeersmodel	42	51		-9
wiellaadschop atlas 2018	70	72		-2
camera's kernwinkelgebied	245	195	50	
inzinkbare palen kernwinkelgebied	74	50	24	
verkeerstelapparatuur 7 matrix borde	39	13		26
2.02.0 Parkeren				
parkeerverwijssyst sof hardw 2018	75			75
Diversen	12	3		9
2.04.0 Econ havens en waterwegen				
kademuur nieuwe haven-turfkaai	4.200	27		4.173
Totaal	5.630	818	74	4.738

Toelichting

Vervanging verkeerslichten

Er is een vervangingsschema verkeersregelinginstallatie, volgens dit schema wordt de vervanging uitgevoerd. Door personele capaciteitsproblemen loopt de vervanging achter op de planning. Door goed onderhoud heeft dit nog niet tot problemen geleid.

Camera's kernwinkelgebied

De camera's zijn in 2022 geïnstalleerd en in gebruik. Het project is afgerond.

Kademuur Nieuwe Haven-Turfkaai

Er vindt heroriëntatie plaats op de technische mogelijkheden en de kostenramingen worden gedetailleerder uitgewerkt om de gevolgen voor de financiën inzichtelijk te maken.

Programma Onderwijs

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2022	Vrijval krediet	Restant krediet
4.02.0 Onderwijshuisvesting				
gh smithlaan 9 uitbreiding/inrichting	2.474	2.362		112
Diversen	62			62

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2022	Vrijval krediet	Restant krediet
Totaal	2.536	2.362		174

Toelichting

Generaal Hakewill Smithlaan

De verbouwing is in uitvoering en zal in 2023 worden afgerond.

Programma Sport, cultuur en recreatie

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2021	Vrijval krediet	Restant krediet
5.02.0 Sportaccommodaties				
Materieel sportvelden	18			18
voorz opstellen accommodaties	95	6		89
cruyff court	85	65	20	
Diversen	24			24
5.03.0 Cultuurpresentatie,-prod-part				
renovatie dak concertzaal	250	253		-3
5.07.0 Openbaar groen en (openl)recre				
Inrichting en aanleg speelterreinen	50			50
buurttuinkamers speelvoorzieningen	128	93		35
wijkspelvoorz. skatebaan veersepoort	575	540		35
masterplan groene woud	175			175
veersepoort renovatie kunstgras	610	427		183
Sportveld st.laurens	463	360	31	71
Sportveld arnemuiden	587	406	71	111
Kunstgrasveld kruitmolen	70	65	5	
hoogwerker BN-XX-65	95			95
Trekker + toebehoren	100			100
Trekker	78			78
cirkelmaaier	85			85
trekker John Deere 2022	64			64
Diversen	35			35
Totaal	3.587	2.215	127	1.245

Toelichting

Renovatie dak Concertzaal

De renovatie van het dak van de concertzaal is in 2022 afgerond.

Buurttuinkamers speelvoorziening

Dit project is tot 1 maart 2023 verlengd. Er worden 4 groene buurtkamers gerealiseerd.

Wijkspelvoorziening skatebaan Veersepoort

De skatebaan is gereed en in gebruik, de inrichting van het groengebied loopt door in 2023.

Masterplan Groene Woud

Het budget dien beschikbaar te blijven voor het integreren van HZ-locatie Groene Woud met Bolwerk. Er is discussie over de

definitieve inrichting. Dat maakt dat het waarschijnlijk langere tijd gaat duren voor het plan in uitvoering kan worden genomen.

Veerse Poort renovatie kunstgras

Dit project is in 2022 uitgevoerd. In 2023 worden de armaturen vervangen door led-verlichting.

Sportpark St. Laurens

Dit project is in 2022 uitgevoerd. In 2023 worden de armaturen vervangen door led-verlichting.

Sportpark Arnhemuiden

Dit project is in 2022 uitgevoerd. In 2023 worden de armaturen vervangen door led-verlichting.

Trekker + toebehoren

Bij de personele uitbreiding in 2023 zal worden of dit aangeschaft gaat worden.

Programma Sociaal Domein

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2022	Vrijval krediet	Restant krediet
6.02.0 Wijkteams				
implementatie software TIM	150	158		-8

Implementatie software TIM

De software is in november 2022 in gebruik genomen en de implementatie zal in 2023 worden afgerond.

Programma Volksgezondheid en Milieu

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2022	Vrijval krediet	Restant krediet
7.02.0 Riolering				
Renovatielasten riolen	1.890	488	1.402	
Milieumaatregelen riolen	830	555	275	
Diversen	36			36
7.03.0 Afval				
huisvuilauto BX-HB-98 2018	200			200
huisvuilauto ondergr cont 30-BBR-8	365			365
Huisvuilauto zijbelading 95-BBR-7	230			230
huisvuilauto zijbelading 10 BDV 9	230			230
diftar gf zuilen en tuinkorven	125			125
Containers	90	67		23
ondergrondse containers	83	83		
Collectors ondergrondse afvalcontain	165	111		54
7.04.0 Milieubeheer				
aardgasvrije wijk dauwendaele	4.620	373		4.247
herinrichting zusterplein	244	51	193	
Diversen	52	21	4	27

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2022	Vrijval krediet	Restant krediet
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria				
uitbreiding begraafpl st laurens	425			425
electrocar schmitz begraafplaats	51	53		-2
Inrichting crematorium	35	30		5
maaimachine walker	47	48		
opstarten eigen website bcr	10			10
modernisering/uitbr koffiekamer	65	1		64
modernisering crematorium	103	81		22
glasvezelkabel crematorium, aanleg	15	14	1	
askamer naar asbestemmingswinkel	10			10
Totaal	9.920	1.973	1.875	6.072

Toelichting

Renovatielasten riolen

In 2022 zijn een aantal rioolwerkzaamheden uitgesteld. Daarom is er sprake van een onderbesteding.

Milieumaatregelen riolen

In 2022 zijn een aantal rioolwerkzaamheden uitgesteld. Daarom is er sprake van een onderbesteding.

Huisvuilauto BX-HB-98 2018

De huisvuilauto is in bestelling, levertijd april 2024.

Huisvuilauto ondergr cont 30-BBR-8

De huisvuilauto is in bestelling, levertijd september 2023.

Huisvuilauto zijbelading 95-BBR-7

De huisvuilauto is in bestelling, levertijd juli 2024.

Huisvuilauto zijbelading 10-BDV-9

De huisvuilauto is in bestelling, levertijd juli 2024.

Diftar GF zuilen en tuinkorven

Dit wordt in 2023 aangeschaft.

Collectors ondergrondse afvalcontainers

In 2023 worden nog uitgaven gedaan.

Aardgasvrije wijk Dauwendaele

Er is nog steeds perspectief om de proeftuin te realiseren. De raad heeft op 27-1-2022 besloten om extra financiële middelen beschikbaar te stellen als de proeftuin slaagt.

Herinrichting Zusterplein

Het plan voor vergroening van het Zusterplein is in 2022 uitgevoerd. Dit hoort bij een Europees project wat per 31-12-2022 afgesloten is. De uitgaven zijn gedekt door de Europese subsidie.

Uitbreiding begraafplaats St. Laurens

Dit pproject wordt in 2023 opgestart.

Modernisering crematorium

De uitvoering van dit project loopt over meerdere jaren.

Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2022	Vrijval krediet	Restant krediet
8.01.0 Ruimtelijke ordening				
software DSO omgevingswet	500	75		425
Software	36	-1		37

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2022	Vrijval krediet	Restant krediet
8.03.0 Wonen en bouwen				
Aankoop buitenruststraat	2.410			2.410
trekker john deere	76			76
trekker (Massey ferguson MF 3640)	60			60
kar voor versnipperen	22			22
kiepkar langzaamverkeer	11			11
Totaal	3.115	73		3.042

Software DSO omgevingswet

Deze software is noodzakelijk om de omgevingswet uit te kunnen voeren. In 2022 heeft er een inventarisatie plaatsgevonden en deze wordt in 2023 uitgerold.

Aankoop buitenruststraat

Buitenruststraat 237 zal aangekocht worden in 2023 voor woningbouw. Het krediet is reeds verleend in 2022.

Overzicht lasten en baten per taakveld

Om de vergelijkbaarheid tussen gemeenten mogelijk te maken is een vaste indeling voorgeschreven: de taakvelden. De geraamde

en gerealiseerde baten en lasten per taakveld leest u in deze overzichten.

Als verdelingsprincipe is ieder subproduct gekoppeld aan enerzijds een product en anderzijds een taakveld. Een product kan uit meerdere producten en daarmee ook taakvelden bestaan. De producten zijn toebedeeld aan de programma's.

Bestuur en Ondersteuning	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.01.0 Bestuur	2.553	2.517	2.282	235
0.02.0 Burgerzaken	1.930	1.939	1.986	-47
0.03.0 Beheer ov gebouwen en gronden	1.040	711	713	-1
0.06.3 Parkeerbelasting	69	69	13	56
Totale Lasten	5.592	5.237	4.995	242
Baten				
0.01.0 Bestuur	-70	-116	-656	540
0.02.0 Burgerzaken	-729	-729	-892	164
0.03.0 Beheer ov gebouwen en gronden	-462	-462	-410	-52
0.06.3 Parkeerbelasting	-6.433	-5.387	-5.479	92
Totale Baten	-7.694	-6.694	-7.437	744
Totaal Bestuur en Ondersteuning	-2.102	-1.457	-2.443	986

Veiligheid	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
1.01.0 Crisisbeheersing en brandweer	3.500	3.500	3.486	14
1.02.0 Openbare orde en veiligheid	1.876	2.284	2.243	41
Totale Lasten	5.376	5.784	5.729	55
Baten				
1.02.0 Openbare orde en veiligheid	-57	-244	-207	-36
Totale Baten	-57	-244	-207	-36
Totaal Veiligheid	5.319	5.541	5.522	18

Verkeer, vervoer en waterstaat	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
2.01.0 Verkeer en vervoer	9.838	10.421	9.904	517

Verkeer, vervoer en waterstaat	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
2.02.0 Parkeren	2.771	2.766	2.928	-162
2.04.0 Econ havens en waterwegen	372	310	331	-21
Totale Lasten	12.981	13.496	13.163	333
Baten				
2.01.0 Verkeer en vervoer	-1.057	-1.712	-2.487	775
2.02.0 Parkeren	-5	-5	-67	62
2.03.0 Recreatieve havens	-64	-64	-62	-2
2.04.0 Econ havens en waterwegen	-132	-117	-85	-32
Totale Baten	-1.258	-1.897	-2.701	804
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	11.723	11.599	10.462	1.137

Economie	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
3.01.0 Economische ontwikkeling	178	278	301	-22
3.02.0 Fysieke bedrijfsinfrastruct	2.619	5.042	7.965	-2.924
3.03.0 Bedrijvenloket en bedrijfsreg	155	161	158	3
3.04.0 Economische promotie	748	793	762	31
Totale Lasten	3.701	6.274	9.186	-2.912
Baten				
3.01.0 Economische ontwikkeling	0	-100	-129	29
3.02.0 Fysieke bedrijfsinfrastruct	-2.570	-5.003	-1.045	-3.958
3.03.0 Bedrijvenloket en bedrijfsreg	-71	-71	-64	-7
3.04.0 Economische promotie	-1.566	-1.557	-1.753	196
Totale Baten	-4.208	-6.731	-2.991	-3.740
Totaal Economie	-507	-458	6.195	-6.653

Onderwijs	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
4.01.0 Openbaar basisonderwijs	769	767	721	46
4.02.0 Onderwijshuisvesting	3.612	3.585	3.639	-55
4.03.0 Onderwijsbel en leerlingzaken	3.218	3.724	3.537	187
Totale Lasten	7.599	8.076	7.898	178
Baten				
4.01.0 Openbaar basisonderwijs	-119	-119	-110	-9
4.02.0 Onderwijshuisvesting	-14	-89	-161	72

Onderwijs	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
4.03.0 Onderwijsbel en leerlingzaken	-2.184	-2.592	-2.599	7
Totale Baten	-2.317	-2.800	-2.871	71
Totaal Onderwijs	5.282	5.276	5.027	249

Sport, cultuur en recreatie	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
5.01.0 Sportbeleid en activering	166	266	211	56
5.02.0 Sportaccommodaties	4.031	4.088	4.250	-162
5.03.0 Cultuurpresentatie,-prod-part	3.495	3.834	3.820	15
5.04.0 Musea	1.241	1.240	1.200	40
5.05.0 Cultureel erfgoed	938	1.011	9.278	-8.266
5.06.0 Media	1.743	1.743	1.750	-7
5.07.0 Openbaar groen en (open)recr	3.585	3.713	3.770	-57
Totale Lasten	15.200	15.896	24.278	-8.382
Baten				
5.01.0 Sportbeleid en activering	0	-100	-65	-35
5.02.0 Sportaccommodaties	-877	-1.068	-1.214	146
5.03.0 Cultuurpresentatie,-prod-part	-608	-608	-637	29
5.04.0 Musea	-273	-273	-271	-2
5.05.0 Cultureel erfgoed	-232	-281	-239	-42
5.07.0 Openbaar groen en (open)recr	-102	-136	-167	31
Totale Baten	-2.092	-2.466	-2.593	127
Totaal Sport, cultuur en recreatie	13.108	13.431	21.685	-8.254

Sociaal domein	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
6.01.0 Samenkracht en burgerpart	4.947	7.172	7.013	159
6.02.0 Wijkteams	4.696	5.109	4.994	115
6.03.0 Inkomensregelingen	31.475	31.089	33.357	-2.269
6.04.0 Begeleide participatie	6.007	6.314	5.999	316
6.05.0 Arbeidsparticipatie	2.418	2.512	2.315	197
6.06.0 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.238	1.202	914	288
6.07.1 Maatwerkdienstverlening 18+	13.973	11.612	11.443	170
6.07.2 Maatwerkdienstverlening 18-	15.430	12.642	14.359	-1.718
6.08.1 Geescaleerde zorg 18+	465	497	475	22

Sociaal domein	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
6.08.2 Geescaleerde zorg 18-	4.713	7.134	5.449	1.685
Totale Lasten	85.362	85.284	86.319	-1.035
Baten				
6.01.0 Samenkracht en burgerpart	-821	-2.590	-3.664	1.073
6.02.0 Wijkteams	0	-68	-71	3
6.03.0 Inkomensregelingen	-21.980	-18.255	-18.190	-65
6.06.0 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	-4	4
6.07.1 Maatwerkdienstverlening 18+	-64	-340	-349	9
Totale Baten	-22.864	-21.254	-22.278	1.025
Totaal Sociaal domein	62.498	64.030	64.040	-10

Volksgesondheid en milieu	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
7.01.0 Volksgezondheid	2.140	2.218	2.100	118
7.02.0 Riolering	4.290	4.282	4.474	-192
7.03.0 Afval	5.258	5.288	5.597	-309
7.04.0 Milieubeheer	1.567	1.442	2.332	-890
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria	1.478	1.579	1.680	-101
Totale Lasten	14.733	14.809	16.183	-1.374
Baten				
7.02.0 Riolering	-5.776	-5.776	-5.808	32
7.03.0 Afval	-7.256	-7.392	-7.616	224
7.04.0 Milieubeheer	-160	-180	-666	486
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria	-2.004	-2.027	-2.025	-2
Totale Baten	-15.195	-15.374	-16.116	741
Totaal Volksgezondheid en milieu	-463	-565	67	-632

Volkshuis, leefomgev en sted vern	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
8.01.0 Ruimte en leefomgeving	1.205	1.104	937	167
8.02.0 Grondexploit (niet-bedr.terr)	5.585	9.139	8.803	337
8.03.0 Wonen en bouwen	1.669	1.932	2.407	-475
Totale Lasten	8.458	12.175	12.147	28
Baten				
8.01.0 Ruimte en leefomgeving	-7	-7	-6	-1

Volkshuisv, leefomgev en sted vern	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
8.02.0 Grondexploit (niet-bedr.terr)	-5.356	-8.641	-7.948	-693
8.03.0 Wonen en bouwen	-1.076	-2.732	-3.304	572
Totale Baten	-6.439	-11.380	-11.258	-122
Totaal Volkshuisv, leefomgev en sted vern	2.019	795	889	-94
A. Saldo uitvoering programmas	96.878	98.191	111.444	-13.253

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.05.0 Treasury	-393	7	9	-3
0.06.1 OZB woningen	1.483	1.681	1.690	-9
0.06.2 OZB niet woningen	1.426	1.405	1.540	-135
0.06.4 Belastingen overig	1.044	1.044	1.160	-116
0.07.0 Alg uitk en ov uitk gem.fonds	6	6	7	-0
Totale Lasten	3.566	4.143	4.406	-264
Baten				
0.05.0 Treasury	-383	-5.740	-5.760	20
0.06.1 OZB woningen	-8.511	-8.511	-8.594	83
0.06.2 OZB niet woningen	-8.083	-8.083	-8.290	207
0.06.4 Belastingen overig	-1.615	-1.860	-1.715	-144
0.07.0 Alg uitk en ov uitk gem.fonds	-97.627	-112.852	-115.250	2.398
Totale Baten	-116.219	-137.046	-139.609	2.562
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-112.654	-132.903	-135.202	2.299

Overige baten en lasten	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.08.0 Overige baten en lasten	1.487	2.211	791	1.421
Totale Lasten	1.487	2.211	791	1.421
Baten				
0.08.0 Overige baten en lasten	-225	-724	-2.338	1.614
Totale Baten	-225	-724	-2.338	1.614
Totaal Overige baten en lasten	1.262	1.487	-1.548	3.035

Overhead	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.04.0 Overhead	13.563	13.816	13.560	256
Totale Lasten	13.563	13.816	13.560	256
Baten				
0.04.0 Overhead	-859	-947	-952	4
Totale Baten	-859	-947	-952	4
Totaal Overhead	12.703	12.868	12.608	260

Vennootschapsbelasting	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.09.0 Vennootschapsbelasting	370	370	349	21
Totale Lasten	370	370	349	21
Totaal Vennootschapsbelasting	370	370	349	21
B. Gerealiseerde totaal van saldo baten en lasten	-98.318	-118.178	-123.793	5.615

Mutaties reserves	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Toevoeging reserves				
0.10.0 Mutaties reserves	2.620	25.694	14.233	11.461
Totale Toevoeging reserves	2.620	25.694	14.233	11.461
Onttrekking reserves				
0.10.0 Mutaties reserves	-1.180	-5.708	-14.474	8.766
Totale Onttrekking reserves	-1.180	-5.708	-14.474	8.766
Totaal Mutaties reserves	1.440	19.987	-241	20.227
C. Mutaties reserves	1.440	19.987	-241	20.227

Resultaat rek baten-lasten	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil 2022 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.11.0 Resultaat rek baten-lasten	0	0	12.589	-12.589
Totale Lasten	0	0	12.589	-12.589
Totaal Resultaat rek baten-lasten	0	0	12.589	-12.589
D. Gerealiseerd resultaat	0	0	12.589	-12.589
Totaal rapport	0	0	0	0

SiSa tabel

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023							
Venstreker	Bijkeringscode	Specifieke uitkering	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Gemeenten	Naam veiligheidsregio	Besteding (jaar T)	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/01	Aard controle R Indicator: A12B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/05
JenV	A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Gemeenten	050619 Veiligheidsregio Zeeland	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			€ 11.406	Ja	€ 51.289	Ja	
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie
			€ 151.375	Ja	€ 0	€ 151.375	Ja
			Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle R Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/05
			€ 1.327.600	€ 780.698	€ 0	€ 94.781	€ 0
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/11
			€ 0	€ 89.040	€ 2.480.247	€ 2.480.247	Nee
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021)
			15	66	0	4	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Aard controle R Indicator: B2/08	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/09	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/11
			Nee	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Aard controle R Indicator: B2/10	Aard controle R Indicator: B2/11	Aard controle R Indicator: B2/12	Aard controle R Indicator: B2/13	Aard controle R Indicator: B2/14
			€ 0	€ 4.086	€ 0	€ 0	€ 0
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3)
			Aard controle R Indicator: B2/16	Aard controle R Indicator: B2/17	Aard controle R Indicator: B2/18	Aard controle R Indicator: B2/19	Aard controle R Indicator: B2/20
			€ 5.700	€ 25.080	€ 0	€ 13.872	€ 6.732
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal diegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal diegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling
			Aard controle R Indicator: B2/22	Aard controle R Indicator: B2/23	Aard controle R Indicator: B2/24	Aard controle R Indicator: B2/25	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/26
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 12.432

BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikkingnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C32/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C32/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06</i>
			1 SUVIS21-2-03060780	€ 49.579	€ 49.579	Ja		Ja
			2					
			50					
			Kopie Beschikkingnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C32/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09</i>			
			1 SUVIS21-2-03060780	Ja				
			2					
			50					
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06</i>
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energiegebruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09</i>			
			0	€ 3.722	€ 3.722			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlagings energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15</i>
			0	0	0	0	0	0
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle R Indicator: C62/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04</i>				
			€ 6.491	Nee				
BZK	C68	Specifieke uitkering aan gemeenten ten behoeve van de huisvesting van vergunninghouders	Projectnaam	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd per project (t/m jaar T) - betreft totalen	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd voor vergunninghouders per project (t/m jaar T) - betreft totalen	Besteding (jaar T) van het project – zelfstandige uitvoering	Cumulatieve besteding (jaar T) per project – inclusief uitvoering door derde	Totale opbrengsten (jaar T) per project – zelfstandige uitvoering
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C68/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C68/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C68/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: C68/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C68/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: C68/06</i>
			1 Flexwonen Het Zwin	0	0	€ 0	€ 0	€ 0
			2					
			3					
			4					
			Kopie projectnaam	Cumulatieve totale opbrengsten (jaar T) per project – inclusief uitvoering door derde	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle R Indicator: C68/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: C68/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C68/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C68/10</i>		
			1 Flexwonen Het Zwin	€ 0	Ja	Nee		
			2					
			3					
			4					

BZK	C85	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen	Projectnaam	Cumulatief aantal flex- of transformatiewoningen gerealiseerd per project (t/m jaar T) - betreft totalen	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd voor Ontheemden of vergunninghouders per project (t/m jaar T) - betreft totalen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C85/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C85/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C85/03	Aard controle R Indicator: C85/04	Aard controle R Indicator: C85/05
			1 Flexwonen Het Zwin	0	0	€ 14.314	€ 0
			2				
			3				
			4				
			Kopie projectnaam	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C85/06	Aard controle n.v.t. Indicator: C85/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C85/08		
			1 Flexwonen Het Zwin	Ja	Nee		
			2				
			3				
			4				
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05
			€ 609.981	€ 749.725	€ 168.109	€ 0	€ 1.146.992
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aard controle R Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10
			1				
			2				
			100				
OCW	D11	Regeling specifieke uitkering extra financiële middelen RMC-functie	Besteding (jaar T) contact gemeente	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
		Contactgemeenten	Aard controle R Indicator: D11/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D11/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D11/03		
			€ 32.162	€ 32.162	Nee		
OCW	D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie	Besteding (jaar T) contactgemeente	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
		Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2024 Contactgemeenten	Aard controle R Indicator: D12/01	Aard controle R Indicator: D12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D12/03		
			€ 563.544	€ 0	Nee		
OCW	D12A	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten	Besteding (jaar T) contactgemeente	Besteding aan contactschool (jaar T)	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch ingevuld)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2024 Contactgemeenten	Aard controle R Indicator: D12A/01	Aard controle R Indicator: D12A/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/03	Aard controle R Indicator: D12A/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/05
			€ 130.831	€ 0	€ 130.831	€ 0	Nee
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05
			€ 17.632	€ 0	€ 54.228	€ 0	€ 230.907
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	
			1				
			2				
			10				

OCW	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulative besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: D19/01 € 81.740	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/02 € 81.740	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/03 Nee			
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (W/gr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meenwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06
			1 57721903 Nieuwe Vlissingseweg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2					
			100					
			Kopie beschikingsnummer	Cumulative bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulative overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulative Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12
			1 57721903 Nieuwe Vlissingseweg	€ 551.996	€ 10.598	€ 0	€ 0	Nee
			2					
			100					
IenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulative besteding (t/m jaar T)	Cumulative cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Aard controle R Indicator: E20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04		
			€ 267.630	€ 379.786	€ 211.865	Ja		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08		
			1 117 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur aantal in meters	Ja	360			
			2					
			50					
IenW	E44B	Tijdelijke impulsieregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulative besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle R Indicator: E44B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/03	Aard controle R Indicator: E44B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
			1 030009 Provincie Zeeland	€ 196.069	€ 196.069	€ 130.713	€ 130.713	Ja
			2 030009 Provincie Zeeland	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			3 030009 Provincie Zeeland	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			4 030009 Provincie Zeeland	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			10					
			Kopie CBS(code)	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			
			1 030009 Provincie Zeeland	8 en 10 Koudekerkseweg	Ja			
			2 030009 Provincie Zeeland	9 Klein Vlaanderen	Nee			
			3 030009 Provincie Zeeland	11 Herinrichting Stationsplein	Nee			
			4 030009 Provincie Zeeland	12 Vergroenen schoolpleinen	Nee			
			10					
IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulative besteding (t/m jaar T)	Cumulative eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
			1 321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets-/bromfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen)aantal in Meters	Nee	0	Maatregel wordt uitgevoerd in 2023		
			2 330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h)aantal in Stuks	Nee	0	Maatregel wordt uitgevoerd in 2023		
			3 332 Wegversmalling)aantal in Stuks	Nee	0	Maatregel wordt uitgevoerd in 2023		
			4 333 As-verspringing)aantal in Stuks	Nee	0	Maatregel wordt uitgevoerd in 2023		
			5 336 Inrichten van schoolzone met snelheidsverlagende maatregelen)aantal in Stuks	Nee	0	Maatregel wordt uitgevoerd in 2023		
			6 342 Aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom)aantal in Stuks	Nee	0	Maatregel wordt uitgevoerd in 2024		
			7 346 Voetgangersoversteekplaats (VOP) in gebiedsontsluitingsweg 50 km/h)aantal in Stuks	Nee	0	Maatregel wordt uitgevoerd in 2024		
			8 349 Aanleg van een snelheidsremmend plateau voor een fietsoversteek, alleen bij een kruispunt)aantal in Stuks	Nee	0	Maatregel wordt uitgevoerd in 2023		
			50					

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Nee				
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2021	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A) Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/01	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/02	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/03	Besteding (jaar T-1) IOAW Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/04	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/05	Besteding (jaar T-1) IOAZ Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2A/06
			1 060687 Gemeente Middelburg	€ 17.563.603	€ 326.643	€ 671.636	€ 1.126	€ 45.272
			2					
			100					
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/07	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2A/08	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2A/09	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2A/10	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2A/11	Besteding (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/12
			1 060687 Gemeente Middelburg	€ 780	€ 294.117	€ 76.796	€ 0	€ 526.472
			2					
			100					
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/13	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/14	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T-1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/15	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2A/16		
			1 060687 Gemeente Middelburg	€ 0	€ 0	€ 0		
			2					
			100					
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	

SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverzekering)_totaal 2021 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordt hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen eernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) kapitaalverzekering	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)
			Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/01	Aard controle R Indicator: G3A/02	Aard controle R Indicator: G3A/03	Aard controle R Indicator: G3A/04	Aard controle R Indicator: G3A/05	Aard controle R Indicator: G3A/06
1	060687	Gemeente Middelburg	€ 21.000	€ 2.747	€ 28.537	€ 0	€ 0	
2								
100								
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01	Besteding (jaar T-1) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverzekering (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverzekeringen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverzekering
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverzekeringen BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverzekeringen BOB in jaar T-1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverzekeringen BBZ in jaar T-1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire
			Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/07	Aard controle R Indicator: G3A/08	Aard controle R Indicator: G3A/09	Aard controle R Indicator: G3A/10	Aard controle R Indicator: G3A/11	Aard controle R Indicator: G3A/12
1	060687	Gemeente Middelburg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2								
100								
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverzekering	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverzekering (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverzekering (overig)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
1	Tozo 1	(1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2	Tozo 2	(1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3	Tozo 3	(1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4	Tozo 4	(geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
5	Tozo 5	(geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6	Totaal		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverzekering (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
1	Tozo 1	(1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	0	Nee		
2	Tozo 2	(1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	0	Nee		
3	Tozo 3	(1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	0	Nee		
4	Tozo 4	(geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	0	Nee		
5	Tozo 5	(geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	0	Nee		
6	Totaal		0	0	0	Nee		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverzekering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverzekering Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverzekering Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	
1	Tozo 1	(1 mrt tot 1 juni 2020)						
2	Tozo 2	(1 juni tot 1 oktober 2020)						
3	Tozo 3	(1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
4	Tozo 4	(geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
5	Tozo 5	(geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
6	Totaal		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverzekeringen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverzekeringen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19		
1	Tozo 1	(1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
2	Tozo 2	(1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
3	Tozo 3	(1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
4	Tozo 4	(geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
5	Tozo 5	(geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
6	Totaal		0	0	0	0		

SZW	G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2021	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstreking	Baten (jaar T-1) levensonderhoud	Baten (jaar T-1) kapitaalverstreking (aflossing)
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). Dit totaal (jaar T-1) regeling G4B + (jaar T-1) regeling G4 blijkt uit de vaststellingsbeschikking die uw gemeente van het Ministerie van SZW over 2020 heeft ontvangen. De gegevens uit die beschikking neemt u hier op.	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/05</i>
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 4.854	€ 0	€ 33.343	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 539	€ 0	€ 16.595	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 1.070.301	€ 55.392	€ 18.652	-€ 4.193
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 603.079	€ 22.371	€ 7.365	€ 11.190
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 305.996	€ 0	€ 1.189	€ 17.373
			Kopie regeling	Baten (jaar T-1) kapitaalverstreking (overig)	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T-1)	Aantal besluiten kapitaalverstreking (jaar T-1)	
				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/09</i>	
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	0	0	
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	0	0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	134	19	
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	180	5	
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	99	1	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T-1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijal) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T-1) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T-1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/11</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: G4A/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4A/13</i>	
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2022	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			<i>Aard controle R Indicator: G10/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G10/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03</i>		
			€ 85.253	€ 0	Ja		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			<i>Aard controle R Indicator: G12/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12/04</i>		
			€ 0	€ 0	Nee		
SZW	G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_totalen	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T-1	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T-1	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire (toestagen) , jaar T-1.	
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G12B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G12)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12A/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G12A/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G12A/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G12A/04</i>	
			1 060687 Gemeente Middelburg	€ 1.425	€ 0	51	
			2				
			20				
SZW	G13	Onderwijsroute 2022_deel gemeente	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			<i>Aard controle R Indicator: G13/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05</i>
			€ 24.492	€ 0	€ 0	€ 0	Ja

WVS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulerings sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie					
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02	Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08	
			€ 411.907	€ 517.727					
			1 Gebouwen bewegingsonderwijs	€ 44.979	€ 44.979	€ 0	€ 0		
			2 Sporthallen	€ 124.850	€ 124.850	€ 0	€ 0		
			3 Groene velden en terreinen	€ 24.763	€ 24.763	€ 0	€ 0		
			4 Kunstgrasvelden	€ 591	€ 591	€ 0	€ 0		
			5 Groenings/afslastering	€ 394	€ 394	€ 0	€ 0		
			6 Groen & groenvoorz. sportaccommodaties	€ 7.879	€ 7.879	€ 0	€ 0		
			7 Vergoedingen kleedaccommodaties	€ 350	€ 350	€ 0	€ 0		
			8 Vergoedingen klein onderhoud	€ 1.022	€ 1.022	€ 0	€ 0		
			9 Restantkredieten sportaccommodaties	€ 216.279	€ 216.279	€ 0	€ 0		
			10 Tractie en materieel (sport)	€ 7.532	€ 0	€ 7.532	€ 0		
			11 Onderhoud gymtoestellen	€ 2.757	€ 0	€ 2.757	€ 0		
			12 Sport & beweging	€ 2.066	€ 0	€ 0	€ 2.066		
			13 Ouitsport	€ 75.990	€ 0	€ 0	€ 75.990		
			14 Nadeel mengpercentage BTW	€ 6.275	€ 0	€ 0	€ 6.275		
			100						
WVS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/03	Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/04	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06	
			1 1012247	€ 30.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 29.524	
			2 1035667	€ 127.713	€ 0	€ 8.744	€ 0	€ 126.529	
			3 1042118	€ 56.575	€ 0	€ 56.400	€ 0	€ 56.400	
			4						
			Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08					
			1 1012247	Ja					
			2 1035667	Nee					
			3 1042118	Ja					
			4						
WVS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03				
			€ 16.907	Ja	Nee				

OVERIG

Bijlage Europese Projecten

Bijlage Europese subsidies tbv jaarverslag 2022

Project	Begindatum	Einddatum	Projectbudget	Totaal toegekende subsidie	Werkelijk ontvangen via de bank t/m 2022	Restant toegekend subsidiebedrag
Cooltowns						
Tegengaan van hittestress in middelgrote steden door aanpassingen in de openbare ruimte	1-9-2018	31-12-2022	€ 1.324.163	€ 794.498	€ 652.946	€ 141.552
Solarise						
Faciliteren van de productie van zonne-energie op publieke (historische) gebouwen	1-3-2018	31-7-2022	€ 614.695	€ 359.817	€ 237.628	€ 122.189
Siree						
Sociale intergratie van statushouders door onderwijs en zelfstandig ondernemersschap	1-3-2018	31-12-2021	€ 798.482	€ 479.089	€ 437.192	€ 41.897
Scape						
Ontwikkelen van oplossingen voor problematiek rond waterbeheersing als gevolg van klimaatverandering	1-9-2016	31-12-2021	€ 1.143.297	€ 685.978	€ 711.000	€ -25.022
SHIFFT						
Toepassen van alternatieve technieken voor fossiele brandstoffen	1-2-2019	31-3-2023	€ 1.052.481	€ 789.361	€ 176.622	€ 612.739
Violet						
Behoud van monumenten door verduurzaming	1-1-2017	30-6-2022	€ 293.516	€ 248.638	€ 231.251	€ 17.387
CHERISH						
Ontwikkelen cultureel erfgoed "Visserij" als economische drager	1-6-2018	30-5-2023	€ 387.962	€ 329.768	€ 233.327	€ 96.441
MOVE						
Het ontwikkelen van vervoersconcepten welke bijdragen aan een meer efficiënte wijze van vervoer ten behoeve van de bereikbaarheid en duurzaamheid.	1-9-2018	28-2-2022	€ 514.450	€ 257.225	€ 180.362	€ 76.864
CUPIDO						
Plattelandsgebieden met krimpende bevolking een economische injectie geven door het creëren van economische kansen.	1-9-2018	28-2-2022	€ 677.544	€ 338.750	€ 156.367	€ 182.383
SMART- SPACE						
SMART-SPACE streeft om slimme lantaarnpalen te implementeren, om zo de overgang naar energie-	31-5-2018	31-3-2022	€ 622.464	€ 416.712	€ 316.041	€ 100.671

efficiënte en duurzame NWE-gemeenten te maken.
 Door slimme sensoren aan lantaarnpalen te bevestigen,
 kan de straatverlichting worden aangepast aan de
 werkelijke lokale behoeften, waarbij een reductie tot
 60% in het lichtenergieverbruik wordt behaald

Terts

Stimuleren van reductie CO2 uitstoot door Midden- en Kleinbedrijf	1-10-2018	30-3-2022	€ 541.043	€ 270.522	€ 263.985	€ 6.537
--	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	---------
